



MEMBRU CORESPONDENT

Demir Dragnev

Biobibliografie



ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI
BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ CENTRALĂ „ANDREI LUPAN” (INSTITUT)

MEMBRU CORESPONDENT

Demir Dragnev

Biobibliografie

Biblioteca Științifică Centrală
Secția editorial-poligrafică
Chișinău, 2017

Lucrarea a fost recomandată spre editare
la ședința Consiliului științific al Bibliotecii Științifice Centrale
„Andrei Lupan” (Institut) a AȘM, proces-verbal nr. 2 din 10 februarie 2017

Editor și redactor științific: dr. hab., conf. univ. Constantin Manolache

Coordonatorii volumului: dr. Ion Valer Xenofontov, dr. Sergiu Bacalov

Responsabil de ediție: Daniela Hadârcă-Nastas

Bibliografie: Silvia Golban

Redactori: Vitalie Țurcanu, Tamara Osmochescu

Corectori: Elena Pistrui, Valentina Tifin

Copertă: Vitaliu Pogolșa

Paginare digitală: Valeriu Oprea

Fotografii: Arhiva personală a m.c. Demir Dragnev, Silvia Corlăteanu-Granciuc, Andrei Emilciuc, Valentina Eșanu, Daniela Hadârcă-Nastas, Vlad Mischevca, Eugenia Tofan, Ion Valer Xenofontov

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Membru corespondent Demir Dragnev : Biobibliografie / Acad. de Științe a Moldovei, Bibl. Șt. Centrală “Andrei Lupan” (Inst.), Inst. de Istorie ; red. șt.: Constantin Manolache ; coord.: Ion Valer Xenofontov, Sergiu Bacalov. – Chișinău : Biblioteca Științifică Centrală “Andrei Lupan” (Institut), 2017 (F.E.-P. “Tipografia Centrală”). – 328 p.: fot.

ISBN 978-9975-3131-4-8.

016:[94+92(478)]

M 57

Lucrarea este editată cu ocazia aniversării a 80-a a membrului corespondent Demir Dragnev, personalitate cunoscută și apreciată în țară și peste hotare pentru realizările sale în domeniul istoriei.

Se prezintă portretul protagonistului în diferite ipostaze: activitatea științifică, educațională, editorială, civică etc.

Bibliografia savantului însumează circa 800 de titluri și participări la activități științifice, inclusiv 84 de monografii și culegeri de documente, 66 de manuale și materiale didactice, circa 120 de articole științifice, 126 referate la foruri științifice naționale și internaționale etc.

Volumul este adresat profesorilor, cercetătorilor științifici, doctoranzilor, masteranzilor și studenților.

SUMAR

SAVANTUL DEMIR DRAGNEV, UN NOBIL AL SCRISULUI ISTORIC ȘI AL COMUNITĂȚII ACADEMICE (ÎN LOC DE PREFAȚĂ)

(acad. Gheorghe DUCA) 5

CURRICULUM VITAE 7

DESPRE PROPRIA MEA ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ

**(alegerea specialității, tematicii de cercetare și despre unele
rezultate obținute)** (m.c. Demir DRAGNEV) 15

Partea I. OM, SAVANT, PROFESOR, EDITOR 37

Om de știință și pedagogul Demir Dragnev († Gheorghe GONȚA) 38

Eminent editor de documente medievale din Moldova (Victor SPINEI) 44

Istoriograf notoriu (Teo-Teodor MARȘALCOVSCHI) 48

Școala științifică (Pavel COCÂRLĂ, Ion Valer XENOFONTOV) 53

Promotor al cercetărilor enciclopedice și de istorie a științei

(Constantin MANOLACHE, Ion Valer XENOFONTOV,

Daniela HADÂRCĂ-NASTAS) 80

Consultantul științific al Armatei Naționale (Constantin MANOLACHE,

Vitalie CIOBANU, Ion Valer XENOFONTOV) 86

Coordonator științific notoriu de proiecte editoriale

(Iurie CIOBANU, Gheorghe BOSTAN) 92

Partea II. POPAS ANIVERSAR 97

Un semicentenar de colaborare cu notoriul om de știință Demir Dragnev

(Ioan CAPROȘU) 98

Cuvânt despre istoricul Demir Dragnev la 80 de ani de la naștere

(Andrei EȘANU) 100

Demir Dragnev, pe urmele zeiței Clio (Victor ȚVIRCUN) 103

Principiul lui Cicero l-a propulsat în rândul istoricilor consacrați

(Valeriu CANȚER, Tatiana ROTARU) 104

Nobleța istoricului. Profesorul, doctor habilitat, membru corespondent

al AȘM Demir Dragnev la 80 de ani (Nicolae CHICUȘ) 109

Om de știință și profesorul Demir Dragnev la vârsta

octogenarului (Ion GUMENĂI) 112

In honorem. Savantul și Profesorul Demir Dragnev la 80 de ani

(Ion CHIRTOAGĂ) 115

Profesorul Demir Dragnev la 80 de ani (Vlad MISCHEVCA) 120

Un autentic profesor al profesorilor de istorie (Tatiana MISTREANU) 123

Partea III. BIBLIOGRAFIA	129
Autoreferate	130
Monografii, culegeri de documente și capitole majore de sinteză	130
Manuale și materiale didactice	159
Articole științifice în culegeri de materiale, enciclopedii, reviste	173
Prefațator la monografii și culegeri de studii	191
Interviuri	193
Recenzent	196
Coordonator, redactor, consultant științific	202
Popularizarea științei, note publicistice. Personalități ale istoriografiei contemporane	221
Declarații	228
Participări cu referate și luări de cuvânt la conferințe, simpozioane, congrese (selectiv)	230
Organizator și membru al comitetului de organizare a conferințelor și simpozioanelor științifice	246
Conducător și consultant științific la teze de doctor și doctor habilitat	248
Referent oficial și membru al consiliilor de susținere a tezelor de doctor habilitat și doctor în științe	252
Participări la proiecte internaționale și naționale	261
Referințe la personalitate și activitate	263
Partea IV. FELICITĂRI ÎN TIMP	283
Partea V. VIAȚA ÎN IMAGINI	291

SAVANTUL DEMIR DRAGNEV, UN NOBIL AL SCRISULUI ISTORIC ȘI AL COMUNITĂȚII ACADEMICE (ÎN LOC DE PREFAȚĂ)

Atunci când sunt pus în dificultate de a descifra, înțelege esența unui fenomen istoric, primul lucru care îmi vine în gând este de a consulta lucrările științifice ale istoricului Demir Dragnev. În biblioteca personală un loc aparte l-am rezervat bibliografiei științifice, de sinteză, a cărui autor este ilustrul savant, patriarhul istoricilor din Republica Moldova. Nu de puține ori am apelat la sfaturile profesionale ale renumitului istoric Demir Dragnev.

Este unul dintre puținii cercetători științifici care au activat în perioada sovietică și a cărui operă a rezistat, rezistă și va rezista în timp. A știut să evite influența politicului asupra scrisului istoric. A preferat să publice documente medievale și să abordeze subiecte apolitice ancorate în Evul Mediu românesc.

Îmi place foarte mult stilul elegant al Domniei sale, forma și fondul de a explica într-o manieră clară, academică, laconică și profundă problemele recurente ale societății. Studiindu-i biografia și opera științifică am înțeles de unde vine această dexteritate: a avut rude cu o carieră de succes în domeniul pedagogic și însuși domnul profesor D. Dragnev este autor de manuale din care învață generații de elevi și studenți.

Atunci când mă aflu în deplasări de serviciu la Iași, București, Cluj-Napoca, Alba Iulia, Bălți, Cahul și alte localități din spațiul românesc, cercetătorii, profesorii, doctoranzii mă întreabă ce mai face Profesorul Dragnev.

Este omul-negociator. În cazul în care se formează anumite controverse știe să aplaneze tensiunile prin mijloace diplomatice, pacifiste, conciliatorii. Sunt sigur că dacă nu făcea carieră științifică, ar fi făcut o carieră diplomatică de succes.

Este omul care la senectute are un prestigiu în societate, breasla de istorici, comunitatea științifică, familie, neam. Este personalitatea care a muncit o viață întreagă și s-a impus anume prin aceste valențe: creativitate intelectuală, prestigiu profesional, muncă continuă (chiar și atunci când pleacă în concediu își ia o valiză de cărți!), este autor și consumator de literatură științifică.

Este unul dintre cei mai mari patrioți ai Academiei de Științe a Moldovei. A demonstrat cu lux de amănunte acest fapt atât prin elaborarea lucrărilor științifice de înaltă probitate profesională despre istoria Academiei de Științe a Moldovei, prin rapoartele științifice de înaltă valoare consacrate istoriei științei din Republica Moldova, lucrări științifice consacrate savanților, atitudinea civică față de perspectivele celui mai înalt forum științific din Republica Moldova, cât și prin faptul că din 1957 activează neîntrerupt în cadrul Academiei. În 2016 a devenit primul cercetător din Republica Moldova abilitat cu dreptul de conducător (consultant) la specialitatea 611.07 – Istoria științei și tehnicii (pe domenii).

Lucrarea de față, a 21-a în colecția monumentală „Biobibliografie”, editată de Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut) a Academiei de Științe a Moldovei, vine să completeze galeria personalităților din domeniul științei, avându-l de această dată drept protagonist pe savantul Demir Dragnev. E o lucrare care include palmaresul științific al unui nobil al scrisului istoric și al comunității academice din Republica Moldova: biografia și opera științifică a cercetătorului și pedagogului Demir Dragnev.

Academician Gheorghe DUCA,
Președintele Academiei de Științe a Moldovei

CURRICULUM VITAE

Doctor habilitat în istorie, profesor universitar, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei

Adresa de serviciu: str. 31 August nr. 82, Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău, MD-2012, Republica Moldova, tel.: +373 22 233 310

Adresa domiciliului: str. Academiei nr. 12, ap. 5, Chișinău, MD-2028, Republica Moldova, tel.: +373 22 739 757

E-mail: demirdragnev@gmail.com
dragneva@gmail.com

Locul și data nașterii: satul Cureșnița, raionul Soroca, Republica Moldova (fosta comună General Poetaș, județul Soroca, România), 27 iulie 1936

STUDII:

1942–1949 – Școala medie incompletă din satul Cureșnița, raionul Soroca, azi Republica Moldova

1949–1952 – Școala medie generală nr. 1 din orașul Soroca, azi Republica Moldova

1952–1957 – Facultatea de Istorie și Filologie a Universității de Stat din Chișinău, specialitatea „istoric, învățător de istorie”

1962–1965 – Stagiu de doctorat la Institutul de Istorie al AȘM

ACTIVITATEA PROFESIONALĂ:

1957–1974 – cercetător științific inferior (stagiar) la Institutul de Istorie al AȘM

1967–1971 – redactor științific superior în Redacția Istorie, arheologie și artă militară a Enciclopediei Sovietice Moldovenești (prin cumul)

1974 – susține teza de candidat (doctor) în științe istorice

1974–1979 – cercetător științific superior la Institutul de Istorie al AȘM

1974–1981 – consultant științific la compartimentul Istoria RSS Moldovenești a Enciclopediei Sovietice Moldovenești (prin cumul)

1979–1991 – director adjunct al Institutului de Istorie al AȘM

1991–1994 – șeful Secției de Istorie Medievală a Institutului de Istorie al AȘM

1992 – susține teza de doctor habilitat în științe istorice

1994–1996 – director interimar al Institutului de Istorie al AȘM

1996–2006 – director al Institutului de Istorie al AȘM

2006–2010 – șeful Secției de Istorie Medievală, cercetător științific principal la Institutul de Istorie, Stat și Drept al AȘM

2010–prezent – redactor științific, consultant științific la Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut) a AȘM (prin cumul)

2010–2015 – șeful Secției de Istorie Medievală, consultant științific la Institutul de Istorie al AȘM

2015–prezent – consultant științific la Institutul de Istorie al AȘM

LOCUL DE MUNCĂ DE BAZĂ ȘI FUNCȚIA DEȚINUTĂ:

Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei – din iulie 1957, începând cu funcția de cercetător științific inferior (stagiar) și până în prezent (2017) în calitate de consultant științific al Institutului de Istorie al AȘM

TITLURI ȘTIINȚIFICE ȘI DIDACTICE:

4 februarie 1974 – candidat (doctor) în științe istorice

15 mai 1992 – doctor habilitat în științe istorice

27 aprilie 1995 – profesor universitar

28 decembrie 1995 – membru corespondent al AȘM

TEZELE DE DOCTOR ȘI DOCTOR HABILITAT ÎN ȘTIINȚE:

1974, februarie – susține teza de candidat (doctor) în științe istorice. Tema „Сельское хозяйство Молдавии в период усиления турецко-фанариотского режима (последние десятилетия XVII – середина XVIII вв.) (trad. Agricultura Moldovei în perioada înăspririi regimului turco-fanariot (ultimele decenii ale sec. XVII – mijlocul sec. XVIII)

1992, 15 mai – susține teza de doctor habilitat în științe istorice. Tema „Социально-экономическое и внутривластическое развитие Молдовы в период турецко-фанариотского режима (XVIII – нач. XIX вв.)” (trad. „Evoluția socioeconomică și politică internă a Moldovei în perioada regimului turco-fanariot (sec. XVIII – încep. sec. XIX)”)

INTERESE ȘTIINȚIFICE:

Interes științific general: Istoria românilor (Epoca Medievală și Modernă) în context universal

Interes științific special: cuprinde un larg spectru de probleme legate de istoria civilizației medievale și moderne din sud-estul și estul Europei,

probleme teoretice privitoare la tipologia epocii moderne timpurii în țările române în condițiile suzeranității otomane, probleme de istorie socioeconomică, demografică, politică, culturală și militară a Țării Moldovei și Țării Românești în perioada de la Evul Mediu timpuriu până în Epoca Modernă, editarea izvoarelor istorice medievale slavo-române, viața și activitatea unor personalități istorice, istoria științei din Republica Moldova, elaborarea materialelor didactice (ciclul preuniversitar și universitar)

ACTIVITATEA DIDACTICĂ DE PROFESOR ȘI CONFERENȚIAR:

1960–1963 – Institutul Unional Juridic prin corespondență (Filiala Moldovenească), cursul „Istoria statului și dreptului RSS Moldovenești”

1963–1965 – Universitatea de Stat, Facultatea Juridică, cursurile „Istoria statului și dreptului URSS”, „Istoria statului și dreptului RSS Moldovenești”

1965–1975 – Universitatea de Stat din Chișinău, Facultatea de Filologie, cursul „Istoria Moldovei”

1975–1978 – Universitatea de Stat din Chișinău, Facultatea de Istorie, cursul „Istoria Moldovei”

1992–2013 – Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Facultatea de Istorie și Geografie, cursurile universitare speciale: „Paleografia slavo-română și româno-chirilică”, „Țările Române între medieval și modern”; curs de masterat: „Fanariotismul în Europa de Sud-Est și țările române”

1998–2007; 2010–2011 – Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie. Curs de masterat: „Europa de Sud-Est la începutul Epocii Moderne”

ACTIVITĂȚI EXTRA-CURRICULARE:

1978–prezent – Membru al Consiliului Științific al Institutului de Istorie al AȘM (în 2006–2010 – Institutul de Istorie, Stat și Drept; în 1994–2006 – președinte al Consiliului)

1991–prezent – membru al Asociației Istoricilor din Moldova (din 1996–prezent – membru al Biroului de Conducere al Asociației)

1998–2004 – Academician-coordonator adjunct al Secției Științe Socio-umane și Economice a AȘM

1998–2002 – Membru al Comisiei Superioare de Atestare de pe lângă Guvernul Republicii Moldova

1998–2004 – Membru al Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică din cadrul Guvernului Republicii Moldova

1998–2005 – Membru al Comitetului pentru Decernarea Premiilor Naționale din Republica Moldova

2001–2012 – Președinte al Consiliului Științific specializat în susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat de pe lângă Institutul de Istorie a AȘM. Specialitatea 07.00.02 Istoria Românilor (pe perioade)

2004–2012 – Membru al Biroului Secției Științe Socio-Umane și Arte a AȘM

2006–2009 – Președinte al Comisiei de Evaluare în domeniul științelor socio-umane a Consiliului Consultativ de Expertiză al AȘM

2006–prezent – Membru al Seminarului Științific de profil de susținere a tezelor de doctor și doctor habilitat la specialitățile Istoria Românilor (pe perioade), Istoria Universală (pe perioade) de pe lângă Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” (din 2014 – prezent – președinte al Seminarului)

2010–prezent – Membru al Seminarului științific de profil de susținere a tezelor de doctor și doctor habilitat la specialitatea Istoria Românilor (pe perioade) de pe lângă Institutul de Istorie al AȘM

2014–prezent – Membru al Comisiei de Atestare a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare; președinte al Comisiei unificate de atestare la științele sociale a CNAA

CONDUCEREA ȘTIINȚIFICĂ A DOCTORANZILOR ȘI POST-DOCTORANZILOR:

1988–prezent – conducător științific a 16 teze de doctor în științe istorice și consultant științific la 5 teze de doctor habilitat în științe istorice (susținute)

2015–prezent – membru al Consiliului Școlii Doctorale Științe Umaniste a Academiei de Științe a Moldovei, membru al Comisiei de Îndrumare în cadrul Școlii Doctorale, conducător științific a 3 doctoranzi, 2 post-doctoranzi, îndrumător științific a 3 doctoranzi

2016 – abilitat de CNAA la specialitățile: 611.02 Istoria românilor (pe perioade); 611.03 istoria Universală (pe perioade); 611.07 – Istoria științei și tehnicii (pe domenii)

ACTIVITATE EDITORIALĂ:

1957–prezent – au fost publicate individual și în colaborare cca 550 lucrări, inclusiv: 84 monografii, culegeri de documente, capitole în lucrări de sinteză, 66 de manuale și materiale didactice, cca 120 de articole științifice publicate în reviste și culegeri de studii, 32 de recenzii în reviste și culegeri

de studii, 21 de prefețe la monografii, culegeri de documente și studii, 59 de articole de popularizare a științei, 14 interviuri în presă referitor la tratarea unor evenimente și personalități istorice, 127 – coordonator și redactor științific la lucrările de sinteză, monografii, culegeri de studii și de documente etc.

PARTICIPAREA LA CONGRESE, SIMPOZIOANE, CONFERINȚE ȘTIINȚIFICE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE:

1957–prezent – 126 participări

Activitate redacțională (reviste):

- Membru al Colegiului de redacție (în 1995–2006, redactor-șef) al „Revistei de Istorie a Moldovei” (Chișinău)
- Coordonator științific al revistei de istorie militară „Cohorta” (Chișinău)
- Membru al colegiilor de redacție a revistelor: „Anuarul Institutului de Istorie „A. Xenopol” (Iași, România), „Destin Românesc” (București–Chișinău), „Limba Română” (Chișinău, 1996–2006), „Anuarul Institutului de Istorie al AȘM”
- Redactor științific și coordonator la Biblioteca Științifică Centrală „A. Lupan” al AȘM (Institut), Centrul de Studii Enciclopedice
- Membru al Colegiului de redacție al revistei „Enciclopedia. Revistă de istorie a științei și studii enciclopedice” (din 2011) (Chișinău)
- Membru al Colegiului de redacție al „Revistei Militare. Studii de securitate și apărare” (din 2016) (Chișinău)

Colaborări cu instituții științifice de peste hotare:

1991–prezent – colaborări cu Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” (Iași), Universitatea „Al. I. Cuza” (Iași) în organizarea conferințelor științifice și editarea colecțiilor de documente medievale

1998–2000 – colaborare cu Consiliul Europei, Direcția „Educație, cultură și sport” în calitate de expert și observator la elaborarea manualelor preuniversitare a țărilor din Transcaucasia

1999–2000 – colaborare cu Asociația Istoricilor din Turcia în vederea organizării Simpozionului moldo-turc

2000–2004 – colaborare cu Georg Eckert Institut din Germania în probleme de perfecționare a manualelor preuniversitare

2005 – colaborare cu Centrul de Studii Transilvane (Cluj) în organizarea Școlii de vară pe tema „Problemele istoriei ca știință și disciplină în învățământ la începutul mileniului trei”

2007–2010 – colaborare cu Institutul de Slavistică al Academiei de Științe a Federației Ruse la elaborarea proiectului de cercetare „Documente și materiale privitoare la istoria Moldovei din arhivele ruse”

2004–2013 – colaborare cu Departamentul Politici pentru Relații cu Românii de Pretutindeni al Ministerului de Externe al României la editarea dicționarelor de istorie, dicționarului enciclopedic „Bisericile Basarabiei”, a materialelor didactice de istorie regională (Basarabia de Sud, regiunea transnistreană, regiunea Cernăuți ș.a.)

CUNOAȘTEREA LIMBILOR:

Română (nativă), rusă (fluent), franceză, engleză, ucraineană, poloneză, bulgară, latină, slava veche (cu dicționar)

DISTINCȚII GUVERNAMENTALE, ACADEMICE

ȘI DEPARTAMENTALE:

1957 – Diploma Ministerului Învățământului Superior al URSS pentru participarea cu referat la Conferința științifică studențească

1981 – Premiul Prezidiului Academiei de Științe a RSS Moldovenești pentru monografia colectivă „Moldovenii”

1983 – Premiul Prezidiului Academiei de Științe a RSS Moldovenești pentru lucrarea colectivă „Istoria RSSM”

1984 – Premiul de Stat al Republicii Moldova în domeniul științei și tehnicii pentru lucrarea „Istoria economiei naționale a Moldovei (până la 1812)”

1986 – Diploma de Onoare a Academiei de Științe a RSS Moldovenești

1987 – Medalia de argint a Comitetului Principal al Expoziției Realizărilor Economiei Naționale a URSS

1993 – Premiul Academiei de Științe a Moldovei pentru culegerea de documente medievale „Moldova în epoca feudalismului”, vol. I–VI

1996 – Premiul Academiei de Științe a Moldovei pentru lucrarea „Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri până în epoca modernă”

1996 – Ordinul „Gloria Muncii”, decernat de Președintele Republicii Moldova

1996 – Diploma de onoare a Academiei de Științe a Moldovei, decernată de Președintele Academiei de Științe a Moldovei

2001 – Medalia „Dimitrie Cantemir”, decernată de Prezidiul Academiei de Științe a Moldovei

2001 – Medalia „Alexandru Hasdeu – 125 ani de la naștere”, decernată de Întreprinderea Editorial-Poligrafică „Știința”

2003 – Diploma Casei Limbii Române, acordată de Primăria municipiului Chișinău

2006 – Medalia „În slujba Patriei”, gr. III, a Ministerului Apărării Republicii Moldova

2006 – „Premiul Domnesc” al Salonului Internațional de Carte, ed. a XV-a pentru volumul „Domnii Țării Moldovei”

2006 – Medalia jubiliară „Academia de Științe a Moldovei. 1946–2006”, decernată de Președintele Academiei de Științe a Moldovei

2006 – Medalia jubiliară a Universității de Stat din Moldova (1946–2006), decernată de rectorul USM

2006 – Diploma de Onoare a Academiei de Științe a Moldovei, decernată de Președintele Academiei de Științe a Moldovei (cu ocazia jubileului de 70 de ani de la naștere)

2006 – Diploma Direcției Generale Educație, Știință, Tineret și Sport din mun. Chișinău, decernată de Directorul General al Direcției Generale Educație, Știință, Tineret și Sport din mun. Chișinău

2007 – Diploma de Recunoștință a Ligii Culturale pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, decernată cu prilejul integrării României în Europa (Uniunea Europeană)

2009 – Diploma „Meritul Academic” decernată de Președintele Academiei de Științe a Moldovei

2010 – Titlul Onorific „Om emerit”, decernat de Președintele Republicii Moldova

2010 – Medalia Veteran al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, decernată de rectorul universității

2010 – Diploma de Onoare a Ministerului Apărării Republicii Moldova pentru contribuții la edificarea Muzeului Armatei Naționale, decernată de ministrul apărării al Republicii Moldova

2010 – Titlul „Cetățean de onoare” al orașului Soroca, decernat de Consiliul orașenesc Soroca

2011 – Diploma de Merit a Institutului de Istorie al AȘM, decernată de directorul Institutului de Istorie al AȘM

2012 – Premiul Academiei de Științe a Moldovei pentru ciclul de lucrări în domeniul istoriei

2012 – Premiul „Clio” și „Premiul Special” al Salonului Internațional de Carte pentru lucrarea „Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române”

2012 (aprilie) – Diploma Institutului „Frații Golescu” pentru relații cu românii din străinătate (România) și a Muzeului de Etnografie și Istorie Naturală din Republica Moldova pentru organizarea expoziției „Spațiul cultural și etnic al românilor din Valea Dunării și Timoc” (Bulgaria)

2013 – Premiul Național GALEX, anul 2012, decernat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova la categoria „Cel mai bun editor și susținător al bibliotecilor”

2015 – Diploma Institutului de Ecologie și Geografie al AȘM și a Asociației de Geografie și Etnologie din Republica Moldova EGEA-Moldova pentru participarea la seminarul științific „Aromânii și meglenoromânii: considerații istorico-geografice”

2016 – Diploma de Merit Academic a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare

2016 – Ordinul „Cuviosul Paisie Velicicovschi”, gr. II, decernat de Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove

2016 – Medalia „70 de ani de la crearea primelor instituții de cercetare și 55 de ani de la fondarea AȘM”, decernată de Președintele Academiei de Științe a Moldovei

2016 – Diploma de Onoare a Primăriei municipiului Chișinău, decernată de primarul general al Chișinăului

2016 – Diploma Institutului Cultural Român „Mihai Eminescu” (Chișinău) pentru participare la Conferința științifică „Istoricul și istoria: Alexandru V. Boldur – 130 de ani de la naștere; Leonid Boicu – 85 de ani de la naștere”

2016 – Diplomă de merit „Teza de doctorat de excelență a anului”, decernată de Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare pentru calitatea de conducător științific al tezei de doctorat „Marii demnitari ai Țării Moldovei în domnia lui Ștefan cel Mare (1457–1504)”, autor – Valentina Eșanu

DESPRE PROPRIA MEA ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ (alegerea specialității, tematicii de cercetare și despre unele rezultate obținute)

Motto: „Trebuie să fii istoric pentru ca să fii un bun adunător de izvoare, iar pentru a fi istoric trebuie să fii un adânc cunoscător al faptelor și gândirii omenеști, pe care să le știi a explica și cântări după adevărata lor valoare, să fii înсуți un filosof în înțelesul serios și înalt al acestui cuvânt”.

*Vasile PĂRVAN**

„Pentru a fi istoric, trebuie o natură de artist; eruditul e gata când un intelectual posedă simț istoric și iubire de trecut”.

*Nicolae IORGA***

Moștenirea înaintașilor mei

Cu ocazia octogenarului meu, mai mulți colegi de breaslă, discipoli sau prieteni, în evocările lor scrise cu această ocazie (ele sunt atașate prezentului volum) au expus (pe alocuri cu accent festiv, pe care îl înțelegem perfect) rezultatele cercetărilor mele, precum și ale altor activități – de pedagog, de consultant și redactor științific, de editor de literatură științifică și didactică, de conducător de proiecte și de manager științific etc., fapt pentru care le sunt profund recunoscător și dorindu-le multă sănătate și noi realizări în toate domeniile activității lor.

Pornind de la cele invocate, am considerat că ar fi oportun să mă opresc doar asupra unui moment biografic – propria mea viziune asupra motivațiilor și circumstanțelor care m-au determinat să devin istoric, să aleg pentru cercetare anume acele teme pe care le-am abordat în lucrările mele și să relievez unele rezultate obținute. Meditând în general asupra motivațiilor alegerii profesiei de către tinerii studioși, am ajuns la concluzia că în cele

* V. Părvan, Scrieri, București, 1981, p. 64.

** N. Iorga, Generalități cu privire la studiile istorice, Iași, 1999, p. 73.

mai multe cazuri imboldul vine din familie și din comunitatea în care s-au format. Pentru mine imboldul primordial a pornit din familia în care mi-am petrecut „cei șapte ani de acasă”.

Sunt născut la 27 iulie 1936, într-o familie de săteni din comuna Cureșnița (atunci General Poetaș, județul Soroca, România), în care conviețuiau armonios trei generații de înaintași. De la fiecare dintre aceștia am înșușit diverse componente ale tradițiilor familiale, strâns legate de cele naționale seculare și de modul de comportare în societatea de atunci.

Voi începe cu prima generație, reprezentată de străbunica mea Efimia (zisă Tinuța), născută în anul 1861, din neamul răzeșesc Revencu (Revenco), căsătorită cu străbunicul Gheorghe Bulat (1856–1920), descendent dintr-un vechi neam de mazili, căruia în sat îi ziceau „căpitan Gheorghieș”. Străbunica Tinuța, sau cum îi mai ziceam în familie „mămunea”, a decedat în vara anului 1947, fiind istovită în urma mării foamete. De la ea am aflat legenda despre întemeierea satului de către un Răvea-viteazul, care a primit hrisov de danie de la însuși Ștefan cel Mare, iar urmașii lui au constituit neamul Revencilor. Apoi, în serile de toamnă și de iarnă ascultam povești, legende, balade, cântece bătrânești, îmi descria diferite obiceiuri, datini strămoșești etc. Aceasta a fost prima mea conexiune cu tradițiile seculare românești ale băștinașilor de pe malul Nistrului, străjeri la hotarele țării.

A doua persoană care m-a educat a fost Elena Bulat, reprezentantă a celei de-a doua generație din familia noastră – cea a bunicilor (sătenii îi ziceau „cucoana Lena”). De la ea am aflat atât povestea vieții sale, cât și a bunicului meu, Petrea Dragnev (Dragne – aromân din Balcani). Deoarece avuseră studii gimnaziale, dar erau și autodidacți, posedau o bogată bibliotecă de literatură artistică, istorică (mai ales antică și medievală), o istorie rezumativă a românilor de la sfârșitul sec. al XIX-lea (n-am stabilit autorul, deoarece lipsea pagina de titlu), multe reviste ilustrate rusești și românești, cărți bisericești, inclusiv o *Biblie*, editată în Bulgaria în sec. XIX.

Am început să le citesc de prin clasa a V-a. De la bunica Elena am aflat despre modul de viață a păstorilor aromâni din Balcani, povestiri auzite de ea de la soțul său, care a venit în Basarabia la începutul sec. XX, fiind originar din cătunul Colibi din zona Plevnei. El s-a stabilit într-o colonie agricolă de muncă în comun, constituită de adepții viziunilor filosofice ale marelui scriitor rus Lev Tolstoi. Când colonia s-a desființat (după moartea lui Tolstoi, care o susținea), bunicul a venit la Cureșnița. Ca pe o relicvă sfântă păstra el cartea lui L. Tolstoi „Filosofskie rasskazi” cu dedicația marelui scriitor. Bunica

Elena era o mare amatoare a operelor lui Fiodor Dostoievski și îmi povestea despre ideile și profețiile lui.

Cu bunicii de pe linia mamei – Nichita Pavliuc și Ana (Nina) Bulat ne întâlneam mai mult în lunile de vară. Ei locuiau la marginea satului lângă imășul unde pășteam vitele. Bunicul fusese în timpul țarismului funcționar în sistemul judiciar. Acești bunici aveau, de asemenea, multe și diverse cărți pe care le luam cu mine când mă duceam la păscut vitele. Cel mai interesant era atunci când se întâlneau ambii bunici și porneau discuții interminabile despre politică sau personalități istorice. Parcă îi văd pe ambii, fiecare cu un ziar în mână, discutând aprins despre niște evenimente politice, iar bunica Nina (Ana) îi îndemna să plece la câmp, fiindcă soarele e prea sus... Având anumite cunoștințe agronomice, lanurile lor erau cele mai prospere...

O asemenea atmosferă familială mă fascina, trezindu-mi dorința de a căpăta cât mai multe cunoștințe. Aveam exemplul realizărilor unor rude apropiate – unchii Alexei (Alexe), Mihail (Mihai) și tanti Maria (Marusea), cărora străbunicii Gheorghe și Efmia (Tinuța), fiind gospodari înstăriți, le-au dat studii superioare: Alexei a urmat studiile politehnice la Odesa, devenind spre sfârșitul anilor '30 șeful Poștei din Chișinău (apoi în 1939 s-a transferat la București – șef al Oficiului poștal nr. 1). Mihail și-a făcut studiile la Facultatea de Agronomie a Universității din Iași, fiind bursier. A fost o persoană apropiată lui C. Stere. După absolvirea facultății a ocupat postul de șef al Camerei Agricole a județului Soroca. N-a rămas în urmă nici sora lor mezină – Maria (Marusea) (1901–1995), care a absolvit Facultatea de Geografie și Seminarul Pedagogic al aceleiași universități, profesoară la Liceul Eparhial din Chișinău (în anii '30). Cunoscut întreprinzător din județul Soroca era și fratele lor, Teodosie (decedat în 1939), care a dat și el copiilor săi studii superioare ingineresti și economice. Alexei și Mihail, cu familiile, și Maria adesea își petreceau vacanța de vară la noi la țară. De la ei auzeam multe lucruri interesante despre viața de la oraș, visând să mă duc și eu acolo.

În sfârșit, a treia generație din familia noastră – cea a părinților mei – Miron (Marin) și Elena (Lilea), care mi-au purtat de grijă în toți anii de învățătură. Tatăl Marin (1916–1974), după absolvirea a 7 clase a școlii satești, la insistența tatălui său, Petrea Dragnev, trebuia să moștenească gospodăria, căci, conform viziunilor bunicului, adept al „tolstoismului”, îndeletnicirea agricolă este cea mai onorabilă. Mama Elena doriseră mult să devină profesoară și chiar a început să studieze la Școala Normală din Soroca, dar a abandonat studiile deoarece părinții nu mai aveau posibilitatea s-o întrețină

acolo după ce rămăseseră fără animale în urma unei epizootii care a bântuit atunci.

A urmat apoi căsătoria cu tata, în 1935. Dar viața lor a fost zguduită de timpurile de restriște ce au urmat după 1940. În 1944, tatăl, plutonier în Armata Română, a fost luat prizonier de sovietici și trimis într-un lagăr din Rusia, în condiții inumane, până în 1947.

În 1944, la instalarea administrației sovietice în sat, bunicul Nichita, care poseda un scris caligrafic excepțional, a fost invitat la sovietul sătesc să întrețină documentația. Acolo a reușit să întocmească acte prin care cea mai mare parte a pământului aflat în stăpânirea părinților mei a fost înregistrat drept „abandonat” de unchiul meu ce se refugiaseră în România, lăsând după părinți înscrise doar 4 ha. Prin aceasta ei au scăpat de a fi înscrși în lista „chiaburilor”, salvându-se de deportare în Siberia.

De la părinții mei, mai ales de la mama, un autodidact pasionat, am învățat cele mai frumoase lecții de atașament față de tradițiile neamului nostru, însușite de ea în școala românească. Voi menționa doar un singur exemplu: la câteva zile după deportarea vecinilor și rudelor noastre – familiei lui Petru Bulat, am intrat în casa lor să caut niște cărți pe care mama le împrumutaseră unei fiice din această familie. Locuința era devastată, dar am găsit pe podea o carte de-a noastră cu amprenta unei cizme murdare. Era „Geniu pustiu” de Mihai Eminescu, pe care am adus-o acasă. Văzând-o, mama a exclamat: „Iată așa ei ne calcă sufletul nostru!”. Apoi s-a uitat speriată la mine. Am înțeles că trebuie să tac. Să nu spună cele auzite în familie îi învățau pe copiii lor și alți săteni. Chiar dacă cineva dintre elevi zicea vreo replică în adresa autorităților – ceilalți se făceau că n-au auzit nimic.

Am descris pe larg această bogată moștenire spirituală, preluată de la înaintașii mei, considerând-o un studiu de caz, cultural interesant, din punct de vedere al schimbărilor de mentalitate din societatea rurală basarabeană până la instaurarea regimului sovietic și îndată după acesta. Pentru mine această moștenire a fost școala celor „șapte ani de acasă”, care m-au inițiat în tradiția și cultura națională și universală. Cunoștințele căpătate în familie au fost completate pe parcursul celor doi ani de școală românească din satul natal (1942–1944), în care doamna profesoară ne învăța cum să iubim patria prin fapte concrete, să cinstim eroii neamului, să stimăm înaintașii, iar preotul la lecțiile de religie – cum să fim buni creștini. Anii ce au urmat de școală sovietică din satul natal au fost marcați de eforturile educatorilor de a ne deconecta de la tradiția și cultura națională românească, pentru a deveni,

cum spunea însuși Stalin, „șuruburi” în uriașa mașină condusă de „omul nou” – internaționalist.

Această uriașă mașină ideologico-represivă comunistă, bazată pe un sistem de propagandă multidimensională, n-a putut să nu mă influențeze și pe mine în procesul de percepere a mediului ce mă înconjura, a evenimentelor politice din țară și de peste hotare. Totuși ea nu a reușit să înlăture din sufletul meu atașamentul față de plaiul natal, de tradițiile naționale și de cele familiale, de credința strămoșească, care mi-au fost insuflate de strămoșii mei cărora le port profundă recunoștință.

Sunt recunoscător în această privință și consătenilor mei din s. Cureșnița (raionul Soroca), urmași ai răzeșilor apărători ai hotarului de la Nistru, de la care am înșușit multe tradiții și datini strămoșești, iar astăzi ei mă sprijină și mă încurajează în activitatea mea de promovare a istoriei neamului. În prezent, o frumoasă pleiadă de consăteni a reușit să se afirme atât la nivel republican și raional, cât și în străinătate. Iată doar câteva nume (după alfabet): Dumitru Andrieș (pedagog), Vlad Andrieș (muzician), Nicolae Bulat (muzeograf, „pârcălabul” cetății Soroca), Vasile Bulat (fost contraamiral în Rusia), Ion Ciucium (ziarist, traducător), Ghenadie Donos (pedagog), Mihai Guzun (jurnalist, pedagog), Ștefan Melnic (scriitor), Mircea Revencu (profesor universitar, doctor în medicină), Anatol Revencu (medic, categorie superioară), Dumitru Țurcanu (jurnalist, pedagog) etc. Nu pot să nu-l numesc și pe primarul or. Soroca, Victor Său, deși nu consătean, dar care îmi acordă o deosebită atenție în calitatea mea de cetățean de onoare al orașului Soroca. Îmi exprim profunda tristețe în legătură cu plecarea prematură din viață a discipolului și colegului meu – cureșnițeanul Vladimir Tcaci, om de o deosebită frumusețe sufletească.

Aceasta este temelia moral-spirituală de la care am pornit în lumea mare și pe care mă sprijin până în prezent. La rândul meu, m-am străduit să transmit moștenirea spirituală a înaintașilor mei, tradițiile naționale, copiilor mei – Emil (conferențiar universitar, specialist în istoria artei medievale românești) și Liliei (artist vizual, specialist în arta contemporană). În această activitate mi-a fost alături regretata mea soție, Maria (decedată în 2010, cunoscut medic otorinolaringolog), care le-a transmis copiilor tradiția istorică a răzeșilor orheieni din ș. Onești (azi r-nul Strășeni). Sper că Emil va duce ștafeta mai departe, transmițând tradiția noastră străbună fiicei sale, Maria, studentă la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie.

Dar să revin totuși la anii copilăriei și adolescenței mele când datorită educației umanistice din familie și a anturajului din localitatea natală

receptam cu mare pasiune evenimentele trecutului și prezentului. Mai mult ca atât, încercam să le reproduc schematic, vizual, punând în aplicare toată fantezia pe care o posedam. Fratele meu mai mic, Gheorghe (Jorj) (născut în 1941), care avea și el o pasiune – dragostea față de frumusețea naturii înconjurătoare din satul natal (absolvent al Facultății de Biologie a USM, devenind specialist în agrochimie și cercetarea solurilor), până astăzi povestește despre jocurile noastre de pe imaș pe teme istorice. De exemplu, montam bețișoare din lut – o panoramă închipuită a luptei lui Hannibal cu Roma: în avangardă situam „elefanți” – niște boțuri de lut și apoi organizam atacul „romanilor” – cu alte bețișoare însoțite de „săgeți”. Eu aruncam cu bețișoare în „romani”, fratele – în „cartaginezi”, lupta se termina când se epuizau bețișoarele, dar trebuia să biruie „romanii”, căci așa învățasem la școală.

Sau alt exemplu: asediul Sevastopolului din 1854–1855: montam „bastionul” cetății din pietre, iar în mijlocul lui situam un băț mare din corn – „generalul Kornilov”. Bastionul era atacat cu „bombe”, rădăcini de porumb cu sol, iar „Kornilov” se apăra cu alte asemenea „bombe” ș.a.m.d. Fantezia mea ajunsese însă la un punct care putea deveni primejdios pentru familia noastră. De exemplu, când la Moscova se desfășura Congresul al XIX-lea al PCUS, am montat o „scenă” cu portrete decupate din ziare ale membrilor Biroului Politic în frunte cu Stalin, apoi reproduceam împreună cu fratele chipurile „cuvântările” acestora, imitându-le pronunțarea și manierele vorbirii. Ocupația noastră a fost zărită de un vecin, care, fiind om de treabă, a prevenit-o pe mama că am fi putut avea neplăceri dacă „Congresul nostru” l-ar fi văzut cineva dintre „activiști”. Mustrarea din partea mamei a fost pe măsură.

Anii de școală din satul natal, apoi de la Școala nr. 1 din Soroca (fostul Liceu „A. D. Xenopol”) s-au scurs foarte repede, iar impresiile acelor ani le voi povesti cu altă ocazie.

Primii pași spre cercetarea științifică

În anul 1952 am devenit student la Universitatea de Stat din Chișinău, Facultatea de Istorie și Filologie. Toate obiectele se predau în limba rusă, iar o mare parte dintre acestea (istoria partidului, economia politică, comunismul științific etc.) aveau drept scop să ne facă „ideologi” ai regimului. Însă nu aceste discipline m-au atras, ci un simplu seminar, condus de conferențiarul universitar Ivan Meșceriuk, care era originar din sudul Basarabiei, dar a activat la Muzeul de Stat de Istorie din Moscova. Tema seminarului era: *Analiza comparativă a Codului de legi rus vechi „Russkaia pravda”*. Am ales

tema „*Obștea sătească*” reflectată în „*Russkaia pravda*”. Profesorul m-a învățat metoda de analiză a sursei istorice, expunerea istoriografiei și alte elemente primare ale cercetării. Referatul purta caracter analitic și a fost prezentat nu doar la seminar, ci și la ședința Cercului științific studentesc de istorie a URSS. Acolo conferențiarul universitar V. Senchevici, care predă istoria URSS în anul II, mi-a propus să studiez structura socială a obștii satești din Moldova, în baza documentelor din a doua jumătate a sec. XV. Domnia sa s-a adresat bibliotecii Institutului de Istorie, Limbă și Literatură a Filialei Moldovenești a AȘ a URSS să-mi permită să studiez cele două volume de „Documente ale lui Ștefan cel Mare” (1913), editate de Ioan Bogdan. A fost prima mea cercetare a surselor documentare. Lucrarea a fost premiată și publicată, în 1957, într-o culegere de studii studentești. Această tematică mi-am propus s-o desfășor mai departe și să mi-o aleg drept teză de licență, dar decesul subit al lui V. Senchevici m-a făcut să-mi schimb conducătorul științific. Acesta a devenit conferențiarul universitar N. Mohov, care predă cursul „Istoria Moldovei”, de fapt, o istorie a relațiilor moldo-ruso-ucrainene, el mi-a schimbat tema. În anul III am analizat o adresare a delegației la Moscova a boierilor și clerului din Moldova din 1656, din numele domnului Gheorghe Ștefan, pentru trecerea țării sub ocrotirea țarului rus. Deoarece tema avea tangențe și cu istoria relațiilor moldo-ruso-ucrainene, mi-a propus drept temă de licență „Cronicile ucrainene despre relațiile moldo-ucrainene de la mijlocul secolului XVII”. Prin abonamentul inter-bibliotecar am primit edițiile acestor cronici de la Kiev. Am reușit să pun în circuitul științific momente necunoscute ale relațiilor moldo-ucrainene din sec. XVII. Cu această temă am participat la conferințe științifice studentești la Lvov, Kiev, Odesa. Apoi, în 1958, am prezentat un referat la această temă la Conferința Institutului de Istorie al Filialei Moldovenești a AȘ a URSS, unde au participat savanți din România (acad. Petre Constantinescu-Iași, prof. V. Popovici, prof. Șt. Ștefănescu, viitor academician), care au apreciat referatul meu.

În anul IV de studii am fost ales președinte al Societății Științifice Studentești din USM. Am coordonat publicarea primului volum de studii științifice studentești din universitate, care a apărut în 1957. În el au fost incluse articole ale studenților și doctoranzilor de la toate facultățile: S. Rădăușan, A. Eremia, A. Ciobanu și mulți alții. În volum am inclus și două studii elaborate de mine: despre obștea satească medievală din Moldova și despre adresarea către Moscova din 1656 (menționată mai sus). Pentru această

activitate mi s-a acordat diploma Ministrului Învățământului Superior din URSS.

Deoarece teză de licență, consacrată istoriei relațiilor moldo-ucrainene, reflectată în cronicile ucrainene a fost finalizată către anul 1956, decanul Facultății de Istorie, conf. univ. M. Muntean, cu învoirea rectoratului, a decis să organizeze o susținere-model în ianuarie 1957. Președinte al Comisiei a fost numit președintele Filialei Moldovenești a AȘ a URSS doctorul în istorie (doctorul habilitat) Iachim Grosul, recenzenți – conf. univ. M. Muntean și conf. univ. R. Enghelgardt. După susținerea cu succes a tezei, recomandată spre editare, până la examenele de licență mai rămâneau peste patru luni. Decanul M. Muntean mi-a propus să lucrez în Arhiva de Stat și în Biblioteca Republicană asupra studiului consacrat sistemului de măsuri din metrologia medievală și modernă moldovenească. La sfârșitul lunii aprilie 1957 articolul a fost finalizat. După ce M. Muntean l-a mai completat cu informațiile de care dispunea și Domnia sa, articolul a fost inclus în „Analele Universității de Stat din Chișinău” (seria istorie), fiind publicat în volumul din anul 1958. Tot atunci, la îndemnul lui M. Muntean am început să colectez documente din arhivă despre mișcarea haiducească din Moldova. La început preconizam să edităm o culegere de documente la această temă, iar când M. Muntean a făcut cunoștință cu o parte din documentele adunate, a constatat că acțiunile unor haiduci erau prea sângeroase și nedemne de luat în considerare. El mi-a propus să scriu o lucrare complexă, incluzând și legendele populare despre haiduci. Broșura sub denumirea *Haiducii – răzbnătorii poporului* (în l. rusă) a fost editată în 1962.

Aproximativ aceasta ar fi „preistoria” devenirii mele în calitate de cercetător științific. Comisia de repartizare la serviciu mi-a dat o recomandare pentru aspirantura (doctorantura) universității. Însă a venit o circulară de la Comitetul Central al Partidului ca acest loc să fie rezervat pentru un fost instructor de-al lor. Susținut de decanul M. Muntean, m-am adresat Direcției Institutului de Istorie, Limbă și Literatură al Filialei AȘ a URSS, unde am fost angajat în funcția de cercetător științific stagiar, în Sectorul de istorie pre-sovietică.

Principalele direcții de cercetare până în 1989/1991

În primele luni de activitate la Institutul de Istorie, directorul adjunct N. Mohov m-a îndemnat să pregătesc un set de descrieri succinte ale cronicilor slavo-moldovenești din sec. XV–XVI, destinate unei enciclopedii de la Moscova. Dar la institut a apărut o informație care mi-a modificat planurile.

La sfârșitul anului 1957, fostul conducător științific al tezei de doctorat a medievistului E. Russev, academicianul Lev Cerepnin, ne-a informat că colaboratorii lui au depistat în Arhiva de Acte Vechi de la Moscova, în fondul „Direcția cadastrului Basarabiei” (F. 1299) documente moldovenești scrise pe pergament începând cu sec. al XV-lea. A fost formată o echipă – P. Dimitriev, P. Sovetov și subsemnatul, care am lucrat în arhivele moscovite, realizând fotocopii ale documentelor depistate.

Când au sosit pachetele cu fotocopii la Chișinău, am constatat că nu prea putem descifra scrisul vechi slav. Pe atunci relațiile româno-sovietice erau bune. La adresarea conducerii Filialei Moldovenești a AȘ a URSS, Academia Română l-a delegat la Chișinău pe cunoscutul slavist prof. Damian Bogdan, care ne-a ținut un curs de arheografie și paleografie slavo-română. Primul volum de documente cu denumirea *Moldova în Epoca Feudalismului. Documente slavo-moldovenești (veacul XV – întâiul pătrar al veacului XVII)* alcătuit de P. Dimitriev, D. Dragnev, E. Russev și P. Sovetov a fost publicat în 1961.

Anterior, în 1959, același colectiv a publicat la București în „Studii. Revistă de istorie” (nr. 3) articolul *Documente din arhivele sovietice privitoare la istoria medievală a Moldovei și Țării Românești* (p. 135-162).

Aceste publicații, realizate conform rigorilor științifice de editare a documentelor istorice își păstrează actualitatea până în prezent. Ele au trasat acea direcție științifică asupra căreia activez în continuare de acum peste 55 de ani, adică din anul inaugurării Academiei de Științe a RSS Moldovenești (actualmente Academia de Științe a Moldovei). Am participat la editarea a unsprezece volume ale acestei colecții, iar actualmente, împreună cu un grup de colegi din institut (L. Svetlicinai, T. Candu, T. Ciobanu și V. Constantinov) am inaugurat o nouă colecție: *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc, 1806–1812*. Primul volum a fost editat în 2015, iar al doilea a fost recomandat spre editare (a se vedea compartimentul III, *Bibliografia*).

În primii ani de activitate la institut eram în căutarea unei teme pentru teză de doctorat. Nu doream să mă implic mai departe în studierea relațiilor moldo-ruso-ucrainene, deoarece îmi dădeam seama despre caracterul conjunctural al tratării unor evenimente în istoriografia oficială. Mă gândeam la studierea cronografiei moldovenești, mai ales a operei unor cronicari minori de la sfârșitul sec. XVII – prima jumătate a sec. XVIII, pe atunci aproape necercetate. Despre importanța acestor cronici am vorbit în luarea

de cuvânt la sesiunea institutului din 1958 (menționată mai sus), atrăgând atenția academicianului L. Cerepnin despre coincidența cu un asemenea fenomen din cronografia rusă. Apoi m-am implicat în scrierea unui articol colectiv, care m-a făcut să abandonez direcția de cercetare a cronografiei.

La sfârșitul anului 1958, în institut se discuta posibilitatea editării unei lucrări de sinteză *Istoria gândirii social-politice din Moldova*, propunându-se să se elaboreze un articol istoriografic la această temă, drept autori fiind desemnați A. Babii (filosof) și P. Sovietov (istoric și jurist). Ei urmau să publice articolul în revista „Comunistul Moldovei”.

Pe atunci era în toi „dezghețul hrușciovist” și forurile diriguitoare comuniste considerau că unii critici literari ar fi depășit rigorile impuse de regim privind atitudinea de clasă față de creația literară din trecut, că ei nu distingeau deosebirea dintre ideile expuse de scriitorii clasici în operele lor artistice de cele ce le exprimau în scrierile publiciste și social-politice.

La redacția revistei respective viitorii autori au fost îndemnați să ocupe o poziție principală în această privință (se vorbea că un îndemn în acest sens venea și din partea unor scriitori, care aveau relații tensionate cu unii colegi) și au recomandat institutului să lărgască colectivul de autori prin includerea și a unui etnic moldovean (A. Babii era etnic ucrainean, P. Sovietov era rus). P. Sovietov m-a convins și pe mine să particip la elaborarea articolului prin prezentarea a câtorva pagini despre viziunile social-politice ale cronicarilor minori de la sfârșitul sec. XVII – începutul sec. XVIII, care se deosebeau de cele ale cronicarilor mari boieri, precum și despre deosebirile dintre creația populară orală și folclorul cavaleresc și să menționez că aceste momente au fost ignorate în istoria literaturii Epocii Medievale. Nefiind la curent despre importanța pe care o acordă acestui articol redacția revistei și despre convorbirile pe care le ducea cu coautorii mei, am prezentat paginile respective. Articolul cu denumirea *Cu privire la oglindirea justă a gândirii social-politice din Moldova* a fost publicat în revista respectivă. Drept răspuns criticul literar N. Romanenco a publicat în revista „Nistru” o replică în care a insistat asupra caracterului „socializat” al prezentării viziunilor scriitorilor clasici, mai ales în compartimentul scris de A. Babii, unde erau criticate pe nedrept lucrările unor literați. Pe atunci critica materialelor publicate în revista „Comunistul Moldovei” se considera de către organele directive inadmisibilă.

Curajul lui N. Romanenco a provocat o polemică excesiv de politizată. Această reorientare de cercetare spre publicistică, de care nici nu bănuiam la început, m-a făcut să abandonez studiarea de mai departe a viziunilor

cronicarilor și să caut altă temă de cercetare. La rândul său, P. Sovetov s-a aprofundat în studierea dreptului Moldovei medievale.

În toamna anului 1960, la Iași, se sărbătorea centenarul Universității. A fost organizată participarea unei delegații de la Chișinău. Din partea filologilor și istoricilor de la Filiala Moldovenească a Academiei de Științe a URSS au fost incluși S. Vasilencu, R. Suveică și E. Russev, care însă mi-a cedat locul său, recomandându-mi să mă sfătui și cu istoricii români în privința temei de cercetare a tezei de doctorat. Astfel, pentru prima dată am obținut posibilitatea să trec Prutul, să particip la sesiunea festivă de la Iași și să întreprind o excursie prin România, vizitând orașele București, Brașov, Cluj-Napoca, Sibiu etc. La Iași, în Secția de Istorie, în cadrul sesiunii am luat cuvânt, susținând viziunea profesorului C. Cihodaru despre originea nobiliară a răzeșilor. La București am făcut cunoștință cu istoricii Al. Boldur, Gh. Bezviconi și Al. Gonța (originari din Basarabia), precum și cu A. Oțetea, M. Berza, D. Mioc, la Cluj-Napoca cu Șt. Pascu, M. Dan ș.a. Cu unii dintre aceștia mai ales cu Al. Gonța și Șt. Ștefănescu (pe care-l cunoșteam de la sesiunea care a avut loc la Chișinău în 1958) am discutat despre tematica viitoarei mele cercetări. Eu propuneam să mă ocup numai cu istoria proprietății răzeșești, dar ei m-au sfătuit să studiez această temă în afara tezei de doctorat, deoarece aici puteau să apară mai multe controverse nedorite la susținerea unei teze. O temă pe atunci puțin explorată, recomandată de ei, a fost cea a reformelor fanariote în Moldova. Această temă am început s-o cercetez pentru teza de doctor, iar cea cu referire la răzeși a fost subiectul unui șir de studii realizate aparte.

În timpul călătoriei din România, după o întrerupere îndelungată mi-am revăzut rudele stabilite la București și Brașov. În capitală locuia unchiul meu Alexei (Alexe) cu familia sa, fiii săi Sandu și Valeriu, ambii ingineri, nepoata Emilia (Milița) și familia unchiului Mihail (Mihai), acesta și fiicele sale Ala și Zinaida își schimbaseră numele din Bulat în Iordăchescu, deoarece erau căutați de agenții sovietici pentru a fi deportați în Siberia. La Brașov m-am întâlnit cu descendenții unchiului Teodosie: Nicolae Ion, Boris și Aglaia, toți aveau studii tehnice sau economice și erau intelectuali erudiți, mai ales Nicolae. Cu ei am discutat și despre tradițiile neamului Bulat și a răzeșilor cureșnițeni. Ei mi-au mai povestit despre calvarul prin care au trecut când s-au evacuat din Basarabia. În urma acestei călătorii am căpătat încredere în potențialul meu științific datorită discuțiilor cu istorici consacrați, iar după întâlnirea cu rudele – un îndemn să-mi aduc contribuția mea modestă la păstrarea tradițiilor culturale și spirituale strămoșești.

Pe parcursul anilor '60, prioritară în activitatea mea de cercetător au rămas două direcții: 1. Evoluția formelor de proprietate funciară și destinul proprietății răzeșești; 2. Impactul domniilor fanariote asupra evoluției societății din Moldova.

În cadrul cercetărilor în aceste direcții o importanță mare le-au avut simpozioanele unionale de istorie agrară, convocate în fiecare an la inițiativa istoricilor din republicile baltice. Acolo ne întâlneam cu specialiști notorii din aceste republici, dar și de la Moscova, Leningrad, Kiev, Odesa etc.

În 1961, la sesiunea de la Riga am prezentat referatul *Cu privire la reforma agrară a lui C. Mavrocordat* (l. rusă), publicat într-un anuar al acestui simpozion în 1962. A urmat referatul (cu publicarea tezelor) *Cu privire la proprietatea devălmașă răzeșească în Moldova în sec. XVII–XVIII*, prezentat în 1962 la simpozionul de la Minsk (textul definitiv a fost publicat, împreună cu P. Sovetov, în anuarul din 1964). La simpozionul de la Minsk, istoricii din Bielorusia și Rusia, care au constatat prezența unor forme de proprietate devălmașă analogică răzeșilor în Bielorusia de Vest și în nordul Rusiei, mi-au recomandat să studiez această problemă pornind de la totalitatea surselor pe o durată a câtorva secole.

Au urmat ani de muncă tehnică scrupuloasă de înscriere pe fișe a tuturor mențiunilor referitoare la satele din Moldova din sec. XV până în 1625. La alcătuirea a mii de fișe m-a ajutat soția Maria (medic notoriu) și tanti Maria (pedagog), care nu mai sunt în viață. După transcriere a urmat clasificarea lor după diverse criterii și alcătuirea tabelelor statistice. Tabelele demonstau evoluția proprietății funciare și apariția celei răzeșești de origine nobiliară. Rezultatele cercetărilor au fost prezentate (cu publicarea tezelor) în 1966 la sesiunea din Tallinn a Simpozionului de istorie agrară și au fost apreciate de specialiști drept o nouă metodă de întocmire a recensămintelor „artificiale” ale proprietății funciare și a localităților în baza totalității surselor publicate. În 1968, cu o analiză mai detaliată a acestor tabele, efectuată de P. Sovetov, care mi-a devenit coautor, referatul a fost publicat la Moscova (revista „История СССР”, nr. 1). Aceleași tabele cu comentarii mai extinse au fost utilizate de P. Sovetov și în monografia sa *Исследование по истории феодализма в Молдове* (1972).

Evoluția obștii satești a fost tema de cercetare a câtorva studii pe care le-am publicat în anii '70. În anii '60 – începutul anilor '70, de asemenea, am elaborat un capitol dedicat istoriei Moldovei în secolul al XVIII-lea,

publicat în sinteza academică *Istoria RSS Moldovenești* (Vol. I, 1967). În aceeași perioadă am activat prin cumul în funcția de redactor științific la Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești a AȘM, unde în cele 8 volume am publicat mai multe articole de sinteză referitoare la istoria Moldovei medievale. Un capitol de sinteză *Istoria Moldovei, Țării Românești și Transilvaniei (1711–1812)* l-am elaborat pentru volumul *Istoria României* (l. rusă), care urma să fie editat la Moscova. După interminabile discuții, inclusiv cu istorici români, manuscrisul a rămas needitat. Însă discuțiile pe marginea lui au dat imbold la inițierea a două direcții de cercetare, fiindu-mi prioritare pe parcursul anilor '70.

Prima direcție – dinamica populației în spațiul carpato-danubiano-pontic în sec. al XVIII-lea. Problema a apărut în urma insistenței istoricului sovietic V. Șușarin, susținut de istorici maghiari, cum că românii ar fi devenit majoritari în Transilvania doar în secolul al XVIII-lea (mai ales către mijlocul acestuia), drept urmare a migrației din Moldova și Țara Românească. Susținut de istoricul din Moscova, care nu împărtășea această concepție, V. Koroliuk, am publicat câteva studii în care am demonstrat, în baza recensămintelor populației de atunci și a surselor documentare, că în perioada respectivă în Transilvania ar fi putut emigra din Moldova și Țara Românească cel mult 17 mii de persoane, pe când numai în Țara Românească au migrat atunci din Transilvania 10 mii de persoane. Diferite aspecte ale evoluției demografice a Moldovei în secolele XVII–XVIII au mai fost expuse în referatele pe care le-am prezentat la Seminarul Unional de demografie istorică (Chișinău, 1983) și la Simpozionul al XX-lea unional de istorie agrară (Tallinn, 1984).

O altă problemă disputată în istoriografia sovietică și mai ales în cadrul discuțiilor pe marginea manuscrisului menționat, *Istoria României*, era caracterizarea ocupațiilor de bază ale populației românești în Epoca Medievală.

Academicianul L. Cerepnin, conducătorul tezei mele de doctorat, mi-a propus să cercetez această tematică. Drept urmare, la începutul anilor '70, am analizat evoluția structurilor agrare din Moldova pe baza reliefării corelației dintre cultura plantelor și creșterea animalelor în diferite zone economico-geografice ale așezărilor rurale. Cercetarea totalității surselor, în mare parte inedite, din arhivele din România și URSS mi-a permis să caracterizez sistemul agrar sedentar, începând cu Evul Mediu timpuriu drept unul mixt, care îmbina cultivarea plantelor și creșterea animalelor și în care ultima ocupație aducea cel mai mare venit în gospodăria rurală.

În monografia *Agricultura Moldovei feudale* (1975) am examinat specificul structurii sistemului agrar din fiecare zonă economico-geografică a Țării Moldovei. Am constatat că doar în zonele montane și de stepă ocupația de bază a populației era păstoritul și meșteșugăritul sătesc. În celelalte zone domina sistemul agropastoral cu o corelație diferită dintre cultivarea plantelor și creșterea animalelor în funcție de poziția geografică a zonei respective. Prezența diverselor zone economico-geografice în întreg spațiul carpato-danubiano-pontic a stimulat relațiile de schimb dintre populația acestora, contribuind la coeziunea ei etnică și lingvistică. Istoricii străini, pentru a demonstra caracterul pastoral al economiei rurale românești, se mărgineau doar la descrierea zonelor montane, extinzând rezultatele cercetărilor acestora asupra întregului spațiu locuit de români, ceea ce, după cum am demonstrat, este inadmisibil din punct de vedere al metodologiei științifice.

O direcție de cercetare pe care, de asemenea, am abordat-o pe parcursul anilor '70 este cea a evoluției economice a Țării Moldovei în funcție de evoluția economiei-univers europene. În acest context a fost stabilit impactul crizei economice europene din a doua jumătate a sec. al XVII-lea asupra economiei Țării Moldovei, care la sfârșitul sec. XVII – începutul sec. XVIII a cunoscut o decădere substanțială și o reorientare a relațiilor sale comerciale, aproape totală, spre Imperiul Otoman. Pe de altă parte, au fost expuși acei factori care au determinat un impact atenuat al crizei europene asupra economiei Țării Românești, orientate economic mai devreme spre Imperiul Otoman. Rezultatele cercetărilor au fost expuse la Simpozionul Internațional de la Chișinău din 1973, la al III-lea Congres Internațional de Studii Sud-Est Europene (București, 1974) și la Congresul al XV-lea Internațional de Științe Istorice (București, 1980), în studii publicate la Chișinău și Moscova.

În anii '70-'80 mi-am continuat activitatea în elaborarea lucrărilor de sinteză, printre care *Istoria economiei naționale a RSSM (până la 1812)* (Chișinău, 1976), unde sunt autor al capitolelor referitoare la evoluția economiei Țării Moldovei în secolul al XVIII-lea și *Istoria politicii externe a Țării Moldovei. Studii*. (Chișinău, 1987), unde sunt coordonator și autor al compartimentului dedicat primei jumătăți a sec. al XVIII-lea. Proiectul a fost realizat în perioada „perestroikăi gorbacioviste” și drept urmare autorii au expus mai echilibrat relațiile moldo-ruse în contextul celor internaționale. O prezentare a impactului Revoluției Franceze asupra societății Țării Moldovei am expus-o la Conferința internațională „200 de ani de la Revoluția Franceză” (Paris, 1989).

Din cele expuse mai sus, observăm că istoricii medievaliști au avut o relativă libertate în cercetări și căpătând rezultate științifice noi și veridice

în doar acele direcții științifice care mai puțin interesau forurile diriguitoare din republică, care tratau istoria drept o disciplină ideologică. Politrucii nu aveau pregătirea profesională necesară pentru a pătrunde în esența multor probleme istorice. În asemenea cazuri ei se implicau doar atunci când venea un „signal” (semnal) din partea unui „savant vigilent”. Am fost și eu implicat într-un caz, când un istoric originar din stânga Nistrului, stabilit chiar la începutul perioadei postbelice într-o instituție academică la Moscova, s-a adresat pe la mijlocul anilor '80 către Comitetul Central al partidului din Moldova să ia măsuri împotriva mea și a lui P. Sovetov, deoarece promovăm o „concepție burgheză” antimarxistă despre originea răzeșilor, căutându-le o origine „boierească” slăviților țărani liberi. Scrisoarea a fost transmisă de la CC la Comitetul de Partid din AȘ a RSSM, fiind constituită o comisie care să investigheze cazul. Dar începuse perioada „perestroikăi” și cazul n-a mai avut finalitate cum s-ar fi întâmplat ceva mai înainte...

Deosebit de benefice pentru cercetările mele au fost stabilirea legăturilor cu istoricii români, relațiilor de colaborare cu mulți savanți notorii: la București – C. C. Giurescu, Ș. Papacostea, Șt. Ștefănescu, C. Șerban, Șt. Olteanu, N. Stoicescu, A. Oțetea ș.a., la Iași – Gh. Platon, C. Cihodaru, A. Andronic, N. Grigoraș și mai ales cercetătorii din generația atunci tânără – I. Caproșu, Al. Zub, L. Boicu, C. Istrati, V. Ciobanu, L. Șimanschi ș.a. Deoarece istoricii români nu aveau atunci dreptul să publice documente medievale din arhivele sovietice, la solicitarea acestora le puneam la dispoziție fotocopii ale unor asemenea documente, pe care le publicau în prestigioasa colecție *Documenta Romaniae Historica. A. Moldova* cu indicația „după o fotocopie de la Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” (Iași). La transmiterea unor asemenea copii de documente îmi ajutau și colegii Al. Moșanu și Ion Hâncu în timpul călătoriilor lor de studii în România. Numai după 1989 istoricii români au putut să menționeze această colaborare a noastră în introducerile următoarelor volume din colecția nominalizată (a se vedea compartimentul *Bibliografie* subcompartimentul *Personalia* din prezentul volum).

Lucrările medievistilor de la Chișinău consacrate problemelor ce vizau în primul rând economia, societatea și cultura fiind bazate pe surse documentare, inclusiv depistate în arhivele de peste Prut și scrise cu luarea în considerație a realizărilor istoriografiei românești, nu puteau să nu demonstreze prin conținutul lor specificul național al populației românești, relațiile multilaterale dintre provinciile pe care le locuiau, concluzii nedecarate, dar subînțelese din conținutul cercetărilor. Datorită acestor aspecte, cercetările respective prezintă interes și în etapa actuală.

Spre regret, în perioada regimului comunist de până la 1989, cercurile diriguitoare nu manifestau interes față de cercetările de acest gen, care practic rămâneau necunoscute cercului larg de cercetători. Pe atunci forurile diriguitoare cereau de la istorici, inclusiv de la mine, să publicăm în mass-media doar articole pe teme politizate, de regulă cu ocazia unui „jubiluu” legat de „prietenia seculară” ruso-moldovenească și rolului eliberator al Rusiei, apoi a URSS în destinul „poporului moldovenesc”. Istoricii contemporanești trebuiau să blameze „regimul burghezo-moșieresc românesc de ocupație” și să proslăvească construcția socialismului și comunismului în republică. Drept urmare, cercurile largi de cititori apreciau activitatea tuturor istoricilor doar în baza acestor publicații.

Unele realizări ale istoricilor medievști, inclusiv ale mele, se datorează într-o anumită măsură susținerii din partea unor cunoscuți savanți de la Moscova. Instituțiile științifice de acolo erau interesate să demonstreze forurilor științifice de peste hotare că în URSS se obțin rezultate științifice în domeniul științelor umanistice și în republicile unionale. În componența delegațiilor istoricilor sovietici la congrese internaționale obligatoriu participau și reprezentanți din republicile respective. Personal, de un mare folos mi-a fost participarea la Congresul din 1989 de la Paris (menționat mai sus), unde am avut ocazia să ascult prelegerile speciale pentru delegația sovietică a corifeilor „Școlii Analelor” (Jaques le Goff, Georges Duby ș.a.) despre abordarea civilizațională a istoriei. Aceste prelegeri, precum și literatura istorică procurată la Paris, mi-au fost deosebit de importante în însușirea și implementarea concepțiilor contemporane ale istoriografiei europene.

Principalele direcții de cercetare după 1989/1991

La intersecția anilor '80-'90 în Republica Moldova ia amploare mișcarea de eliberare națională care a înaintat cerințe de revenire la limba română, la alfabetul latin, la valorile istorice și culturale ale neamului românesc. Era necesară atât difuzarea cunoștințelor istorice veridice destinate cercurilor largi de cititori, cât și implementarea în învățământul de toate nivelurile a principiilor științifice de tratare a istoriei. Astfel, pe parcursul anilor '90 m-am inclus activ în procesul de realizare a unor lucrări de sinteză, a manualelor și materialelor didactice destinate învățământului preuniversitar și universitar. Deja în 1992 ne-a reușit să edităm *Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri până la începutul epocii moderne*, la care am participat în calitate de coordonator și coautor. În această lucrare *Istoria Țării Moldovei*

a fost expusă pentru prima dată în contextul general românesc și european, cartea era atunci utilizată în calitate de manual.

Către anul 1996, în condițiile în care în școli lipseau manuale de istorie scrise în baza curriculumului la această disciplină școlară, în colaborare cu Emil Dragnev (conferențiar universitar la facultatea de Istorie a USM) și cu colegii de la universitățile și din liceele din țară, inclusiv de la Institutul de Istorie (Gh. Gonța, P. Cocârlă, N. Chicuș, E. Danu, I. Varta, T. Mistreanu ș.a.) am lansat primele manuale gimnaziale pentru clasele a VI–VIII-a, după care au urmat manualele liceale pentru clasele a X–XII-a, pentru clasele a X–XI-a (istoria universală și istoria românilor, coautor și coordonator), pentru clasele a XII-a (istoria universală și a românilor, coordonator). Ulterior, am publicat un set de alte materiale didactice: dicționare, teste, un atlas de istorie a românilor și universală (întocmit împreună cu E. Dragnev), materiale didactice de istorie regională: istorii a regiunii transnistrene, Basarabiei de Sud, Bucovinei (reg. Cernăuți, Ucraina), la care am fost coordonator științific și coautor. Până în prezent am reușit să particip la elaborarea și editarea a 66 manuale și diverse materiale didactice.

După 1991, am contribuit, din punct de vedere științific, la studierea unor direcții de cercetare ignorate sau interzise în perioada sovietică și, concomitent, continuând cercetările în unele domenii ale istoriei societății, vieții economice și politici interne pe care le-am îmbrățișat în deceniile precedente. A început o perioadă de căutare a unor repere metodologice, de cercetare obiectivă a istoriei, de însușire a unor concepții teoretice ale istoriografiei contemporane vest-europene, de abandonare a terminologiei marxist-leniniste, a teoriei formațiunilor socio-economice etc. Printre noile direcții științifice pe care le-am susținut este și cea a antropologiei istorice. În acest scop am angajat la institut tineri cercetători, care au început să cerceteze probleme referitoare la viața cotidiană și mentalități (E. Namalovan, A. Felea), istoria elitelor politice din Moldova medievală (S. Bacalov) ș.a., iar în anul 2000 am organizat sesiunea științifică *O altă viziune a istoriei: imaginar, mentalități și cotidian în istoria Moldovei*, care a stimulat continuarea cercetărilor în această direcție științifică. Paralel cu alte teme actuale, o atenție deosebită i-am acordat direcției de studiere a personalităților istorice, în special a domnilor Țării Moldovei. În 2004 am reușit să editez în calitate de coordonator și coautor lucrarea colectivă *Domnii Țării Moldovei* în care fiecare domnie a fost prezentată complex în contextul epocii sale. În continuare am cercetat separat diferite aspecte ale vieții și activității lui Ștefan cel Mare și Dimitrie Cantemir.

În investigațiile referitoare la diferite aspecte ale domniei lui Ștefan cel Mare, m-am implicat în acțiunile întreprinse de comunitatea științifică din republică în legătură cu comemorarea a 500 de ani de la trecerea în eternitate a acestui renumit domn. Guvernarea comunistă de atunci din Republica Moldova a organizat activități pompoase, încercând să-l reprezinte pe marele voievod drept un simbol „al moldovenismului”, contrapus „românismului”. Împreună cu E. Dragnev, V. Pâslariuc și I. Cașu am publicat monografia *Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și a posteriorității* (2004) în care a fost examinată sub diverse aspecte viața și activitatea marelui domn, inclusiv acțiunile sale în relațiile interromânești îndreptată spre opunerea românilor din toate provinciile locuite de ei expansiunii otomane. În acest context au fost prezentate și campaniile militare în Țara Românească. Unei abordări multilaterale a activității lui Ștefan cel Mare a fost dedicat și Simpozionul internațional pe care l-am organizat la Chișinău în același an, ale cărui materiale, împreună cu referatul meu cu privire la apărarea hotarelor de est ale țării de către slujitorii renumitului voievod, le-am editat sub forma unei culegeri de studii (2005).

În cadrul unui alt proiect jubiliar – „Anul Cantemir” (2008), coordonat de acad. A. Eșanu, am studiat unele aspecte legate de activitatea științifică a marelui savant D. Cantemir, argumentând concepția despre caracterul general european și concomitent național românesc al „iluminismului timpuriu” cantemirean.

O direcție științifică în care m-am implicat, de asemenea, în legătură cu împlinirea a 200 de ani de la anexarea Basarabiei la Imperiul Rus, este consacrată elucidării consecințelor acestui act asupra populației provinciei în perioada de până la 1830. În lucrarea *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țara Românească* (2012) și în studiul *Evoluția regimului de dominație a Imperiului Rus asupra Basarabiei până la începutul anilor 1830* (publicat în: *Basarabia 1812*, București, 2004, p. 243–260), am combătut viziunea promovată de istoriografia sovietică și acceptată de cea rusă contemporană despre un progres economic în Basarabia în perioada respectivă, când țarismul nu a reușit să transforme provincia într-o „vitrină a Balcanilor”.

Concomitent cu problemele de istorie modernă, în ultimii ani am studiat și unele probleme din Evul Mediu timpuriu, numind direcția științifică respectivă *Genezele românești*. Interesul față de această direcție, pe care la începutul anilor '90 am prezentat-o în cartea *Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri până la începutul epocii moderne* (1992), a reapărut la începutul

anilor 2000, în timpul unei vizite la șantierul de săpături arheologice din Albești în bazinul superior al Târnavei Mari (județul Sighișoara, România), unde arheologul Gh. Baltag mi-a prezentat vestigii concrete, care demonstreuau continuitatea populației băștinașe din zonele montane de la daci și romani până la formarea poporului român. Drept urmare, m-a interesat problema „continuității mobile” a populației romanice, care asigura o constantă circulație umană dintre zonele montane și cele de podiș și câmpie, locuite de romanici, ceea ce a stimulat unitatea etno-lingvistică a românilor din întreg spațiul pe care îl locuiesc. Acestor probleme, pe care continui să le investighez, le-am consacrat câteva studii cu caracter istoriografic și referate la sesiuni științifice.

Pornind de la constatarea prezenței unor legături dintre teritoriile locuite de români, am tratat în același context al similitudinilor procesele istorice din spațiul menționat, inclusiv în problema formării statului moldovenesc independent, care s-a afirmat înglobând în componența sa formațiuni politice românești – „vlahii” (sau „Romanii populare”, „țări românești”) în contact cu procesele politice din Transilvania și Țara Românească.

În contextul cercetării diverselor probleme științifice concrete, inevitabil apare necesitatea tratării lor în concordanță cu unele abordări teoretice din literatura istorică din țară și de peste hotare. Astfel, în legătură cu abandonarea în istoriografia românească a periodizării istoriei, conform teoriei marxiste a formațiunilor socioeconomice și trecerea la periodizarea pe epoci istorice, am întreprins unele cercetări teoretice ce vizează determinarea tipologiei perioadei istorice, numite de unii specialiști „Eul Mediu timpuriu”. Am evidențiat rolul statului în implementarea unor forme de relații moderne la etapa secundară a perioadei nominalizate (sec. XVII – 1830), precum și prezența unor forme tranzitorii caracteristice acestei zone a „capitalismului de periferie”, modernitatea timpurie europeană și țările române în culegerea *In Honorem Alexandru Moșanu. Studii de istorie medievală, modernă și contemporană* (Cluj-Napoca, 2012, p. 159–172) și în monografia *Țara Moldovei în Epoca Luminilor* (Chișinău, 1999).

Unei totalizări a problemelor științifice abordate pe parcursul activității mele științifice cu o evidențiere a rezultatelor obținute în ultimele decenii am consacrat lucrarea editată relativ recent *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române* (2012).

În ultimii ani am acordat o atenție sporită direcției științifice „Istoria Științei” investigată în colaborare cu Centrul de Studii Enciclopedice al Bibliotecii Științifice Centrale a AȘM „Andrei Lupan” (Institut) a AȘM.

Prin urmare, am elaborat studii referitoare la evoluția istorică a științelor socio-umanistice, inclusiv a cercetărilor istorice în cadrul AȘM, precum și câteva eseuri despre viața și activitatea unor savanți istorici notorii (Al. Boldur, E. Russev, I. Grosul, M. Muntean ș.a.), (inclusiv studii în colaborare cu I. Xenofontov și C. Manolache). În contextul aceiași colaborări am participat la elaborarea Enciclopediei *Republica Moldova* (Chișinău, 2010; 2016), apoi a volumului I al *Enciclopediei Moldovei* (2017). Acestor sinteze li se adaugă și două lucrări colective, aflate în proces de finalizare. În colaborare cu mai mulți colegi, inclusiv tinerii cercetători din Secția Istorie Medievală a Institutului de Istorie al AȘM, coordonez realizarea subproiectului instituțional *Univers rural din Țara Moldovei (sec. XIV – începutul sec. XIX)*, în care, paralel cu problemele referitoare la relațiile sociale, economice și de administrare, sunt elucidate și aspecte curente în istoriografia contemporană: mentalități, datini, obiceiuri, viață familială și spirituală, impactul asupra populației rurale a epidemiilor, calamităților naturale, războaielor etc.

În calitate de coordonator, redactor științific și coautor, finalizez, de asemenea, elaborarea volumului I *Istoria Țării Moldovei*, din cadrul sintezei în trei volume *Contribuții la Istoria Românilor*, în care istoria statului moldovenesc este expusă în contextul general european și românesc, având în vedere ultimele realizări ale istoriografiei contemporane.

În concluzie, aş putea constata că prin inițierea diverselor direcții de cercetare sau prin implicarea în proiecte științifice coordonate de alți colegi, am reușit, într-o anumită măsură, să aduc modesta mea contribuție la aprofundarea cunoașterii patrimoniului nostru istoric, să pun la dispoziția elevilor, studenților, profesorilor, a doctoranzilor și masteranzilor cărți, studii, materiale și diverse materiale didactice care, sper, să contribuie la însușirea moștenirii istorice naționale și a celei universale și valorilor general umane.

Experiența acumulată mă strădui s-o transmit tineretului studios – studenților, masteranzilor, doctoranzilor din sistemul de învățământ universitar, în care activez prin cumul pe parcursul a 50 de ani, dar și discipolilor mei din Academia de Științe a Moldovei. Îi îndrum să însușească metodele științifice actuale de cercetare, de analiză critică a surselor istorice și a istoriografiei la temele studiate, să abordeze problemele istorice ținând cont de ultimele realizări ale științelor umanistice contemporane. Modestele mele realizări în etapa actuală le datorez în primul rând mediului științific, colegilor Institutului de Istorie al AȘM (director: dr. hab. Gh. Cojocaru) și, îndeosebi, din Secția Istoria Medievală în cadrul căreia am posibilitatea să

mă mențin la nivelul științei istorice contemporane și să colaborez cu absolut toți colegii la elaborarea lucrărilor de sinteză și culegerilor de documente menționate mai sus. Le sunt recunoscător veteranilor Secției: cuplului acad. A. Eșanu și dr. V. Eșanu, dr. hab. I. Chirtoagă, L. Svetlicinai, colegilor încadrați la sfârșitul anilor '80 – începutul anilor '90 – dr. Vl. Mischevca și dr. Al. Furtună, precum și generației tinere, care s-a afirmat plener în cercetare (în ordin alfabetic): dr. S. Bacalov, dr. T. Candu, dr. I. Cereteu, E. Cernenchi, T. Ciobanu, dr. V. Constantinov, dr. A. Felea, dr. S. Tabuncic.

Ajuns la vârsta onorabilă a bilanțurilor, în pofida tuturor incertitudinilor prin care trece societatea noastră, continui totuși să rămân optimist. Consider că acele rădăcini milenare ale poporului nostru, care l-au alimentat cu seva necesară pentru a-și păstra tradițiile sale naționale, cultura populară și credința creștină, și de această dată îi vor permite să se afirme și în continuare. Istoria a demonstrat cu prisosință că toate tentativele de a dezbiina acest popor au suferit eșec.

Sunt convins că și de această dată vor avea același destin cei ce tind să se contrapună pe baza unor false criterii de ordin etnic și lingvistic, chemându-ne sub drapelul demult uzat al „moldoveniștilor” transnistreni din anii '20-'30 ai secolului trecut. Voluminoasele scrieri ale adepților lor vor deveni în scurt timp o curiozitate (așa cum sunt astăzi cele ale foștilor „lingviști” transnistreni) care va demonstra încă o dată primitivismul gândirii lor de sorginte bolșevică sau chiar medievală a unor preinși istorici.

În plan profesional sper că se va păstra și fortifica acel mediu științific care s-a creat cu timpul la Institutul de Istorie, în Academie, precum și în universități și va bucura societatea cu realizări științifice autentice care, fiind implementate în mediul cercurilor largi ale societății, vor permite cetățenilor țării să cunoască răspunsul corect la întrebările adresate încă la începutul anilor '90: *cine suntem, de unde venim, unde mergem*, căci fără un răspuns corect la aceste întrebări, bazate pe știință, nu vom avea viitor.

Sunt onorat că în acest mediu științific activez de 60 de ani, iar în carnetul de muncă am o singură inscripție – Academia de Științe a Moldovei. Sper că cel mai înalt for științific din țară, căruia îi datorez toate modestele mele realizări, va continua să-și concentreze eforturile spre o societate bazată pe cunoaștere, ceea ce îi va permite să aleagă calea ce duce spre progres, prosperitate, afirmare internațională, unificare și integrare în comunitatea statelor europene.

Membru corespondent Demir DRAGNEV

Partea I

OM, SAVANT, PROFESOR, EDITOR

OMUL DE ȘTIINȚĂ ȘI PEDAGOGUL DEMIR DRAGNEV*

† Dr. hab., prof. univ. Gheorghe GONȚA
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” (Chișinău)

În anul 1957 absolventul Facultății de Istorie a Universității de Stat din Chișinău (USC) Demir Dragnev, președinte al Societății Științifice Studențești universitare, autor a trei articole științifice publicate, este repartizat la Institutul Academiei de Științe a Moldovei în funcția de cercetător științific inferior. Visul lui însă era să devină nu numai savant, ci și pedagog. Atașamentul față de activitatea didactică i l-a insuflat o mătușă – Maria Bulat, profesoară de liceu din perioada interbelică, care l-a educat. Anume de la dumneaei el a însușit mai multe metode inovatoare ale școlii pedagogice românești (cea interactivă și altele).

Drept urmare, tânărul absolvent al Universității a depus actele, în 1957, la concursul pentru admiterea la doctorantură, Facultatea de Istorie a USC. A susținut examenele foarte bine, dar a fost înmatriculată o altă persoană care le-a susținut cu „satisfăcător”, însă era un nomenclaturist, fost instructor la Comitetul Central al Partidului. După această tentativă nereușită, Domnia sa încearcă să se includă în activitatea didactică prin cumul. Ajutat de colegul său Pavel Sovietov, jurist de profesie, Demir Dragnev devine, în anul 1959, lector la Institutul Juridic Unional cu frecvență redusă (filiala Chișinău), iar apoi, odată cu crearea Facultății de Drept la USC – lector la disciplina „Istoria statului și dreptului Moldovei” la această facultate. Totuși dorința sa era de a se afirma ca profesor de istorie națională. Această posibilitate i se deschide în 1965, când este invitat să țină cursul „Istoria Moldovei” la Facultatea de Filologie a USM.

La acel moment, dl D. Dragnev reușise să acumuleze cunoștințe vaste în domeniul istoriei medievale a Moldovei, activând la Institutul de Istorie al Academiei de Științe. Desigur că atunci când a venit la institut, tânărul absolvent, ca și alți colegi ai săi, era profund îndoctrinat cu ideologia marxist-leninistă. Drept urmare, se lasă ușor atras în scrierea unor articole, care

* Text actualizat, preluat din: *Pedagogi români notorii din Basarabia interbelică și postbelică*, vol. II, Pontos, Chișinău, 2015, p. 184-188.

promovau „atitudinea de clasă” față de monumentele de cultură scrisă din trecut. Însă, în scurt timp, colaborarea sa cu cunoscutul savant Eugen Russev, discipol al marelui istoric român Petre P. Panaitescu, apoi călătoriile de studii în republicile baltice și, mai ales, în România, unde îi cunoaște pe notorii istorici români C. C. Giurescu, A. Oțetea, Al. Gonța, Al. Boldur, Gh. Platon ș. a. îl reorientează pe tânărul istoric spre cercetarea științifică obiectivă a surselor documentare. Tot atunci studiază renumitele sinteze de istorie a românilor, scrise de Al. Xenopol, N. Iorga, C. C. Giurescu.

După ce în 1958 urmează un curs de lecții de paleografie slavo-română, ținut de cunoscutul paleograf român prof. Damian Bogdan, împreună cu Pavel Sovetov și Pavel Dimitriu, îndrumați de Eugen Russev, tânărul cercetător se include în elaborarea unei fundamentale colecții de documente slavo-române, depistate în arhivele URSS.

În 1962 apare primul volum din colecția „Moldova în epoca feudalismului”, care include cărți domnești din sec. XV–XVI. Vom menționa că în prezent prof. D. Dragnev, împreună cu colaboratorii săi – L. Svetlicinai și E. Bociarova au editat volumul XII al acestei valoroase colecții. Concomitent, împreună cu L. Svetlicinai, T. Candu și T. Ciobanu a inițiat editarea unei noi colecții „Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc din 1806–1812” (în 5 volume).

Revenind la activitatea pedagogică a dlui profesor la Facultatea de Filologie a USM, vom menționa că aici i s-a propus predarea unui „curs adaptat” de Istorie a Moldovei. Caracterul „adaptat” consta în faptul că Domnia sa trebuia să aprofundeze în prelegerile sale acele fapte și evenimente istorice despre care au scris clasicii literaturii române (numite atunci „moldovenești”). De exemplu, M. Eminescu a scris „Unde ești tu, Țepeș, doamne?”, dl profesor trebuia să le povestească studenților despre domnia lui Vlad Țepeș, sau „Tu ești, Mircea?” – despre domnia lui Mircea cel Bătrân și tot așa. Sub acest „camuflaj”, Domnia sa preda, de fapt, istoria românilor, iar la seminare utiliza metode din pedagogia românească. Foștii studenți ai dlui Profesor, deveniți apoi scriitori, jurnaliști, profesori etc. (N. Dabija, L. Lari (Tuchilatu), Haralambie Moraru, Ion Vicol, Serafim Belicov, Mihai Guzun, Dumitru Țurcanu și mulți alții) nu o dată au spus că ei au învățat istoria românilor din prelegerile prof. D. Dragnev.

La mijlocul anilor '70, când presiunea regimului brejnevist s-a intensificat, unii „diriguitori” vigilenți de la facultate au constatat că lecțiile prof. D. Dragnev sunt în mare măsură consacrate unei istorii străine (se avea în

vedere istoria românilor). În aceste condiții, Domnia sa, ajutat de prof. Mihail Muntean, s-a transferat la Facultatea de Istorie, unde până la sfârșitul anilor '70 a condus un seminar la Istoria Moldovei, acordând o deosebită atenție analizei de către studenți a surselor istorice.

La începutul anilor '80, prof. Demir Dragnev își concentrează activitatea la Institutul de Istorie al AȘM, unde până în 1991 deține funcția de director adjunct. Concomitent cu editarea unor lucrări monografice și de sinteză (*Agricultura Moldovei feudale* (1975), *Istoria economiei naționale a RSSM (până în 1812)*, *Istoria politicii externe a Țării Moldovei. Studii* (1987) (redactor științific și coordonator), *Probleme de istorie a Moldovei în secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea. Studii* (1989, coautor) ș. a.), Domnia sa continuă și activitatea științifico-didactică: în fiecare an era referent la susținerea unor teze de licență la USM, a publicat *Istoria RSS Moldovenești. Crestomație pentru cl. 7-8* (1987, în colaborare), materiale didactice la istoria Moldovei (epocile Medievală și Modernă) pentru aceleași clase, a condus teze de doctorat.

Activitatea științifică și științifico-didactică a profesorului D. Dragnev ia amploare după anul 1989 și se caracterizează prin depășirea barierelor ideologice impuse de fostul regim, lărgirea spectrului preocupărilor sale. În 1992 dumnealui coordonează și participă în calitate de coautor la editarea lucrărilor de sinteză *Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri până în epoca modernă*. În această lucrare, istoria Moldovei este expusă în contextul general românesc și european. Cartea era utilizată și în calitate de material didactic. Începând cu anul de învățământ 1991/1992 și până în 2012–2013, dl profesor a predat la Catedra Istoria Românilor a UPS „Ion Creangă”.

În cadrul laboratorului științific de la această universitate dl D. Dragnev elaborează cursurile de lecții: *Europa de Sud-Est și Principatele Române în perioada de trecere de la medieval la modern* și *Paleografia slavo-română și româno-chirilică*. În baza programelor acestor cursuri a susținut prelegeri și seminare.

Concomitent, a fost conducător al multor teze de an și de licență. De o popularitate meritată se bucură cursurile sale de prelegeri editate: *Istoria modernă a românilor* (2000, coautor Ion Varta) și *Paleografia slavo-română și româno-chirilică* (2003, coautor Ion Gumenăi).

Pe parcursul a mai multor ani, prof. D. Dragnev a fost solicitat în calitate de președinte al Comisiei de licență la Facultatea de Istorie și Filosofie a

USM, a fost referent oficial la susținerea tezelor de doctor în istorie la UPS „Ion Creangă”, USM și Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași. În 1998–2009 a ținut la USM un curs special de prelegeri „Europa de Sud-Est între Medieval și Modern” la studiile de masterat la Catedra UNESCO de Studii Sud-Est Europene. Pe parcursul a mai multor ani, dl profesor a fost consultant științific al unor teze de doctor habilitat în istorie (Gh. Gonța, P. Cocârlă, I. Chirtoagă, I. Eremia, Al. Agachi) și teze de doctor în istorie (Gh. Soltan, O. Scalețchi, Ed. Baidaus, M. Mischevca, VI. Tcaci, A. Popovici, A. Felea, V. Ciobanu, C. Ungureanu, T. Candu, L. Coadă, S. Bacalov, Igor Sava, L. Argint). În prezent finalizează tezele T. Ciobanu, V. Eșanu ș. a. Este substanțială contribuția domnului profesor la pregătirea cadrelor de înaltă calificare în istorie prin activitatea sa de președinte al Consiliului specializat pentru decernarea gradelor științifice de doctor și doctor habilitat în istorie la specialitatea „Istoria românilor”, de pe lângă Institutul de Istorie al AȘM. În 1998–2002 a fost membru al Prezidiului Comisiei Superioare de Atestare, iar din 2014 – membru al Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare și concomitent președinte al Comisiei Unite de Atestare în domeniul Științelor Socio-umane.

O preocupare constantă a domnului D. Dragnev, de la începutul anilor '90, este elaborarea manualelor de istorie pentru ciclul gimnazial și liceal. Este o activitate prestigioasă, dar și deosebit de anevoioasă, deoarece învățământul istoric din Moldova se află în continuă reformare. Aportul Domniei sale la elaborarea primelor manuale autohtone de istorie fiind extrem de însemnat. În anul 1996, când în școli lipseau manualele de istorie, dumnealui, împreună cu un grup de colegi (Gh. Gonța, Em. Dragnev, P. Cocârlă, E. Danu, N. Chicuș, I. Varta, T. Mistreanu ș.a.), a lansat primul set de manuale gimnaziale (clasele a VI-a, a VII-a, și a VIII-a). De atunci manualele au fost de mai multe ori reeditate și perfecționate, aflându-se în uz până în prezent.

Începând cu anul 1999, profesorul D. Dragnev participă la elaborarea manualelor de Istorie pentru liceu. Dumnealui este unul dintre autorii manualelor de Istorie a românilor pentru clasele a X-a și a XI-a, coordonator științific la manualul pentru clasa a XII-a, precum și la manualele de Istorie universală, clasele a X-a și a XI-a. În 2010 a editat, în colaborare cu Gh. Postică și Em. Dragnev, un nou manual de istorie pentru clasa X-a de liceu (aparatul metodic – T. Mistreanu).

Concomitent cu elaborarea manualelor, prof. D. Dragnev a editat, în colaborare cu colegii săi, materiale didactice referitoare la istoria locală:

cărțile *Din istoria Transnistriei*, *Din istoria ținutului natal* (regiunea Cernăuți); auxiliarele didactice: *Dicționar de Istoria Românilor*, *Dicționar de Istorie*, *Prezențe basarabene în spiritualitatea românească*. *Atlas de Istorie a românilor și universală* (în colaborare cu Em. Dragnev).

În ultimii ani, prof. D. Dragnev a coordonat editarea diverselor materiale didactice, elaborate de un grup de profesori de liceu, care sunt utilizate la lecțiile practice de istoria românilor și universală: hărți de contur pentru clasele a V-a – a IX-a, teste pentru aceleași clase, materiale didactice pentru examenul de absolvire a gimnaziului, ghid pentru examenul de bacalaureat etc.

Domnia sa a continuat să participe și la editarea manualelor universitare, în 2009 a colaborat la elaborarea și coordonarea ediției a doua a manualului universitar *Istoria modernă a Europei și Americii*, în care îi aparține compartimentul consacrat istoriei țărilor române. A participat, de asemenea, la elaborarea unui material didactic, editat de către Consiliul Europei, recomandat în școala țărilor din bazinul Mării Negre („The Black Sea. A History of interactions”. Gydendal Publising Hause Norway), în care îi aparține compartimentul referitor la Istoria Moldovei și a Țării Românești în epoca medievală.

Domnul profesor D. Dragnev participă activ la multe conferințe metodice ale profesorilor de istorie din capitală și din raioane, unde a prezentat referate privind problemele actuale ale istoriei românilor, metode de predare ale istoriei locale. Deosebit de strânse sunt relațiile Domniei sale cu Muzeul de Istorie din or. Soroca și cu Direcția de învățământ a acestui raion de baștină a dlui profesor. Din 2010, dl D. Dragnev este deținător al titlului onorific „Cetățean de onoare al orașului Soroca”.

Este cunoscut și aportul dumnealui în educația patriotică a militarilor Armatei Naționale. Domnia sa a susținut constituirea Muzeului Armatei Naționale, editând în acest context pentru tinerii militari broșura *Lupta de eliberare de sub dominația otomană în Țara Moldovei (sec. al XVI-lea – încep. sec. al XVII-lea)*, este coordonator științific al revistei de istorie militară „Cohorta”. Pentru această activitate dl Profesor a fost decorat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova cu Medalia „În slujba Patriei”, gr. III.

După 1989, prof. D. Dragnev a editat un șir de monografii, lucrări de sinteză și studii publicate în țară și peste hotare, scrise de pe pozițiile științei istorice actuale europene. Aceste lucrări, difuzate în bibliotecile din capitală, în cele din centrele raionale și unele instituții de învățământ, pun la dispo-

ziția profesorilor, studenților, elevilor și celor interesați de istoria neamului un material istoric concret și importante concluzii științifice necesare pentru cunoașterea profundă a istoriei noastre naționale. Printre acestea se numără monografiile: *Țara Moldovei în Epoca Luminilor* (1999), *O istorie a regiunii transnistrene* (2004) (coordonator și coautor), *Ștefan cel Mare și Sfanț în contextul epocii sale și a posterității* (2004) (coordonator și coautor), *Domnii Țării Moldovei* (2005) (coordonator și coautor), *Academia de Științe a Moldovei. Istorie și contemporanitate. 1946–2006* (2006) (coordonator și coautor), *Dinastia Cantemireștilor. Secolele XVII–XVIII* (2008) (coautor), *Republica Moldova. Ediție Enciclopedică, Ed. II* (2010) (coautor și responsabil de compartimentul Istorie), precum și lucrarea fundamentală apărută recent *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române* (2012). În ultima lucrare autorul examinează asemenea probleme actuale cum ar fi: geneza poporului român, constituirea țărilor medievale românești, semnificația Epocii Ștefanienae, începuturile Epocii Moderne în țările române, probleme de studiere a istoriografiei și a surselor documentare etc.

Perioada de după 1989 a fost una semnificativă pentru domnul profesor și în plan personal: în 1992 a susținut teza de doctor habilitat în istorie, în 1995 a devenit profesor universitar la Catedra de istoria românilor și membru corespondent al ASM, în 1994–2006 a exercitat funcția de director al Institutului de Istorie, apoi șef de secție al acestui Institut. Este laureat al Premiului de Stat, a cinci premii ale AȘM, decorat cu Ordinul „Gloria Muncii” (1996), deținător al medaliei „Dimitrie Cantemir” (2001), al medaliei și diplomei de recunoștință a „Ligii culturale pentru unitatea românilor de pretutindeni” (2008), al diplomei „Meritul Academic” (2009), al medaliei Veteran al UPS „Ion Creangă” (2010), al medaliei jubiliare a Universității de Stat din Moldova (2012), al multor diplome de recunoștință sau de merit a unor instituții publice și academice din Republica Moldova și România. Domnia sa este deținător al titlului onorific „Om Emerit” (2010).

În mediul nostru, al celor care îl cunosc și activează alături de Domnul Profesor Demir Dragnev, este apreciat drept un savant și un pedagog notoriu, un om de o rară frumusețe sufletească, îndrumător al multor generații de tineri studioși, alături de care se află pe parcursul unui semicentenar.

EMINENT EDITOR DE DOCUMENTE MEDIEVALE DIN MOLDOVA *

Acad. Victor SPINEI
vicepreședinte al Academiei Române

Dintre istoricii din deceniile postbelice cu contribuții esențiale pentru trecutul românesc din perioada medievală și modernă, Demir Dragnev ocupă indubitabil un loc de frunte. Desemnarea ca director al Institutului de Istorie din Chișinău și alegerea ca membru corespondent al Academiei de Științe din Moldova, dar mai ales impresionanta sa operă științifică, sunt grăitoare în acest sens.

Născut la 27 iulie 1936 în satul Cureșnița, din jud. Soroca, în nord-estul Basarabiei, Demir Dragnev a avut o copilărie înnegurată de privațiuni, datorate bulversărilor cauzate de război și brutalităților săvârșite de ocupații sovietici. La acestea s-a adăugat o nefastă dramă familială: tatăl său, plutonier major în Armata română, căzut prizonier în vara lui 1944, în timpul operațiilor de pe frontul Iași-Chișinău, a fost trimis într-un lagăr din adâncurile Rusiei, fiind eliberat de-abia în anul 1947, dar cumplitul regim de muncă forțată la care a fost supus, ce viza însăși exterminarea celor internați, i-a șubrezit într-atât sănătatea, încât a decedat curând, la numai 56 de ani. În orientarea profesională a tânărului Demir Dragnev un rol însemnat l-a avut mătușa sa, Maria Bulat, care urmasă Facultatea de Geografie a Universității din Iași în perioada interbelică.

Dând curs pasiunii pentru investigarea vremurilor revoluate, Demir Dragnev a optat, de asemenea, pentru studiul istoriei, atunci când s-a înscris la Universitatea de Stat din Chișinău. Apreciindu-se calitatea prestației sale ca student, după susținerea examenului de licență în iulie 1957, a fost angajat colaborator științific inferior la Institutul de Istorie al Academiei de Științe a RSS Moldovenești din Chișinău, calitate menținută până în 1974, cu o întrerupere din 1962 până 1965, când și-a pregătit teza de doctorat în cadrul aceleiași instituții de cercetare. Ca urmare a seriozității manifestate în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, în 1974 a fost promovat colaborator științific

* Text actualizat, preluat din *Studii și materiale de istorie medie*, XXIV, 2006, p. 333-335.

superior al Institutului de Istorie, unde, cinci ani mai târziu, a fost numit director adjunct, funcție asumată până în 1991. Între timp, la 4 februarie 1975, și-a susținut doctoratul în științe istorice, beneficiind de îndrumările competente ale reputatului medievist moscovit Lev V. Cerepnin, după ce, în anii de formare ca cercetător la Chișinău, fusese inițiat în tainele meseriei de acad. Eugen Russev.

După proclamarea statalității Republicii Moldova, între 1991 și 1994, Demir Dragnev devine șef al direcției de Istorie medie a Institutului de Istorie din Chișinău, pentru ca apoi să i se încredințeze funcția de director interimar, deținută până în 1996, când este ales director al instituției. În această perioadă și-a susținut teza de doctor habilitat în științe istorice, la 15 mai 1992, an în care cumulează postul de profesor la Catedra de Istorie a românilor la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, unde i se încredințează cursurile de Paleografie și de Istorie modernă. De asemenea, începând din 1998, susține un curs de masterat la Catedra UNESCO de Studii Sud-Est Europene a Universității de Stat din Chișinău. Munca de cercetare și cea de pe tărâm didactic a fost îmbinată cu aceea de editor, fiind fondator și redactor-șef al revistei *Cohorta*, rezultat al conlucrării cu Ministerul Apărării al Republicii Moldova și cu Muzeul Armatei Naționale, precum și redactor-șef al *Revistei de Istorie a Moldovei*, periodic la a cărui constantă sporire valorică a contribuit în mod esențial. Rodnica sa activitate științifică a fost răsplătită în decembrie 1995 cu titlul de membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

Calitatea de director al Institutului de Istorie i-a fost menținută până în primele luni ale anului 2006, când autoritățile au decis o controversată și stranie restructurare a acestei prestigioase unități de cercetare, înglobând-o în nou-constituitul Institut de Istorie, Stat și Drept, având o structură organizatorică fără corespondențe în centrele europene cu vechi tradiții culturale. În cadrul acestui nou Institut, care și-a păstrat afilierea la Academia de Științe a Moldovei, profesorului Demir Dragnev i s-a rezervat funcția de cercetător științific principal, în acest caz nu prestigiul său fiind afectat, ci acela – îndoielnic, de altfel, – al celor ce și-au asumat reformele amintite.

De-a lungul anilor, cercetătorul D. Dragnev a întreprins eficiente stagii de cercetare în arhivele de la Moscova, Leningrad, Kiev și Odesa, completate cu acelea din depozitele arhivistice și din bibliotecile din București și Iași, ceea ce i-a prilejuit depistarea a numeroase documente medievale inedite. În perioada comunistă, dând dovadă de un lăudabil spirit colegial, transmitea

în mod confidențial unele acte cercetătorilor din România, implicați, de asemenea, în proiectele de editare a izvoarelor diplomatice, dar având acces restricționat în arhivele din spațiul sovietic. De altfel, cooperarea sa pe plan profesional, în primul rând în domeniul editării vechilor fonduri documentare, cu colegii de la Iași și București – Ioan Caproșu, Alexandru Gonța, Leonid Boicu, Gheorghe Platon, Leon Șimanschi etc., – înfruntând, cu riscurile de rigoare, măsurile prohibitive impuse în anumite perioade de autoritățile sovietice, s-a dovedit cu adevărat benefică. După prăbușirea regimurilor comuniste din estul Europei, s-a numărat printre cei care au avut un aport constructiv la activizarea și diversificarea colaborării cu specialiștii de la Institutul de Istorie „A. D. Xenopol”, Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, Institutul de Istorie „N. Iorga” din București etc.

Întreaga activitate științifică a profesorului Demir Dragnev poartă amprenta seriozității și rigurozității, opera sa – consistentă și diversă – fiind circumscrisă prioritar trecutului Moldovei din Evul Mediu și din Epoca Modernă. Pe lângă un mare număr de studii, note și recenzii, a elaborat câteva valoroase sinteze: *Sel'skoe hoziaistvo feodal'noi Moldavii* (1975), *Lupta de eliberare de sub dominația otomană în Țara Moldovei* (1998), *Țara Moldovei în Epoca Luminilor* (1999) etc., toate tipărite la Chișinău.

Demir Dragnev va rămâne indubitabil în istoriografia românească drept unul dintre cei mai competenți și perseverenți editori de documente medievale din ultimele decenii, ce și-a materializat cu obstinație dificilul travaliu de depistare, descifrare și colaționare a actelor de cancelarie din diverse arhive, împreună cu alți colegi de breaslă, prin publicarea lor, la un nivel înalt al standardelor cărturărești, în prețioasa colecție *Moldavia v epohu feodalizma / Moldova în epoca feudalismului*. Cel dintâi volum al seriei a apărut în anul 1961 la Chișinău, fiind alcătuit de P. G. Dmitriev, D. M. Dragnev, E. M. Russev și P. V. Sovetov. Ca și tomurile următoare, originalul slavon al actelor a dispus de traducere în limba română, după cum textele emise în românește – cu începere din secolul al XVII-lea – fuseseră prevăzute cu traduceri în limba rusă. Volumele II, III, IV și V, editate în 1978, 1982, 1986 și, respectiv, în 1987, au fost întocmite de D. M. Dragnev, A. N. Nichitici, L. I. Svetlicinaia și P. V. Sovetov, de altfel, ca și volumul VI, apărut – cu caractere latine – în 1992, dar la care ordinea primilor doi editori este inversată. După ce realizarea tomului VII, 1-2 (1975), revenise lui P. G. Dmitriev, la ultimele cinci volume ale seriei, VIII-XII, tipărite în 1998-2012, la care s-a

renunțat la traducerea în limba rusă a actelor emise în română, echipa editorială a cunoscut remanieri, fiind compusă din L. Svetlicinai, D. Dragnev și E. Bociarov, în vreme ce coordonarea colecției a fost asumată de D. Dragnev.

O preocupare constantă a profesorului Demir Dragnev în ultimul deceniu a constat în întocmirea manualelor școlare și universitare, texte de mare utilitate pentru procesul de educație dintr-o zonă, unde mistificarea sfruntată a trecutului din vremea omnipotenței bolșevismului a lăsat răni adânci, netălmăduite complet nici astăzi, astfel că o cunoaștere a istoriei autentice a neamului, a valorilor sale perene, a obârșiei și a locului său în configurația etniilor continentului este imperios necesară nu numai pentru cercurile intelectuale. Când diverși guvernanți cu atitudini antiromânești au încercat să impună substituirea în programele analitice a „Istoriei românilor” cu cea a „Istoriei Moldovei”, Demir Dragnev s-a găsit în tabăra confrăților de meserie care s-au opus cu dârzenie acestor demersuri cu învederată tentă nepatriotică. În ultimul timp, alături de elementele cele mai competente și responsabile din cinul istoricilor din Republica Moldova, precum Andrei Eșanu, Pavel Parasca, Anatol Petrencu, Gheorghe Cojocar, Gheorghe Postică, Ion Niculiță, Ion Negrei, Ion Varta, Ion Țurcanu, Aurel Zancoci, Sergiu Musteață etc., s-a alăturat protestelor împotriva intențiilor autorităților de la Chișinău de a introduce în planurile de învățământ a așa-numitei „istorii integrate” în locul istoriei naționale și a celei universale.

Cumulând temeinice cunoștințe profesionale și fiind înzestrat cu un pregnant simț al echilibrului și al echității, profesorul Demir Dragnev reprezintă de multă vreme un adevărat mentor spiritual pentru reprezentanții tinerei generații, căreia i-a drenat preocupările spre teme de interes istoriografic prioritar, tratate cu deplină obiectivitate și pornind de la prospectarea nemijlocită a surselor.

Una din satisfacțiile sale majore este desigur faptul că între cei ce i-au urmat îndrumările se numără și fiul său Emil Dragnev, profesor la Universitatea de Stat din Moldova și specialist în arta medievală, care, în pofida tinereții, are deja realizări profesionale remarcabile, moștenindu-i nu numai aptitudinile de cercetător, ci și modestia și generozitatea.

Cu prilejul jubileului, în numele colegilor din centrele academice și universitare românești de la vest de Prut îi urăm distinsului confrate de la Chișinău multă sănătate și împliniri deosebite în munca de cercetare.

ISTORIOGRAF NOTORIU

Dr. Teo-Teodor MARȘALCOVSCHI
Universitatea de Stat din Bălți „Alec Russo”

În mediul academic este frecvent remarcată ponderea profesorului universitar, doctorului habilitat în științe istorice Demir Dragnev, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, specialist de frunte al istoriografiei naționale, apreciat, mai cu seamă, pentru studiile cu referință la relațiile agrare medievale, comunitatea/obștea răzeșească și documentaristica româno-slavonă. Ca fond de idei, istoricul basarabean excelează printre cele mai lucide figuri științifice și culturale contemporane din întregul spațiu național, al statelor din Europa Centrală și Răsăriteană.

Cariera sa de savant se anunță încă în perioada studiilor universitare, când publică articolul *Cu privire la sistemul metric moldovenesc* [1], de facto, elaborare unică în istoriografie. Apoi, în calitate de cercetător științific al *Secției medievistică* a Institutului de Istorie al AȘM, cercetător științific superior, director adjunct, director și consultant științific, elaborează și publică o serie importantă de lucrări, apreciate ca profunzime, contribuind astfel la dezvoltarea științei istorice naționale. Din acest moment, devine un lider al domeniului și autoritate printre colegii de breaslă.

Deși direcțiile de cercetare i se ramifică, ele se axează totuși pe un subiect preferat – relațiile economico-agrar și sociale din Moldova medievală și publicarea unui număr impunător de documente necunoscute până atunci. Opinia științifică a prețuit și profitat de competența profundă a savantului în materie pur istorică și cunoașterea temeinică a paleografiei slavo-române și slavone (precizăm că *scrisul și limba slavonă își au rădăcini, în exclusivitate, bulgare, de unde se extind spre Serbia, Rusia și Țările Românești, la început, în biserică, apoi în cancelarii*). Întreaga operă se bazează pe o penetrare adâncă în obiectul de studiu și documentare perfectă, ceea ce a efectuat cu ieșirea de sub influența politicului și ideologicului.

Investigațiile științifice din segmentul agrar sunt anevoioase, din toate punctele de vedere. Însă profesorul Demir Dragnev le realizează cu pasiune, în spirit profesionist avansat și bine argumentat. Din această cauză, deduc-

țiile sale sunt precise și ireproșabile. De fiecare dată la mijloc se află harul nativ completat de o permanentă muncă asiduă, tot ce înșiră pe hârtie este meditat multilateral. De fapt, aceste premise instituie forța magică a operelor semnate de protagonistul nostru. Meritul omului de știință și cultură și, nu în ultimul rând, al cetățeanului și patriotului, constă în promovarea consecventă și argumentată a unei istorii adevărate a Basarabiei, vechii Moldove și a tuturor românilor, care i-a fost călăuză și în timpul dictaturii sovietice, dar și după obținerea Independenței. De fiecare dată manifesta curaj și un veritabil spirit civic. Acesta este Omul, Cetățeanul și Savantul Demir Dragnev specializat în studiul epocii medii și fazei incipiente a modernului.

Din operele de mare succes face parte *Restructurarea proprietății funciare în Moldova în sec. XV–XVIII*, sinteză prezentată la Tallinn, Estonia (1966) în cadrul sesiunii ordinare a simpozionului *Relațiile agrare din Europa de Est* [2]. Elaborarea fixează procesul de diminuare a micilor proprietăți funciare medievale în profitul marilor latifundii laico-monastice. Cu această ocazie, Demir Dragnev studiază minuțios actele epocii și stabilește raportul dintre toate tipurile de proprietate funciară și structurile sociale. Asistăm la elucidarea unor aspecte încă necunoscute în știință. A fost delimitată, în premieră absolută, structura domeniilor rurale, dinamica mișcării proprietăților funciare, retribuirea pământului și alte aspecte din viața rurală a Moldovei.

Investigațiile efectuate, ca formă și conținut, depășesc limitele cercetărilor la zi. Într-un mod special au fost studiate separat zonele geografice montane, de șes și deal ale Moldovei, evident, raportate la întregul spațiu național. Rezultatul a remarcat teze științifice obiective și imparțiale ceea ce ține de tipologie, relațiile agrare și sociale, problema etnogenezei românilor, a unității lor etnice, identității istorice, lingvistice și culturale a celor două state românești etc. Cu toate acestea, concluziile savantului nu sunt auzite în „cercurile selecte”. După cum se vede, deciziile sunt luate de funcționarii publici aleși sau investiți, de liderii formațiunilor politice și nu de specialiști. De aici provin teoria „moldovenismului” primitiv, pomparea practicii dublelor standarde – actualmente în republică avem două etnii est-romanice separate, două limbi vorbite, două istorii diferite, doi vectori politici, două mentalități civice etc., care dispersează lamentabil populația. Pe același fond infect se manifestă ura față de confrații noștri din dreapta râului Prut, sunt afirmații precum că România are intenții „agresive” față de Republica Moldova, iar românii din dreapta râului Prut sunt etichetați cu slogane triviale.

Atitudinile obscene sunt formulate de indivizi asupra cărora plutește inexorabil ideologia trecutului, printre care sunt și câțiva istorici prioritar cu scrieri istorico-partinice. Fără a cunoaște problemele fundamentale ale epocii medii, dâșii sunt antrenați în discuții și pun la îndoială rațiunile științifice, exprimă păreri primitive și nedocumentate. Dar între aceste „viziuni” (respectiv „istorici”) și deducțiile profesioniste ale specialiștilor versați există o distanță uriașă.

Opera profesorului Demir Dragnev are la bază conceptul obiectiv istoriografic național, în centru aflându-se *continuitatea* irevocabilă a proceselor absolut *autohtone* tipice pentru întregul areal al lanțului carpatin, căruia i se opun părerile adverse ale *anticontinuității* în calitate de extindere a teoriei *imigraționiste* răseleriene și derivata acesteia despre *volohi*. Conform istoriografiei sovietice, odată cu retragerea lui Aurelian, populația daco-romană/romanică s-ar fi evacuat la sud de Dunăre. Vacuumul produs ar fi fost completat de migrațiile slavilor, care devin autohtoni. Peste șapte, opt secole, foștii băștinași „revin” la locurile istorice și profită de toleranța „slavilor-băștinași”. Astfel, la est de Carpați urmează o sinteză etnică-culturală cu efectul producerii unei populații noi, numită *volohi* – strămoșii direcți ai „moldovenilor” (Sic!). Reiese că geto-dacii romanizați ar fi fost nomazi sau seminomazi și, grație slavilor, ar fi dat naștere la două etnii distincte – moldovenii și românii (!!).

Schema aceasta a fost construită de academicianul N. S. Derjavin imediat după ocuparea militară a Basarabiei în 1940 [3], după care au fost publicate noi lucrări semnate de istorici din generația a doua. Într-un moment aceștia emit o concluzie bizară și lipsită de orice suport documentar, precum că „prezența elementului est-roman pe teritoriul Moldovei nu are acoperire științifică” [4]. În fond, asistăm la un moment de criză a școlii istoriografice sovietice, căci generația a doua de istorici sovietici [5] s-a epuizat în ce privește soluționarea obiectivă a problemelor istorice în condițiile când sursele abundă și sunt implementate pe larg în cercetări.

Ilustrul savant Demir Dragnev a depus eforturi considerabile pentru a combate aceste teze în scopul reîntronării adevărului istoric atât în Basarabia, cât și în tot spațiul național. Întreaga operă, inclusiv cea dedicată relațiilor agrare, reprezintă un fundament indestructibil și bine plasat în sistemul conceptului său istoriografic. Pot fi specificate două tehnici interactive – una aparținând perioadei sovietice, când domeniul era subordonat ideologiei

feroce comuniste și alta – afirmată în perioada de după obținerea Independenței.

O problemă de principiu a existenței noastre ca istorie și neam este precizarea raportului dintre agricultură și păstorit în structura economiei agrare. Opțiunea istoriografiei sovietice se referea la supremația păstoritului [6]. Profesorul Demir Dragnev încă în perioada sovietică, într-un mod subtil, își exprima dezacordul cu această idee. Astfel, în studiul monografic *Sel'skoie hozeaystvo feodalinoy Moldavii, koneț XVII – nacialo XIX v.* [7] aplică, aparent, o tehnică ambiantă, în realitate însă își exprima punctul de vedere advers poziției oficiale. Mai întâi de toate, implică în cercetare un număr impresionant de documente primare, interne și externe, analize științifice axate pe diagonală și verticală. Cu certitudine, investigațiile sale au la bază criteriul tridimensional, fapt ce favorizează rezultatul novator. Teritoriul Moldovei este divizat în zone după felul de ocupație a populației rurale, specificându-se regiunile cu economie de tip *agricol-pastoral* sau *pastoral-agricol*. Sistemul *pastoral-agricol* indică la ieșirea economiei rurale din limite naturale și includerea ei în relațiile de piață.

Acest aspect vizează nu numai viața economică rurală, dar și forma de organizare a societății medievale, onorează și ocrotește cu sfințenie trecutul și prezentul, obârșia neamului, continuitatea neîntreruptă a proceselor istorice, unitatea tuturor românilor – *munteni, moldoveni, olteni, ardeleni, valahi, aromâni, istroromâni, meglenoromâni, moți* etc., uniți prin similitudinea evoluției evenimentelor.

Segmentul istorico-agrar este valorificat și prin studii ale obștii sătești, care reprezintă o extindere a obștilor teritoriale, antice (*paguse*) și medievale timpurii. Restructurarea, începută în sec. al XV-lea, face parte din modernizarea relațiilor economico-sociale pe criteriile pieței. Profesorul Demir Dragnev a contribuit direct la stabilirea etapelor de dezvoltare și descompunere a proprietății devălmășe comunale răzeșești – proces finalizat cu instituirea proprietăților convenționale și longitudinale, iar apoi cu dispariția obștii în genere. În publicațiile de ultimă oră, savantul acordă atenție „obștilor marginale” decretate, care formează niște insule (după Tufescu, „roiuri” de sate) aidoma unor fortificații de apărare în centrul și estul Basarabiei [8].

În felul acesta, istoricul-academician Demir Dragnev se include în rândul savanților români de referință. Operele sale din domeniul relațiilor economico-sociale rurale se plasează pe o platformă istoriografică performantă, în sensul

cel mai larg al acestui cuvânt. *Continuitatea*, inițiată de A.D. Xenopol în *Istoria românilor din Dacia Traiană* și susținută de majoritatea absolută a istoricilor, constituie coloana vertebrală neclintită a savantului-enciclopedist român basarabean.

Bibliografie:

1. Д. Драгнев, М. Мунтян, *К вопросу о молдавской системе мер* // *Учёные записки Кишинёвского Университета*, 1958, Том. 35, p. 117–128.
2. Д.М. Драгнев, П.В. Советов, *Перестройка структуры землевладения в Молдавии XV–XVIII вв.* // *Журнал „История СССР”*, Москва, Наука, 1968, № 1, p. 70–92.
3. *Proishojdenie moldavskogo naroda*, în rev. *Sovetskaya nauka*, 12/1940, p. 3–28.
4. N.A. Mohov, V.S. Zeleniuk, P.V. Sovetov, *Itogi i perspectivey raboty Naucinogo soveta po probleme „Slaviano-voloșskih sveazei i proishogdenie moldavskoy narodnosti”*, în: *Slaveano-voloșskie sveazi (Sbornik statei)*, Chișinău: Știința, 1978, p. 6.
5. A se vedea: Elena Negru și Gheorghe Negru, *Cadrele Institutului de istorie al AȘ a RSS Moldova în perioada postbelică*, în rev. *Basarabia*, 12/1991, p. 184–187.
6. A se vedea: N. A. Mohov, *К вопросу о соотношении земледелия и скотоводства в экономике Молдавии XIV–XVIII вв.*, în: *Ejegodnik po agrarnoy istorii Vostocinoy Evropy*, Kiev, 1962, p. 95–107.
7. *Сельское хозяйство феодальной Молдавии (конец XVII – нач. XIX в.)*, Кишинев, Штиинца, 1975, с. 286.
8. Demir Dragnev ș. a., *Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și a posterității*. Chișinău: Civitas, 2004, p. 39.

ȘCOALA ȘTIINȚIFICĂ A MEMBRULUI CORESPONDENT DEMIR DRAGNEV

Dr. hab. Pavel COCÂRLĂ
Universitatea de Stat din Moldova

Dr. Ion Valer XENOFONTOV
Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut) a AȘM

*Motto: „Un savant care știe să coaguleze energiile și
forțele tinerilor care împărtășesc doctrina maestrului.”*

M.c. Anatol CIOBANU, lingvist

Preliminarii

Savant consacrat în domeniul istoriei m.c. Demir Dragnev împărtășește cu dărnicie discipolilor săi experiența acumulată timp de decenii la Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei.

Consacrându-și întreaga activitate științifică slujirii cu credință Zeiței Clio, D. Dragnev s-a manifestat ca un cercetător prodigios al istoriei neamului românesc, promotor activ al valorilor naționale, savant erudit, care a pus baza unor direcții noi de cercetare ale istoriei românilor. În același timp, m.c. D. Dragnev s-a manifestat ca un profesor care a știut să transmită cu dărnicie experiența sa bogată tinerilor cercetători care împărtășeau concepțiile științifice ale maestrului în cercetarea istoriei spațiului românesc. Atragerea tinerilor îndrăgostiți de Zeița Clio în cercetarea istoriei românilor, talentul organizatoric al lui D. Dragnev au făcut ca deja în anii 1990, în Republica Moldova să se contureze o școală științifică prestigioasă, formată din tineri savanți, „absolvenți” ai școlii științifice a profesorului D. Dragnev, care, pe parcurs, s-au manifestat deja ca savanți notorii în istoriografia națională.

In grosso modo, trăsăturile de bază ale acestei școli le reprezintă: abordarea noilor direcții de cercetare, a locului și rolului istoriei românilor în contextul civilizației europene, analiza critică a surselor istorice și a istoriografiei problemelor cercetate, respectarea principiului obiectivității și imparțialității în analiza fenomenelor și evenimentelor, valorificarea noilor surse istorice etc. Absolvenții școlii științifice fondate de D. Dragnev cercetează probleme majore din istoria românilor: politica internă și externă a domnilor din Țara

Moldovei în perioada medievală și modernă; evoluția relațiilor agrare și a economiei urbane; deosebirile dezvoltării unor regiuni și ținuturi din Țara Moldovei; structuri sociale ale populației; războaiele ruso-turce și impactul lor asupra situației populației din țările române; situația Bisericii din Țara Moldovei în perioada suzeranității otomane, procesele demografice și socio-economice, comportamentului elitelor politice și eclesiastice din Epoca Medievală și Modernă etc.

Fiind o personalitate competentă și responsabilă pentru conținutul textului scris, savantul și dascălul D. Dragnev a reușit să le cultive aceleași calități și discipolilor săi, ce continuă cercetări individuale, aducându-și contribuția la cercetarea de mai departe a istoriei românilor. Referindu-se la principiile de care se conduce în viață D. Dragnev, cunoscutul lingvist m.c. Anatol Ciobanu (1934–2016) a evidențiat „principiul de a fi un *spiritus rector*, adică un savant care știe să coaguleze energiile și forțele tinerilor care împărtășesc doctrina maestrului” [1].

Succesele discipolilor Domniei sale se datorează, într-o anumită măsură, faptului că D. Dragnev este coordonator al colecției de documente *Moldova în Epoca Feudalismului* în care sunt publicate izvoare istorice în mare parte inedite, depistate de domnul profesor în arhivele din Chișinău, Moscova, Sankt Petersburg, Kiev, Cernăuți, Iași, Varșovia, Lvov, Sofia, București și unele arhive din Polonia, documente care facilitează cercetarea istoriei românilor.

Până în prezent, școala științifică a savantului și dascălului D. Dragnev a fost „absolvită” cu brio de 20 de „absolvenți”: cinci doctori habilitați și 15 doctori în istorie, cinci doamne și 15 domni.

Doctorii habilitați în istorie ai școlii științifice fondate de Demir Dragnev

Una dintre problemele de bază abordată în școala științifică a m.c. D. Dragnev a fost problema stabilirii suzeranității otomane în Țara Moldovei și consecințele ei social-economice și politice. Primele abordări ale acestei teme și-au găsit reflectarea în studiile monografice ale doctorului habilitat, profesor universitar **Gheorghe Gonța** (1948–2015) [2]. În aceste lucrări au fost cercetate lupta domnilor Țării Moldovei împotriva expansiunii otomane de la formarea statului până la stabilirea suzeranității otomane (1538); relațiile dintre Moldova și Imperiul Otoman după 1538, războiul antiotoman a lui Ioan Vodă cel Cumplit (1572–1574) ș.a. Cercetarea profundă a relațiilor

dintre Imperiul Otoman și Țara Moldovei în perioada medievală au dus mai apoi la susținerea cu succes de către Gh. Gonța (1993) a primei teze de doctor habilitat în istorie, realizată sub conducerea științifică a lui D. Dragnev [3]. Direcția de cercetare stabilită în școala științifică a lui D. Dragnev a fost continuată cu succes de Gh. Gonța astfel încât, în 2004, a publicat monografia *Viața politică a Țării Moldovei în epoca domniei lui Ștefan cel Mare și a urmașilor săi (Relațiile internaționale și mișcarea de eliberare în contextul politicii otomane în a doua jumătate a sec. al XV-lea – sec. al XVI-lea)* [4]. Scrisă pe o bază documentară diversă, această monografie constituie una dintre realizările cele mai importante în istoriografia română în cercetarea problemei vieții politice în Țara Moldovei și a mișcării de eliberare antiotomane în a doua jumătate a sec. XV – sec. al XVI-lea. În această lucrare Gh. Gonța abordează și chestiunea aprecierilor făcute în istoriografia sovietică, care absolutiza „rolul de eliberator” al Rusiei în lupta pentru emanciparea Țărilor Române de sub „jugul greu otoman”. Autorul constatând astfel că „interpretarea tendențioasă a faptelor istorice genera concluzii neadevurate adevărului istoric” [5].

Atât Gh. Gonța, cât și alți colegi de breaslă (Ion Chirtoagă, Pavel Cocârlă, Nicolae Chicuș, E. Dragnev) au contribuit împreună cu dascălul lor – D. Dragnev, la scrierea manualelor de istorie a românilor și de istorie universală, lucrări didactice înalt apreciate de către pedagogii din țară. Astfel, prin lucrările sale științifice regretatul istoric Gheorghe Gonța a rămas printre noi, îndreptățind pe deplin așteptările maestrului său.

Un alt discipol al școlii științifice a savantului și profesorului D. Dragnev este doctorul habilitat în istorie, profesorul universitar **Pavel Cocârlă**, care, la îndemnul lui D. Dragnev, studiază problema târgurilor sau orașelor în Țara Moldovei (sec. XV–XVIII). Rezultatele cercetării acestei probleme s-au încununat cu publicarea a două monografii: *Dezvoltarea social-economică a orașului din Moldova la sfârșitul sec. XVII – începutul sec. XIX* [6] și *Târgurile sau orașele Moldovei în Epoca Feudală, sec. XV–XVIII* [7].

Îndrumat de D. Dragnev, P. Cocârlă a susținut cu succes, în anul 1994, teza de doctor habilitat în istorie [8], lucrare în care a tratat proprietatea domnească și drepturile domniei asupra târgurilor; dările și taxele târgoveților în Moldova medievală; daniile domnești din ocoalele și moșiile târgoveților; conflictele dintre târgoveți, boieri și mănăstiri; politica fiscală a domniei în târguri ș.a. P. Cocârlă este autorul unor studii consacrate breslelor medievale, dregătorilor târgurilor Țării Moldovei în sec. XV – prima jumătate a sec. al XVI-lea, precum și a suportului de curs *De la Clovis la Richelieu (Istoria Franței*

din cele mai vechi timpuri până la mijlocul secolului al XVII-lea (2007) [9]; coautor al monografiei *Мартин Лютер – выдающийся реформатор XVI века* [10], a *Dicționarului de civilizație medievală* [11] etc., completând astfel numărul discipolilor școlii științifice fondate de D. Dragnev.

Printre „absolvenți” de succes ai școlii științifice fondate de maestrul D. Dragnev este doctorul habilitat în istorie, conferențiarul cercetător la Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei **Ion Chirtoagă** – cercetător cunoscut în întregul spațiu românesc, care a pus bazele unei noi direcții de cercetare în istoria românilor: cercetarea complexă a teritoriilor supuse turcilor și tătarilor din sud-estul Moldovei și din stânga Nistrului. Fiind un savant scrupulos al documentelor care reflectă istoria acestui spațiu, Ion Chirtoagă a publicat în anul 1992 studiul monografic *Юг Днестровско-Прутского междуречья под османским владычеством (1484–1595)* [12], pentru ca mai apoi, în 1991, sub conducerea științifică a m.c. D. Dragnev să susțină cu succes teza de doctor habilitat [13]. În același an (1999), a văzut lumina tiparului monografia *Din istoria Moldovei de Sud-Est* [14], în care sunt abordate și studiate la un înalt nivel științific problema integrării populației ținutului în componența Țării Moldovei; populația românească locală în fața impactului turanic, precum și evoluția situației etnodemografice a Moldovei de Sud-Est în primele trei decenii ale sec. al XIX-lea.

Un alt studiu de valoare al autorului este monografia *Târguri și cetăți din sud-estul Moldovei (secolul al XIV-lea – începutul secolului al XIX-lea)* [15], în care, în baza unui bogat suport documentar și arheologic, Ion Chirtoagă restabilește pas cu pas istoria localităților din sud-estul Moldovei, care au avut un rol important în evoluția economică a țării.

Ion Chirtoagă este, de asemenea, autorul manualului universitar *Imperiul Otoman și sud-estul european (până la 1878)* [16], în care sunt analizate diverse aspecte privind influența Imperiului Otoman asupra acestui spațiu al continentului: stabilirea dominației otomane pe cursul de mijloc al Dunării; evoluția structurilor militare și administrative otomane la Dunărea de Jos; relațiile sociale la Dunărea de Jos; Politica sultanului de consolidare etnică și spirituală a societății otomane în sud-estul european ș.a. Remarcăm și faptul că, parțial, rezultatele cercetărilor efectuate de Ion Chirtoagă sunt reflectate în manualul *Istoria Românilor. Epoca medievală*. [17]. Ion Chirtoagă este coautorul (inclusiv cu D. Dragnev) materialelor didactice *Din istoria Transnistriei* [18]; *Din istoria sudului Basarabiei* [19]. Harnicul cercetător a mai publicat istoria satelor Cetireni [20], Măcărești [21], Cristești [22] ș.a. Astfel,

Ion Chirtoagă poate fi apreciat ca unul dintre discipolii de succes ai școlii științifice a octogenarului D. Dragnev.

Un discipol remarcabil al școlii științifice nominalizate s-a dovedit a fi **Ion Eremia**, doctor habilitat în istorie, profesor universitar, activitatea științifică de bază a căruia e orientată spre cercetarea politicii externe a Țării Moldovei în perioada medievală.

Talentul său de cercetător s-a observat deja în monografia care l-a lansat în cohorta istoricilor veritabili – *Țara Moldovei și Rusia. Relații politice în a doua jumătate a sec. al XVII-lea* [23] – un prim studiu după colapsul Uniunii Sovietice, în care, în baza unui vast material documentar inedit (este suficient să menționăm că au fost cercetate 19 fonduri ale Arhivei Centrale a Actelor Vechi din Moscova), au fost evidențiate etapele de bază ale relațiilor moldo-ruse în a doua jumătate a sec. al XVII-lea și puse sub semnul întrebării unele afirmații ale istoricilor sovietici referitoare la relațiile dintre Rusia și Țara Moldovei în această perioadă [24]. Cercetarea minuțioasă a documentelor de care a dispus i-a permis lui Ion Eremia să stabilească cu exactitate și anul morții lui Nicolae Miclescu Spătarul: el a observat că, deși numele marelui cărturar din Moldova este scris în „lista slujitorilor Departamentului Solilor..., pe anul 1708”, un diac neidentificat a notat pe câmp în dreptul rândului unde era menționat și traducătorul Nicolae Miclescu Spătarul, „... în 707 în iunie a murit” [25].

Rezultatul cercetărilor ulterioare ale problemei nominalizate s-a soldat cu susținerea cu succes de către Ion Eremia a tezei de doctor habilitat în istorie, în anul 2000, realizată sub conducerea științifică a lui D. Dragnev [26].

Problema politicii externe a Țării Moldovei la mijlocul sec. XVII a fost cercetată detaliat în altă monografie a lui Ion Eremia [27]. În lucrare autorul a cercetat obiectivele politicii externe a lui V. Lupu în anii 1634–1638; activitatea politico-diplomatică a lui Vasile Lupu (1639–1644), ideea organizării unei cruciade antiotomane în anii 1645–1647, precum și activitatea diplomatică în perioada 1648–1653. Realizată în baza unor documente inedite, monografia elaborată de Ion Eremia se înscrie printre cele mai valoroase realizări ale istoriografiei românești din perioada recentă.

Una dintre direcțiile școlii științifice fondată de D. Dragnev o constituie și studierea problemei locului și rolului pe care l-a avut Țara Moldovei în Epoca Medievală. O contribuție valoroasă la cercetarea acestei probleme este reflectată în monografia lui Ion Eremia *Statutul juridic al Țării Moldovei în Evul Mediu (De la origini până la mijlocul sec. XVI)* [28], lucrare în care sunt

abordate următoarele aspecte majore ale problemei nominalizate: istoria Țării Moldovei de la începuturi până la sfârșitul anilor '80 ai sec. XIV (1387); vasalitatea nominală a Țării Moldovei față de Polonia și Ungaria (1387–1456); statutul juridic internațional al Țării Moldovei și impactul otoman în a doua jumătate a sec. XV – începutul sec. XVI. Suportul documentar bogat și variat depistat în cea mai mare măsură de autor, spiritul analitic, abordarea critică a unor aspecte ale problemei de către autor, acuratețea stilului și eleganța narațiunii fac ca lucrările lui I. Eremia să fie apreciate la justa lor valoare în mediile academice și universitare.

Remarcăm că profesorul universitar Ion Eremia este un luptător activ împotriva așa-zişilor istorici (de fapt, pseudo-istorici) care, în „operele” lor, falsifică în mod grosolan și denaturează istoria neamului românesc. Menționăm în acest sens lucrările lui I. Eremia *Falsificarea istoriei sau „Fenomenul Stati” în Republica Moldova* [29], precum și studiul *Chestiunea Basarabiei – poligon pentru intruși?* [30], în care Ion Eremia apreciază concepțiile istoricului olandez Meurs ca „... un mit istoriografic...” [31].

În calitate de profesor universitar, Ion Eremia a elaborat un curs de lecții la disciplina Istoria Românilor [32] și a alcătuit două colecții de documente *Moldova în contextul relațiilor politice internaționale 1387–1858* [33] și *Relațiile externe ale Țării Moldovei în documente și materiale (1360–1858)* [34]. Editarea acestor izvoare istorice constituie un suport considerabil pentru realizarea tezelor de licență, masterat și doctorat etc.

Printre „absolvenții” școlii științifice a lui D. Dragnev se înscrie și **Alexei Agachi**, doctor habilitat în istorie, conferențiar cercetător la Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei. După ce în anul 1976 A. Agachi a publicat studiul monografic *Relațiile interstatale ruso-române la sfârșitul sec. XIX – începutul sec. XX* [35], cercetătorul a fost preocupat, în mod special, de studierea istoriei războiului ruso-turc din anii 1806–1812 și consecințele lui pentru țările române. Un prim rezultat al studierii acestei teme de către A. Agachi l-a constituit susținerea cu succes în anul 2003, sub conducerea științifică a membrului corespondent D. Dragnev, a tezei de doctor habilitat în istorie [36].

Mai apoi, în 2008, rezultatele cercetării acestei probleme au fost reflectate în monografia cu același titlu, lucrare științifică care reprezintă o contribuție de valoare în istoriografia românească, deoarece autorul dezmințe cu argumente convingătoare mitul dominant în perioada de tristă amintire cum

că în timpul războaielor ruso-turce din a doua jumătate a sec. XVIII – începutul sec. XIX împărații Rusiei urmăreau scopul eliberării țărilor române și a popoarelor din Balcani de sub dominația otomană. Istoricul A. Agachi a cercetat cu o deosebită minuțiozitate aspectele istoriografice ale problemei plasând în circuitul științific documente inedite, depistate în Arhiva Militar-științifică, Arhiva Centrală de Stat Istoric-Militară a Rusiei, precum și documente editate, ceea ce i-a permis autorului să trateze pe nou problema atitudinii autorităților ruse față de țările române în perioada războiului din 1806–1812.

Un interes deosebit al lucrării prezintă Capitolul II „Aprovizionarea armatei ruse de către Țara Moldovei și Țara Românească în anii de ocupație 1806–1812”, compartiment în care cercetătorul A. Agachi subliniază că toate cheltuielile ce țin de aprovizionarea armatei ruse „au constituit o povară grea pentru locuitorii și pentru vistieria Principatelor Moldova și Țara Românească” [37], precum și Capitolul V „Opoziția locuitorilor Țării Moldovei și Țării Românești față de regimul de ocupație rusă”, în care autorul trece în revistă abuzurile, jafurile, tâlhăriile, maltratările până la crime săvârșite de la soldat până la general, ceea ce declanșa nemulțumirea și revoltele populației băștinașe.

În afară de problema războiului ruso-truc din anii 1806–1812, A. Agachi este preocupat și de cercetarea istoriei lăcașurilor sfinte din Moldova. Un rezultat al acestor preocupări este reflectat în studiul monografic *Istoria mănăstirii Hâncu (1677–2010)* [38]; lucrare în care autorul evidențiază etapele de bază ale evoluției mănăstirii începând cu istoria schitului Hâncu de la fondare până în anul apariției cărții. Monografia este scrisă în baza unui vast material documentar inedit și edit – trăsătură caracteristică discipolilor școlii științifice a lui D. Dragnev. Analizând situația mănăstirilor basarabene în cadrul bisericii ruse, A. Agachi menționează că acestea „...erau considerate în afara statelor, nu erau subvenționate de stat și nici nu aveau documente care să le ateste modul de viață comun, fapt care provoca adesea conflicte și chiar procese judiciare privitor la avere” [39].

Traseul științific și cariera educațională, producția științifică, probitatea profesională confirmă pe deplin faptul că cei cinci doctori habilitați – „absolvenți” ai școlii științifice, fondate de profesorul D. Dragnev, au îndreptățit pe deplin așteptările maestrului.

Doctorii în istorie ai școlii științifice fondate de Demir Dragnev

Discipolii m.c. Demir Dragnev au preluat și dezvoltat subiectele cercetate și abordate de profesorul lor. Astfel aceștia s-au referit la o gamă vastă de probleme ale istoriei românilor: categorii sociale, relații internaționale, administrație, domeniul ecleziastic, proprietăți funciare etc. Cercetările științifice au fost direcționate spre susținerea tezelor de doctorat și a creării unor proiecte științifice individuale, valorificate prin publicații științifice, participări la manifestări științifice naționale și internaționale, recunoaștere și probitate profesională.

Între anii 1988 și 2015, sub conducerea științifică a m. c. Demir Dragnev au fost susținute 15 teze de doctor în științe istorice. Cele mai multe teze de doctorat („explozia de teze de doctorat”!) – trei au fost susținute în anii 1997 și 2009.

Prima teză de doctorat pe care a „ghidat-o” candidatul (doctorul) în științe istorice Demir Dragnev a fost cea susținută în anul 1986 de **Olga Scalețcaia** [40]. Lucrarea a fost elaborată în limba rusă, în spiritul epocii, „a legăturilor de prietenie dintre popoarele Uniunii Sovietice” cu depistarea evidentă a rădăcinilor economice ale acestei legături. Constatăm suportul științific bogat al cercetării (Arhiva Politicii Externe a Rusiei, Arhiva Centrală de Stat a Actelor Vechi, Arhiva Centrală Militar-Istorică, Arhiva Centrală a Ucrainei, Arhiva Centrală de Stat a RSS Moldovenești) și de scoatere în evidență a factorului economic în relațiile internaționale ale Moldovei în perioada indicată.

După procesele de mișcare de eliberare națională de la sfârșitul anilor 1980, de descompunere a URSS, are loc o renaștere a scrisului istoric, fapt ce se reflectă și în demersul științific al tezelor de doctorat susținute în această perioadă. Acest fapt s-a constatat deja în teza de doctorat susținută cu brio în 1992 de **Gheorghe Soltan** referitoare la categoria de țărani șerbi în Moldova de la sfârșitul sec. XVI – prima jumătate a sec. XVII [41]. Autorul a utilizat diversă literatură de specialitate, în mod special cea românească. În privința cercetării istorice a categoriilor sociale, abordarea nu este una de sorginte marxist-leninistă, ci una civilizaționistă.

O direcție științifică abordată de discipolii profesorului D. Dragnev este cea a relațiilor internaționale. În anii 1995–1998 au fost susținute trei teze de doctorat în acest domeniu de cercetare. Prima a fost susținută, în anul 1995, de **Eduard V. Baidaus** [42]. Autorul a utilizat Arhiva de Stat a Actelor Vechi din Moscova, colecțiile de documente editate în România, Polonia, Italia,

Rusia și Ucraina. Eduard V. Baidaus a realizat un studiu complex și istorico-comparativ asupra raporturilor politice moldo-polone și moldo-ruse în timpul domniei lui Vasile Lupu (1634–1653) ca proces unic de formare a unei noi etape în sistemul relațiilor internaționale din estul și sud-estul Europei la mijlocul sec. XVII. S-au prezentat principalele tendințe ale politicii externe ale Țării Moldovei stabilindu-se o legătură cu tendințele politicii și obiectivele politice ale Imperiului Otoman, Poloniei și Rusiei. Pe baza tezei de doctorat Eduard V. Baidaus a publicat în 1998 o monografie valoroasă [43]. În profilul școlii științifico-educative a profesorului D. Dragnev, Eduard V. Baidaus și-a ancorat activitatea profesională și în elaborarea unor materiale didactice pentru sistemul de învățământ superior [44]. În 2006, Eduard V. Baidaus a emigrat din Republica Moldova și s-a stabilit cu traiul în Canada, unde desfășoară o prodigioasă activitate de cercetare științifică [45].

În 1997, **Vlad Mischevca** a devenit doctor în istorie, fiind îndrumat în itinerarul științific de m.c. Demir Dragnev [46]. Merită de expus *gratulatoria* discipolului care îl parafrizează pe fondatorul romantismului literar francez François-René Chateaubriand (1768–1848): „nimic nu este mai plăcut, decât să recunoști în public serviciile pe care le-ai primit”. Astfel, în *Cuvântul-înainte* din monografia elaborată pe baza tezei de doctorat [47] Vl. Mischevca avea să scoată în evidență „sfaturile judicioase și discuțiile multiple purtate cu domnul Demir Dragnev” [48]. Autorul evidențiază locul și rolul Principatelor Române, în general, și al Moldovei, în mod special, în contextul *Problemei Orientale*, a antagonismelor dintre puterile rivale din zona pontico-danubiană și în sud-estul Europei. Vl. Mischevca, autor a 10 monografii în domeniul istoriei și a peste 80 de articole și studii naționale și internaționale, este unul din cei mai prolifici discipoli ai profesorului D. Dragnev [49]. În prezent definitivează teza de doctor habilitat *Activitatea politică externă a domnilor fanarioți din Moldova și Țara Românească (1774–1812)* care, la fel ca și teza de doctorat, este coordonată științific de prof. D. Dragnev.

Cea de-a treia teză în domeniul relațiilor internaționale a fost susținută de **Vladimir Tcaci** (1952–2004) în 1998 [50]. Despre opera științifică a lui Vladimir Tcaci, istoricul Eduard V. Baidaus menționează: „Nu există istoric, atât în spațiul „de la Nistru până la Tisa”, cât și din alte regiuni mai îndepărtate, interesat de relațiile politice internaționale ale Principatelor Dunărene în secolul al XVIII-lea, care nu ar fi citit scrierile ieșite de sub condeiel istoricului Vladimir Tcaci. Deși a reușit să publice o serie de articole, studii, recenzii

și o monografie, să participe la un șir de conferințe, să țină lecții publice și să prezinte la radio rezultatele investigațiilor sale, boala care i-a curmat viața l-a lăsat neîmplinit profesional, iar potențialul lui intelectual a rămas nevalorificat. Experiența pe care a acumulat-o în decenii, materialele inedite pe care le-a descoperit în arhivele și bibliotecile din țară și de peste hotare îi înscriu numele printre remarcabilii istorici care și-au adus contribuția la scrierea istorică românească” [51]. Vladimir Tcaci a studiat evoluția relațiilor internaționale din Europa de Sud-Est sub impactul expansiunii Rusiei țariste în zona Balcanilor și a analizat influența acestui context asupra Țării Moldovei în perioada modernă timpurie. Pe baza tezei de doctorat a publicat o monografie în *Colecția istorică* la Editura Civitas [52].

Sub conducerea științifică a profesorului Demir Dragnev, în 1997, **Angela Popovici** a susținut o teză de doctorat dedicată proprietății funciare din trei ținuturi în spațiul pruto-nistean în perioada cuprinsă între sec. XV și începutul sec. XVIII [53]. Subiectul cercetării dezvoltă o problemă esențială a istoriei medievale a Moldovei, prezentând caracteristicile specifice dintr-o anumită regiune, particularități determinate de amplasarea geopolitică, posibilitățile și capacitățile integrării la necesitățile economice. Este relevantă constatarea autoarei potrivit căreia contextul geopolitic al ținuturilor și necesitățile pazei hotarelor au generat conservarea unui contingent însemnat de oameni liberi și mici stăpâniri funciare în această zonă periferică a statului.

În același an, 1997, cercetătorul **Constantin Ungureanu**, îndrumat de profesorul Demir Dragnev, a susținut teza de doctorat consacrată dinamicii proceselor etnodemografice ale Bucovinei între 1774 și 1850 [54]. Lucrarea a fost elaborată în baza unor stagii de documentare în Germania, Austria ș.a. În 2003, teza îmbunătățită a fost valorificată editorial [55]. Este autorul unor monografii consacrate învățământului primar [56] și școlilor secundare [57] din Bucovina. C. Ungureanu este cel mai versat specialist din Republica Moldova în domeniul istoriei Bucovinei în perioada administrației austriece (1774–1918). În prezent definitivează teza de doctor habilitat.

Un teren inovativ pentru istoriografia națională îl reprezintă istoria mentalităților colective. Acest domeniu de cercetare a avut o dezvoltare semnificativă la mijlocul anilor 1950 în Europa Occidentală. Este în contrast cu istoriografia sovietică, deoarece dezvoltă afectivitatea, sentimentele, atitudinile și comportamentele umane, individuale și colective, perspective care

reîntregesc imaginea trecutului. Din această perspectivă teza de doctorat elaborată de **Alina Felea** sub îndrumarea științifică a prof. Demir Dragnev este una inovativă pentru spațiul românesc [58]. Autoarea a cercetat cotidianul, fobiile, spațialitatea comunicării, imagologia, tofobia, utopia, tentațiile spațiilor străine, angoasele față de necunoscut (alteritatea) etc. Activitatea științifică și științific-editorială a doctorului în istorie Alina Felea este una în plină ascensiune.

O altă linie de cercetare abordată în tezele de doctorat coordonate de profesorul D. Dragnev au în vizor istoria militară și cea administrativă a Basarabiei. În 2003, colonelul **Vitalie Ciobanu** pe baza documentelor inedite depistate în Arhiva Națională a Republicii Moldova a cercetat rolul militarilor în mișcarea națională din Basarabia din anii 1917–1918, activitate științifică valorificată inițial într-o teză de doctorat [59], apoi într-o monografie științifică [60]. A studiat constituirea centrelor, congreselor și unităților militare basarabene. Alte aspecte abordate țin de Directoratul militar, parade militare, relațiile militarilor basarabeni cu bolșevicii și Armata Română. Istoricul Vitalie Ciobanu a dezvoltat direcția istoriei militare atât prin publicarea altor monografii științifice [61] și de popularizare a științei [62], cât și prin fondarea în 1999 a publicației Centrului de Cultură și Istorie Militară „Cohorta. Revistă de istorie militară”, unica revistă în domeniul istoriei militare din Republica Moldova. De specificat faptul că savantul D. Dragnev, consultantul științific al Armatei Naționale, este coordonator și recenzent al publicației științifice *Cohorta. Revistă de istorie militară*. Este o legătură directă între discipol și mentor, primul continuă și dezvoltă cu succes școala științifică a profesorului său, consultându-se în permanență cu acesta.

Experiența istorică a administrării Basarabiei a suscitat un interes deosebit pentru școala științifică condusă de m.c. Demir Dragnev. În anul 2007, **Ludmila Coadă** a susținut o teză de doctorat dedicată instituției zemstvelor în Basarabia prin prismă istorico-juridică [63], cercetare valorificată ulterior în formatul unei monografii [64]. În gratulațiunea lucrării editate proaspătul doctor în istorie Ludmila Coadă specifică faptul că „în procesul de elaborare a prezentului studiu o valoare incontestabilă au avut implicațiile conducătorului științific, profesor universitar, doctor habilitat, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, Demir Dragnev, căruia îi mulțumesc pentru îndrumare, susținere, încurajare și încrederea acordată în alegerea compartimentelor de cercetare din cadrul temei” [65]. Autoarea a examinat problemele privind cadrul juridic al instituțiilor de zemstvă, domeniile de

activitate ale zemstvei basarabene (în special, învățământul și sănătatea publică), bugetul și componența instituțiilor autoguvernării.

Un alt subiect ce ține de administrația autonomă a Basarabiei (1812–1828) din perimetrul istoriografiei a fost cercetat și valorificat prin susținerea unei teze de doctorat de **Lucia Argint** [66], consultant științific al lucrării fiind profesorul Demir Dragnev, iar conducător științific – conf. univ. dr. Nicolae Chicuş. Autoarea a studiat contextul istoric și abordările istoriografice privind constituirea autonomiei Basarabiei, începutul introducerii masive a legislației ruse în Basarabia și lichidarea autonomiei în discursul istoriografic. Lucia Argint continuă activitatea de cercetare (prin publicarea de articole științifice), ia atitudini civico-istorice [67], editează materialele didactice [68] și desfășoară o activitate didactică de succes [69].

O altă temă de cercetare pe care o desfășoară reprezentanții școlii științifice a profesorului D. Dragnev este cea socială. În anul 2008, cercetătorul **Sergiu Bacalov** a susținut teza de doctorat într-un domeniu inovativ pentru istoriografia din Republica Moldova – genealogia categoriilor privilegiate ale Țării Moldovei în perimetrul cronologic mijlocul sec. XVII – începutul sec. XVIII [70]. A fost analizată transformarea boierimii din punct de vedere etnic, social, economic, mental. Autorul a pus în valoare neamurile de boieri și a scos din anonimat personalități ale acestei categorii sociale. Pe baza tezei de doctorat, S. Bacalov a publicat o monografie cu titlu omonim [71]. Continuitatea direcției științifice abordate de S. Bacalov și-a găsit reflectarea și în alte monografii de valoare editate ulterior în colecția *Din tradițiile Basarabiei* [72].

Elita ștefaniană a fost analizată cu acribie profesională de cercetătoarea **Valentina Eșanu** în teza de doctorat susținută cu succes în anul 2015 [73]. Autoarea a investigat quasitotalitatea materialelor documentare de epocă la tema în cauză. Este o abordare științifică cu nuanțe practice ce oferă soluții și modele de coexistență între principalele ramuri ale puterii centrale de stat a Țării Moldovei într-un segment cronologic tensionat în plan intern și extern, de apogeu al culturii și afirmării în plan internațional, considerent ce ar fi util pentru experiența și afirmarea ca stat independent a Republicii Moldova. Se prezintă anturajul lui Ștefan cel Mare. O mare personalitate se înconjoară întotdeauna de oameni de valoare. Competența oamenilor este cu mult mai ieftină pentru societate decât incompetența nonvalorilor. Aceste axiome au fost demonstrate cu lux de amănunte de doctorul în istorie Valentina Eșanu

atât în teza de doctorat, cât și în alte lucrări de înaltă valoare științifică publicate împreună cu academicianul Andrei Eșanu [74]. În conformitate cu Hotărârea nr. AT- 6/9 a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare din 15 noiembrie 2016, prof. univ. Demir Dragnev a fost menționat cu Diplomă de merit „Teza de doctorat de excelență a anului”, pentru calitatea de conducător științific al tezei de doctorat „Marii demnitari ai Țării Moldovei în domnia lui Ștefan cel Mare (1457–1504)”, autor – Valentina Eșanu.

Viața spirituală din Țara Moldovei constituie o altă dimensiune a cercetării științifice realizate de școala profesorului D. Dragnev. În anul 2009 au fost susținute sub conducerea științifică a profesorului D. Dragnev două teze de doctorat la subiectul respectiv. Prima teză îl are drept autor pe **Teodor Candu**, care a analizat situația Bisericii în Țara Moldovei în perimetrul cronologic a doua jumătate a sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea [75]. Cercetătorul a analizat caracterul și structura Bisericii din punct de vedere social-politic, administrativ, raportului cu bisericile ortodoxe atât de pe teritoriul Imperiului Otoman, cât și de pe cel țarist. Teodor Candu a studiat problemele legate de jurisdicția teritorială a arhierilor eparhiali moldoveni; rolul Bisericii Ortodoxe ecumenice și al Bisericii Ortodoxe Ruse în eficientizarea administrației ecleziastice în Moldova, a reevaluat statutul Bisericii moldovenești în cadrul creștinismului de rit răsăritean în context mondial. Cercetările științifice efectuate de Teodor Candu au fost dezvoltate pe parcurs și prin alte apariții editoriale [76].

Cea de-a doua lucrare în domeniul vieții spirituale a fost elaborată de **Igor Sava** și are drept subiect de cercetare domeniul mănăstiresc în arealul geografic al Țării Moldovei în cadrul cronologic cuprins între a doua jumătate a sec. al XIV-lea – sec. al XVI-lea [77]. Pe baza mai multor documente istorice și a literaturii de specialitate autorul a analizat constituirea și evoluția domeniului mănăstiresc, actul de ctitorie, formele de constituire și de dezvoltare a proprietății mănăstirești, sistemul de donații, colonizarea rurală, operațiunile de cumpărare și vânzare, schimbul de bunuri, împresurări de hotar, regimul juridic mănăstiresc, patrimoniu mănăstiresc etc. Teza de doctorat a stat la baza publicării unei lucrări monografice [78].

În prezent, Școala științifică a profesorului D. Dragnev este perpetuată prin elaborarea altor teze de doctor habilitat și doctorat. Lucrările sunt la diferite etape de cercetare, unele dintre acestea având un nivel avansat de elaborare.

În 2015, după decesul profesorului Gh. Gonța, m.c. D. Dragnev a preluat funcția de consultant științific al tezei de doctor habilitat *Țara Moldovei în cadrul relațiilor internaționale (1611–1634)*, elaborată de **Valentin Constantinov**, cercetător științific coordonator la Institutul de Istorie al AȘM. Teza a fost prezentată la Seminarul științific al Institutului de Istorie la specialitatea „Istoria românilor”. Autorul a cercetat raporturile politice internaționale, care au influențat situația politică din Țara Moldovei în perioada examinată, a analizat relațiile moldo-polono-otomane asupra evoluției politice a Țării Moldovei în anii 1611–1634. V. Constantinov este autorul unor studii referitoare la politica externă a Moldovei din prima jumătate a secolului XVII, realizate în baza unor documente depistate în arhivele din Polonia și România și publicate în Republica Moldova și țările respective. În 2014, V. Constantinov a publicat o monografie la subiectul în cauză [79].

M. c. Demir Dragnev este și consultantul științific al tezei de doctor habilitat *Politica de stat în domeniile istoriei, etnografiei și filosofiei la Academia de Științe a RSS Moldovenești (1961–1990)*, elaborată de **Ion Valer Xenofontov**. Pe baza documentelor inedite, a mărturiilor, literaturii de specialitate se studiază implicațiile factorului politic în cercetarea socio-umanistică din cadrul forului științific suprem din Moldova sovietică. Autorul a publicat o serie de materiale la acest subiect, unele în colaborare cu savantul D. Dragnev [80].

Discipolii m.c. D. Dragnev – **Teodor Ciobanu** și **Eugen Cernenchi** se află la etapa de finalizare a tezelor de doctorat și urmează să le prezinte structurilor abilitate spre susținere.

Cercetătorul Teodor Ciobanu are drept subiect de cercetare *Evoluția socio-demografică a populației în Țara Moldovei și regiunea Basarabia (1772–1817)*, publicând în acest sens mai multe studii și articole științifice în Republica Moldova și România [81]. În baza recensămintelor fiscale din Moldova din anii 1772–1773, 1774, 1803 și din Basarabia, din 1817, precum și a materialelor documentare, inclusiv din arhivele din Republica Moldova și România, a studiat situația demografică din Moldova din perioada respectivă, organizarea sistemului fiscal și a evidenței populației, a determinat categoriile fiscale din Principatul Moldovei și regiunea Basarabiei în perioada cercetată.

Cercetătorul Eugen Cernenchi în cadrul temei de doctorat *Organizarea activității diplomatice în Țara Moldovei, a doua jumătate a secolului al*

XIV-lea – începutul secolului al XVIII-lea, a analizat o serie de probleme legate de instituțiile antrenate în activitatea diplomatică, aspectele tehnice ale activității soliilor, ceremonialul diplomatic din Țara Moldovei ș. a. [82].

T. Ciobanu și E. Cernenchi în prezent pregătesc spre publicare ediția a doua a recensămintelor populației Moldovei din anii 1772–1773, editate de istoricul Pavel Dmitriev (Dimitriu) în grafia chirilică [83]. Meritul lui T. Ciobanu și E. Cernenchi rezidă în confruntarea textului editat cu originalul și corectarea erorilor ediției precedente, întocmirea unui nou indice de persoane. Materialele recensămintelor urmează să fie editate la Iași.

Școala științifică a m.c. D. Dragnev include, de asemenea, specialiști în domeniul paleografiei slavo-române și româno-chirilice, care sunt bine cunoscuți în țară și peste hotare. Împreună cu **Larisa Svetlicinâi** și **E. Bociarov**, m.c. D. Dragnev în anii 1998–2012 a editat volumele VIII–XII ale colecției de documente moldovenești din anii 1711–1806, iar în prezent, împreună cu L. Svetlicinâi, T. Candu, T. Ciobanu și V. Constantinov, a inaugurat o nouă serie de documente majoritatea depistate în arhivele din Republica Moldova și România. A fost editat volumul I [84], iar la momentul actual se elaborează volumul II. Această colecție este coordonată de m.c. D. Dragnev împreună cu discipolul său Larisa Svetlicinâi, filolog, arheograf recunoscut în țară și peste hotare.

M.c. D. Dragnev a fost, de asemenea, primul îndrumător al cunoscătorului colecționar **Petru Costin**, deținătorul recordului „Guiness Book” [85]. Petru Costin este autor al unor studii elaborate împreună cu D. Dragnev [86]. D. Dragnev l-a consultat pe P. Costin și în selectarea pieselor pentru colecții – steaguri, stindarduri și drapele militare, departamentale și de stat ale Țării Moldovei, României, RASSM și RSSM.

* * *

Școala științifică a savantului Demir Dragnev este una elitară în spațiul românesc. S-a afirmat cu o diversitate de subiecte de cercetare, cu noi perspective de cercetare. Discipolii profesorului D. Dragnev participă activ la manifestări științifice, cercetează și publică lucrări științifice și științifico-didactice. Sunt membri marcanți ai comunității științifice academice și universitare. D. Dragnev se consideră un dascăl împlinit prin faptul că discipolii săi îi urmează exemplul, perpetuează și dezvoltă domeniile științifice.

Lista tezelor de doctor habilitat/doctor în științe istorice, susținute sub conducerea/consultarea științifică a m. c. Demir Dragne

Nr. crt.	Numele, prenumele	Titlul lucrării	Specialitatea științifică	Gradul științific	Anul susținerii
1	Gonța Gheorghe	Țara Moldovei în contextul politicii otomane: relațiile internaționale și mișcarea de eliberare (a doua jum. a sec. al XV-lea – prima jum. a sec. al XVI-lea)	07.00.01	Doctor habilitat în istorie	1993
2	Cocârlă Pavel	Domnia și târgurile în Moldova medievală: (a doua jum. a sec. al XIV-lea – încep. sec. al XIX-lea)	07.00.01	Doctor habilitat în istorie	1994
3	Chirtoagă Ion	Sud-estul Țării Moldovei și stânga Nistrului în anii 1484–1699 (expansiunea și stăpânirea turco-tătară)	07.00.02 – Istoria Patriei	Doctor habilitat în istorie	1999
4	Eremia Ion	Politica externă a Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea (1634–1658)	07.00.02 – Istoria Patriei	Doctor habilitat în istorie	2000
5	Agachi Alexei	Moldova și Țara Românească sub ocupația militară rusă: 1806–1812	07.00.02 – Istoria românilor	Doctor habilitat în istorie	2003
6	Скалецкая Ольга	Русско-украинско-молдавские экономические связи в 70-х годах XVIII – начала XIX вв.	07.00.02 – Istoria URSS	Doctor în istorie	1986

7	Солтан Георгий	Закрепощение крестьянства Молдовы: (последняя четв. XVI – первая пол. XVII вв.)	07.00.02 – Istoria Patriei	Doctor în istorie	1992
8	Baidaus Eduard V.	Țara Moldovei în sistemul relațiilor internaționale din Europa de Est în timpul domniei lui Vasile Lupu (1634–1653). Raporturi politice cu Rzeczpospolita și Rusia	07.00.01 – Istoria Moldovei (pe perioade)	Doctor în istorie	1995
9	Mischewca Vladimir	Moldova în raporturile internaționale la începutul secolului al XIX-lea (1802–1812)	07.00.02 – Istoria Patriei	Doctor în istorie	1997
10	Popovici Angela	Proprietatea funciară în ținuturile Lăpușna, Orhei, Soroca în sec. al XV-lea – înc. sec. al XVIII-lea	07.00.02 – Istoria Patriei	Doctor în istorie	1997
11	Ungureanu Constantin	Evoluția etno- demografică a Bucovinei în anii 1774–1850	07.00.02 – Istoria Patriei	Doctor în istorie	1997
12	Tcaci Vladimir	Moldova în relațiile politice internaționale (1763– 1774)	07.00.02 – Istoria Patriei	Doctor în istorie	1998

13	Felea Alina	Viață cotidiană și mentalități din mediul urban al Țării Moldovei (mijl. sec. al XVII-lea – mijl. sec. al XVIII-lea)	07.00.02 – Istoria românilor	Doctor în istorie	2001
14	Ciobanu Vitalie	Militarii basarabeni în mișcarea națională din anii 1917–1918	07.00.02 – Istoria românilor	Doctor în istorie	2001
15	Coadă Ludmila	Instituția zemstvelor în Basarabia: aspecte istorico-juridice	07.00.02 – Istoria românilor	Doctor în istorie	2007
16	Bacalov Sergiu	Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea (studiu istorico-genealogic)	07.00.02 – Istoria românilor	Doctor în istorie	2008
17	Argint Lucia	Sistemul administrativ al Basarabiei în perioada autonomiei 1812–1828, în istoriografie	07.00.09 – Teoria și metodologia științelor istorice	Doctor în istorie	2009
18	Candu Teodor	Biserica din Țara Moldovei din a doua jum. a sec. al XVIII-lea – înc. sec. al XIX-lea	07.00.02 – Istoria românilor	Doctor în istorie	2009
19	Sava Igor	Domeniul mănăstiresc în Țara Moldovei în a doua jumătate a secolului al XIV-lea – secolul al XVI-lea	07.00.02 – Istoria românilor	Doctor în istorie	2009
20	Eșanu Valentina	Marii demnitari ai Țării Moldovei în domnia lui Ștefan cel Mare (1457–1504)	07.00.02 – Istoria românilor (pe perioade)	Doctor în istorie	2009

Bibliografie:

1. *Civilizația medievală și modernă în Moldova*. In onoarem Demir Dragnev: Studii / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de Istorie, Stat și Drept; col. de red.: Demir Dragnev (red.-șef.), V. Bahnaru, L. Svetlicinai; coord.: Lilia Zabolotnai, Chișinău, Civitas, 2006, p. 17.
2. Gheorghe Gonța, *Lupta poporului moldovenesc împotriva expansiunii osmane*, Chișinău, Editura Cartea Moldovenească, 1986; *Idem, Țara Moldovei și Imperiul Osman (sec. XV–XVI)*, Chișinău, Editura Știința, 1990.
3. *Idem, Țara Moldovei în contextul politicii otomane: relațiile internaționale și mișcarea de eliberare (a doua jum. a sec. al XV-lea – prima jum. a sec. al XVI-lea)*: Autoref. tezei de doctor habilitat în istorie la specialitatea 07.00.01 / conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Acad. de Științe a Republicii Moldova. Ist. de Istorie, Chișinău: [s.n.], 1993, p. 41.
4. *Idem, Viața politică a Țării Moldovei în epoca domniei lui Ștefan cel Mare și a urmașilor săi (Relațiile internaționale și mișcarea de eliberare în contextul politicii otomane în a doua jumătate a sec. al XV-lea – sec. al XVI-lea)*, Chișinău, Editura Cartdidact, 2004.
5. *Ibidem*, p. 5.
6. Павел Кокырлэ, *Социально-экономическое развитие молдавского города в конце XVII – начале XIX в.*, Кишинев, Штиинца, 1989.
7. *Idem, Țărgurile sau orașele Moldovei în Epoca Feudală, sec. XV–XVIII*, Chișinău, Editura Universitas, 1991.
8. *Idem, Domnia și Țărgurile în Moldova medievală (a doua jumătate a sec. al XIV-lea – începutul sec. al XIX-lea)*: Autoref. tezei de doctor habilitat în istorie (07.00.01) /conducător științific: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Universitatea de Stat din Moldova, Fac. de istorie. Chișinău, [s.n.], 1994, p. 38.
9. *Idem, De la Clovis la Richelieu (Istoria Franței din cele mai vechi timpuri până la mijlocul secolului al XVII-lea)*, Suport de curs pentru studenții Facultății de Istorie. Vol. I, Vol. II, Chișinău, CEP USM, 2007.
10. Павел Кокырлэ, Алексей Пыреу, Мартин Лютер – выдающийся реформатор 16 века, Кишинев, CEP USM, 2013.
11. Pavel Cocărlă, *Dicționar de civilizație medievală*, Chișinău, Editura Lexon-Prim, 2015.
12. Ион Киртоакэ, *Юг Днестровско-Прутского междуречья под османским владычеством (1484–1595)*, Chișinău, Știința, 1992.
13. *Idem, Sud-estul Țării Moldovei și stânga Nistrului în anii 1484–1699 (expansiunea și stăpânirea turco-tatară)*: Teză de doctor habilitat în istorie la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei//conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab.

în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al A.Ș.M.; Univ. de Stat din Moldova, Facultatea de istorie. Chișinău, [s.n.], 1999, p. 254.

14. *Idem, Din istoria Moldovei de Sud-Est : până în anii '30 ai sec. al XIX-lea*, Chișinău, Museum, 1999.

15. *Idem, Târguri și cetăți din sud-estul Moldovei (secolul al XIV-lea – începutul secolului al XIX-lea)*, Chișinău, Prut Internațional, 2004.

16. *Idem, Imperiul otoman și sud-estul european (până la 1878)*, Brăila, Editura Istros a Muzeului Brăila, 2004.

17. *Idem, Istoria Românilor. Epoca Medievală*, Chișinău, Editura Cartier, 1999.

18. D. Dragnev, I. Chirtoagă, I. Jarcuțchi, E. Negru; col. de red.: D. Dragnev (coord.), ... *Din istoria Transnistriei* (În contextul istoriei naționale): Materiale didactice pentru școala de cultură generală din Transnistria / Chișinău, Civitas, 2001.

19. Ion Chirtoagă, Demir Dragnev, Larisa Harea, Maria Chicu, Valeriu Cojocar, *Din istoria sudului Basarabiei (în contextul istoriei românilor)*: Materiale didactice pentru școala de cultură generală, Chișinău, Civitas, 2007.

20. Ion Chirtoagă, *Cetireni: Monografia unui sat de răzeși*, Chișinău, Pontos, 2007.

21. *Idem, Măcărești – monografia satului*, Chișinău, Pontos, 2009.

22. *Idem, Cristești din codrii Moldovei*, Chișinău, Pontos, 2010.

23. Eremia Ion, *Țara Moldovei și Rusia. Relații politice în a doua jumătate a secolului al XVII-lea*, Chișinău, USM, 1993.

24. *Ibidem* p. 16, 21, 37–38 etc.

25. *Ibidem*, p. 90.

26. *Idem, Politica externă a Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea (1634–1658)*: Teză de doctor habilitat în istorie la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei /conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Univ. de Stat din Moldova, Facultatea de istorie, Chișinău, [s.n.], 2000.

27. *Idem, Relațiile externe ale lui Vasile Lupu (1634–1653)*, Chișinău, Cartdidact, 1999.

28. *Idem, Statutul juridic internațional al Țării Moldovei (de la origini până la începutul secolului al XVI-lea)*, Chișinău, Editura Pontos, 2010.

29. *Idem, Falsificarea istoriei sau „Fenomenul Stati” în Republica Moldova*, Chișinău, 2003.

30. *Idem, Chestiunea Basarabiei, poligon pentru intruși?*, Chișinău, 2012.

31. *Ibidem*, p. 3.

32. *Idem, Istoria românilor. Epoca medievală. Curs de prelegeri. Partea II. 1504–1750*, Chișinău, 2003.

33. *Idem, Moldova în contextul relațiilor politice internaționale. 1387–1858. Tratatate.* Chișinău, Universitas, 1992.
34. *Idem, Țara Moldovei și Rusia. Relații politice în a doua jumătate a secolului al XVII-lea,* Chișinău, USM, 1993.
35. *Idem, Русско-румынские межгосударственные отношения в конце XIX – начале XX веков.* Кишинёв, 1976.
36. *Idem, Moldova și Țara Românească sub ocupația militară rusă: 1806–1812:* Teză de doctor habilitat în științe la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor /conducător științific: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al A.Ș.M.; Acad. de Științe a Republicii Moldova. Ist. de Istorie, Chișinău, [s.n.], 2003.
37. *Idem, Țara Moldovei și Țara Românească sub ocupația militară rusă (1806–1812),* Chișinău, 2008, p. 223.
38. *Idem, Istoria mănăstirii Hâncu (1677–2010),* Chișinău, Pontos, 2010.
39. *Ibidem,* p. 67.
40. Ольга Скалецкая, *Русско-украинско-молдавские экономические связи в 70-х годах XVIII – начале XIX вв.:* Автореф. дис. канд. ист. наук по специальности 07.00.02 – История СССР /научн. руковод.: Демир Драгнев, канд. ист. наук; Акад. наук Республики Молдова. Ин-т истории, Кишинев, 1986, с. 17.
41. Георгий В. Солтан, *Закрепощение крестьянства Молдовы: (последняя четв. XVI – первая пол. XVII вв.):* Автореф. дис. канд. ист. наук по специальности 07.00.02 – Отечественная история//научн. конс.: [П. Советов], Д. Драгнев//Акад. наук Республики Молдова. Ин-т истории, Кишинев, 1992, с. 24.
42. Eduard V. Baidaus, *Țara Moldovei în sistemul relațiilor internaționale din Europa de Est în timpul domniei lui Vasile Lupu (1634–1653). Raporturi politice cu Rzeczpospolita și Rusia:* Teză de doctor în științe istorice la specialitatea 07.00.01 – Istoria Moldovei (pe prioadă) / conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Acad. de Științe a Moldovei; Inst. de Istorie, Chișinău, [s.n.], 1995, p. 221.
43. *Idem, Politica și diplomația Moldovei în timpul domniei lui Vasile Lupu (1634–1653),* Chișinău, Ed. Civitas, 1998.
44. *Idem, Istoria Evului Mediu și Modernă Timpurie. Materiale didactice,* Chișinău, Editura Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, 2006; *Idem, Istoria Universală a Statului și Dreptului. Ghid pentru studenți.* Chișinău, Editura Universității de Criminologie din Moldova, 2003.
45. *Vezi interviul acordat de către Eduard Baidaus pentru „Europa Liberă”: „Da, am plecat în cercetare...”* //<http://www.europalibera.org/content/article/24458595.html>

(accesat: 12.09.2016); Demir Dragnev, Vlad Mischevca, *Colegul și prietenul Eduard Baidaus – la vârsta de 50 de ani* // <http://www.history.asm.md/index.php/ro/omagieri/613-colegul-si-prietenul-eduard-baidaus-la-varsta-de-50-ani> (accesat: 12.09.2016).

46. Vladimir Mischevca, *Moldova în raporturile internaționale la începutul secolului al XIX-lea (1802-1812)*: Teză de doctor în șt. istorice la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei / conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Acad. de Științe a Republicii Moldova. Ist. de Istorie, Chișinău, 1997, p. 188.

47. *Idem*, *Moldova în politica marilor puteri la începutul secolului al XIX-lea*, Chișinău, Civitas, 1999.

48. *Ibidem*, p. 8.

49. *Istoricul Vlad Mischevca la 50 de ani* / Alcăt., red. Vl. Mischevca, Chișinău, Tipografia Elan Poligraf, 2013.

50. Vladimir Tcaci, *Moldova în relațiile politice internaționale (1763–1774)*: Teză de doctor în științe istorice la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei / conducător științific: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al AȘM; Acad. de Științe a Republicii Moldova, Inst. de Istorie, Chișinău, [s.n.], 1998, p. 154.

51. Eduard V. Baidaus, *O aniversare neîmplinită: dr. Vladimir Tcaci – 60 de ani de la naștere* // Analele Asociației Naționale a Tinerilor Istorici din Moldova, nr. 10, București-Chișinău, 2012, p. 7.

52. Vladimir Tcaci, *Moldova în relațiile politice internaționale (1763–1774)*, Chișinău, Civitas, 1999.

53. Angela Popovici, *Proprietatea funciară în ținuturile Lăpușna, Orhei, Soroca în sec. al XV-lea – înc. sec. al XVIII-lea*: Teză de doctor în științe istorice la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei / conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar // Acad. de Științe a Republicii Moldova, Inst. de Istorie, Chișinău, [s.n.], 1997, p. 205.

54. Constantin Ungureanu, *Evoluția etno-demografică a Bucovinei în anii 1774–1850*: Teză de doctor în șt. istorice la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei / conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar; Acad. de Științe a Republicii Moldova, Inst. de istorie, Chișinău, [s.n.], 1997, p. 201.

55. *Idem*, *Bucovina în perioada stăpânirii austriece (1774–1918). Aspecte etnodemografice și confesionale*, Chișinău, Civitas, 2003.

56. *Idem*, *Învățămintul primar din Bucovina (1774–1918)*, Chișinău, Civitas, 2007.

57. *Idem*, *Școlile secundare din Bucovina (1808–1918)*, Chișinău, [s.n.], 2016.

58. Alina Felea, *Viață cotidiană și mentalități din mediul urban al Țării Moldovei (mijl. sec. al XVII-lea – mijl. sec. al XVIII-lea)*: Teză de doctor în științe ist. la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor / conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. Universitar, Chișinău, [s.n.], 2001, p. 171.

59. Vitalie Ciobanu, *Militarii basarabeni în mișcarea națională din anii 1917-1918*: Teză de doctor în științe ist. la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor / conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Acad. de Științe a Republicii Moldova. Ist. de Istorie, Chișinău, [s.n.], 2003, p. 230.

60. *Idem*, *Militarii basarabeni 1917–1918. Studiu și documente*, Chișinău, [s.n.], 2010; Ion Xenofontov, *Apariții editoriale: Militarii basarabeni 1917–1918. Studiu și documente // Revista Militară*. Studii de securitate și apărare, nr. 1, 2010, p. 101-102.

61. V. Ciobanu, *Organizarea instituției militare a Republicii Moldova (1990–2011)*. Chișinău, Bons Offices SRL, 2011.

62. *Idem*, *Armata Republicii Moldova*, Chișinău, 2011; *Idem*, *Armata Republicii Moldova*, Chișinău, 2016; Ion Xenofontov, Igor Sofronescu, *Armata Națională a Republicii Moldova în apariții editoriale // Revista Militară*. Studii de securitate și apărare, nr. 1, 2011, p. 59-60.

63. Ludmila Coadă, *Instituția zemstvelor în Basarabia: aspecte istorico-juridice*: Teză de doctor la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor (pe perioade) / conducător șt.: Demir Dragnev, profesor universitar, doctor habilitat în istorie, membru corespondent al A.Ș.M., Chișinău, [s.n.], 2007, p. 181.

64. *Idem*, *Instituția zemstvelor în Basarabia: aspecte istorico-juridice*, Chișinău, Pontos, 2009.

65. *Ibidem*, p. 13.

66. Lucia Argint, *Sistemul administrativ al Basarabiei în perioada autonomiei 1812–1828, în istoriografie*: Teză de doctor în științe la specialitatea 07.00.09 – Teoria și metodologia științelor istorice//cons. științific: N. Chicuș, Demir Dragnev, doctor hab., profesor universitar, membru corespondent al A.Ș.M.; Institutul de Istorie, Stat și Drept al A.Ș.M., Chișinău, [s.n.], 2009, p. 217.

67. *Idem*, *UNESCO protejează – noi pângărim [despre Mănăstirea lui Bosie, mănăstire rupestră din cadrul Complexului istoric „Orheiul Vechi”]* // *Făclia*, 12 noiembrie, 2011, p. 3.

68. Ana Apostu, Alina Felea, Lucia Argint, *Material complementar la istoria universală și istoria românilor pentru clasa a 5-a. Epoca Antică*, Chișinău, [s.n.], 2011.

69. Lucia Argint-Căldare, *Pedagogul Anului, ediția 2012* // <http://www.ziarul-faclia.md/rom/pedagogul-anului-edi-355-ia-2012.html> (accesat: 12.09.2012).

70. Sergiu Bacalov, *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea: (studiu istorico-genealogic)* / Teză de doctor la specialitatea 07-00-02 – Istoria românilor (pe perioade) / cond. șt.: Demir Dragnev, profesor universitar, doctor habilitat în istorie, membru corespondent al A.Ș.M., Chișinău, [s.n.], 2008, 185 p.

71. *Idem*, *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea (studiu istorico-genealogic)*, Chișinău, CEP USM, 2012.

72. *Idem*, *Despre satele Milești: Neamurile boierești Milescul și Milici. (Studiu istorico-genealogic)*, Chișinău: [s.n.], 2012; *Idem*, *Regiunea Nistrului de Jos. Istorie, genealogie, demografie. Vol. I*, Chișinău, [s.n.], 2013.

73. Valentina Eșanu, *Marii demnitari ai Țării Moldovei în domnia lui Ștefan cel Mare (1457–1504):* Teză de doctor la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor (pe perioade) /conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab., profesor universitar, membru corespondent al A.Ș.M.; Institutul de Istorie al A.Ș.M., Chișinău, 2015, [s.n.], p. 234.

74. Andrei Eșanu, Valentina Eșanu, *Epoca lui Ștefan cel Mare. Oameni, destine, fapte*, București, Ed. Institutul Cultural Român, 2004; *Idem*, *Bogdan al II-lea și Maria-Oltea – Părinții lui Ștefan cel Mare*, Chișinău, Ed. Prut Internațional, 2007.

75. Teodor Candu, *Biserica din Țara Moldovei din a doua jumătate a sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea:* Teză de doctor în științe la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor//cond. șt.: Demir Dragnev, doctor hab., profesor universitar, membru corespondent al A.Ș.M.; Academia de Științe a Moldovei, Institutul de Istorie, Stat și Drept, Chișinău, [s.n.], 2009.

76. Ștefan Plugaru, Teodor Candu, *Episcopia Hușilor și Basarabia (1598–1949)*, Iași, Editura PIM, 2009; Teodor Candu, Octavian Moșin, *Documente privitoare la istoria bisericii din RSSM: registrul și listele clerului (1945-1955)*, Chișinău, Pontos, 2013; Teodor Candu, *Văsieni, Manoilești, Fânaru. File de istorie*, Chișinău, Arc, 2014.

77. Igor Sava, *Domeniul mănăstiresc în Țara Moldovei în a doua jumătate a secolului al XIV-lea – secolul al XVI-lea.* Teză de doctor în științe la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor / conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab., profesor universitar, membru corespondent al A.Ș.M., Institutul de Istorie al A.Ș.M., Chișinău, [s.n.], 2009, p. 203.

78. Igor Sava, *Domeniul mănăstiresc în Țara Moldovei în a doua jumătate a secolului al XIV-lea – secolul al XVI-lea*, Chișinău, Editura Pontos, 2012.

79. V. Constantinov, *Țara Moldovei în cadrul relațiilor internaționale (1611–1634)* / Prefață de Ioan Caproșu, Iași, Casa Demiurg, 2014.

80. I. Xenofontov, *Academy of Sciences – Environment Going through Changes (Moldova, Ukraine and Belarus) // Crossroads Digest. The journal for the studies of Eastern European borderland*. nr. 7, Vilnius, 2012, p. 50–71; *Idem*, Академия наук – среда, претерпевающая изменения (Молдова, Украина, Беларусь) // *Перекрёстки. Журнал исследований восточно-европейского пограничья*. nr. 1–2, Вильнюс, 2012, с. 96–119; Ion Xenofontov, Lidia Prisac, *Subiectul identității teritoriale și naționale în cadrul Institutului de Istorie, Limbă și Literatură al Filialei Moldovenești a Academiei de Științe a URSS // Conferința științifică națională consacrată Zilei Universității de Stat din Moldova. Școală, educație, cercetare – de la restricționări ideologice la valori democratice europene*. Programul conferinței. Rezumatele comunicărilor, 2–3 octombrie 2014, Chișinău, CEP USM, 2014, p. 34–36; Ion Xenofontov, *Politica și etnografia la Academia de Științe a RSS Moldovenești (1961–1990) // Drobeta XXV, Seria Etnografie, Cluj-Napoca, Editura MEGA, 2015, p. 41–48; Idem, Academicianul Iosif Varticean (1910–1982) și ideologizarea științei în Moldova sovietică*. Sesiunea științifică de comunicări „Țara Bârsei”, 9–10 mai 2015 „Dinastii culturale” // *Revista Țara Bârsei*. Serie nouă, nr. 14, Brașov, 2015, p. 234–242; К. Манолаче, И. Ксенофонтов, *Ученые-основатели Академии наук Молдовы // Українська енциклопедистика: матеріали 4-й міжнар. наук. конф.*, Київ, 2015, с. 55–60; *Idem*, Академик Иосиф Вартичан (1910–1982), главный редактор «Молдавской советской энциклопедии» (1974–1982) // *Українська енциклопедистика: матеріали 4-й міжнар. наук. конф.*, Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2015, с. 48–54; Ion Xenofontov, *Propaganda antireligioasă din RSS Moldovenească în mediul științific și religios // Educație și viață spirituală în Basarabia. Tradiții și perspective*. Conferință cu participare internațională. Chișinău, 1–3 octombrie, 2015, /Coordonatori: Ion Gumenăi, Octavian Moșin, Chișinău, CEP USM, 2015, p. 265–272; Demir Dragnev, Ion Xenofontov, *Eugen Russev, fondator al științei academice din Republica Moldova (la 100 de ani de la naștere) // Akademos*, 2015, Nr. 4(19), p. 154–158; *Idem*, *Eugen Russev – omul și savantul în contextul epocii sale (100 de ani de la naștere) // Revista de Istorie a Moldovei*, 2015, nr. 4 (104), p. 5–11; Demir Dragnev, Constantin Manolache, Ion Valer Xenofontov, *Republica Moldova – 25 de ani. Repere istorice. Istoria științei*, Chișinău, Tipografia Centrală, 2016; Constantin Manolache, Ion Xenofontov, *Instituționalizarea științei academice în RSS Moldovenească (1946–1960) // Akademos. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, nr. 1 (40), 2016, p. 16–22; Constantin Manolache, Ion Xenofontov, *Academia de Științe a RSS Moldovenești în perioada 1961–1990. Studiu retrospectiv // Akademos. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, nr. 2 (41), 2016, p. 7–17.

81. Tudor Ciobanu, *Aspecte privitoare la judecată criminalicească din Moldova și Țara Românească în anii ocupației militare 1806–1812 și din Basarabia*

în primii ani după anexare, în Pontes. Review of South East European Studies. Vol. 6–7. Chișinău, p. 282–308; *Idem*, *Documente cu privire la organizarea evidenței locuitorilor Basarabiei în primii ani de după anexarea Basarabiei*, în Conferința științifică internațională: „200 de ani de la geneza problemei Basarabiei. Aspecte social-politice, economice și culturale”, Chișinău, 2012, p. 134–138; *Idem*, *Slujitorii de curte – șerbi aduși în Basarabia la începutul secolului al XIX-lea din guberniile rusești*, în SIRAR – trecut, prezent și viitor. Lucrări științifice publicate cu ocazia celui de al XXIV-lea Simpozion Național de Istorie și Retrologie Agrară din România. Coordonatori: Valentin Mihai Bohotareț și Krisztina Melinda Dobay, Iași, 26–28 iunie 2013, p. 421–430; *Idem*, *Organizarea sistemului fiscal din Principatele Române de către administrația militară rusă în perioada războiului ruso-otoman din anii 1768-1774, în Politica marilor puteri în Balcani și Europa Centrală*, Chișinău, 2013, p. 146–161; *Idem*, *Documente cu privire la organizarea evidenței locuitorilor Basarabiei în primii ani de după anexarea Basarabiei*, în Conferința științifică internațională: „200 de ani de la geneza problemei Basarabiei. Aspecte social-politice, economice și culturale”, Chișinău, 2012, p. 134–138; *Idem*, *Documente cu privire la așezarea sârbilor în Basarabia în prima treime a secolului al XIX-lea (coautor)*, în *In Honorem Gheorghe Gonța. Țara Moldovei în contextul civilizației europene*. Chișinău, 2008, p. 592–601; *Idem*, *Situația demografică a ținutului Orhei – Lăpușna la începutul anilor treizeci ai secolului al XIX-lea*, în *In Honorem Demir Dragnev. Civilizația medievală și modernă în Moldova. Studii*, Chișinău, 2006, p. 139–150.

82. Eugen Cernenchi, *Organizarea activității diplomatice a Țării Moldovei în secolul al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea*, în „Revista de Istorie a Moldovei”, 2010, nr. 2, p. 138–150; *Idem*, „Despre cheștiunea volohă și despre cei patru meșteri... // Frontierele spațiului românesc în context european, volum coordonat de Sorin Șipoș, Mircea Brie, Florin Sfrengu, Ion Gumenăi, Oradea/ Chișinău, 2008, Ed. Universității din Oradea, p. 71–84; *Idem*, *Aspecte privind ceremonialul diplomatic specific Țării Moldovei în sec. XV–XVII*, în *In Honorem Demir Dragnev la 70 de ani*, Chișinău, 2006, p. 250–264; *Idem*, *Diplomația moldovenească în timpul domniei lui Ștefan cel Mare*, în *Demir Dragnev, Igor Cașu, Emil Dragnev, Virgil Pâslariuc, Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și al posterității*, ed. CIVITAS, Chișinău, 2004, p. 53–60; *Idem*, Un „proiect” al lui Bogdan al III-lea de restabilire a hoardei hanului Șeyih Ahmed. *In honorem Gheorghe Gonța. Politica marilor puteri în Balcani și Europa Centrală*, Chișinău, 2013, p. 31–41.

83. П. Г. Дмитриев, *Народонаселение Молдавии (по материалам переписей 1772–1773, 1774 и 1803 гг.)*, Кишинев, Știința, 1973.

84. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc (1806–1812)*. Vol. I: Noiembrie 1806 – iulie 1808 / Coordonatori-

editori: Demir Dragnev, Larisa Svetlicinâi; Editori: T. Candu, Teodor Ciobanu, Valentin Constantinov, Chișinău, Ed. Tehnica-Info, 2015.

85. La 21 mai 2011, colecționarul Petru Costin, asistat de comunitatea științifică a Republicii Moldova, a prezentat cea mai mare colecție de potcoave (în număr de 3 200) date din sec. XIV–XX, fapt pentru care a fost înscris în Cartea Recordurilor „Guinness Book”. Vezi Demir Dragnev, Constantin Manolache, Ion Valer Xenofontov, *Republica Moldova – 25 de ani. Repere istorice. Istoria științei*, Chișinău, Tipografia Centrală, 2016, p. 62, 87.

86. Petru Costin, *Unele aspecte ale activității cordonului sanitar-vamal din Basarabia, sec. XIX // Civilizația medievală și modernă în Moldova*. In onorem Demir Dragnev: Studii / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de Istorie, Stat și Drept; col. de red.: Demir Dragnev (red.-șef.), V. Bahnaru, L. Svetlicinâi; coord.: Lilia Zabolotnâi.– Chișinău: Civitas. – 2006, p. 165–171; *Idem, Organizarea sistemului comercial-vamal în Moldova în timpul războiului ruso-turc din anii 1768–1774 // Revista de istorie a Moldovei*, 2006, nr. 1–2 (65–66), p. 69–79. Demir Dragnev, Petru Costin, *Organizarea sistemului vamal în Moldova în secolul al XVIII-lea și înc. sec. al XIX-lea // Revista de Istorie a Moldovei*, 2007, nr. 4 (72), p. 114–122; *Idem, Evoluția politicii comercial-vamale a Țării Moldovei sub impactul economiilor-univers europeană și otomană (mijlocul sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea) // Revista de Istorie a Moldovei*, 2015, nr. 3 (103), p. 9–22.

PROMOTOR AL CERCETĂRILOR ENCICLOPEDICE ȘI DE ISTORIE A ȘTIINȚEI

Dr. hab. Constantin MANOLACHE

Dr. Ion Valer XENOFONTOV

Daniela HADÂRCĂ-NASTAS

Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut) a AȘM

Savantul Demir Dragnev este un cercetător polivalent. S-a manifestat plenar în mai multe domenii științifice: cercetare istorică, arheografie, culturologie, paleografie, pedagogie, activitate editorială, consultație științifică. Anume experiența bogată și palmaresul științific, științifico-editorial și educațional au constituit o premisă esențială pentru a-l include în echipa de autori, consultanți și coordonatori științifici ai cercetărilor enciclopedice și de istorie a științei în Republica Moldova. Această direcție științifică – cercetări enciclopedice și de istorie a științei – este realizată în cadrul Bibliotecii Științifice Centrale „Andrei Lupan” (Institut) a Academiei de Științe a Moldovei.

Membrul corespondent (1995) Demir Dragnev este unul dintre cei mai experimentați savanți în domeniul cercetărilor enciclopedice în spațiul actual al Republicii Moldova. A activat în calitate de redactor științific superior în Redacția Istorie, arheologie și artă militară a Enciclopediei Sovietice Moldovenești (prin cumul) (1967–1971), apoi consultant științific la compartimentul Istoria RSS Moldovenești a Enciclopediei Sovietice Moldovenești (prin cumul) (1974–1981) la Enciclopedia Sovietică Moldovenească (ESM), instituție creată la 2 noiembrie 1966.

Redacția principală a ESM a fost creată pe lângă Prezidiul Academiei de Științe a RSS Moldovenești și a fost condusă în anii 1966–1974 de membrul titular (1961) al Academiei de Științe a RSS Moldovenești, membru corespondent al Academiei de Științe a Uniunii Sovietice, Iachim Grosul [1], urmat în funcție de academicianul (1961) Iosif Varticean (1974–1982) [2]. În componența Colegiului de redacție au fost incluși cercetători din toate domeniile științei [3]. Proiectul final al ESM însumează opt volume, publicate în anii 1970–1981, cu un volum total de 693,3 coli de autor. A apărut într-un tiraj total de 25 000 de exemplare și conține circa 40 000 de articole, 4 400 de unități ilustrative, 288 de hărți. Ediția conține 6 000 de articole

biografice, inclusiv 2 200 consacrate personalităților din Moldova [4]. Lucrarea enciclopedică universală constituie un suport informațional complex pentru a înțelege fenomenul cunoașterii, științei, stilului de viață, realitățile și valorile sovietice. Istoricii preocupați de timpurile mai vechi, în special cei care au scris despre Evul Mediu, au fost mai puțin aserviți de propaganda oficială, pe când cei care au fost îndemnați să scrie despre trecutul proximal s-au dezvoltat complet în stilul ideologic al timpului. În acest context, Demir Dragnev fiind istoric medievalist, într-o anumită măsură, a fost protejat de amprenta ingerinței factorului politic în demersul istoric. De aceea, articolele elaborate de D. Dragnev își mențin valoarea științifică până în prezent, așa cum sunt cele elaborate în volumele ESM, acestea fiind consacrate reformelor [5], domnilor [6], combatanților [7], personalităților culturale [8], noțiunilor și categoriilor sociale [9], confruntărilor sociale și armate [10], impactului factorului extern asupra politicii interne a Țării Moldovei [11] în Evul Mediu și tranziției de la medieval la modern [12], areale geografice [13] etc.

Tematica aleasă de Demir Dragnev nu întotdeauna îl proteja de ingerința factorului politic. În 1971, după apariția primului volum al ESM, pe numele redactorului-șef, academicianului Iachim Grosul, a parvenit un demers de la primul secretar al Comitetului de Partid din regiunea Cernăuți, RSS Ucraineană, în care se insista ca în articolul *Bucovina* [14], semnat de D. Dragnev, să fie eliminată o eroare politică. Potrivit afirmației acestui demnitar formula „Bucovina – regiune istorică așezată în partea de nord a fostului Principat al Moldovei” era una eronată, deoarece această regiune a fost inițial parte componentă a Cnezatului Halician, iar apoi a fost ocupată de Principatul Moldovei. Petiționarul cerea să fie luate măsuri pentru ca asemenea „greșeli politice” să nu se mai repete. La propunerea lui Iachim Grosul, D. Dragnev a scris o cerere de concediere din funcția de redactor științific. Abia în 1975, după susținerea tezei de doctorat, D. Dragnev a fost numit consultant științific la compartimentul *Istoria RSSM* al ESM [15].

După o întrerupere de cca 30 de ani, în Republica Moldova au fost reluate cercetările enciclopedice și de istorie a științei. Evident, s-a apelat la ajutorul nemijlocit ai veteranilor cercetărilor enciclopedice. De aceea, semnalăm contribuțiile și îndrumările prețioase pe care le-a acordat în acest sens m.c. Demir Dragnev în procesul de acreditare a Institutului de Studii Enciclopedice (reorganizat la 15 decembrie 2014 în Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” [Institut]) la profilul *cercetări enciclopedice și de istorie a științei în contextul edificării societății bazate pe cunoaștere* (Certificat de acreditare

științifică, Seria I, nr. 040, eliberat la 26 februarie 2015 Bibliotecii [Institut], fiind unica organizație din Republica Moldova acreditată la acest profil.

În cadrul Bibliotecii (Institut) au fost elaborate și editate o serie de lucrări enciclopedice și inițiate colecțiile *Enciclopedia*, *Mica enciclopedie*, *Istoria științei*, *Dicționar biografic*, *Biobibliografie*, profesorul universitar (1995) D. Dragnev fiind unul din pilonii acestei structuri instituționale academice. Domnia sa este autor și responsabil la compartimentul „Istoria” din lucrarea enciclopedică *Republica Moldova* [16], totodată, activând în calitate de consultant și redactor științific la compartimentele socioumanistice ale Enciclopediei Moldovei.

Alături de activitatea practică, m.c. Demir Dragnev desfășoară și o prodigioasă activitate teoretico-metodologică în domeniul cercetărilor enciclopedice. Este redactorul științific al Concepției „Enciclopedia Moldovei” în 10 volume, ediție publicată în 2011, în limbile română, engleză și rusă [17].

O altă dimensiune în care s-a afirmat m.c. Demir Dragnev este cea a istoriei științei. În cadrul Bibliotecii (Institut) au fost create Secția de istorie a științei și scientologie și Secția de cercetări bibliologice, subdiviziuni în care se desfășoară cercetări științifice de profil. Cercetările se realizează în baza principiilor inter/trans/multidisciplinarității, având în vedere tendințele contemporane ale dezvoltării istoriei științei și tehnicii (pe domenii). Tematica de cercetare include un spectru larg de probleme ce cuprinde istoria științei din toate ramurile cunoașterii. În ultimii cinci ani, D. Dragnev a publicat cca 30 de lucrări științifice, inclusiv o monografie, două lucrări metodice în domeniul istoriei științei [18].

Profesorul D. Dragnev este coordonatorul și referentul științific al colecției „Istoria științei”, în cadrul căreia au fost publicate volumele semnate de Ion Jarcuțchi *Comisia Gubernială Științifică a Arhivelor din Basarabia* (2011) [19], de membrul de onoare al AȘM Igor Krupenicov și dr. Dumitru Balteanschi *Istoria pedologiei în Moldova* (2012) [20].

Este membru al Colegiilor de redacție ale publicațiilor: *Revista de Istorie a Moldovei*, categoria B, la profilul istorie și *Enciclopedia*. *Revistă de istorie a științei și studii enciclopedice*, categoria C, la profilul istorie. În cadrul Bibliotecii (Institut) este referent științific, redactor științific, responsabil și coordonator al lucrărilor științifice în domeniul istoriei științei.

În conformitate cu Hotărârea nr. AT 1/8 din 28 februarie 2016 a Consiliului pentru Acreditare și Atestare, m.c. Demir Dragnev, consultant la Bibliotecă (Institut), a fost abilitat, *pentru prima dată în istoria recentă a Republicii Moldova*, cu dreptul de conducător (consultant) de doctorat la

profilul istorie, specialitatea 611.07 – Istoria științei și tehnicii. Pe baza acestei decizii și a altor documente aferente, la 29 aprilie 2016, Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional a autorizat Biblioteca (Institut) cu funcționarea provizorie a programelor de doctorat la specialitatea științifică 611.07 Istoria științei și tehnicii (pe domenii) până la 29 aprilie 2021.

Experiența științifică prodigioasă a m.c. Demir Dragnev este una consistentă și absolut necesară pentru dezvoltarea și continuitatea cercetărilor enciclopedice și de istorie a științei în Republica Moldova.

Bibliografie:

1. *Arhiva Științifică Centrală a Academiei de Științe a Moldovei*, Fondul 1, inv. 3, dos. 5619, f. 181, 198–200.
2. *Ibidem*, dos. 7694, f. 3; *Arhiva Organizațiilor Social-Politice ale Republicii Moldova*, Fond 51, inv. 35, dos. 8, f 54.
3. *Ibidem*, Fondul 51, inv. 28, dos. 6, f. 5.
4. Ion Xenofontov, *Scientific and Editorial Activity in the „Moldavian Soviet Encyclopedia”* // Central and Eastern European Lumen Conference: New Approaches in Social and Humanistic Sciences. Working Papers Volume of Lumen NASHS 2015. International Conference. 11th – 13th September 2015. Chișinău, 2015, p. 327.
5. Demir Dragnev, *Așezământul lui Constantin Mavrocordat din 1749*//Enciclopedia Sovietică Moldovenească (E.S.M.). Vol. I. Chișinău, 1970, p. 314; *Idem*, *Așezământul lui Grigore III Ghica din 1 ian. 1766* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. I, Chișinău, 1970, p. 313-314; *Idem*, *Reformele lui Constantin Mavrocordat*//Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. 5. / red.: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et. al.]. Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1975. p. 502.
6. *Idem*, *Basarabia*// Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. I. Chișinău, 1970, p. 363; *Idem*, *Bogdan (I, II, III)* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. I. Chișinău, 1970, p. 449; *Idem*, *Vasile Lupu* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. I. Chișinău, 1970, p. 569–570; *Idem*, *Duca, familie de boieri și domni* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. 2. / red.: I.S. Grosul; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et. al.]. Chișinău: Editura Academiei de Științe a RSSM, 1971, p. 385; *Idem*, *Mavrocordat, familie de fanarioți* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. 4. / red.: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et. al.]. Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1973, p. 161.
7. *Idem*, *Baba Novac* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 316; *Idem*, *Bujor Ștefan* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. I. Chișinău, 1970, p. 507–508; *Idem*, *Dovbuș Olexa (1700–1745)* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. 2. / red.: Ia. S. Grosul; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et. al.]. Chișinău, Editura Academiei de Științe a RSSM, 1971, p. 342.

8. *Idem, Axinte Uricariul* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. I. Chișinău, 1970, p. 68; *Idem, Breslași* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. I, Chișinău, 1970, p. 486.

9. *Idem, Bezmen* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. I. Chișinău, 1970, p. 376; *Idem, V. Jucov, Bresle* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. I. Chișinău, 1970, p. 486; *Idem, Lăturași* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. 4. / red.: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et. al.], Chișinău, Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1973, p. 158; *Idem, Răzeși* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. 6. / red.-șef: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et. al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești. 1976, p. 48; *Idem, Haiducie* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească (E.S.M.). Vol. 7. / red.-șef: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et. al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1977, p. 202; *Idem, Tărani* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească (E.S.M.). Vol. 7. / red.-șef: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et. al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1977, p. 286.

10. *Idem, Jiliște, bălălia de la ~* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. 2. / red.: Ia. S. Grosul; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et. al.]. Chișinău: Editura Academiei de Științe a RSSM, 1971. p. 515; *Idem, Răscoala împotriva domnului Mihai Racoviță din 1716–1717* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. 6. / red.-șef: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et. al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. Chișinău, Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1976, p. 52.

11. D. Dragnev, P. Dmitriev, *Înăsprirea jugului turco-fanariot* // Republica Sovietică Socialistă Moldovenească: Ediție Enciclopedică (Vol. 8) / red.-șef: I. Varticean; cons. șt.: compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et. al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești. 1981, p. 80-83; П. Дмитриев, Д. Драгнев, *Усиление турецко-фанариотского гнёта. Новый этап совместной борьбы Молдавии и России против Османской Империи (1711–1774)* // Молдавская Советская Социалистическая Республика: Энциклопедия / Гл. ред.: И.К. Вартичан. Кишинев, Гл. Ред. Молд. Сов. Энцикл., 1979, с. 79–82.

12. D. Dragnev, P. Dimitriev, *Moldova în perioada feudalismului târziu. Apariția elementelor de relații capitaliste. Eliberarea Basarabiei de sub jugul otoman și alipirea ei la Rusia (ultimul sfert al sec. XVIII – înc. sec. XIX)* // Republica Sovietică Socialistă Moldovenească: Ediție Enciclopedică. Vol. 8 / red.-șef: I. Varticean; cons. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et. al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1981, p. 83–86; П. Дмитриев, *Молдавия в период позднего феодализма* //

Молдавская Советская Социалистическая Республика: Энциклопедия / Гл. ред.: И.К. Вартичан. Кишинев, Гл. Ред. Молд. Сов. Энцикл., 1979, с. 82-85.

13. Demir Dragnev, *Bucovina* // Enciclopedia Sovietică Moldovenească, Vol. I, Chișinău, 1970, p. 511.

14. *Ibidem*.

15. Interviu realizat de Ion Xenofontov cu Demir Dragnev, 1 octombrie 2016.

16. *Republica Moldova*: Ed. enciclopedică. Ed. a 2-a, revăz. și adăug. / Acad. de Științe a Moldovei; Inst. de Studii Enciclopedice; col. de red.: Gh. Duca (președ.), A. Andrieș [et al.]; resp. de compart. și subcompart.: „Istoria”: D. Dragnev [et al.]; consultanți: V. Bahnaru, Gr. Belostecinic, ... D. Dragnev [et al.], 2011, 799 [1] p. ISBN: 978-9975-9520-4-0; Republica Moldova. Enciclopedie / Acad. de Științe a Moldovei, Bibl. Șt. Centrală „A. Lupan” (Institut); resp. ed.: Țăruș D. Ed. specială. Chișinău: Biblioteca Științifică Centrală „A. Lupan” (Institut) a Academiei de Științe a Moldovei, 2016 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”), 828 p. Consacrată aniversării a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. ISBN 978-9975- 3089-0-8.

17. Constantin Manolache, Didina Țăruș, Ion Xenofontov, *Concepția „Enciclopediei Moldovei”: [în 10 vol.]*; red. șt.: Demir Dragnev; resp. de ed.: Aurelia Hanganu, Ion Jarcuțchi; trad. în lb. engl.: Tamara Matei, Mihai Țăruș; trad. în lb. rusă: Didina Țăruș, Vitalie Țurcanu, Alexandru Roșca; Inst. de Studii Enciclopedice. Chișinău: Inst. de Studii Enciclopedice, 2011 (Tipogr. „Bons Offices” SRL), 128 p. ISBN 978-9975-9520-6-4.

18. Demir Dragnev, Pavel Parasca, *Cum a fost inventat „punctul de vedere al istoriografiei sovietice” asupra istoriografiei naționale*, în: *Aspecte ale investigării crimelor comunismului în Europa. Studii*, Chișinău, Cartier, 2011, p. 676–716; Demir Dragnev, Valentin Zelenciuc – o remarcabilă personalitate a științei etnografice din Republica Moldova, în: *Revista de etnografie și culturologie*, nr. XIII–XIV, 2013, p. 7–8. Demir Dragnev, Ion Xenofontov, *Eugen Russev, fondator al științei academice din Republica Moldova, la 100 de ani de la naștere*, în: *Akadosmos. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, nr. 4 (39), 2015, 155–158; Demir Dragnev, Constantin Manolache, Ion Valer Xenofontov, *Republica Moldova – 25 de ani. Repere istorice. Istoria științei*, Chișinău, Tipografia Centrală, 2016, 160 p. ISBN 978-9975-3089-7-7 etc.

19. Ion Jarcuțchi, *Comisia Gubernială Științifică a Arhivelor din Basarabia (sfârșitul sec. XIX – începutul sec. XX)*; referent științific: Demir Dragnev; Acad. de Șt. a Moldovei, Inst. de Studii Enciclopedice. – Chișinău: Inst. de Studii Enciclopedice, 2011, 271 p. ISBN 978-9975-4307-0-8; Probleme actuale ale cercetărilor enciclopedice: materialele simp. intern., 11-12 noiem. 2010 / referent științific: Demir Dragnev; Acad. de Șt. a Moldovei, Inst. de Studii Enciclopedice. Chișinău, Inst. de Studii Enciclopedice, 2010, 176 p.: fot. ISBN 978-9975-9520-7-1.

20. И. Крупеников, Д. Балтянский, *История почвоведения в Молдове*. Отв. ред.: К. Манолак; науч. ред.: С. Андриеш (Colecția „Istoria științei”), Chișinău: Inst. de Studii Enciclopedice, 2012, 296 c. ISBN 978-9975-4307-2-2.

SAVANTUL DEMIR DRAGNEV, CONSULTANTUL ȘTIINȚIFIC AL ARMATEI NAȚIONALE

Colonel (r) dr. hab. Constantin MANOLACHE
Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”

Colonel (r) dr. Vitalie CIOBANU,
Centrul de Cultură și Istorie Militară al Ministerului Apărării
al Republicii Moldova

Dr. Ion Valer XENOFONTOV
Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”

Universul științific al savantului Demir Dragnev înglobează mai multe dimensiuni cu impact direct în cercetare, educație și societate, inclusiv în domeniul militar. Este autor a mai multor lucrări științifice și de popularizare a științei valoroase și originale care au o gamă variată de subiecte: confruntarea militară dintre Țara Moldovei și Imperiul Otoman [1]; impactul internațional pe care l-au avut Imperiul Rus, Austria, Polonia asupra Țării Moldovei [2]; bătălia de la Jiliște [3]; statistica militară în descrierea Țării Moldovei și Țării Românești în calitate de izvor istoric [4]; periodizarea forțelor armate ale Țării Moldovei [5], atitudinea administrației militare ruse față de populația băștinașă din Moldova în timpul războaielor ruso-turce din sec. XVIII [6] etc. Cercetările științifice menționate și alte publicații elaborate și editate de D. Dragnev au fost consultate la elaborarea unor teze de doctor/doctor habilitat care au în epicentrul de cercetare și subiecte cu temă militară. În acest context, menționăm tezele de doctor habilitat elaborate de Gheorghe Gonța [7], Ion Chirtoagă [8], Ion Eremia [9], Alexei Agachi [10], teza de doctor a lui Vitalie Ciobanu [11] cu tematică proximală de domeniul militar, profesorul D. Dragnev fiind consultant/conducător științific al acestor cercetări științifice.

În anul 2000, profesorul D. Dragnev a fost președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor în istorie *Constituirea armatei naționale în Republica Moldova*, susținută de Victor Gaiciuc [12], viceministru (2000–2001), ministru al apărării (2001–2004), ambasador al Republicii Moldova în Regatul Belgiei, regatul Țărilor de Jos, Marele Ducat

al Luxemburgului (2004–2009), general de brigadă [13]. O altă teză de doctorat cu tematică militară – *Serviciul sanitar al Armatei Române în perioada 1914–1919* – a fost susținută de arhivistul militar Leontin Stoica Vasile [14], din Pitești, județul Argeș, România, în cadrul Consiliului științific specializat prezidat de D. Dragnev.

La 15 aprilie 2016, D. Dragnev, în calitate de membru al Consiliului științific specializat, a participat la susținerea tezei de doctor habilitat a colonelului (r) Constantin Manolache [15]. În discursul său vizavi de lucrare profesorul D. Dragnev a specificat faptul că în prezent în Republica Moldova putem vorbi despre o continuitate a tradițiilor militare istorice (valorice, de memorie istorică), nu însă de o continuitate instituțională.

Crezul științifico-social al savantului D. Dragnev este acela că istoria trebuie să aibă un impact educațional, patriotic asupra societății. Istoricul nu trebuie să se izoleze și să producă materiale istorice doar pentru specialiștii de istorie, ci trebuie să aibă o largă cooperare cu comunitatea, să răspundă necesităților ei recurente. Aceste viziuni de cooperare, în special cu Armata Națională, au fost expuse în mod public [16] și aplicate în mod practic.

În 1998, cercetătorul D. Dragnev a editat studiul *Lupta de eliberare de sub dominația otomană în Țara Moldovei (sec. al XVI-lea – începutul sec. al XVIII-lea)* [17]. Scopul lucrării rezidă în crearea unui sentiment istorico-patriotic pentru cititor, în mod special pentru cei care au drept scop suprem apărarea țării. Lucrarea a apărut sub egida Ministerului Apărării al Republicii Moldova și a Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei. A fost distribuită în toate unitățile militare din Republica Moldova și studiată cu mult interes de militarii Armatei Naționale. De aceea, nu este întâmplător faptul că atunci când ostașii moldoveni erau întrebați pe cine dintre istoricii Republicii Moldova îi cunosc, aceștia îl numeau fără ezitare pe istoricul nr. 1 al țării savantul Demir Dragnev.

Doctorul în istorie Vlad Mischevca, discipolul savantului D. Dragnev, a fost consultat de profesorul său în vederea elaborării simbolurilor Armatei Naționale.

Profesorul D. Dragnev l-a consultat, de asemenea, și pe colonelul (r) drd. Petru Costin la realizarea unei colecții de copii ale drapelelor militare ale Moldovei din secolele XV–XIX și ale Basarabiei din sec. XIX–XX. Reamintim faptul că Petru Costin, asistat de comunitatea științifică a Republicii Moldova, inclusiv de savantul D. Dragnev, a organizat cea mai mare colecție

de potcoave (în număr de 3 200) date cu sec. XIV–XX, fapt pentru care a fost înscris în Cartea Recordurilor „Guinness Book”.

Profesorul Demir Dragnev a contribuit științific la deschiderea Muzeului Armatei Naționale (aflat în prezent în cadrul Centrului de Cultură și Istorie Militară), instituție inaugurată la 3 septembrie 1999, de ziua Armatei Naționale. Decizia referitoare la deschiderea muzeului a fost aprobată încă în 1994 printr-un ordin al ministrului apărării. Scopul acestei instituții rezidă în promovarea științei istorice și reflectarea artei militare naționale.

M. c. D. Dragnev participă activ și la manifestările științifice care au în vizor tematica militară. Este un participant activ la sesiunile de comunicări științifice organizate de Centrul de Cultură și Istorie Militară al Ministerului Apărării al Republicii Moldova. La 21 august 1998 a deschis lucrările Conferinței științifice „Mișcarea națională la sfârșitul anilor 1980. Formarea Armatei Naționale a Republicii Moldova”. De o valoare incontestabilă a fost comunicarea științifică „Probleme actuale ale istoriei militare” prezentată la 28 februarie 2006 în cadrul sesiunii anuale de istorie militară. Un impact pozitiv asupra publicului a avut-o comunicarea *Tradițiile istorice ale armatei naționale* prezentată de profesorul D. Dragnev la 30 august 2011 în cadrul sesiunii științifice internaționale „20 de ani de la formarea organismului național-militar”. De asemenea, este consultantul științific al proiectului Aleea Domnitorilor (inaugurată la 27 august 2004) de la Ministerul Apărării al Republicii Moldova. La fel, este consultantul științific al lucrării de sinteză „Organizarea instituției militare a Republicii Moldova (1990–2011)” [18], semnată de colonelul (r) Vitalie N. Ciobanu.

Evenimentele istorice cu implicații militare directe asupra Basarabiei au fost abordate cu lux de amănunte de cercetătorul D. Dragnev. Astfel, în anul 2009, în contextul consemnării a 70 de ani de la semnarea Pactului Ribbentrop-Molotov (23 august 1939), cu impact direct asupra Basarabiei și Bucovinei de Nord, în Chișinău s-au organizat o serie de manifestări științifice la care profesorul D. Dragnev a participat și s-a implicat în dezbateri asupra subiectului. Este vorba de simpozionul științific „Declanșarea celui de-al Doilea Război Mondial”, organizat la 24 februarie de Fundația Forului European pentru Istorie și Cultură, UPS „Ion Creangă” și Masa rotundă „70 de ani de la semnarea Pactului Ribbentrop-Molotov”, organizată de Asociația Istoricilor din Republica Moldova la 21 august a aceluiași an.

O altă latură în domeniul istoriei militare a profesorului D. Dragnev o reprezintă activitatea științifico-editorială în cadrul aparițiilor periodice

de profil militar. Este coordonator și recenzent al publicației Centrului de Cultură și Istorie Militară *Cohorta. Revistă de istorie militară*, fondată în 1999, unica revistă în domeniul istoriei militare din Republica Moldova. Savantul D. Dragnev este, totodată, recenzent, consultant științific și membru al Colegiului de redacție al publicației periodice a Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” – *Revista Militară. Studii de securitate și apărare*, fondată în anul 2009, singura revistă în domeniul științelor militare și de securitate națională din Republica Moldova.

Recunoașterea activității științifice în domeniul științelor militare, în mod general, și cea de istorie militară, în mod special, a fost validată și prin conferirea distincției Ministerului Apărării „În slujba Patriei” (2006).

In grosso modo, constatăm activitatea științifică prodigioasă a ilustrului savant Demir Dragnev într-un domeniu de importanță majoră pentru educația civico-patriotică a cetățenilor Republicii Moldova, cea de istorie militară. Se constată și latura de formator educațional, dar și cea a consilierii științifice a Armatei Naționale a Republicii Moldova.

Bibliografie:

1. Демир Драгнев, *Молдавия в системе русско-турецких отношений в начале века. Совместная борьба Молдавии и России против Османской империи в 1711 г.*//Очерки внешнеполитической истории молдавского княжества (последняя треть XIV – нач. XIX в.). – Кишинев: Штиинца, 1987, с. 238–253.

2. *Idem*, *Международное положение Молдавии после Прутского похода. Молдавско-австрийские и молдавско-польские отношения в 1711–1735 гг.*// Очерки внешнеполитической истории молдавского княжества (последняя треть XIV – нач. XIX в.), Кишинев: Штиинца, 1987, с. 253–259; *Idem*, *Дипломатические отношения европейских государств с Османской империей в 40-х – нач. 60-х гг. XVIII-го века и Молдавей* // Очерки внешнеполитической истории молдавского княжества (последняя треть XIV – нач. XIX в.). Кишинев: Штиинца, 1987, с. 278–283; *Idem*, В. И. Ткач, *Молдавское княжество в русско-турецких и польско-турецких отношениях в 60-х гг. XVIII-го века* //Очерки внешнеполитической истории молдавского княжества (последняя треть XIV–нач. XIX в.), Кишинев: Штиинца, 1987, с. 283–292.

3. *Idem*, *Jiliște, bătălia de la ~*// Enciclopedia Sovietică Moldovenească. Vol. 2. / red.: Ia. S. Grosul; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et. al.]. Chișinău: Editura Academiei de Științe a RSSM, 1971, p. 515.

4. *Idem*, *Военные статистические описания Молдовы и Валахии конца XVIII – нач. XIX в. как исторический источник* // Молд. ист. журн., 1990, № 3, p. 34–40.

5. *Idem*, *Constatări privind periodizarea evoluției forțelor armate ale Țării Moldovei* // *Revista de istorie a Moldovei* (RIM), 2002, Nr. 3–4 (51–52), p. 5–13.

6. *Idem*, *Atitudinea administrației militare ruse față de populația băștinașă din Moldova în timpul războaielor ruso-turce din secolul al XVIII-lea* // *Politica marilor puteri în Balcani și Europa Centrală: In honorem Gheorghe Gonța*, Chișinău, 2013, p. 107–115.

7. Gheorghe Gonța, *Țara Moldovei în contextul politicii otomane: relațiile internaționale și mișcarea de eliberare (a doua jum. a sec. al XV-lea – prima jum. a sec. al XVI-lea)*: Autoref. tezei de doctor habilitat în istorie la specialitatea 07.00.01//Conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar // Acad. de Științe a Republicii Moldova. Ist. de Istorie, Chișinău, [s.n.], 1993, p. 41.

8. Ion Chirtoagă, *Sud-estul Țării Moldovei și stânga Nistrului în anii 1484–1699 (expansiunea și stăpânirea turco-tătară)*: Teză de doctor habilitat în istorie la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei /Conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al A.Ș.M.; Univ. de Stat din Moldova, Facultatea de istorie, Chișinău: [s.n.], 1999, p. 254.

9. Ion Eremia, *Politica externă a Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea (1634–1658)*: Teză de doctor habilitat în istorie la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei /Conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Univ. de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 2000, p. 373.

10. Alexei Agachi, *Moldova și Țara Românească sub ocupația militară rusă: 1806–1812*: Teză de doctor habilitat în științe la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor / Alexei Agachi; conducător științific: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al A.Ș.M.; Acad. de Științe a Republicii Moldova. Inst. de Istorie, Chișinău: [s.n.], 2003, p. 376; Pe baza acestei lucrări Alexei Agachi a publicat volumul *Țara Moldovei și Țara Românească sub ocupația militară rusă (1806–1812)*. Ed. a 2-a//Alexei Agachi; rec.: D. Dragnev, A. Moșanu, Chișinău: Pontos, 2008, p. 386.

11. Vitalie Ciobanu, *Militarii basarabeni în mișcarea națională din anii 1917–1918*: Teză de doctor în științe ist. la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor / Vitalie Ciobanu; conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Acad. de Științe a Republicii Moldova. Inst. de Istorie, Chișinău: [s.n.], 2003, 230 p. Pe baza acestei lucrări col. (r) Vitalie N. Ciobanu a publicat lucrarea *Militarii basarabeni, 1917–1918. Studii și*

documente / Consulant șt.: Demir Dragnev, membru corespondent, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Acad. de Științe a Moldovei, Chișinău: [s.n.], 2010, p. 239.

12. Victor Gaiciuc, *Constituirea armatei naționale în Republica Moldova*: Autoref. tezei de doctor în șt. istorice (07.00.02)//Victor Gaiciuc; Acad. de Științe a Republicii Moldova. Institutul de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 2000, p. 23.

13. Anatol Eremia, Vitalie Ciobanu, Alexandru Furtună, Viorica Răileanu, Albina Dumbrăveanu, Vasile Pavel, Nicolae Băieșu, Dinu Poștarencu, *Sângerei: oameni, istorie, spiritualitate*//Coord. și red. șt.: Gheorghe Duca, Ion Hadârcă; resp. ed.: Constantin Manolache; rec.: Maria Duca, Demir Dragnev, Ion Jarcuțchi. Ch.: Inst. de Studii Enciclopedice, 2012, p. 89.

14. Leontin Stoica Vasile, *Serviciul sanitar al Armatei Române în perioada 1914–1919*: Teză de doctor în științe ist. la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor//Leontin Stoica Vasile; președintele Consiliului științific.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. Universitar//Univ. Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. Fac. de Istorie și Etnopedagogie, Chișinău, [s.n.], 2012, p. 196.

15. Constantin Manolache, *Politica de construcție militară în Republica Moldova: repere teoretico-metodologice și valențe practice*: Autoref. tezei de doctor habilitat în științe politice teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice / Constantin Manolache; cons. șt.: Gheorghe Rusnac, doctor habilitat în istorie, profesor universitar, academician; Victor Juc, doctor habilitat în științe politice, Chișinău, [s.n.], 2016, p. 62.

16. Demir Dragnev, *Trebuie să colaborăm cu Armata Națională*//Oastea Moldovei, 1998, nr. 23 (215), p. 2.

17. *Idem*, *Lupta de eliberare de sub dominația otomană în Țara Moldovei* (sec. al XVI-lea – începutul sec. al XVIII-lea)//Demir Dragnev; Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Institutul de Istorie al A.Ș.M.; col. red.: V. Gaiciuc, ... Chișinău: Centrul Edit. al MA al R.M., 1998, p. 24.

18. Vitalie N. Ciobanu, *Organizarea instituției militare a Republicii Moldova (1990–2011)* //Cons. șt.: Demir Dragnev. Chișinău, Min. Apărării al Rep. Moldova, 2011, p. 319.

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC NOTORIU DE PROIECTE EDITORIALE

Bibliograf, editor Iurie CIOBANU
Magistru în fizică, editor Gheorghe BOSTAN
Editura „Civitas”

Jubileul de 80 de ani de la nașterea lui Demir Dragnev, membru corespondent al AȘM, doctor habilitat în istorie, profesor universitar, a coincis cu jubileul de 20 de ani de la fondarea Editurii „Civitas”, în activitatea căreia Domnia sa a adus o contribuție substanțială printr-o îndelungată colaborare. Pe parcursul acestei perioade, fiind manageri ai Editurii, am avut prilejul să-i cunoaștem îndeaproape activitatea editorială, apreciindu-i înalt contribuția în promovarea acestui domeniu.

A început să desfășoare această activitate din a doua jumătate a anilor '90 ai secolului trecut, când școala din Republica Moldova se confrunta cu un deficit acut de manuale și alte materiale didactice la istoria românilor. Dar nici societatea din republică nu dispunea de suficiente lucrări cu conținut științific, care să promoveze adevărul istoric despre trecutul neamului românesc.

Pornind de la aceste premise, colectivul de atunci al editurii, condus de primul ei director – Mihai Adaage (istoric și redactor cu experiență) – a alcătuit un plan editorial de perspectivă, fiind consultat de Demir Dragnev. Pe primul loc în acest plan a fost situată editarea manualelor gimnaziale de istorie, conform curriculumului aprobat de Ministerul Învățământului al Republicii Moldova. Realizarea acestei sarcini i-a adus editurii un renume bine meritat în cercurile pedagogice din țară, fiind înalt apreciat efortul domnului profesor în calitatea sa de coordonator și coautor al manualelor de cl. a VI-a, a VII-a și a VIII-a, împreună cu colegii săi: prof. Gh. Gonța, prof. P. Cocârlă, conf. univ. N. Chicuș, cercet. șt. super. E. Danu, conf. Em. Dragnev, precum și unii profesori de licee. Manualele au fost aprobate și recomandate de comisia de experți a Ministerului Învățământului (25.07.1997) și propagate în multiple recenzii în presa republicană, fiind traduse și în limba rusă.

Printre alte angajamente ale Editurii era și publicarea unor manuale universitare de istorie. Prin urmare, dl profesor împreună cu colegii săi de

la Editură a coordonat editarea manualelor: *Istoria românilor*, Curs de lecții (1999), V. Vasilos; *Istoria Românilor. Epoca Modernă*, Curs de lecții (2000), D. Dragnev, I. Varta; *Paleografia slavo-română și româno-chirilică* (2003), D. Dragnev, I. Gumenâi.

În anii 1996–2006, Editura „Civitas” a publicat *Revista de Istorie a Moldovei* (Institutul de Istorie al AȘM), redactor-șef fiind m. c. Demir Dragnev. De asemenea, au fost editate volumele VIII, IX și X ale valoroasei colecții de documente medievale *Moldova în epoca feudalismului*, dl profesor fiind la fel coordonator științific al acestui proiect. Tot în această perioadă (1999), dl D. Dragnev, în cadrul aceleiași edituri, publică monografia științifică *Moldova în Epoca Luminilor*. Mai târziu, în anul 2012, Editura „Civitas” în colaborare cu Editura „Cartdidact” va publica o altă valoroasă lucrare a Domniei sale – *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române*, premiată cu Premiul Academiei de Științe a Moldovei (2012) și Premiul Clio al Salonului Republican de Carte (2012).

Un alt proiect destinat cercurilor largi de cititori a fost colecția de mini-monografii *Civitas istoric*, promovată cu participarea dlui m. c. Demir Dragnev în calitate de consultant sau referent științific. Lucrările colecției elucidau unele probleme cardinale din istoria Basarabiei: relațiile româno-ruse din timpul războaielor ruso-turce din a doua jumătate a sec. al XVIII-lea – încep. sec. al XIX-lea și anexarea spațiului dintre Prut și Nistru la Imperiul Rus (autori: dr. Vl. Tcaci, dr. Vl. Mischevca, dr. hab. A. Agachi), Unirea Basarabiei cu România în anul 1918 și situația ei în componența Statului Român (autori: dr. hab. A. Moraru, cercet. št. I. Negrei, dr. hab. Gh. Cojocaru, dr. hab. N. Enciu), anexarea Basarabiei la URSS în 1940 și urmările acestui act (dr. hab. I. Șișcanu, dr. V. Vasilos ș. a.).

În aceeași perioadă, au fost editate, de asemenea, lucrări în mai multe domenii: pedagogie, politologie, teologie, geografie, agricultură, istoriile unor sate, opere literare etc. Unele dintre aceste ediții fiind recenzate și consultate de m. c. D. Dragnev.

La începutul anilor 2000 se conturează o nouă etapă în activitatea Editurii „Civitas” (director Gh. Bostan), caracterizată printr-un proces de diversificare a nomenclatorului publicațiilor cu caracter istoric și istorico-didactic. La fortificarea acestei direcții editoriale a contribuit și sprijinul acordat de unele instituții culturale din România – Institutul Cultural Român și, mai ales, Departamentul Politic pentru Relația cu Românii de pretutindeni. Aceste

instituții au acceptat, prin concurs, un șir de proiecte editoriale coordonate științific de m. c. Demir Dragnev.

Pe parcursul perioadei 2004–2013, în cadrul acestor proiecte editoriale au fost publicate atât lucrări științifice originale (Em. Dragnev *O capodoperă a miniaturii din Moldova medievală. Tetraevanghelul de la Elizavetgrad și manuscrisele grupului Parisinus graecus*, 2004; D. Dragnev, Em. Dragnev, I. Cașu, V. Pâslariuc Ștefan cel Mare în contextul epocii sale și al posterității, 2004; I. Chirtoagă, Gh. Cojocaru, D. Dragnev ș. a. *O istorie a regiunii transnistrene*, 2007), cât și un șir de dicționare auxiliare didactice și de popularizare a științei (A. Agachi, I. Cașu, D. Dragnev ș. a. *Dicționar de Istoria Românilor*, 2005; Idem, *Dicționar de istorie*, 2007, Gh. Bobâna, L. Troianovski, *Prezențe basarabene în spiritualitatea românească. Dicționar enciclopedic*. Prefață și coordonare – D. Dragnev, 2007, Al. Cerga, *Bisericile Basarabiei, Dicționar enciclopedic*, vol. II. Consultanț științific – D. Dragnev, 2013 și alte ediții). O ediție de lux, cu caracter științific, având denumirea *Domnii Țării Moldovei*, a fost realizată de un colectiv de autori și editată de m. c. D. Dragnev în cadrul unui proiect sprijinit de Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al AȘM și Fundația Soros-Moldova, 2005.

Înalt apreciat de pedagogi și elevi este proiectul editorial, realizat de D. Dragnev și Em. Dragnev *Atlas de istorie a românilor și universală (Hărți, imagini, eseuri, cronologie)*, care de la prima ediție din 2007, a ajuns în 2015 la cea de-a V-a ediție.

Un proiect deosebit de reușit, inițiat de dl profesor, a fost cel de elaborare și editare a manualelor liceale: *Istoria Românilor*, cl. a X-a, (autori D. Dragnev, Gh. Postică, Em. Dragnev), *Istoria românilor și Istoria Universală*, cl. a XII-a (autori N. Enciu, T. Mistreanu), care au fost câștigătoare la concursul de manuale al Ministerului Învățământului din 2002.

O ultimă ediție a manualelor pentru cl. a XII-a, întrunite sub denumirea *Istoria românilor și universală*, a fost publicată în 2015 cu adăugirile de rigoare.

Concomitent, m. c. D. Dragnev împreună cu I. Varta și Em. Dragnev au editat și manualul *Istoria Românilor*, cl. a XI-a (2002, manual de alternativă).

În legătură cu necesitatea studierii în școală a istoriei regionale, dl m. c. D. Dragnev a inițiat și a realizat proiectele *Din istoria Transnistriei. Materiale didactice pentru școala de cultură generală din Transnistria* (2001, autori: D. Dragnev, I. Chirtoagă, I. Jarcuțchi, E. Negru), *Din istoria ținutului natal (regiunea Cernăuți)* (autori: D. Dragnev, Șt. Purici, C. Ungureanu,

I. Gumenâi, 2002, în colab. cu Editura „Alexandru cel Bun”, Cernăuți); *Din istoria sudului Basarabiei. Materiale didactice* (autori: I. Chirtoagă, M. Chicu, D. Dragnev ș. a.).

De la începutul anilor 2000 și până în prezent, Editura „Civitas” desfășoară un imens proiect de editare a diverselor materiale didactice, menite să aprofundeze cunoștințele elevilor și să dezvolte competențele lor în însușirea disciplinei curriculare *Istoria românilor și universală*. Proiectul administrat de subsemnații este la fel coordonat științific de dl profesor D. Dragnev, care a redactat minuțios fiecare publicație. Printre acestea se numără: Teste de evaluare la Istoria românilor și universală pentru cl. a V-a – a IX-a (autor T. Mistreanu), caiete de lucru *Hărți de contur la Istoria românilor și universală* pentru cl. a V-a – IX-a (autori V. Negrei, I. Negrei). Pe parcursul ultimilor 15 ani la editură au fost publicate sistematic multiple materiale didactice pentru pregătirea examenelor la istorie. Ultimul material din acest domeniu – *Istoria românilor și universală. Ghid de pregătire pentru examenul de bacalaureat* (autori: C. Lungu, T. Mistreanu și S. Spătaru) a fost editat în anul 2015, iar un alt ghid similar, pentru examenele gimnaziale (autori N. Dicusar, S. Pavaloi, E. Cojocari), – în 2016. La ambele ghiduri coordonator științific a fost m. c. Demir Dragnev. În prezent, Domnia sa coordonează elaborarea proiectului editorial: *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală* pentru ciclul gimnazial conform unei noi concepții de studiere a acestui obiect în clasele a V-a – a IX-a (autori: profesoarele N. Dicusar și S. Pavaloi).

Activitatea de elaborare, coordonare sau consultare științifică a celor mai multe proiecte editoriale realizate de Editura „Civitas” a fost desfășurată de savantul Demir Dragnev în scopul de a pune la dispoziția profesorilor, studenților, elevilor și cercurilor largi de cititori o literatură istorică originală, care să contribuie la formarea conștiinței naționale și a vocației proeuropene a acestora, la promovarea valorilor democratice prin cunoașterea trecutului istoric al poporului român.

Cu prilejul jubileului octogenar, îi dorim domnului profesor mulți ani, sănătate, forță de muncă creatoare în realizarea celor mai dorite proiecte și bucurii!

Partea II

POPAS ANIVERSAR

UN SEMICENTENAR DE COLABORARE CU NOTORIUL OM DE ȘTIINȚĂ DEMIR DRAGNEV

Membru de onoare al Academiei Române,
Profesor universitar emerit Ioan CAPROȘU,
Universitatea „Al. Ioan Cuza”, Iași

Domnul Profesor Demir Dragnev a desfășurat pe parcursul a cca șase decenii o impresionantă activitate științifică, de organizare a cercetării de specialitate și una didactică de referință, impunându-se ca un eminent om de știință atât în Republica Moldova și România, cât și pe plan internațional, fiind considerat ca unul dintre cei mai prodigioși medievști români. Prin cele cca 550 de titluri, din care 84 de monografii și culegeri de documente, 66 de manuale și materiale didactice publicate individual sau în colaborare, dl Domnia sa a adus contribuții pe cât de temeinice pe atât de prețioase în domeniul istoriei medievale a românilor și a locului lor în istoria Europei, în general și în cea est-europeană, în special. Rezultatele științifice întrutotul remarcabile ale eruditului savant chișinăuian au la bază îndelungi și fructuoase investigații în arhivele și bibliotecile din mai multe țări ale Europei de Est, concretizate și în editarea celor zece volume de izvoare documentare medievale ce au lărgit considerabil posibilitățile medievștilor de cercetare a spațiului istoric est-european. În acest domeniu, colaborarea Profesorului Demir Dragnev cu istoricii din cele trei mari centre academice din România (București, Iași și Cluj), începută în deceniul al șaptelea al secolului trecut și întreținută de el cu asumarea unor riscuri personale greu de imaginat astăzi, a fost întrutotul benefică pentru istoriografia spațiului românesc, iar pentru editarea izvoarelor medievale – de-a dreptul fundamentală. Pe parcursul a câteva decenii am participat la editarea a mai multor volume ale colecției de documente medievale *Documenta Romanae Historica. A. Moldova*. Aceasta mi-a permis să colaborez permanent cu dl Profesor D. Dragnev la completarea acestei fundamentale ediții cu documente inedite păstrate în arhivele fostei URSS. Prin urmare, colecția amintită a fost completată cu materiale extrem de importante, care completează cunoștințelor noastre despre perioada medievală. Această colaborare este întregită și de activitatea

de editor de documente în cadrul colecției *Moldova în epoca feudalismului*, care până în prezent întrunește 12 volume și care îl plasează de istoricul Demir Dragnev în rândul celor mai de seamă editori de documente din spațiul românesc. Desele contacte pe care le-am întreținut cu dl profesor mi-au permis să-l cunosc îndeaproape, să devenim buni prieteni, apreciindu-i înalt ținuta profesională și morală.

Consecvent crezului său științific, Domnia sa a lărgit după 1990 această colaborare, așezând-o grație prerogativelor funcției ce o deține la Institutul de Istorie din Chișinău, într-un cadru instituțional stimulator pentru progresul studiilor istorice și al culturii românești în general. În această privință, valoarea și importanța demersului organizatoric și științific al Profesorului Demir Dragnev nu au echivalent în rândul istoricilor din Chișinău.

Opera științifică a Profesorului Demir Dragnev, ce s-a constituit începând cu anul 1957 în problematica ei majoră, se întemeiază pe izvoare, în cea mai mare parte inedite, care îi asigură perenitate și îl individualizează printre medievistii de pe ambele maluri ale Prutului, de a căror prețuire se bucură în chip unanim, fiind considerat ca o personalitate reprezentativă a științei istorice atât din Republica Moldova, cât și din spațiul sud-est european.

CUVÂNT DESPRE ISTORICUL DEMIR DRAGNEV LA 80 DE ANI DE LA NAȘTERE

Membru titular al AȘM,
Membru de onoare al Academiei Române Andrei EȘANU
Institutul de Istorie al AȘM

În vara anului 2016, cunoscutul istoric Demir Dragnev, membrul corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, doctor habilitat în istorie, profesor universitar, a împlinit 80 de ani de la naștere și 59 de ani de activitate științifică în cadrul Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei. Domnia sa a parcurs un drum lung și deloc ușor în activitatea de cercetător, lăsând de-a lungul anilor urme adânci, lucrări academice temeinice care constituie în totalitatea lor un aport valoros la cercetarea istoriei naționale, a istoriei Țării Moldovei pe parcursul Evului Mediu și celui de tranziție la Epoca Modernă.

L-am cunoscut încă din ianuarie 1972, când pășeam pentru prima dată pe treptele Academiei de Științe și ale Institutului de Istorie. I-am reținut chiar din primele zile ținuta destoinică, de bărbat în floarea vârstei și de om care prin înfățișarea sa, prin aspectul său apărea ca un adevărat om de știință preocupat de problemele cardinale ale trecutului Țării Moldovei. Împlineau deosebita-i eleganță ochelarii, ținuta vestimentară, dar și comportamentul corect și tactul deosebit în relațiile cu alți cercetători de la Institut.

De la primele ședințe la care am asistat în Secția de istorie medievală, unde activa distinsul nostru istoric și în care era proaspăt angajat și subsemnatul (de obicei la acestea se discutau lucrări sau diferite probleme de ordin științific), m-am convins că, deși destul de tânăr, era un istoric cu deosebite calități, un bun cunoscător al domeniului său de cercetare, a surselor istorice și a procesului de cercetare. De pe atunci se distingea printr-o capacitate aparte de analiză și desecare a calității unei sau altei lucrări puse în discuție, având de fiecare dată un cuvânt aparte, o viziune distinctă, o prismă proprie prin care vedea lucrurile și procesul istoric în general, încât (cele ce se petreceau la Institut în secția de Istorie Medievală) am constatat, iar ulterior m-am convins că nu m-am înșelat cu siguranță în privința lui Demir Dragnev ca fiind unul din cei mai puternici medievști pe care-i avea Institutul pe acele timpuri.

Cu toate că au trecut mai mulți ani eu nu mi-am schimbat părerea, dat fiind faptul că Domnia sa a continuat să persevereze, să studieze asiduu, să-și lărgască permanent orizontul de cunoaștere și capacitățile de analiză, fiind până astăzi, la împlinirea celor opt decenii din ziua nașterii, unul dintre cei mai puternici istorici din Republica Moldova, un specialist cu largi interese științifice.

În devenirea sa a parcurs, în condițiile pe care i le-a oferit epoca, un drum destul de contradictoriu, dar a reușit să obțină numeroase titluri și ranguri științifice, premii și diferite distincții, recunoaștere și recunoștință din partea colegilor de breaslă și a numeroșilor săi discipoli.

Tot pe atunci, pe la începutul anilor 1970, a susținut în mod strălucit teza de doctor (candidat în științe istorice), având ca temă de cercetare problema relațiilor agrare în Țara Moldovei în sec. al XVIII-lea. Această teză a văzut lumina tiparului și sub formă de studiu monografic care este valabil prin analiza și concluziile sale până în prezent și poate fi trecută în lista lucrărilor fundamentale, elaborate în Institutul de Istorie al AȘM de la începuturile sale, prin 1946, până în zilele noastre.

Au urmat alte lucrări de mare anvergură și de probitate științifică care în totalitatea lor l-au lansat în prim-planul vieții și activității academice din anii '70 – '80 ai secolului trecut.

Fie că trebuia să-și urmeze destinul, fie că a fost, precum scria cronicarul, „sub cârma vremii”, s-a văzut nevoit sau poate a și dorit să îndeplinească de-a lungul anilor și înaltele funcții administrative de director adjunct, apoi și de director al Institutului de Istorie, funcții în care s-a manifestat și ca un conducător destul de înțelept, care a știut să facă față lucrurilor în diferite împrejurări, reușind să mențină structura academică pe care o conducea în limitele unui climat academic, de relații corecte cu subalternii. Chiar dacă a reușit în paralel să continue investigațiile, așa cum văd eu lucrurile, în acești ani ar fi putut realiza mult mai multe lucrări științifice de bună calitate, ceea ce se observă cu ușurință, dacă examinăm activitatea sa din anii precedenți când dl Dragnev întru totul s-a dedicat activității științifice, cercetărilor. Or, anume în acești ani am putut observa cum s-a declanșat pe deplin talentul de om de știință, de istoric profesionist al lui Demir Dragnev prin editarea a numeroase studii, monografii, culegeri de documente, prin participarea la numeroase reuniuni științifice de anvergură în plan național și internațional.

Acumulând experiență și cunoștințe, în jurul omului de știință Demir Dragnev au gravitat permanent colective de cercetători, numeroși doctoranzi și post-doctoranzi care prin aportul și sprijinul său au pregătit valoroase lucrări științifice, manuale, sau elaborând lucrări de doctor și doctor habilitat de calitate.

Ajuns la o vârstă onorabilă, istoricul Demir Dragnev este un om deosebit de energic și insistent, fiind implicat permanent în realizarea proiectelor științifice, în activitatea unor foruri academice, a unor reviste și ediții de specialitate, în discutarea și aprobarea multor lucrări de specialitate, de teze de doctor și doctor habilitat.

Cultura și talentul său de cercetător rămâne în continuare un exemplu de dăruire științei, de savant care creează în jurul său atmosferă benefică de discuție și orientându-se spre adevărul științific, spre cunoaștere și de atingere a scopului oricât de greu ar fi. Domnia sa întotdeauna a fost și este deschis spre o colaborare cu oameni de știință, cu centrele științifice și universitare din Republica Moldova, din România ș.a., fiind, de altfel, și un talentat profesor universitar. Cursurile sale ținute la Universitatea de Stat din Moldova, la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău ș.a., manualele sale universitare și preuniversitare s-au bucurat și se bucură de înalta apreciere a profesorilor, studenților, liceenilor, a publicului larg.

Ajuns la vârsta împlinirilor, istoricul Demir Dragnev este un savant apreciat în rândurile istoricilor, profesorilor, în mediul academic din Republica Moldova, în general. Prin vasta sa activitate, prin autoritatea de om de știință de care se bucură, Domnia sa este una dintre figurile centrale ale științei istorice din țara noastră.

DEMIR DRAGNEV, PE URMELE ZEITEI CLIO

Prof. univ., dr. hab., academician-coordonator
al Secției Științe Umanistice Victor ȚVIRCUN
Academia de Științe a Moldovei

Proeminentă personalitate a lumii academice autohtone, cunoscut departe de hotarele Republicii Moldova, istoricul Demir Dragnev, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, profesor universitar, este unul dintre acei conaționali care prin talentul, erudiția și dedicația sa a devenit adevărat urmaș al zeiței Clio, cronicarul istoriei și culturii noastre.

Remarcabil faptul că, începând cu anul 1957, după ce termină cu mențiune studiile la Universitatea de Stat din Chișinău, Facultatea de Istorie, Domnia Sa toată activitatea profesională o desfășoară în cadrul Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei. Aici, tânărul cercetător a urcat succesiv toate treptele academice, obținând titlul de membru corespondent și funcția de director al acestei prestigioase instituții. Tot în cadrul Institutului de Istorie, alături de talentul de cercetător, de neostenit cercetaș al arhivelor și manuscriselor medievale, s-au deschis și alte capacități și aptitudini. În primul rând, aceasta se referea la organizarea științei istorice autohtone, trasarea noilor direcții și teme de cercetare; captivarea, prin exemplul propriu, în activitatea științifică a noilor generații de istorici tineri. Peste 20 de doctori și doctori habilitați în istorie au fost crescuți și aduși în comunitatea academică de către profesorul Demir Dragnev.

Fiind preocupat inițial de studierea problemelor social-economice ale Țării Moldovei din epoca medievală, analiza și publicarea cronicilor și documentelor din arhive Demir Dragnev cu timpul a extins imens spațiul cercetărilor științifice editând valoroase studii teoretice privind cultura și civilizația europeană.

De numele profesorului D. Dragnev este legată apariția unei colecții de documente intitulată *Moldova în epoca feudalismului*, în mai multe volume, care a devenit o bază fundamentală pentru toți istoricii medieviști atât din țara noastră, cât și departe de hotarele ei. Ne bucură faptul că în timpul de față domnul profesor continuă lucrul migălos asupra pregătirii spre editare a noilor volume din colecția menționată.

Cu prilejul acestei frumoase aniversări – 80 de ani de la naștere, alături de felicitări cordiale, îi doresc mult stimatului omagiat ani fericiți și plini de sănătate și noi realizări în activitatea sa de cercetător și dascăl.

PRINCIPIUL LUI CICERO L-A PROPULSAT ÎN RÂNDUL ISTORICILOR CONSACRAȚI

Acad. Valeriu CANȚER

Tatiana ROTARU

Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare

Profesii avem multe, una mai interesantă decât alta, dar excelează în ea cel care are harul de a se dedica cu devotament, depunând mai multe eforturi și muncind cu dăruire pentru a se perfecționa, a avansa pe traseul vieții. Când pronunțăm noțiunea de *istoric* sau *istoriograf*, în imaginație ne apare omul cu multe lecturi, cu investigații de arhivă, publicații științifice, dar și cu dragoste de țară, altfel spus, un patriot. Nu există istoric care n-ar fi pasionat de reconstituirea paginilor reale ale trecutului, nu și-ar iubi țara, cultura națională și poporul din care descinde. Prin comportamentul și atitudinea sa zi de zi față de evenimentele trecutului, dar și ale prezentului, dânsul îi molipsește și pe cei din jur de această dragoste.

Acest portret schematic seamănă mult cu dl Demir Dragnev – istoric medievist cu titluri academice de doctor habilitat, membru corespondent al AȘM, profesor universitar, care în aceste zile rotunjește o frumoasă vârstă de 80 ani a împlinirilor. Fiind de baștină din s. Cureșnița, r-nul Soroca, l-am întrebat odată referitor la mediul în care s-a format și s-a dezvoltat ca viitor cercetător.

„Familia mea dispunea de o bibliotecă bogată de carte românească și rusă, întemeiată încă de bunici; mătușa mea, Maria Bulat, licențiată a Universității de la Iași, a completat-o cu noi volume. Acolo îmi petreceam timpul liber, citeam cu mare interes literatură cu caracter istoric și nu numai.”

Dar, probabil, nu numai cartea a jucat rolul decisiv în formarea cercetătorului. În anul 1949, Demir Dragnev a fost înscris în clasa a 8-a a Școlii medii nr.1 din Soroca, oraș în care s-a păstrat integral cetatea – unul din puținele monumente de istorie și artă medievală moldovenească – așa cum a fost conceput de meșterii zidari. Cetatea Soroca, cu cele cinci bastioane ale sale, atrăgea ochiul și-i aprindea cugetul tânărului. În perioada medievală, ea a făcut parte dintr-un vast sistem defensiv al Moldovei. Dar pe atunci, în școală, la istoria URSS – disciplină ce se predă elevilor, nu se vorbea despre

glorioasele pagini de istorie ce vizau domniile lui Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Dimitrie Cantemir ș.a. În schimb, băieții din clasele superioare, sub conducerea *voenrukului* (instructor militar), învățau în Cetatea Soroca a trage din armă. Aici, atmosfera istoriei medievale plana în aer, fiecare piatră mărturisind despre paginile de glorie ale apărătorilor ei care au respins cu vitejie numeroasele atacuri ale dușmanilor.

Soroceanul Demir Dagnev și-a început cariera sa de formare profesională la Facultatea de Istorie și Filologie a Universității de Stat din Chișinău (1952–1957), după care a făcut doctorantura la Institutul de Istorie al AȘM (1963–1966). Activitatea științifică a demarat-o în calitate de cercetător științific (1957–1974), devenind apoi cercetător științific superior (1974–1979), director adjunct (1979–1991), șef de secție (1991–1994), director (1994–2006) al Institutului de Istorie al AȘM. Astfel, escaladează practic toate treptele carierei de cercetător. În paralel, în calitate de profesor universitar, ține cursuri opționale la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” (din 1992) și la USM (din 1998). Este coordonator de proiecte la Complexul Editorial „Civitas” (din 1996), mai târziu – consultant la Institutul de Studii Enciclopedice al AȘM, în prezent – Biblioteca Științifică Centrală „A. Lupan” (Institut) a AȘM. Într-un alineat de text cu date din CV, nu poți îngloba viața unui om, care de fapt a decurs mult mai interesant, având și bucurii și realizări importante, căci anume ele ne dau sens și curaj în ascensiunea profesională, dar și unele eșecuri și necazuri, care ne întăresc și ne fac să mergem cu perseverență înainte.

La un moment, noi, cei care-l cunoaștem, ne bucurasem sincer de apariția lucrării monumentale „Domnii Țării Moldovei”, editată de dl Demir Dagnev, în colaborare cu savanți istorici din republică (Chișinău, 2005). Volumul cuprinde descrierea istorică a unei perioade de circa 500 de ani a spațiului carpato-nistrean, începând cu secolul al XIV-lea. În vârtoarea evenimentelor ce s-au perindat pe parcursul acestor secole, în vârful vieții politice din spațiul dat s-au situat aproape 200 de domni ai Moldovei și Țării Românești, care, în diferită măsură, și-au lăsat amprenta asupra evoluției procesului istoric.

În „Notă asupra lucrării”, istoricul Demir Dagnev ne atenționează că echipa de autori, pornind de la realizările istoriografiei contemporane și în baza propriilor investigații, propune cititorilor o serie de studii de sinteză, consacrate vieții și activității tuturor voievozilor în timpul aflării lor pe tron,

începând cu legendarul Dragoș-Vodă și terminând cu Alexandru Ioan Cuza. Importanța acestor personalități în istoria Țării Moldovei este diferită: unii au domnit un timp foarte restrâns, iar alții zeci de ani; unii au rămas veșnic în memoria poporului prin faptele lor mărețe, alții însă au fost dați uitării sau chiar condamnați pentru comportamente considerate nedemne. Autorii eseurilor au prezentat evenimentele legate de viața și activitatea domnilor Țării Moldovei în contextul evoluției civilizației românești și a celei europene, pornind de la mesajul lui Cicero de *a nu spune niciodată ceea ce știi că nu este adevărat și a spune întotdeauna ceea ce ești convins că e adevărat*.

De acest principiu s-a condus istoricul medievist omagiat și în elaborarea altor lucrări științifice: *Agricultura Moldovei feudale* (1975, în rusă); *Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri până la începutul sec. al XIX-lea* (1992, în colab.); *Țara Moldovei în Epoca Luminilor* (1999); *Istoria modernă a românilor*. Curs de lecții (2000, în colab. Cu I. Varta); *Din istoria Transnistriei* (2001, în colab.); *Paleografia slavo-română și româno-chirilică* (2003, în colab. Cu I. Gumenâi); *Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și a posterității* (2004, în colab.); *Dicționar de Istoria Românilor* (2005, în colab.); *Atlas de istorie universală și a românilor* (Ed. I–V, 2005–2016, în colab. cu Em. Dragnev); culegerea de documente *Moldova în epoca feudalismului* (vol. I–VI, VIII–XII, 1962–2012, în colab., coord.); *Academia de Științe a Moldovei. Istorie și contemporaneitate*. Monografie, 2006, (în colab.); *Dicționar de Istorie* (2007 în colab.); *Istoria modernă a Europei și Americii*, vol. I (manual, în colab.), 2008; *Istorie. Istoria universală și a românilor. Epoca antică și medievală*. Manual pentru cl. a X-a, 2010 (în colab.); *Republica Moldova. Enciclopedie* (Ed. II, 2010, în colab.); *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române* (2012); *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc din 1806–1812, vol. I* (2015, în colab.) etc. În total, pe parcursul activității sale Domnia sa a publicat peste 400 de lucrări științifice.

Aceste realizări ale membrului corespondent Demir Dragnev conturează cu certitudine o școală științifică de istorie premodernă în Țara Moldovei, recunoscută și peste hotare. A cercetat un spectru larg de probleme din domeniul istoriei medievale a Principatelor Române și a Europei de Sud-Est. A contribuit la valorificarea istoriei economice, sociale, politice, culturale și militare a Țării Moldovei și a Țării Românești în epoca medievală și în perioada de trecere la cea modernă, la editarea izvoarelor istorice medievale

slavo-române. A fundamentat teoretic tipologia trecerii de la medieval la modern în Principatele Române și a periodizat evoluția economică a Moldovei medievale etc.

Am enumerat succint unele fațete din cercetarea de mai multe decenii a valorosului savant pentru a evidenția, pe de o parte, contribuția lui incontestabilă la elucidarea istoriei pământurilor noastre, pe de altă parte, pentru a-i reliefa în cadrul acestui popas bilanțier caracterul de truditor neobosit pe ogorul științei autohtone.

Schița de portret al membrului corespondent Demir Dragnev ar fi incompletă fără elucidarea unui șir de alte activități adiacente cercetării desfășurate pe parcursul anilor. De mai bine de 10 de ani, omul de știință și de Academie Demir Dragnev a fost președinte al Consiliului științific al Institutului de Istorie și al Consiliului științific specializat pentru conferirea gradelor științifice de doctor și doctor habilitat în istorie. În prezent este Președinte al Seminarului științific la Istoria Românilor și Istoria universală în cadrul Universității Pedagogice de Stat „I. Creangă”. Personal, în calitate de conducător științific, a pregătit 20 de doctori în științe, inclusiv 5 doctori habilitați, iar o teză de doctor habilitat se află în proces de presusținere. Savantul își aduce contribuția și la pregătirea cadrelor științifice de înaltă calificare ca membru al Comisiei de atestare a CNAA. *Cu prilejul aniversării a 80-ea, pe care o marchează la 27 iulie 2016, Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare îi aduce sincere felicitări și gratitudine pentru realizările sale științifice, pregătirea cadrelor științifice de înaltă calificare, urări de bine și de sănătate în următoarea etapă a vieții sale.* Cu acest prilej, prin decizia Comisiei de atestare a CNAA din 5 iulie curent omagiatului i-a fost conferită Diploma de merit academic a CNAA.

În contextul distincțiilor, amintim că dl Demir Dragnev este deținător al Ordinului „Gloria Muncii” (1996), al Medaliei „Dimitrie Cantemir” (2001), Diplomei „Meritul academic” (2009), Ordinului „Cuviosul Paisie Velicicovschi, gr. II”, al Mitropoliei Moldovei (2016) ș.a.; i-a fost conferit titlul de „Om emerit” (2010). În palmaresul realizărilor sale au intrat Premiul de Stat (1984) și 5 premii ale AȘM, Premiul CLIO al Salonului Internațional de carte (Chișinău, 2012) etc.

Cu mai mulți ani în urmă, în temeiul adresării Asociației Istoricilor din Republica Moldova și a consilierului orășenesc Nicolae Bulat, primarul de Soroca, Victor Său, i-a înmănat cunoscutului istoric Demir Dragnev

Diploma de cetățean de onoare al acestui oraș (2010). Recunoștința și admirația pământenilor săi din nordul țării a fost cea mai înaltă și mai scumpă distincție pentru savant. Apropo, fostul consilier orășenesc, Nicolae Bulat, este astăzi *pârcălabul* Cetății Sorocea, dar și director al Muzeului de Istorie și Etnografie din care face parte, aducându-și contribuția la păstrarea acestui excepțional monument istoric și cultural al neamului nostru. Mărturie vie – cetatea reparată și consolidată, interesul turiștilor străini pentru acest obiect defensiv din Evul Mediu.

Cu prilejul onorabilei aniversări îi spunem soroceanului Demir Dragnev: La mulți ani, dle academician! Să perpetue în ani cetatea științei de la noi, ctitorită prin munca asiduă și talentul Dvs., ca și vestita Cetate Sorocea de la baștină – simbol al dăinuirii neamului.

**NOBLEȚEA ISTORICULUI.
PROFESORUL, DOCTOR HABILITAT,
MEMBRU CORESPONDENT AL AȘM
DEMIR DRAGNEV LA 80 DE ANI**

Dr. conf. univ. Nicolae CHICUȘ,
Rectorul Universității Pedagogice
de Stat „Ion Creangă”

În domeniul fiecărei bresle (mai ales intelectuale) un eveniment important este omagierea unor personalități al căror aport substanțial la crearea patrimoniului științific național.

Colectivul Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, împreună cu colegii de breaslă din instituțiile de învățământ superior din republică, marchează un important eveniment – 60 de ani de activitate științifico-didactică a istoricului Demir Dragnev, profesor universitar, doctor habilitat în istorie, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

Domnul Demir Dragnev s-a născut la 27 iulie 1936 în familia lui Miron și Elena Dragnev. Aici, pe colinele sorocene și-a petrecut copilăria în lumea tradițiilor naționale și povestirilor despre tradițiile aromânilor ale bunicului său Petre Dragnev, sosit pe aceste meleaguri din Balcani.

După absolvirea școlii de șapte ani din satul natal, își continuă studiile la Școala medie nr.1 din Soroca, îmbrățișând profesia de istoric. În 1952 susține cu succes examenele de admitere la Universitatea de Stat din Moldova. Aici, pe băncile universitare, face primii pași în domeniile cercetărilor istorice. Doi factori (unul obiectiv altul subiectiv) au determinat tematica cercetărilor Domniei sale. Cel de ordin obiectiv a fost determinat de anturajul din perioada copilăriei, de ocupațiile consătenilor și a părinților, orientându-l spre studierea profundă a vieții rurale. La aceasta a „contribuit” și factorul subiectiv, care l-a condiționat pe tânărul învățăcel (fapt recunoscut și de dumnealui într-un interviu publicat în *Observatorul de Nord*, nr. 28 din 23.07.2006) să-și aleagă un domeniu de cercetare mai puțin influențat de ideologia marxist-leninistă.

După absolvirea cu mențiune a facultății devine cercetător științific al Institutului de Istorie al Filialei Moldovenești a Academiei de Științe a URSS, unde activează fără întrerupere aproape 60 de ani.

De la bun început a avut un mare noroc, fiind îndrumat de buni specialiști, printre care și renumitul om de știință Eugen Russev, cu susținerea căruia a „învățat adevărata istorie și nu cea îndoctrinită”.

În cadrul acestui institut parcurge toate treptele, de la cercetător științific până la cel de director.

Aici, în 1980, fiind tânăr specialist, am avut onoarea de a-l cunoaște pe Demir Dragnev în postura de director adjunct al Institutului de Istorie al AȘM (1979–1991). Pe parcursul următorilor ani am avut diferite ocazii de a colabora cu Domnia sa. Una din cele mai impresionante, care și-a lăsat amprenta și asupra formării mele profesionale, a fost activitatea în componența Comisiei de Stat pentru elaborarea Concepției de studiere a istoriei în instituțiile de învățământ din Republica Moldova, creată printr-o hotărâre de Guvern în august 1994. (Discuțiile, scizionarea comisiei și publicarea Concepției de alternativă, publicată în *Făclia* nr. 39 (2420) din 30 septembrie 1994, sunt lucrări de neuitat).

A urmat apoi o colaborare intensă începând cu a doua jumătate a anului 1990 în ce privește pregătirea pentru editare a manualelor pentru învățământul gimnazial și liceal, la care Demir Dragnev a adus o contribuție substanțială în implementarea materialelor didactice, elaborate de pe pozițiile adevărului științific, a editat în colaborare manuale gimnaziale pentru clasele a VI-a, a VII-a și a VIII-a și manuale liceale pentru clasele a X-a și a XI-a, aprobate de Ministerul Educației, manuale prezente și astăzi în sistemul de învățământ preuniversitar.

Aducem aici profunde mulțumiri domnului Demir Dragnev pentru colaborarea cu Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. Începând cu anul 1992 și până în prezent a susținut cursuri de bază și speciale privind epoca medievală și modernă a țărilor române, cursul de paleografie slavo-română.

Pe parcursul mai multor ani, profesorul Demir Dragnev este referent oficial la susținerea tezelor de doctor în istorie la UPS „Ion Creangă”, consultant științific al tezelor de doctor habilitat în istorie și a tezelor de doctor în istorie.

O contribuție importantă o are dl profesor la pregătirea cadrelor de înaltă calificare în istorie și prin activitatea sa de Președinte al Consiliului specializat pentru decernarea gradelor științifice de doctor și doctor habilitat.

Membrul corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (1995) Demir Dragnev ocupă un loc de frunte și binemeritat în știința istorică din Republica Moldova, recunoscut atât în plan național, cât și internațional.

În mediul nostru, al celor care îl cunosc, au muncit și muncesc alături de Domnul Demir Dragnev, Om cu șapte ani de acasă, de o rară frumusețe sufletească, îndrumător a multor tineri cercetători.

În această zi frumoasă, cu ocazia celor 80 de primăveri trăite și muncite, țin să transmit, din partea mea personal, dar și a colectivului pe care îl reprezint, sincere urări de bine, sănătate, bucurii de la cei apropiați, succese în realizarea tuturor proiectelor Dumneavoastră!

OMUL DE ȘTIINȚĂ ȘI PROFESORUL DEMIR DRAGNEV LA VÂRSTA OCTOGENARULUI

Dr. hab. conf. univ. Ion GUMENĂI
Universitatea de Stat a Moldovei

Obiceiul popular și tradiția creștină spune că fiecărui om de la Dumnezeu i se face un dar. Și cred că pentru mine acest dar a fost legat de norocul de a întâlni în viață oameni deosebiți. Și aici nu pot să nu amintesc de așa personalități proeminente și memorabile, precum ar fi Ioan Caproșu sau Ioan-Aurel Pop, Gheorghe Platon sau Alexandru Zub. În acest șir se înscrie și distinsul om de știință și profesor Demir Dragnev, care dacă este să revenim la expresia populară a fost și rămâne a fi un *Om dintr-o bucată*.

Și dacă spunem acest lucru referindu-ne la Demir Dragnev, o facem cu certitudine fiindcă expresia enunțată *supra* îl caracterizează cel mai amplu, deoarece un *om dintr-o bucată* este un om cinstit, valoros și redutabil, iar ceea ce-l caracterizează cel mai bine – sunt unicitatea, echilibrul și armonia. Acesta este un om de valoare, unitar în lumea sa lăuntrică, iar ceea ce este el cu adevărat rezonază cu ceea ce gândește și cu ceea ce face, fiind fidel valorilor după care își ghidează viața.

Născut la 27 iulie 1936 în satul Cureșnița, județul Soroca, în familia lui Marin și a Elenei, este evident că nu știa încă care îi va fi calea de viitor. Dar după absolvirea școlii de șapte ani și a Școlii medii nr. 1 din orașul Soroca devine student al Universității de Stat din Chișinău, Facultatea de Istorie.

Alegerea credem că nu a făcut-o întâmplător, știut fiind că se trage dintr-un neam străvechi al Bulaților și Revencilor din ținutul Soroca, pe de o parte, iar pe de alta, fiind influențat de suflul liber al mazililor și al răzeșilor nistreni.

Aceleași lucruri au stat și la baza preocupărilor sale științifice, Demir Dragnev dedicându-se încă din anii studenției analizei istoriei medievale și a începutului modernității a acestor ținuturi.

Capacitățile și sârguința demonstrate au făcut ca din 1957 Domnia sa să fie angajat în calitate de cercetător științific al Institutului de Istorie a Filialei Moldovenești a Academiei de Științe a URSS, unde pe lângă activitatea de cercetare continuă să se perfecționeze fiind inclus în componența școlii

științifice a celebrului și cunoscutului academician și slavist Lev Cerepnin, fiind în același timp un ucenic al unui, de asemenea, cunoscut slavist român Damian Bogdan.

Obținerea respectivelor studii solide i-a permis să se preocupe, pe lângă tema preferată de cercetare – cea a relațiilor agrare în Moldova medievală, cu studierea și consolidarea fondului documentar cu referire la istoria spațiului interfluviului pruto-nistean, în special, și a celui românesc, în general.

Astfel, astăzi se poate afirma cu certitudine că Domnia sa este unul dintre principalii specialiști în domeniul paleografiei slavo-române nu numai din Republica Moldova, dar și de peste hotarele ei.

În acest context, inițial, în calitate de membru al colectivului de editori, iar apoi ca coordonator, alături de P. Dimitriu, E. Russev și P. Sovetov, la care mai târziu li s-au alăturat și alți editori de acte medievale moldovenești, A. Nichitici, L. Svetlicinâi și E. Bociarov, din 1961 și până în prezent, domnul Demir Dragnev a angrenat și a administrat colecția care la începuturile sale era denumită *Moldova în epoca feudalismului*, și care a devenit una din principalele colecții de documente istorice cu referire la istoria spațiului românesc.

Pe lângă școala de slavistică amintită, și care este una recunoscută în tot spațiul românesc, membrul corespondent al Academiei de Științe din Republica Moldova Demir Dragnev este și fondatorul unei școli de istorie medievală și de istorie premodernă a Țării Moldovei, cel mai vorbitor argument în acest sens fiind cele aproximativ 20 de teze de doctor în științe istorice la care a fost conducător științific (dintre care 5 de doctor habilitat).

Ca fondator de școli științifice a cercetat un larg spectru de probleme din domeniul istoriei medievale a spațiului românesc și a Europei de Sud-Est, publicând circa 300 de lucrări științifice independent sau în colaborare cu alți autori, inclusiv 50 de volume.

Cariera profesională a Domnului DEMIR DRAGNEV a evoluat în paralel cu sporirea ponderii sale în știință și a autorității în colectivele academice. La început de cale, colaborează în calitate de cercetător științific al Institutului de Istorie al Academiei de Științe din Republica Moldova (1957–1979), apoi este avansat în funcția de director adjunct (1979–1991), în anii 1991–1994 ocupă funcția șef al Secției de istorie medie. În anii 1994–2006 este director al Institutului academic, iar la moment este coordonator al mai multor proiecte științifice importante din cadrul Institutului de Istorie al AȘM.

Este membru al colegiilor de redacție și revistelor: *Destin Românesc*, *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”*, *Revista de Istorie a Moldovei*, *Cohorta* etc.

Activitatea științifică și administrativă nu l-a împiedicat pe distinsul om de știință să fie și un distins MAGISTRU în domeniul didacticii, din 1995 dobândind înaltul titlu de profesor universitar. În această calitate a împărtășit cunoștințele și realizările sale cu dărnicie studenților și masteranzilor de la facultățile de istorie de la Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. S-a remarcat pe acest segment al educației tinerilor istorici nu doar prin activitatea din aulele universitare, dar și ca autor de cursuri universitare sau ca președinte al Comisiilor de Licență și Master.

Activitatea prodigioasă și prolifică a omagiatului a fost înalt apreciată de forurile conducătoare ale Republicii Moldova și de conducerea Academiei de Științe a Moldovei, acordându-i-se Premiul Prezidiului AȘM (1981, 1983, 1988, 1993, 1996, 2012) și Premiul de Stat (1984). A fost distins cu Ordinul „Gloria muncii” (1996), medalia „Dimitrie Cantemir” (2001) și cu titlul onorific „Om emerit” (2010).

Cu ocazia împlinirii vârstei de 80 de ani de la naștere, îi dorim Mult stimatului octogenar mereu încălzit de căldura CRINIILOR DE VARĂ mulți ani în noi lucrări și realizări, intonându-i veșnicul: Vivat Professores! Vivat Academia!

IN HONOREM. SAVANTUL ȘI PROFESORUL DEMIR DRAGNEV LA 80 DE ANI

Dr. hab. Ion CHIRTOAGĂ,

În numele colegilor de la Institutul de Istorie al AȘM

Mult stimatul nostru coleg, Demir Dragnev, doctor habilitat în istorie, membru corespondent al AȘM a atins onorabila vârstă de 80 de ani. Născut la 27 iulie 1936, în satul Cureșnița (jud. Soroca), omagiatul pe linia tatălui își trage obârșia din strămoși de români balcanici, care în secolul al XIX-lea au sosit pe meleagurile nistrene. Pe linia maternă Domnia sa provine din familia Bulat de mazili, vechi străjeri ai hotarului de est al țării de pe malul Nistrului. Părinții săi, Elena și Miron, i-au pus numele de botez Panteleimon (din greacă, *pan – tot*) și *eleemon – milos, binefăcător*), dar în viața cotidiană l-au numit Demir (din limba turcă, „de fier”), nume consemnat și în documentele oficiale. Mai fiind născut și în zodia Leului, Domnia sa și-a urmat cu fermitate calea în vederea atingerii scopului propus, fiind îngăduitor cu prietenii și intransigent în chestiunile principiale.

După absolvirea Școlii medii nr. 1 din or. Soroca (în prezent, liceul „Constantin Stere”), proaspătul absolvent a fost înmatriculat la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Moldova, printre examinatorii probei la istorie fiind și P. Dimitriu, alături de care ulterior va munci în calitate de cercetător științific. Deja la Facultate, omagiatul a făcut primele încercări de a studia unele aspecte din istoria medievală și modernă a Țării Moldovei. L-a pasionat problema comunității rurale, cunoscute parțial în cadrul mediului rustic, în care trăise recent. Încercările sale inițiale s-au materializat într-o scurtă comunicare editată în culegerea *Asociații studențești ale USM* (1957). Împreună cu regretatul profesor și om de bună credință M. Muntean, studentul D. Dragnev a abordat chestiunea sistemului de măsuri din perioada Moldovei medievale, comunicare publicată în Buletinul științific al Universității de Stat (1958).

După absolvirea cu mențiune a Facultății (1957), licențiatul Demir Dragnev a fost angajat în calitate de cercetător științific stagiar la Institutul de Istorie al Academiei de Științe, în cadrul căruia va activa decenii la rând, urcând treptele științifice până la postul de director al prestigioasei instituții și de membru corespondent al AȘM.

Spectrul de cercetare al tânărului savant s-a axat pe câteva teme prioritare. El a manifestat interes și a trudit intens la depistarea, descifrarea, transliterarea și editarea surselor istorice, punând baza unei serioase lucrări științifice. Făcând parte dintr-un grup de colegi medievști, Domina sa a colectat vechi documente moldovenești în arhivele cunoscute din Chișinău, Sankt Petersburg, Moscova, Cernăuți, Odesa, Kiev, Lvov, precum și din Polonia. În 1961 colectivul menționat a editat primul volum de documente sub genericul *Moldova în epoca feudalismului*, care face parte din seria de izvoare interne pentru investigarea perioadei medievale a țărilor române, editată la București, dar pregătită de savanți cu renume din diferite centre științifice din țară. Până în prezent, la Chișinău au fost editate 13 volume, altele fiind în curs de pregătire spre publicare.

Concomitent cu pregătirea surselor istorice spre editare, omagiatul a cercetat și unele chestiuni din istoria noastră medievă. Printre acestea a fost și haiducia, o formă de mișcare socială, al cărei rol în perioada istorică recent încheiată a fost preamărit. Însă tânărul cercetător a fost mai mult preocupat de studierea unor chestiuni ale evoluției economice și sociale a Țării Moldovei în Epoca Medievă. Una dintre acestea a fost chestiunea apariției satelor devălmașe, pe care a abordat-o împreună cu alți colegi de breaslă în câteva lucrări științifice, ajungându-se la concluzia profund argumentată că la originea răzeșilor se află obștea rurală arhaică, peste ea suprapunându-se rămășițele nobilimii mici, ruinate în secolul al XVII – prima jumătate a celui următor. D. Dragnev și P. Sovetov într-o formă sintetică au cercetat succint evoluția proprietății funciare din Moldova în sec. XV–XVII, articolul fiind publicat într-o revistă centrală din Moscova. Materialele prezentate și concluziile făcute le-au permis autorilor să explice mai profund din punct de vedere teoretic evoluția proprietății funciare și a comunității rurale din Moldova medievă.

Nivelul teoretic și materialele colectate i-au permis cercetătorului D. Dragnev să participe cu scurte comunicări la Simpozionul Regional de Istorie Agrară a Estului European, încadrat în fosta URSS. Printre temele abordate de către omagiat a fost și cea a reformelor lui Constantin Mavro-cordat de la mijlocul sec. al XVIII-lea, evoluția proprietății funciare și a comunității rurale răzeșești în Moldova etc.

La un nivel teoretic aprofundat și pe fundalul unui spectru mai larg de materiale documentare, Domnia sa a abordat problematica vieții economice

și sociale a satului de la est de Carpați în secolul al XVIII-lea în monografia *Agricultura Moldovei medievale*, care a constituit și subiectul tezei de doctorat. D. Dragnev a investigat profund evoluția creșterii animalelor și culturii plantelor în diferite zone economico-geografice, ajungând la concluzia că cele două ramuri de bază s-au aflat într-o evoluție strânsă pe parcursul întregii perioade medievale, prima, aducând un venit mai mare gospodăriei țărănești. În aceeași lucrare, Domnia sa reiterează o teză a sa mai veche: că patrimoniul unei comunități era comun, gospodăriei individuale țărănești aparținând o cotă-parte din resursele funciare ale hotarului moșiei respective. În aceeași ordine de idei, profesorul D. Dragnev combate opinia unor istorici unguri, întemeiată pe teoria migraționistă de tristă faimă că în perioada medievală, în Transilvania ar fi sosit mulți țărani români din spațiul extracarpatic. Omagiatul a demonstrat cu lux de amănunte că în sec. al XVIII-lea au avut loc mai multe mișcări de populație spre Transilvania și viceversa, însă ele n-au produs modificări substanțiale în evoluția demografică a diferitor regiuni din spațiul românesc.

Devenind vicedirector al Institutului de Istorie (1977), D. Dragnev a coordonat activitatea medievistilor și moderniștilor la elaborarea diferitor lucrări cu caracter de cercetare și sinteză. Printre acestea se numără și elaborarea unei lucrări colective referitoare la politica externă a Țării Moldovei în sec. XIV – începutul sec. XIX-lea. Sinteza menționată permite cititorului împătimit în trecutul nostru național să înțeleagă mai profund evoluția Țării Moldovei în contextul relațiilor internaționale pe parcursul unei perioade de timp de circa jumătate de mileniu.

Mult stimatul nostru omagiat a participat activ la reorganizarea activității cercetătorilor secției de medievistică (1991–1994), apoi a Institutului (1994–2006) la investigarea istoriei Moldovei în contextul evoluției spațiului românesc și al civilizației europene. Domnul profesor a coordonat eforturile unor medieviști din Chișinău la elaborarea monografiei referitoare la evoluția Țării Moldovei în perioada medievală până în pragul celei moderne (1992). În lucrarea menționată Domnia sa a reiterat poziția proprie și a altor medieviști față de continuitatea românilor în spațiul carpato-nistrean, și-a expus opinia despre tratarea mai complexă și nuanțată a regimului fanariot (1711–1821), subliniind faptul că până la Pacea de la Kuciuk-Kainargi (1774) exponenții acestui regim se manifestau ca executori fideli ai poruncilor otomanilor, după care puneau în practică și alte opțiuni în politica externă

a țării, urmărind scopul de a susține mișcarea de modernizare și eliberare a grecilor de sub dominația străină. O viziune generală asupra perioadei de trecere de la medieval la modern a fost expusă de Domnia sa în monografia *Țara Moldovei în Epoca Luminilor*.

Membrul corespondent al AȘM (1995) și directorul Institutului de Istorie, D. Dragnev a coordonat elaborarea și publicarea unei culegeri de studii *Domnii Țării Moldovei* (2005), unele dintre ele fiind contribuția sa personală. Împreună cu I. Varta au elaborat un curs universitar de lecții *Istoria Românilor. Epoca modernă*. Concomitent, a mai publicat manuale universitare *Paleografia slavo-română și româno-cirilică* (coautor Ion Gumenâi) și *Istoria Europei și Americii* (colectiv de autori, autor al compartimentului consacrat istoriei Țărilor Române). La 500 de ani de la trecerea în neființă a lui Ștefan cel Mare și Sfânt, la Chișinău a fost organizat un simpozion internațional însoțit de festivități și publicații de excepție, omagiul apreciindu-l înalt pe marele domnitor ca un apărător al țării și creștinătății ortodoxe. În același timp, și-a adus contribuția la elaborarea monografiilor colective *Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și al posterității* (2005), *Academia de Științe a Moldovei* (2006), *Dinastia Cantemireștilor* (2008). A publicat culegerea de studii și materiale *Istorie și civilizație medievală și modernă în Țările Române* (2012).

Omagiul a continuat să publice surse istorice medievale. Seria *Moldova în epoca feudalismului* a fost urmată de *Documente privind istoria Țării Moldovei. Sec. XVIII și Documente privitoare la Istoria Țării Moldovei la începutul secolului al XIX-lea (1801–1806)*, continuarea colecției *Moldova în epoca feudalismului*, Vol. IX–XII (Coeditori: L. Svetlicinai și E. Bociarov). Recent a inițiat editarea unei noi colecții de documente (preconizate în 5 volume) *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc din 1806–1812* (Coordonatori: D. Dragnev, L. Svetlicinai, editori: T. Candu, T. Ciobanu, V. Constantinov).

Savantul și Profesorul D. Dragnev a activat în domeniul didactic, predând diferite cursuri universitare. Domnia sa a elaborat și a coordonat publicarea unor manuale gimnaziale, liceale și a multor materiale didactice la istoria universală și istoria românilor, evidențiindu-se studiile și manualele referitoare la trecutul Bucovinei, sud-estului Moldovei și teritoriului din stânga Nistrului în contextul național, a unor dicționare de istorie, atlase istorice care servesc în calitate de instrumente prețioase în procesul de

instruire a învățăcelilor în spiritul conștiinței naționale. Deosebit de substanțial este aportul Domniei sale la pregătirea cadrelor de înaltă calificare, fiind consultant științific la 5 teze de doctor habilitat și 15 teze de doctor în istorie. În prezent este membru al Consiliului Școlii Doctorale în științe umanistice a Universității AȘM. Profesorul D. Dragnev, de asemenea, a adus un aport substanțial la elaborarea cercetărilor enciclopedice, fiind redactor științific și responsabil de compartimentul „Istorie” al sintezei *Republica Moldova* și al vol. I al *Enciclopediei Moldovei*. Este bine cunoscută contribuția sa în afirmarea științei militare în Republica Moldova. Pentru realizările Domniei sale în acest domeniu, în 2006 a fost decorat de Ministerul Apărării cu medalia *În slujba Patriei*.

Distinsul nostru omagiat a activat în calitate de redactor-șef, redactor-șef adjunct al *Revistei de Istorie a Moldovei* (1990–2006), Președinte al Consiliului Științific pentru susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat în istorie (1994–2006, cu întrerupere), de academician coordonator adjunct al Secției de Științe Socio-Umane și Economice (1998–2004), membru al Prezidiului Comisiei Superioare de Atestare (1998–2004), Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică din cadrul Guvernului Republicii Moldova (1998–2004). În prezent este președinte al Comisiei Unificate de Atestare și Evaluare în domeniul științelor socio-umane a Consiliului Național de Atestare și Acreditare al Republicii Moldova.

Prodigioasa activitate științifico-didactică a omagiatului a fost înalt apreciată de către conducerea Academiei de Științe și de instituțiile de vârf ale Republicii Moldova, acordându-i-se Premiul Prezidiului AȘM (1981, 1983, 1988, 1993, 1996, 2012), Premiul de Stat (1984). A fost distins cu Ordinul „Gloria Muncii” (1996), Medalia „Dimitrie Cantemir” (1996) și titlurile onorifice de „Om emerit” (2010) și „Cetățean de onoare al orașului Soroca” (2010). În preajma frumosului jubileu, eminentul savant a fost decorat cu Ordinul Mitropoliei Moldovei „Cuviosul Paisie Velickovschi” (de gr. II), cu Medalia „70 de ani de la crearea primelor instituții de cercetare și 55 de ani de la formarea Academiei de Științe a Moldovei” și cu „Diploma de Onoare” a Primăriei Chișinău.

Cu ocazia împlinirii vârstei de 80 de ani, îi dorim stimatului savant, profesor universitar și colegului nostru Demir Dragnev mulți ani de viață, sănătate și noi succese în domeniul științifico-didactic.

PROFESORUL DEMIR DRAGNEV LA 80 DE ANI

Dr., conf. univ. Vlad MISCHEVCA,
Institutul de Istorie al AȘM

Printre membrii Academiei de Științe a Moldovei, doctorul habilitat în științe istorice, profesorul universitar, membrul corespondent al AȘM, Demir Dragnev, la venerabila vârstă de 80 de ani este o figură aparte a medievisticii române, fondator al școlii științifice de istorie premodernă a Țării Moldovei. Opt decenii de viață sunt o dată marcantă pentru fiecare om, dar cu atât mai semnificativ se prezintă acest jubileu pentru omul de știință, istoricul de profesie și vocație, care și-a consacrat șase decenii slujirii cu abnegație științei istorice, deținând mulți ani și postul de director al Institutului de Istorie (1994–2006) și titlul de academician coordonator adjunct al Secției de Științe Socio-Umane a AȘM.

Chiar dacă rândurile de mai jos vor purta o amprentă aniversară, încercăm să evocăm doar unele etape ale carierei (în sensul noțiunii de reușită) profesionale a acestui om și istoric de excepție, colegi și discipoli ai căruia ne considerăm cu mândrie.

Născut la 27 iulie 1936 pe malurile străbunului Nistru, în satul Cureșnița din județul Soroca, într-o familie de moldoveni cu vechi tradiții (a cărei genealogie este demnă de un studiu aparte), tânărul D. Dragnev, iubitor de carte și dornic de învățatură, a absolvit Școala medie moldovenească nr. 1 din Soroca (1949–1952), urmând apoi studiile la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Chișinău (1952–1957). Absolvind cu succes facultatea, istoricul Dragnev chiar de la bun început s-a încadrat plener în viața și activitatea științifică a Institutului de Istorie al Academiei de Științe în calitate de cercetător științific (iunie 1957).

Cercetătorul Dragnev și-a canalizat interesul cercetărilor în albia medievisticii românești și în anul 1974 susține teza de doctor (*candidat în științe istorice*) cu tema *Agricultura Moldovei în perioada înăspririi regimului turco-fanariot (sfârșitul sec. XVII – mijlocul sec. XVIII)*, conducător științific fiindu-i răposatul academician moscovit L.V. Cerepnin. În 1992 a susținut teza de doctor habilitat în științe istorice cu tema *Dezvoltarea social-economică și politică internă a Moldovei în perioada regimului turco-fanariot (sec. XVIII – începutul sec. XIX)*.

Cercetările sale au îmbrățișat în special problemele istoriei medievale, dar și pe cele ale începuturilor perioadei moderne. Ele s-au materializat într-un număr apreciabil – cca 550 de titluri de lucrări științifice și științifico-didactice valoroase. Trebuie menționată seriozitatea demersului științific al profesorului D. Dragnev care derivă întotdeauna de la sursele istorice și este permanent actualizat și în pas cu istoriografia problemelor pe care le abordează.

De remarcat este faptul că, de rând cu vastele cunoștințe în domeniul istoriei agrare, istoriei politice și celei urbane, profesorul D. Dragnev s-a afirmat și ca un bun cunoscător (explorator și editor) de documente medievale și din perioada modernă. Drept dovadă a înaltului profesionalism în domeniul valorificării izvoarelor de arhivă slavo-române (*chirilice*) ne servește, cu certitudine, colecția fundamentală de documente *Moldova în epoca feudalismului. Cărți domnești și zapise...* (publicație demarată în anul 1961, care continuă până în prezent prin seria volumelor de *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei la începutul secolului al XIX-lea* și cea de *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc 1806–1812*.

Pentru activitatea sa științifică și lucrările publicate a fost ales în decembrie 1995 membru corespondent al AȘM, având la acea dată deja confirmate titlurile științifice de cercetător științific superior (1978) și de profesor universitar (1995).

În calitate de lector și profesor la Universitatea de Stat din Moldova și la Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, de autor al multor materiale științifico-didactice Dragnev a găsit în munca didactică o activitate complementară celei științifice. Domnia sa a fost și este conducător științific la un șir de teze de doctorat și de licență, referent la numeroase lucrări prezentate spre susținere și recenzent la un număr considerabil de autoreferate din diverse centre universitare și de cercetare.

Ca o direcție deosebită în care s-a investit multă energie, timp și muncă se înscrie, desigur, și *Revista de Istorie a Moldovei* (1990), la a cărei apariție și autoritate binemeritată a contribuit substanțial dl Dragnev.

Participarea la numeroase congrese internaționale, sesiuni și simpozioane științifice i-a permis să stabilească contacte fructuoase cu cercetătorii din Est și din Vest. Numele istoricului Demir Dragnev este cunoscut atât în țară, cât și peste hotarele ei.

Această muncă prestigioasă a fost înalt apreciată, conferindu-i-se titlul de laureat al Premiului de Stat al republicii pentru știință și tehnică (1984), și de mai multe ori acordându-i-se Premiul Prezidiului AȘM, fiind decorat cu Ordinul „Gloria Muncii”, cu Medalia AȘM „Dimitrie Cantemir” ș.a.

Merită a fi evocată și poziția civică a savantului D. Dragnev, care a promovat adevărul științific atunci când s-a dat lupta pentru noile Simboluri de Stat ale Republicii Moldova (Tricolorul și Stema) și în argumentarea necesității studierii Istoriei Moldovei în contextul general al istoriei neamului românesc.

Contribuția majoră la studierea și cunoașterea trecutului pe care o înfăptuiește decenii la rând istoricul D. Dragnev ne permite să afirmăm *ipso facto* că vom avea, cu certitudine, prilejul să mai citim noi și originale lucrări ale Domniei sale.

Urându-i multă sănătate, constatăm, fără tăgadă, că Domnia sa întrunește în misiunea nobilă și dificilă de a evoca adevărul științific calitățile unui istoric etalon, care, pornind pe sinuoasa cale a cunoașterii trecutului, se bazează pe cei 5 E – definitorii, în opinia noastră, a unei cercetări exemplare:

- *Exhaustivitate în ceea ce privește depistarea și valorificarea izvoarelor* (utilizarea cât mai completă a tuturor surselor accesibile);
- *Erudiție istoriografică* (cunoașterea cât mai bună a lucrărilor predecesorilor);
- *Exigență bibliografică* (aprecierea și analiza critică a literaturii de specialitate);
- *Enciclopedism universal* (cunoștințe din cele mai diverse domenii);
- *Expunere logică și explicită* a materialului (dovadă a harului scrierii).

La care mai putem completa și un al șaselea E – *Entuziasmul*, adică *Elanul* octogenarului profesor în procesul cercetării și scrierii, fără de care munca istoricului se transformă într-o corvoadă plictisitoare.

DEMIR DRAGNEV UN AUTENTIC PROFESOR AL PROFESORILOR DE ISTORIE

Dr. Tatiana MISTREANU

Direcția Generală Educație, Tineret și Sport din mun. Chișinău

Pe parcursul unui semicentenar octogenarul Demir Dragnev și-a înscris numele în galeria ilustrațiilor istorice ai Republicii Moldova preocupându-se de asigurarea și valorificarea bogatului patrimoniu național de documente, coordonând acțiuni de depistare și cercetare a materialelor din arhive, interesându-se de trecutul tuturor românilor.

În cursul multor decenii, generațiile de studenți au știut să-și apere și să-și respecte Magistrul, tot astfel, după cum numeroși doctoranzi, conduși de Domnia sa, au îmbogățit istoriografia română cu un număr impunător de opere de referință.

Deseori, apare întrebarea: Ce misiune trebuie să-și asume istoricul? Răspunsurile au fost diferite de la o epocă la alta. Indiferent de conotație și viziune filozofică, cercetarea și prezentarea adevărului în legătură cu faptele și evenimentele din trecutul unor colectivități sau a umanității în general și-au asumat-o de fiecare dată istoricii. Aceste considerente fac necesară cunoașterea celui care s-a consacrat muncii de reconstruire și readucere a trecutului în memoria prezentului pentru consolidarea ultimului, a istoricului Dragnev, fapt confirmat de el însăși: „Eu unul consider că pentru prosperarea Republicii Moldova astăzi este mai actual să integrăm nu atât trecutul (care și așa este conceput în mod integrat în procesul de predare-învățare), ci să ne străduim să integrăm societatea recentă, care este atât de divizată, să căutăm să depășim criza economică și identitară, într-un cuvânt – cum să creăm premisele necesare pentru a ne numi europeni nu doar geografic” [1].

Pasiunea și devotamentul cu care profesorul și cercetătorul Demir Dragnev slujește zeița Clio l-au impus nu numai în atenția comunității academice și universitare, dar și în rândul profesorilor de istorie din școala generală. Fiecare dintre cei care l-au cunoscut pe profesorul Demir Dragnev au rămas pentru totdeauna convinși că personalitatea acestuia întrunește multiple trăsături ca fiind un om cu o înțelepciune profundă a vieții, un savant cu o gândire științifică originală, viguroasă, perfect echilibrată, ceea

ce îl impune printre liderii generației sale de istorici și îi asigură un loc de prim-plan în galeria de profesori ai profesorilor de istorie din republică.

Opera profesorului și istoricului Demir Dragnev, bogată și valoroasă în context cultural și științific, comparativ cu a altor istorici, este expusă inclusiv în nenumărate lucrări importante menite să realizeze optimal și calitativ educația istorică a tinerei generații în școala preuniversitară. Ele sunt reprezentate prin manuale școlare pentru elevii și profesorii din gimnazii și licee, compendii pentru elevi și profesori, programe școlare la istorie, comunicări la conferințe, reuniuni, seminare ale profesorilor de istorie, și de multe ori chiar și prin întâlniri cu elevii.

Experiența didactică și prestigiul dascălului, în egală măsură ca slujitor al istoriei naționale, i-au permis să contribuie la crearea imaginii facultăților de istorie din cadrul Universității Pedagogice de Stat „I. Creangă” și Universității de Stat din Moldova în anumite perioade. În acest context, putem aprecia prestigiul profesorului Dragnev apelând la una din aprecierile academicianului Gheorghe Platon, oferită istoricului Ioan Scurtu: „...prin pregătirea, măiestria didactică, cunoașterea oamenilor, pasiunea și dăruirea, calități care marchează atât de generos activitatea profesorului (și în cazul domnului Demir Dragnev), se verifică adevărul potrivit căruia măiestria didactică nu se câștigă numai prin talent și prin simpla însușire a cunoștințelor și a metodologiei disciplinelor de specialitate. Ea nu poate să rămână doar o formă de expresie anterioară, goală. Poate fi apreciată și capătă adevăratele sale dimensiuni numai atunci când este câștigată în cursul unui amplu și necurmat proces de acumulare, de prelucrare și de organizare superioară a materialului care face obiectul de studiu” [2].

Sunt întâlniri în viața fiecăruia dintre noi care îți asigură anumite fundamente științifice și acționale, sunt evenimente care, uneori, îți schimbă radical calea profesională și realizezi unele lucruri pentru care ai avut doar visuri mai mult utopice, iar la momentul potrivit le recunoști impactul profund pe care l-au avut asupra ta. În ceea ce mă privește, recunosc importanța enormă pentru activitatea mea profesională a colaborării pe parcursul a celor 20 de ani cu domnul profesor Demir Dragnev.

Libertatea în gândire și expresie este o valoare inalienabilă, expusă mereu într-o manieră elegantă, fără părtinire, într-un stil elevat atât în comunicări, cât, incontestabil, și în nenumăratele lucrări științifice, ceea ce-l determină pe fiecare cititor și cercetător al istoriei să reconsidere valoarea nepieritoare a

înțelepciunii istoricului Demir Dragnev. În fiecare din lucrările sale, istoricul Dragnev pornește de la premisa că orice rezultat al cercetării, orice idee sau raționament istoric nu poate atinge inima și mintea studentului sau cititorului, dacă nu este bine expus și explicat, și în acest context, orice lucrare prezintă model performant de transmitere a mesajului istoric, accente analitice care pot influența modul de a gândi sau de a acționa a destinatarului. Calitățile de cercetător în istorie, cunoștințele temeinice și extrem de extinse în domeniu sunt confirmate, în mod elocvent, de toate acele cărți publicate care au arătat notabile rezultate în activitatea de cercetare științifică. Cărțile dumnealui au o excelentă ținută științifică, sunt scrise cursiv, oferind studenților nu numai informațiile istorice necesare, ci și mijloacele de înțelegere și însușire a acestora.

Activând o perioadă în învățământul superior, profesorul Dragnev a acumulat o experiență didactică bogată, ajutat și de capacitatea sa deosebită de a comunica și de a intra ușor în relație cu interlocutorii, a publicat și câteva cărți care reflectă și concretizează preocupările didactice. Lucrările didactice ale dlui cercetător se caracterizează printr-o bogată documentare și prin originalitate. Ele au o excelentă ținută științifică, oferind studenților informații, dar și modele de comunicare.

În biroul Institutului de Istorie, apoi la Editura „Civitas”, în discuțiile din cadrul diferitor întruniri cu profesorii de istorie aveam să-l cunosc îndeaproape pe profesorul Demir Dragnev. Departe de a avea o statură impozantă, cu ochelari dinapoia cărora te iscodesc ochii săi vii, parcă mereu în căutarea unui ceva care ne scapă nouă, celorlalți, gânditor și în aparență liniștit, arătându-și mai mult tăria argumentului istoric decât iritarea în fața impertinenței sau incompetenței agresive evidente – tocmai pentru că crede în puterea argumentului pe care este capabil să-l găsească întotdeauna.

Profesorul Demir Dragnev în diferite împrejurări ale vieții, în activitățile la care am avut prilejul să lucrăm împreună este mai degrabă antipodul imaginii pe care de obicei ne-o reprezintă o persoană din lumea academică. Domnia sa nu are nimic din imaginea academicianului clasic care, în mod intenționat, așază între el și studenți, profesori de istorie, o distanță prin care vrea să impună acel respect (deseori, atât de fals), datorită căruia unii se simt desconsiderați, poate frustrați.... N-a făcut niciodată din discursuri, discuții, dar și din examene o situație de maniere scrobite, gomoase, expuse în limbaj academic sofisticat, strâns ca un corset sinistru în aura

personală, din contra este mereu aceeași persoană democratică asigurând cu consecvență atmosfera benefică, alungând temerile și emoțiile cu care fiecare student întâmpină un examen și fiecare profesor școlar întâmpină o discuție cu mediul academic.

Nu ne-a impus niciodată propria interpretare a istoriei ca fiind singura acceptabilă, îndemnându-i mereu pe noii ascultători și cititori spre studierea a cât mai multor surse și confruntarea acestora. În fond, indirect, profesorul Demir Dragnev ne-a explicat, de câte ori a avut ocazia, inconsecvențele unui discurs monoton predat de la înălțimea catedrei unui pretins istoric, îndrumându-ne să oferim oricărei comunicări valoare emoțională, ne îndemna permanent la o atentă cercetare și interpretare a surselor.

Istoricul autentic este, de felul său, o oglindă prin care contemporanii săi pot privi în trecut, a cărui reconstituire rămâne deseori mai degrabă o artă decât o știință cu legități precise, o îndeletnicire extrem de frumoasă și nu întotdeauna obiectivă, deoarece, după formula lui Nicolae Iorga, obiectivitatea nu e decât neputința sufletelor uscate de a fi subiectivă.

Profesorul Demir Dragnev este o personalitate aparte, complexă, neordinară, iar contribuția lui la dezvoltarea științelor istorice în Moldova a fost și este una decisivă și indiscutabilă. Ar fi păcat să nu amintim în acest sens că el servește azi și ieri nu numai drept îndrumător, profesor, dar și exemplu de slujitor cu credință domeniului științific ce și l-a asumat, și în special istoriei naționale: „Globalizarea științei istorice trebuie să contribuie și mai mult la cunoașterea în profunzime a istoriei naționale, având menirea de a atenua specificul local, necesar însă pentru aprecierea științifică a diversității civilizației europene și universale” [3].

În toate împrejurările vieții în care am avut ocazia să-l cunoaștem se manifesta constant ca o persoană echilibrată, civilizată, onestă, ca un savant autentic cu rădăcini adânc ramificate nu doar în domeniul istoriei, dar și în cel al culturii generale, al filozofiei, literaturii, artelor etc. Regretatul Gheorghe Gonța afirma respectuos: „În mediul nostru, a celor care-l cunosc și muncesc alături de Domnul Profesor îl apreciem drept un savant notoriu, un Om de rară frumusețe sufletească și un interlocutor captivant, îndrumător al multor generații de tineri cercetători, doctoranzi și studenți”.

Profesorul nostru drag s-a străduit în toate circumstanțele să facă bine altora, nu s-a plâns nimănui când destinul îl pune la grele încercări, durerile și, de ce nu, nedreptățile le consumă, de regulă, de unul singur.

Acum, la împlinirea frumoasei vârste de 80 de ani, ce urare mai nimerită – mă întreb – i-am putea adresa Profesorului Demir Dragnev decât cea oferită, în toate timpurile și spațiile istorice, în condiții similare, personalităților importante: VIVAT, CRESCAT, FLOREAT!

Bibliografie:

1. D. Dragnev. *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române*, Cartdidact, Chișinău, 2012, p. 570.
2. Horia Dumitrescu (coord.). *Omagiu istoricului Ioan Scurtu*, Focșani, 2000, p. 21.
3. D. Dragnev. *Istorie și civilizație...*, p. 573.

Partea III

BIBLIOGRAFIA

AUTOREFERATE

1973

1. Драгнев, Демир. *Сельское хозяйство Молдавии периода усиления турецко-фанариотского гнёта: (последние десятилетия XVII – середина XVIII вв.)*: Автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. ист. наук (07.00.02) – История СССР / Демир Драгнев, Кишин. Гос. Ун-т. – Кишинэу, 1973, с. 27.

1992

2. Драгнев, Демир. *Социально-экономическое и внутривластное развитие Молдовы в период турецко-фанариотского режима (XVIII – нач. XIX вв.)*: Автореф. дис. на соиск. учен. степ. д-ра ист. наук (07.00.02) – Отеч. история / АН Респ. Молдова. Ин-т истории – Кишинэу, 1992, с. 61.

MONOGRAFII, CULEGERI DE DOCUMENTE ȘI CAPITOLE ÎN LUCRĂRI DE SINTEZĂ

1961

3. *Молдавия в эпоху феодализма*. Том 1: Славяно-молдавские грамоты (XV век – первая часть XVII века) = *Moldova în epoca feudalismului*. Vol. I: *Documente slavo-moldovenești (veacul XV – începutul pătrării al veacului XVII)* / alcăt.: P.G. Dmitriev, D.M. Dragnev, E.M. Russev, P.V. Sovetov; red.: L.V. Cerepnin. – Chișinău: Ed. „Știința” a Academiei de Științe a RSS Moldovenești, 1961, p. 452.

Recenzii:

Mocanu, S. *Moldova în epoca feudalismului // Comunistul Moldovei*. – 1961. – Nr. 10, p. 79. (Cu car. chirilice).

Raevschi, N. *Noi documente slavo-moldovenești // Limba și lit. mold.* – 1962. – Nr. 2, p. 67–71. (Cu car. chirilice).

Михаил, Паул. [Рец.] // *Известия АН МССР*. – 1965. - № 1, с. 81–84.

Referințe:

Panaiteescu, P.P. *Începuturile și biruința scrisului în limba română*. – București: Ed. Academiei R.P.R. – 1965. – P. 46.

Eșanu, Andrei. *Chișinău: file de istorie*. – Chișinău: Ed. Museum. – 1998. – P. 18.

Молдавия в эпоху феодализма//Советская Молдавия: Краткая Энциклопедия. – Кишинэу, 1982, с. 389.

Academia de Științe a Moldovei = Academy of Science of Moldova / coord.: I. Jarcuțchi, ... ; trad. în lb. engl.: R. Costăș. – Chișinău: Știința, 2001, p. 68.

Eșanu, Andrei. *Epoca lui Ștefan cel Mare: oameni, destine, fapte* / A. Eșanu, V. Eșanu. – București: Ed. Inst. Cultural Român. – 2004, p. 129, 168, 223, 292, 295, 339, 400.

Руссев, Николай Д. *Реформа монетного дела в Молдавии середины 15 века: причины и результаты* // Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In honorem Gheorghe Gonța. – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 178.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Cernenchi, Eugen. *Aspecte privind ceremonialul diplomatic specific Țării Moldovei în sec. XV–XVII* // Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev: Studii. – Chișinău: Civitas. – 2006, p. 235, 262.

Calendar național ... – Chișinău: BNRM. – 2006, p. 237.

Gorovei, Ștefan. *Movileștii. Considerații finale* // *Cercetări Istorice: serie nouă* (Iași). – 2013. – Vol. XXXII, p. 185.

Amărieuței, Mihai-Cristian; Bacumenco-Pârâu, Ludmila. *Strategii de ascensiune socială a boierimii moldovene la cumpăna veacurilor XVII–XVIII. Cazul clucerului Gheorghe Hermeziu* // *Studii de arheologie și istorie în onoarea profesorului Gheorghe Postică*. – Chișinău: ULIM. – 2014, p. 310.

Spinei, Victor. *Proiecții istoriografice: Historiographical projections*. – Suceava: Editura Karl A. Romstorfer. – 2014, p. 249.

1962

4. Драгнев, Д.М. *Гайдуки – народные мстители: (Очерк истории героической борьбы молдавских гайдуков против местных и иноземных угнетателей)* / Под ред. Н.А. Мохова; Академия наук МССР, Институт истории. – Кишинев: Изд. Штиинца. – 1962, с. 52.

Din cuprins:

- Введение (3).
- Возникновение гайдуцкого движения в Молдавии (7).

- Борьба гайдуков в XVII - начале XIX веков (15).
- Гайдуцкое движение в Бессарабии в первой половине XIX века (29).

1965

5. *История Молдавской ССР* (с древнейших времён до Великой Октябрьской Социалистической Революции). Том 1-й. – Chişinău: Cartea Moldovenească. – 1965. – 659 p. – (Соавтор: Драгнев, Д.М.).

6. Драгнев, Демир. *Молдавия в период усиления турецко-фанариотского режима* // История Молдавской ССР (с древнейших времён до Великой Октябрьской Социалистической Революции). – Кишинев: Картя Молдовеняскэ. – 1965, с. 285–314.

Din cuprins:

- Изменения в социально-экономической жизни страны, с. 287–300.
- Борьба трудящихся масс против феодального и национального гнёта, с. 300–306.
- Новый этап в совместной борьбе Молдавии и России против султанской Турции, с. 307–314.

1967

7. *Istoria RSS Moldoveneşti (Din timpurile cele mai vechi pînă la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie)*. Vol. I / Acad. de Şt. a R.S.S.M., Inst. de istorie; Demir Dragnev, coautor; Red. resp.: L.V. Cerepnin; Acad. de Şt. a RSSM, Inst. de istorie. – Chişinău: Cartea Moldovenească. – 1967, p. 709.

8. Dragnev, Demir. *Moldova în perioada înăspririi regimului turco-fanariot* // *Istoria RSS Moldoveneşti (Din timpurile cele mai vechi pînă la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie)*. – Chişinău: Cartea Moldovenească. – 1967, p. 308–340. (Cu car. chirilice).

1975

9. Драгнев, Д.М. *Сельское хозяйство феодальной Молдавии (конец XVII – нач. XIX в.)* / Д.М. Драгнев; отв. ред.: Л.В. Черепнин; АН МССР. Институт истории. – Кишинев: Штиинца. – 1975, с. 286.

Din cuprins:

- Источники и историография о путях развития сельского хозяйства Молдавии последних десятилетий XVII – нач. XIX в.;
- Природно-хозяйственные зоны Молдавского княжества;
- Структура систем сельского хозяйства;

- Общие социально-экономические сдвиги и эволюция систем сельского хозяйства;
- Сельское население (Динамика численного состава и характер демографических процессов);
- Организация вотчинного и крестьянского производства;
- Рабочая сила и наёмный труд в период преодоления экономического упадка.

Recenzii:

Olivinschii, A. *După plugurile strămoșilor* // Chișinău: Gazeta de seară. – 1975. – 13 nov.; *Ibidem*, (în l. rusă) // Вечерний Кишинев. – 1975, 13 ноября.

Polevoi, L. *O carte despre trecutul satului moldovenesc* // Tribuna. – 1976. – 2 ian., p. 47–48. (Cu car. chirilice); *Ibidem*, (în l. rusă).

Гросул, В.Я. [Рец.] // *История СССР* (АН СССР, Москва). – 1976. – № 4. – С. 170–171.

Мохов, Н.А. *Исследования по аграрной истории Молдавии позднего феодализма* // *Советское славяноведение* (АН СССР, Москва). – 1977. – № 1., с. 117–118.

Referințe:

Руссев, Е.М. *Молдавское феодальное государство* // *Советская Молдавия: Краткая Энциклопедия*. – Кишинэу. – 1982, с. 406.

Academy of Sciences of Moldova. – Kishinau. – 1993, p. 61.

Удальцова, З. *История крестьянства в Европе: Эпоха феодализма*. Т. 3-й. – Москва: Наука. – 1986, с. 576.

История Балкан. Век восемнадцатый / Отв. ред.: В.Н. Виноградов. – Москва: Наука. – 2004, с. 213, 215.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 152.

Chirtoagă, Ion. *La originea științei și învățământului agrar din Moldova* // *Enciclopedica: Revistă de istorie a științei și studii enciclopedice*. – 2013. – Nr. 1 (4), p. 18.

1976

10. Драгнев, Д.М. *История народного хозяйства Молдавской ССР (С древнейших времен до 1812 г.)*. Академия наук Молдавской ССР,

Институт истории; Д.М. Драгнев [и др.]; Редкол.: П.В. Советов [отв. ред.] ... Д.М. Драгнев и др. – Кишинев: Штиинца. – 1976, с. 435.

Referințe:

История народного хозяйства МССР // Советская Молдавия: Краткая Энциклопедия. – Кишинэу. – 1982, с. 224–225.

Eșanu, Andrei. *Epoca lui Ștefan cel Mare: oameni, destine, fapte* // A. Eșanu, V. Eșanu. – București: Ed. Inst. Cultural Român. – 2004, p. 119.

Iucal, Vasile. *Târgul medieval Țuțora, un oraș dispărut (1448–1822) // Pyretus: Buletinul Muzeului de istorie și etnografie Ungheni.* – 2006. – Nr. 2. p. 75.

Руссев, Н.Д. *Реформа монетного дела в Молдавии середины XV века: причины и результаты // Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In honorem Gheorghe Gonța.* – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 178.

Dragnev, Demir. *Evoluția politicii comercial-vamale a Țării Moldovei sub impactul economiilor-univers europene și otomane (mijlocul sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea) / Demir Dragnev, Petru Costin // Revista de istorie a Moldovei.* – 2015. – Nr. 3 (103), p. 12.

11. Драгнев, Демир. *Начало экономического упадка и его предпосылки / Д.М. Драгнев // История народного хозяйства Молдавской ССР : С древнейших времен до 1812 г. (Глава VII, § 1).* – Кишинев: Штиинца. – 1976, с. 268–273.

Referințe:

Eșanu, Andrei. *Univers cultural în Moldova: (sec. XV–XIX). Studii.* – Chișinău: [s.n.]. – 2013, p. 146.

12. Драгнев, Демир. *Предпосылки и пути выхода Молдавского княжества из экономического упадка / Д.М. Драгнев, П.В. Советов // История народного хозяйства Молдавской ССР : С древнейших времен до 1812 г. (Глава VIII, § 1).* – Кишинев: Штиинца. – 1976, с. 320–327.

Referințe:

Dragnev, Demir. *Evoluția situației demografice și circulația umană în spațiul românesc în secolul al XVIII-lea // Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In honorem Gheorghe Gonța.* – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 519.

13. Дмитриев, П.Г. *Естественно географические условия и демократические процессы* / П.Г. Дмитриев, Д.М. Драгнев // *История народного хозяйства Молдавской ССР : С древнейших времен до 1812 г.* (Глава VIII, § 2). – Кишинев: Штиинца. – 1976, с. 327–337.

14. Драгнев, Демир. *Сельское хозяйство и эволюция аграрных отношений* / Д.М. Драгнев // *История народного хозяйства Молдавской ССР : С древнейших времен до 1812 г.* (Глава VIII, § 3). – Кишинев: Штиинца. – 1976, с. 337–353.

15. Дмитриев, П.Г. *Развитие внутреннего рынка* / П.Г. Дмитриев, Д.М. Драгнев // *История народного хозяйства Молдавской ССР : С древнейших времен до 1812 г.* (Глава VIII, § 5). – Кишинев: Штиинца. – 1976, с. 368–387.

16. Драгнев, Демир. *Экономическое развитие левобережных районов молдавского Поднестровья и турецкий рай Днестровско-Прутского междуречья в XVIII – нач. XIX в.* / Д.М. Драгнев // *История народного хозяйства Молдавской ССР : С древнейших времен до 1812 г.* (Глава VIII, § 8). – Кишинев: Штиинца. – 1976, с. 407–423.

1977

17. Драгнев, Д.М. *Молдаване: Очерк истории, этнографии, искусствоведения* / Д. М. Драгнев и др.; Редкол.: Я.С. Гросул и др.; АН МССР. Институт истории. – Кишинев: Штиинца. – 1977, с. 459.

Referințe:

Bahnaru, Vasile. *Filologia și istoria sovietică moldovenească – diversiune științifică cu suport ideologic și geopolitic* // *Akademios: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2016. – Nr. 2, p. 143.

Poștarencu, Dinu. *Destinul românilor basarabeni sub dominația țaristă*. – Chișinău: CEP USM. – 2012, p. 366.

Зеленчук, В.С. *Молдаване* // *Советская Молдавия: Краткая Энциклопедия*. – Кишинэу. – 1982, с. 388.

18. Драгнев, Демир. *Община и общинное землевладение в Молдавии* / Д.М. Драгнев, П.В. Советов // *Молдаване: Очерк истории, этнографии, искусствоведения*. – Кишинев: Штиинца. – 1977, с. 21–29.

19. Драгнев, Демир. *Судьба молдавской общины после образования феодального государства* / Д.М. Драгнев // *Молдаване: Очерк истории, этнографии, искусствоведения*. – Кишинев: Штиинца. – 1977, с. 29–43.

1978

20. *Moldova în epoca feudalismului* = *Молдавия в эпоху феодализма*. Vol. 2: Documente slavo-moldovenești: Veacurile XV-XVI / Alc.: D.M. Dragnev, A.N. Nichitici, L.I. Svetlicinâi, P.V. Sovetov; sub red.: L.V. Cerepnin; Acad. de Științe a RSSM; Inst. de istorie. – Chișinău: Știința. – 1978, p. 447. (cu car. chirilice).

Referințe:

Павел, В.К. *Диалектная терминология как источник изучения земледелия и расселения молдаван* // *Славяно-волошские связи*: Сб. статей. - Кишинев. – 1978, с. 235.

Молдавия в эпоху феодализма // *Советская Молдавия: Краткая Энциклопедия*. – Кишинэу. – 1982, с. 389.

Eșanu, Andrei. *Chișinău: file de istorie*. – Chișinău: Ed. Museum. – 1998, p. 14, 15, 16, 17.

Academia de Științe a Moldovei = *Academy of Science of Moldova* / coord.: I. Jarcuțchi, ... ; trad. în lb. engl.: R. Costaș. – Chișinău: Știința. – 2001, p. 68.

Eșanu, Andrei. *Epoca lui Ștefan cel Mare: oameni, destine, fapte* / A. Eșanu, V. Eșanu. – București: Ed. Inst. Cultural Român. – 2004, p. 279, 345.

Bacumenco, Ludmila. *Ținutul Orheiului în sec. XV–XVI*. – Iași: Ed. Universității „Al. I. Cuza”. – 2006, p. 312.

Ghedrovici, Vera. *Calendar național ...* – Chișinău: BNRM. – 2006, p. 237.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007 p. 152.

1979

21. Дмитриев, П. *Молдавия в период позднего феодализма* / П. Дмитриев, Д. Драгнев // *Молдавская Советская Социалистическая Республика: Энциклопедия* / Гл. ред.: И.К. Вартичан. – Кишинев: Гл. Ред. Молд. Сов. Энцикл. – 1979, с. 82–85.

22. Дмитриев, П. *Усиление турецко-фанариотского гнёта. Новый этап совместной борьбы Молдавии и России против Османской Империи (1711-1774)* / П. Дмитриев, Д. Драгнев // *Молдавская Советская Социалистическая Республика: Энциклопедия* / Гл. ред.: И.К. Вартичан. – Кишинев: Гл. Ред. Молд. Сов. Энцикл. – 1979, с. 79–82.

1981

23. Dragnev, Demir. *Înăsprirea jugului turco-fanariot* / D. Dragnev, P. Dmitriev // Republica Sovietică Socialistă Moldovenească: Ediție Enciclopedică. Vol. 8 / red.-șef: I. Varticean; cons. șt.: compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești. – 1981. p. 80–83. [Cu car. chirilice].

24. Dragnev, Demir. *Moldova în perioada feudalismului târziu. Apariția elementelor de relații capitaliste. Eliberarea Basarabiei de sub jugul otoman și alipirea ei la Rusia (ultimul sfert al sec. XVIII – înc. sec. XIX)* / D. Dragnev, P. Dimitriev // Republica Sovietică Socialistă Moldovenească: Ediție Enciclopedică. Vol. 8 / red.-șef: I. Varticean; cons. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. – Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești. – 1981. p. 83–86. [Cu car. chirilice].

1982

25. *Moldova în epoca feudalismului*. Vol. 3: Documente slavo-moldovenești, 1601–1640 / Acad. de Științe a RSSM; Inst. de istorie; Alc.: D.M. Dragnev, A.N. Nichitici, L.I. Svetlicinai, P.V. Sovetov; red.: V.P. Pașuto. – Chișinău: Știința. 1982. p. 478 [Cu car. chirilice].

Recenzii:

Bibicu, P. *În căutarea cuvântului potrivit // Învățăământul public*. – 1983. – 1 oct. - [Cu car. chirilice].

Referințe:

Amăriuței, Mihai-Cristian; Bacumenco-Pârnuș, Ludmila. *Strategii de ascensiune socială a boierimii moldovene la cumpăna veacurilor XVII–XVIII. Cazul clucerului Gheorghe Hermeziu* // *Studii de arheologie și istorie în onoarea profesorului Gheorghe Postică*. – Chișinău: ULIM. – 2014. p. 312.

Eșanu, Andrei. *Univers cultural în Moldova: (sec. XV–XIX). Studii*. – Chișinău: [s.n.]. – 2013, p. 125.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Bacumenco, Ludmila. *Ținutul Orheiului în sec XV–XVI*. Iași: Ed. Universității „Al.I. Cuza”. – 2006, p. 312.

Eșanu, Andrei. *Epoca lui Ștefan cel Mare: oameni, destine, fapte* / A. Eșanu, V. Eșanu. – București: Ed. Inst. Cultural Român. – 2004, p. 301, 309, 345, 386, 387, 391, 400.

Academia de Științe a Moldovei = Academy of Science of Moldova / coord.: I. Jarcuțchi, ... ; trad. în l. engl.: R. Costăș. – Chișinău: Știința. – 2001, p. 68.

Eșanu, Andrei. *Chișinău: file de istorie*. – Chișinău: Ed. Museum. – 1998, p. 18, 19, 42.

26. *История Молдавской ССР (с древнейших времён до наших дней)* / И. Анцупов, С. Афтенюк, ... Д. Драгнев [и др.]; АН МССР. Институт истории им. акад. Я.С. Гросул. – Кишинёу: Штиинца. – 1982, с. 552.

Recenzii:

Параска, П. *Полная история края // Вечерний Кишинев*. – 1983. – № 40.

Referințe:

Arapu, Valentin. *Unele aspecte ale relațiilor comerciale dintre Moldova și Polonia în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea // Omagiu lui Vladimir Potlog și Constantin Drahenberg la 70 de ani*. – Chișinău. – 1997, p. 159, 162.

Negrei, Ion. *Восстание 1671–1672 гг. в Молдове // Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In honorem Gheorghe Gonța*. – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 457.

Червенков, Н. *Освобождение Болгарии в Молдавской историографии // Бессарабия и освобождение Болгарии* // отв. ред.: Н. Червенков; Инст. Межэтнич. исследований. – Chișinău: „S.Ș.B.”. – 2004, с. 14, 18.

27. Драгнев, Демир. *Перестройка феодальных отношений в связи с османским игом / Д. Драгнев, П. Советов // История Молдавской ССР с древнейших времён до наших дней*. – Кишинёв: Штиинца. – 1982, с. 100–110. – (Глава IV, § 4).

1984

28. *Istoria RSS Moldovenești*. Din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre. / col. de autori: I. Anțupov, S. Afteniuk, D. Dragnev [et al.]. – Chișinău: Știința. – 1984, p. 551 (cu car. chirilice)

Recenzii:

Ткачук, Л. *История Молдавии с древнейших времён // Народное образование*. – 1985, 15 мая.

Referințe:

Bahnaru, Vasile. *Filologia și istoria sovietică moldovenească – diversiune științifică cu suport ideologic și geopolitic // Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2016. – Nr. 2 (41), p. 143.

Poștarencu, Dinu. *Destinul românilor basarabeni sub dominația țaristă*. – Chișinău: CEP USM. – 2012, p. 158.

Mischevca, Vladimir. *Problema basarabeană – 199 de ani // Revista de istorie militară*. – 2011. – Nr. 1–2, p. 37, 41.

Românii din jurul României / red. coord.: Ion Gherman. – București: Ed. Vremea. – 2003. p. 291.

Țurcanu, Ion. *Bibliografia istorică a Basarabiei și Transnistriei*. – Chișinău. – Litera Internațional. – 2005, p. 20.

1986

29. *Moldova în epoca feudalismului*. Vol. 4: *Cărți domnești și zapise slavo-moldovenești și moldovenești, 1641-1660* / Acad. de Științe a RSSM; Inst. de istorie „Ia.S.Grosul”; Alc.: D.M. Dragnev, A.N. Nichitici, L.I. Svetlicinâi, P.V. Sovetov; red.: P.V. Sovetov. – Chișinău: Știința. – 1986, p. 367, 23 fotocopii (cu car. chirilice).

Recenzii:

Condrea, Irina // *Limba și literatura moldovenească*. – 1987. – Nr. 2, p. 74–75. (cu car. chirilice).

Referințe:

Eșanu, Andrei. *Chișinău: file de istorie*. – Chișinău: Ed. Museum. – 1998, p. 19, 32.

Academia de Științe a Moldovei = Academy of Science of Moldova / coord.: I. Jarcuțchi, ... ; trad. în lb. engl.: R. Costăș. – Chișinău: Știința. – 2001, p. 68.

Eșanu, Andrei. *Epoca lui Ștefan cel Mare: oameni, destine, fapte* / A. Eșanu, V. Eșanu. – București: Ed. Inst. Cultural Român. – 2004, p. 391, 425.

Bacumenco, Ludmila. *Ținutul Orheiului în sec. XV–XVI*. – Iași: Ed. Universității „Al.I. Cuza”. – 2006, p. 312.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Cocârlă, Pavel. *Unele considerații privind dregătorii târgurilor Țării Moldovei în secolul al XV-lea – prima jumătate a secolului al XVII-lea // Țara Moldovei în contextul civilizației europene. În onorem Gheorghe Gonța.* – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 388, 390, 391, 397.

Iucal, Vasile. *Târgul medieval Țuțora, un oraș dispărut (1448–1822) // Pyretus: Buletinul Muzeului de istorie și etnografie Ungheni.* – 2006. – Nr. 2, p. 75.

Rotaru, Diana. *Hrisoave vechi moldovenești din fondul arhivistic al BȘC „Andrei Lupan” a AȘM // BiblioScientia.* – 2013. – Nr. 9, p. 69.

Amărieuței, Mihai-Cristian; Bacumenco-Pârnău, Ludmila. *Strategii de ascensiune socială a boierimii moldovene la cumpăna veacurilor XVII–XVIII. Cazul clucerului Gheorghe Hermeziu // Studii de arheologie și istorie în onoarea profesorului Gheorghe Postică.* – Chișinău: ULIM. – 2014, p. 312.

1987

30. *Moldova în epoca feudalismului.* Vol. V: *Cărți domnești și zapise slavo-moldovenești și moldovenești, 1661–1670 / Acad. de Științe a RSSM. Inst. de istorie „Ia.S. Grosul”; Alc.: D.M. Dragnev, A.N. Nichitici, L.I. Svetlicinâi, P.V. Sovetov; red.: P.V. Sovetov.* – Chișinău: Știința. – 1987, p. 326 [3] (cu car. chirilice).

Recenzii:

Cocârlă, Pavel. *O nouă colecție de documente la Istoria Moldovei // Известия АН МССР: Серия общественных наук.* – 1989. – № 1, c. 79–81.

Referințe:

Eșanu, Andrei. *Chișinău: file de istorie.* – Chișinău: Ed. Museum. – 1998, p. 23, 30.

Academia de Științe a Moldovei = Academy of Science of Moldova / coord.: I. Jarcuțchi, ... ; trad. în lb. engl.: R. Costăș. – Chișinău: Știința. – 2001, p. 68.

Eșanu, Andrei. *Epoca lui Ștefan cel Mare: oameni, destine, fapte / A. Eșanu, V.Eșanu.* – București: Ed. Inst. Cultural Român. – 2004, p. 391, 392, 439.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Bacumenco, Ludmila. *Ținutul Orheiului în sec XV–XVI*. – Iași: Ed. Universității „Al.I.Cuza”. – 2006, p. 312.

Cocârlă, Pavel. *Unele considerații privind dregătorii târgurilor Țării Moldovei în secolul al XV-lea – prima jumătate a secolului al XVII-lea // Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In honorem Gheorghe Gonța*. – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 391, 396.

Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea (studiu istorico-genealogic)*. – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 403.

Rotaru, Diana. *Hrisoave vechi moldovenești din fondul arhivistic al BȘC „Andrei Lupan” a AȘM // BiblioScientia*. – 2013. – Nr. 9, p. 69.

Amărieuței, Mihai-Cristian; Bacumenco-Pârâu, Ludmila. *Strategii de ascensiune socială a boierimii moldovene la cumpăna veacurilor XVII–XVIII. Cazul clucerului Gheorghe Hermeziu // Studii de arheologie și istorie în onoarea profesorului Gheorghe Postică*. – Chișinău: ULIM. – 2014, p. 310, 312.

31. Жуков, В.И. *Историческое значение присоединения Бессарабии и левобережного Поднепровья к России* / В.И. Жуков, Д.М. Драгнев, И.А. Анцупов, Н.В. Бабилунга и др. – Кишинев: Штиинца. – 1987, с. 334.

Referințe:

Poștarencu, Dinu. *Destinul românilor basarabeni sub dominația țaristă*. – Chișinău: CEP USM. – 2012, p. 348.

32. Драгнев, Демир. *Предпосылки присоединения Бессарабии и левобережного Поднепровья к России: Основные этапы молдавско-русско-украинских связей (до конца XVIII-го века)* / Д.М. Драгнев // *Историческое значение присоединения Бессарабии и левобережного Поднепровья к России*. – Кишинев: Штиинца. – 1987, с. 13–29.

33. Драгнев, Демир. *Укрепление молдавско-русских связей накануне присоединения Бессарабии к России (1792–1812 гг.)* / Д.М. Драгнев // *Историческое значение присоединения Бессарабии и левобережного Поднепровья к России*. – Кишинев: Штиинца. – 1987, с. 29–30.

34. Драгнев, Д.М. *Очерки внешнеполитической истории молдавского княжества (последняя треть XIV – нач. XIX в.)* : [Моногр.] / Коллектив авт.: П.В. Советов, П.Ф. Параска, ... Д.М. Драгнев и др.; ред. кол.: Д.М. Драгнев [отв. ред.], Э.Д. Вербицкий и др. – Кишинев: Штиинца. – 1987, с. 464.

Recenzii:

Eșanu, Andrei. [Рецензия] // Изв. АН МССР. Серия общ. наук. – 1989. – № 2, с. 75–76.

Referințe:

Tcaci, V. *Moldova și relațiile internaționale în perioada războaielor ruso-turce din a doua jumătate a sec. al XVIII-lea // Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri până în epoca modernă: Aspecte din viața politică, socială și a culturii.* – Chișinău: Știința. – 1992, p. 177.

Gonța, Gheorghe. *Țara Moldovei în primul secol al dominației otomane // Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri până în epoca modernă: Aspecte din viața politică, socială și a culturii.* – Chișinău: Știința. – 1992, p. 102, 135.

Semeniuc, Iurie. *Istoriografia sovietică privind relațiile externe ale Moldovei în secolul al XVIII-lea (considerații generale) // Omagiu lui Vladimir Potlog și Constantin Drahenberg la 70 de ani.* – Chișinău. – 1997, p. 141.

Век Екатерины II. Дела Балканские / отв. ред.: В.Н. Виноградов. – Москва: Наука. – 2000, с. 196–197, 251–252.

Chirtoagă, Ion. *Târguri și cetăți din sud-estul Moldovei (sec. al XIV-lea – înc. sec. al XIX-lea).* – Chișinău: Prut Internațional. – 2003, p. 53, 150.

Eșanu, Andrei. *Epoca lui Ștefan cel Mare: oameni, destine, fapte / A. Eșanu, V. Eșanu.* – București: Ed. Inst. Cultural Român. – 2004, p. 358.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor (auxiliar didactic).* – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Gonța, Gheorghe; Chicu-Dimitriu, Silvia. *Raporturile Țării Moldovei cu slavii de răsărit în a doua jumătate a secolului al XVI-lea // Țara Moldovei în contextul civilizației europene.* – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 356.

Damian, Victor. *Unele considerații privind domnia lui Gheorghe Duca în Moldova și Ucraina de pe malul drept al Niprului // Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In onorem Gheorghe Gonța.* – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 460, 462, 464, 471.

Jarcuțchi, Ion. *Cu privire la popularea Basarabiei cu locuitori de origine balcanică și evoluția lor socio-demografică și educativă în secolul al XIX-lea // Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In onorem Gheorghe Gonța.* – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 669, 687.

Parasca, Pavel. *Anul 1711 – antecedent al anului 1812 // 200 de ani de la anexarea Basarabiei de către Imperiul Țarist: consecințele raptului teritorial pentru românii basarabeni: Materialele Simpoz. șt. int. (12-13 mai 2012).* – Cahul: Univ. „B.P. Hasdeu”. – 2012, p. 62.

Parasca, Pavel. *Țara Moldovei în geopolitica Rusiei în secolul al XVIII-lea // Basarabia – 1812: Problemă națională, implicații internaționale: Materialele conf. șt. internaț. (14-16 mai 2012).* – București: Ed. Academiei Române. – 2014, p. 46.

35. Драгнев, Демир. *Молдавия в системе русско-турецких отношений в начале века. Совместная борьба Молдавии и России против Османской империи в 1711 г. / Д. Драгнев // Очерки внешнеполитической истории молдавского княжества (последняя треть XIV - нач. XIX в.).* – Кишинев: Штиинца. – 1987, с. 238–253.

36. Драгнев, Демир. *Международное положение Молдавии после Прутского похода. Молдавско-австрийские и молдавско-польские отношения в 1711–1735 гг. / Д. Драгнев // Очерки внешнеполитической истории молдавского княжества (последняя треть XIV–нач. XIX в.).* – Кишинев: Штиинца. – 1987, с. 253–259.

37. Драгнев, Демир. *Дипломатические отношения европейских государств с Османской империей в 40-х – нач. 60-х гг. XVIII-го века и Молдавия / Д. Драгнев // Очерки внешнеполитической истории молдавского княжества (последняя треть XIV–нач. XIX в.).* – Кишинев: Штиинца. – 1987, с. 278–283.

38. Драгнев, Демир. *Молдавское княжество в русско-турецких и польско-турецких отношениях в 60-х гг. XVIII-го века / Д.М. Драгнев, В.И. Ткач // Очерки внешнеполитической истории молдавского княжества (последняя треть XIV-нач. XIX в.).* – Кишинев: Штиинца. – 1987, с. 283–292.

1992

39. Dragnev, Demir. *Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri pînă în epoca modernă: Aspecte din viața politică, socială și a culturii / Col. de autori: D. Dragnev, A. Eșanu, Gh. Gonța [et al.]; red. resp.: Demir Dragnev; Acad. de Șt. a Moldovei, Inst. de Istorie.* – Chișinău: Știința. – 1992. – 230 p. – ISBN: 5-376-01455-X.

Recenzii:

Chirtoagă, Ion. *O lucrare de sinteză a istoriei Moldovei / Rev. de istorie a Moldovei.* – 1993. – Nr. 4, c.74–76.

Referințe:

Academia de Științe a Moldovei = Academy of Science of Moldova / coord.: I. Jarcuțchi, ... ; trad. în lb. engl.: R. Costaș. – Chișinău: Știința. – 2001, p. 68.

Burac, Leonid. *Un document inedit despre starea principatului Moldovei la începutul anului 1812 // Limba română.* – 2010. – Nr. 9-10, p. 79.

Ghedrovici, Vera. *Calendar național ...* – Chișinău: BNRM. – 2006, p. 237.

Josan, Tatiana. *Problemele dezvoltării societății posttotalitare: tendințe comune și specificul pentru Moldova // Omagiu lui Vladimir Potlog și Constantin Drahenberg la 70 de ani.* – Chișinău. – 1997, p. 288, 289.

Dergaciov, Valentin. *Istoria Moldovei. Epoca preistorică și antică (pînă în sec. V) / Acad. de Șt. a Moldovei; Inst. Patrimoniului Cultural.* – Chișinău: [s.n.]. – 2010, p. 69.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor (auxiliar didactic).* – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 415.

Șevcenco, Ruslan. *Statutul internațional al Moldovei: aspecte istorico-juridice (1359–1991).* – Chișinău: Pontos. – 2007, p. 110.

40. Dragnev, Demir. *Destinul populației autohtone pe teritoriul fostei Dacii / Demir Dragnev // Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri pînă în epoca modernă: Aspecte din viața politică, socială și a culturii.* – Chișinău: Știința. – 1992, p. 52–64.

41. Dragnev, Demir. *O perioadă de grea cumpănă. Prima etapă a regimului turco-fanariot / Demir Dragnev // Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri pînă în epoca modernă: Aspecte din viața politică, socială și a culturii.* – Chișinău: Știința. – 1992, p. 150–163.

42. *Moldova în epoca feudalismului. Vol. VI: Cărți domnești și zapise moldovenești și slavo-moldovenești, 1671–1710 / Acad. de Șt. a Moldovei, Inst. de istorie; Alc.: D.M. Dragnev, A.N. Nichitici, P.V. Sovetov, L.M. Svetlicinaia; red.: P.V. Sovetov.* – Chișinău: Știința. – 1992, p. 291[3], ISBN: 5-376-01432-0.

Referințe:

Eșanu, Andrei. *Chișinău: file de istorie.* – Chișinău: Ed. Museum. – 1998, p. 25, 34, 42.

Eșanu, Andrei. *Epoca lui Ștefan cel Mare: oameni, destine, fapte / A. Eșanu, V. Eșanu.* – București: Ed. Inst. Cultural Român. – 2004. – P. 119, 355, 384, 393, 418, 442.

Bacumenco, Ludmila. *Ținutul Orheiului în sec XV–XVI*. – Iași: Ed. Universității „Al. I. Cuza”. – 2006, p. 312.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor*(auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea : (studiu istorico-genealogic)*. – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 33, 47, 54, 68, 70, 74, 143, 147, 166, 362, 383, 386, 394.

Rotaru, Diana. *Hrisoave vechi moldovenești din fondul arhivistic al BȘC „Andrei Lupan” a AȘM* // BiblioScientia. – 2013. – Nr. 9, p. 69.

Bacalov, Sergiu. *Un neam de dregători militari, boierii Șeptelici* // [Resursă electronică]. – <http://istoriamilitara.org/stiinta/articole/435-un-neam-de-dregatori-militari-boierii-septelici.htm>

1998

43. *Moldova în epoca feudalismului*. Vol. VIII: *Documente moldovenești din secolul al XVIII-lea (1711–1750): Cărți domnești și zapise/alc.*: Larisa Svetlicinâi, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 1998. – 255 [1] p. – ISBN: 9975-936-24-5.

Recenzii:

Condrea, Irina. *Moldova în epoca feudalismului, volumul VIII ...* // *Revista de istorie a Moldovei*. – 1999. – Nr. 1-2 (37-38), p. 92–93.

Chelcu, Cătălina Elena. [Larisa Svetlicinâi, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov. *Moldova în epoca feudalismului. Documente moldovenești din secolul al XVIII-lea (1711–1750)*, vol. VIII, Chișinău, 1998, 256 p.] // Ioan Neculce. – Tomul IV-VII. – 1998-2001, p. 479.

Referințe:

Bibliografia istorică a României (1994–1999). Vol. IX / Academia Română; coord.: Gheorghe Hristodol. – Cluj-Napoca. – 2000, p. 48.

Eșanu, Andrei. *Epoca lui Ștefan cel Mare: oameni, destine, fapte* / A. Eșanu, V. Eșanu. – București: Ed. Inst. Cultural Român. – 2004, p. 350, 356, 357, 397, 398.

Chelcu, Cătălina. *Note bibliografice* [Larisa Svetlicinâi, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov, *Moldova în epoca feudalismului. Documente moldovenești din secolul al XVIII-lea (1711–1750)*, volumul VIII, Chișinău, 1998, 256 p.] // Ioan Neculce. – 1998-2001. – t. IV-VII, p. 479.

Academia de Științe a Moldovei = Academy of Science of Moldova / coord.: I. Jarcuțchi, ... ; trad. în lb. engl.: R. Costaș. – Chișinău: Știința. – 2001, p. 68.

Țurcanu, Ion. *Bibliografia istorică a Basarabiei și Transnistriei*. – Chișinău: Litera Internațional. – 2005, p. 412.

Шорников, Пётр. *Русские люди молдавского княжества // Русин*. – 2005. – № 1, с. 27.

Atanasiu, Mihai-Bogdan. *Înrudiri Cantacuzinești // Opțiuni istoriografice: Buletinul Univ. „Al. I. Cuza”*. – Iași. – 2006. – Vol. VII, p. 124, 129, 130, 131.

Candu, Teodor. *Scutirile de dări „Din bucate” a instituțiilor și așezămintelor ecleziastice din Moldova (în al doilea sfert al sec. al XVIII-lea) // Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev: Studii*. – Chișinău: Civitas. – 2006, p. 131.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor*(auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Amărieuței, Mihai-Cristian. *Grigore III Alexandru Ghica*. – Iași, 2012, p. 17, 18.

Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea: (studiu istorico-genealogic)*. – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 40, 41, 42, 49, 72, 73, 123, 193.

Popescu, Alexandra-Marcela. *Hiclenia – explicații terminologice // Cercetări Istorice (Iași): serie nouă*. – 2013. – Vol. XXXII, p. 175.

Rotaru, Diana. *Hrisoave vechi moldovenești din fondul arhivistic al BȘC „Andrei Lupan” a AȘM // BiblioScientia*. – 2013. – Nr. 9, p. 69.

1999

44. Dragnev, Demir. *Țara Moldovei în Epoca Luminilor (Aspecte din istoria socio-economică, politicii interne și culturii în sec. al XVIII-lea) / Demir Dragnev*. – Chișinău: Civitas. – 1999. – 188 p. – ISBN: 9975-936-57-1.

Din cuprins:

- Criza politică, economică, socială și transformările culturale (Ultimele decenii ale sec. al XVII-lea – prima jumătate a secolului al XVIII-lea);
- Reformele sociale în Moldova (mijlocul secolului al XVIII-lea);
- Redresarea economiei Țării Moldovei (a doua jumătate a secolului al XVIII-lea);

• Viața politică internă și relațiile sociale. Începuturile afirmării Iluminismului în Moldova.

Recenzii:

Mischewca, Vladimir. *O originală monografie despre Moldova în epoca luminilor // Revista de Istorie a Moldovei*. – 1999. – Nr. 3-4 (39-40), p. 107–108.

Referințe:

Academia de Științe a Moldovei = Academy of Science of Moldova / coord.: I. Jarcuțchi, ... ; trad. în lb. engl.: R. Costas. – Chișinău: Știința. – 2001, p. 68.

Arapu, Valentin. *Dimensiunile economică și socială ale procesului de modernizare a Țării Moldovei în a doua jumătate a sec. XVIII // Studia Universitatis Moldaviae*. – 2015. – Nr. 4 (84), p. 57.

Eșanu, Andrei; Eșanu, Valentina. *Istoriografia Basarabeană în drum spre adevăr // Anuarul institutului de cercetări socio-umane „Gheorghe Șincai”, V-VI. – Târgu-Mureș. – 2002-2003, p. 354.*

Republica Moldova. Ediție enciclopedică. – Chișinău. – 2009, p. 722.

Chelcu, Cătălina. *Note bibliografice: [Demir Dragnev, Țara Moldovei în epoca luminilor, Chișinău, Editura Civitas, 1999, 190 p.] // Ioan Neculce, 1998–2001. – t. IV-VII, p. 484–485.*

Corlăteanu-Granciuc, Silvia. *Considerații cu privire la migrația populației din spațiul sud-est european în zona Pruto-Nistreană la cumpăna secolelor XVIII-XIX. Surse demografice // Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In honorem Gheorghe Gonța. – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 531.*

Eremia, Ion. *Istoria românilor (Epoca medievală): Curs de prelegeri. Partea a II-a (1504–1750) / Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Psihologie, Catedra Istoria Românilor. – Chișinău: Cartdidact. – 2003, p. 135, 167, 200.*

Felea, Alina. *Domnul între ideal și real. Reprezentările cronicarilor despre domnii Țării Moldovei // Tyragetia: serie nouă. – 2009. – Vol. III (XVIII). – Nr. 2, p. 37.*

Ghedrovici, Vera. *Demir Dragnev // Calendar Național ... – Chișinău: BNRM. – 2006, p. 237.*

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.*

Mischevca, Vladimir. *Rolul diplomatic al familiei Moruzi în problema basarabeană // Țara Moldovei în contextul civilizației europene. În onorem Gheorghe Gonța.* – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 557.

Ponomariov, Vitalie. *Considerații istoriografice privind reformele lui Constantin Mavrocordat în Principatele Românești // Analele științifice ale Universității „B.P. Hasdeu” din Cahul.* – Cahul, 2008. – Vol. IV, p. 86, 87, 88.

Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea: (studiu istorico-genealogic).* – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 347, 429.

2004

45. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în sec. al XVIII-lea (1751–1774): Cărți domnești și zapise / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de istorie; alc.: Larisa Svetlicinâi, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov; coord.: Demir Dragnev.* – Chișinău: Civitas. – 2004. – 315, [5] p. – ISBN: 9975-912-34-6. - (Colecția „Moldova în epoca feudalismului”, Vol. IX).

Recenzii:

Condrea, Irina. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în sec. al XVIII-lea (1751–1774).* Chișinău, Civitas, 2004, 320 p. // *Revista de istorie a Moldovei.* – 2004. – Nr. 3 (59), p. 126–128.

Gross, Lidia. *Note bibliografice: [Rec.: Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în secolul al XVIII-lea. Cărți domnești și zapise. Vol. IX (1751–1774), Vol. X (1775–1786). Coord.: Demir Dragnev.* – Chișinău, Edit. Civitas, 2004–2005, 315 pag., 314 pag.] // *Anuarul Institutului de Istorie „G. Barițiu”.* Vol. XLVI. – Cluj-Napoca. – 2009, p. 390.

Referințe:

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor (auxiliar didactic).* – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Amărieuței, Mihai-Cristian. *Grigore III Alexandru Ghica.* – Iași, 2012, p. 17, 18.

Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea: (studiu istorico-genealogic).* – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 75.

Rotaru, Diana. *Hrisoave vechi moldovenești din fondul arhivistic al BȘC „Andrei Lupan” a AȘM // BiblioScientia.* – 2013. – Nr. 9, p. 68.

Amărieuței, Mihai-Cristian; Bacumenco-Pârnău, Ludmila. *Strategii de ascensiune socială a boierimii moldovene la cumpăna veacurilor XVII–XVIII. Cazul clucerului Gheorghe Hermeziu // Studii de arheologie și istorie în onoarea profesorului Gheorghe Postică*. – Chișinău: ULIM. – 2014, p. 326.

46. Dragnev, Demir. *Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și al posterității* / Demir Dragnev, Igor Cașu, Emil Dragnev, Virgil Pâslariuc. – Chișinău: Civitas. – 2004. – 208 p. – ISBN: 9975-912-35-4.

Recenzii:

Porumb, Marius. [Rec.: Demir Dragnev, Igor Cașu, Emil Dragnev, Virgil Pâslariuc, *Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și al posterității*, Chișinău: Ed. Civitas, 2004] // *Ars Transsilvaniae*. – XIV-XV. – 2004-2005, p. 243.

Referințe:

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor*(auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Bacumenco, Ludmila. *Ținutul Orheiului în sec XV–XVI*. – Iași: Ed. Universității „Al.I.Cuza”. – 2006, p. 125, 319.

Dumitran, Ana. *Academician Marius Porumb la 70 de ani // Apulum*. – 2013. – Vol. 50, p. 3.

47. Dragnev, Demir. *Preliminariile și începutul domniei* / Demir Dragnev // *Ștefan cel Mare – în contextul epocii sale și al posterității*. – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 11–24. (Capitolul I).

48. Dragnev, Demir. *Politica lui Ștefan cel Mare în ținuturile de est („de margine”) ale Moldovei* / Demir Dragnev // *Ștefan cel Mare – în contextul epocii sale și al posterității*. – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 39–47.

Referințe:

Marșalcovschi, Teo-Teodor. *Bălți de altădată // Manuscrise de Dimitrie Balica comisul*. – Bălți. – 2012, p. 10.

Bacalov, Sergiu. *Dăruirea moșilor către mica boierime pe timpul domniei lui Ștefan cel Mare (1457–1504)* // [Resursă electronică.] - http://istoria.md/articol/686/D%C4%83ruirea_mo%C5%9Fiilor_c%C4%83tre_mica_boierime_pe_timpul_domniei_lui_%C5%9Etefan_cel_Mare

49. Dragnev, Demir. *Relațiile politice externe și diplomația Țării Moldovei în timpul domniei lui Ștefan cel Mare. Etapele politicii externe* / Demir Dragnev // *Ștefan cel Mare – în contextul epocii sale și al posterității*. – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 47–52. (Capitolul III, § 1).

50. Dragnev, Demir. *Cuvînt de încheiere* / Demir Dragnev // *Ștefan cel Mare – în contextul epocii sale și al posterității*. – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 135–139.

51. Dragnev, Demir. *Note: Repere cronologice* / Demir Dragnev // *Ștefan cel Mare – în contextul epocii sale și al posterității*. – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 175–179.

52. Dragnev, Demir. *Ștefan cel Mare – protector al creștinătății ortodoxe* / Demir Dragnev // *Ștefan cel Mare – în contextul epocii sale și al posterității*. – Chișinău: Civitas. – 2004. – P. 92-103; *Revista de istorie a Moldovei*. – 2004. – Nr. 3 (59), p. 5–11.

2005

53. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în sec. al XVIII-lea (1775–1786): (cărți domnești și zapise)* / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de istorie; alc.: Larisa Svetlicinai, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2005. – 314 p. – ISBN: 9975-9649-3-1. – (Colecția „Moldova în epoca feudalismului”, Vol. X).

Recenzii:

Gross, Lidia. Note bibliografice: [Rec.: Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în secolul al XVIII-lea. Cărți domnești și zapise. Vol. X (1775-1786). Coord.: Demir Dragnev. – Chișinău, Edit. Civitas, 2004–2005, 315 pag., 314 pag.] // *Anuarul Institutului de Istorie „G. Barițiu”*. Vol. XLVI. – Cluj-Napoca. – 2009, p. 390.

Referințe:

Amărieuței, Mihai-Cristian. *Grigore III Alexandru Ghica*. – Iași, 2012, p. 17, 18.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Tabuncic, Serghei. *Neamul Purcel în trecutul Chișinăului* // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2015. – Nr. 4, p. 141.

Rotaru, Diana. *Hrisoave vechi moldovenești din fondul arhivistic al BȘC „Andrei Lupan” a AȘM* // *BiblioScientia*. – 2013. – Nr. 9, p. 68.

54. *Domnii Țării Moldovei. Studii* / Demir Dragnev, Eduard Baidaus [et al.] / Volum editat de Demir Dragnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de istorie; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenâi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 320, – ISBN: 9975-912-42-7.

Recenzii:

Gross, Lidia. *Note bibliografice // Anuarul Institutului de Istorie „G. Barițiu”*. – Vol. XLVI. – Cluj-Napoca. – 2009, p. 385–386.

Tabuncic, S. *O lucrare enciclopedică exemplară despre domnii Țării Moldovei // Revista de Istorie a Moldovei*. – 2005. – Nr. 3 (63), p. 103–105.

Referințe:

Parasca, Pavel. *Țara Moldovei în geopolitica Rusiei în secolul al XVIII-lea // Basarabia – 1812. Problemă națională, implicații internaționale*. – București: Ed. Academiei Române. – 2014, p. 45.

Parasca, Pavel. „*Diplomația asimetrică*” în politica externă a domnilor Moldovei până la Ștefan cel Mare (12 aprilie 1457) // *Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In honorem Gheorghe Gonța*. – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 182, 187.

Parasca, Pavel. *Anul 1711 – antecedent al anului 1812 // 200 de ani de la anexarea Basarabiei de către Imperiul Țarist: consecințele raptului teritorial pentru românii basarabeni: Materialele Simpoz. șt. intern. 12-13 mai 2012*. – Cahul: Univ. „B.P. Hasdeu”, 2012, p. 64.

Baidaus, Eduard. *O aniversare neîmplinită: dr. Vladimir Tcaci – 60 de ani de la naștere // Analele Asociației Naționale a Tinerilor Istorici din Moldova: revistă de istorie*. – 2012. – Nr. 10, p. 9.

Eremia, Ion. *Statutul politico-juridic al Țării Moldovei într-o nouă sursă istorică – Cronica Moldovei de la Cracovia // Tyragetia*. – 2009. – vol. III (XVIII). – Nr. 2, p. 20.

Republica Moldova. Ediție enciclopedică. – Chișinău. – 2009, p. 722.

Mischevca, Vladimir. *Rolul diplomatic al familiei Moruzi în problema basarabeană // Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In honorem Gheorghe Gonța*. – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 560, 573.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor (auxiliar didactic)*. – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Relațiile moldo-polone. Planurile seminarelor, izvoarele și literatura de referință. – Chișinău: ULIM. – 2007, p. 2.

Candu, Teodor. *Scutirile de dări „Din bucate” a instituțiilor și așezămintelor ecleziastice din Moldova (în al doilea sfert al sec. al XVIII-lea) // Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev: Studii*. – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 132.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor*(auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 415.

Planurile, sursele istorice și literatura de referință la temele de seminar (a. 2007–2008). – Chișinău: ULIM. – 2007, p. 3.

Șevcenco, Ruslan. *Statutul internațional al Moldovei: aspecte istorico-juridice (1359–1991)*. – Chișinău: Pontos. – 2007, p. 111.

55. Dragnev, Demir. *Constantin Mavrocordat / Demir Dragnev // Domnii Țării Moldovei: Studii / Volum editat de Demir Dragnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de ist.; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenâi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 242.*

56. Dragnev, Demir. *Domnia lui Ștefan cel Mare și a urmașilor săi: Caracteristica generală a epocii / Demir Dragnev, Emil Dragnev // Domnii Țării Moldovei: Studii / Volum editat de Demir Dragnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de ist.; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenâi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 86–95.*

57. Dragnev, Demir. *Domnii Moldovei din perioada crizei politice (1432–1457): Caracteristica generală a epocii / Demir Dragnev // Domnii Țării Moldovei: Studii / Volum editat de Demir Dragnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de ist.; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenâi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 75–76.*

58. Dragnev, Demir. *Domniile secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea: Caracteristica generală a epocii / Demir Dragnev, Emil Dragnev // Domnii Țării Moldovei: Studii / Volum editat de Demir Dragnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de ist. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 144–150.*

59. Dragnev, Demir. *Domniile fanariote (1711–1821): Caracteristica generală a epocii / Demir Dragnev // Domnii Țării Moldovei: Studii / Volum editat de Demir Dragnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de ist.; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenâi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 228–231.*

60. Dragnev, Demir. *Etapale constituirii statului medieval și evoluția instituției domniei în Țara Moldovei / Demir Dragnev // Domnii Țării Moldovei: Studii / Volum editat de Demir Dragnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de ist.; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenâi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 5–18.*

61. Gonța, Gheorghe. *Alexandru Lăpușneanu / Gheorghe Gonța, Demir Dragnev // Domnii Țării Moldovei: Studii / Volum editat de Demir Dragnev /*

Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de ist.; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenâi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 115–119.

62. Gonța, Gheorghe. *Despot Vodă* / Gheorghe Gonța, Demir Dragnev // *Domnii Țării Moldovei: Studii* / Volum editat de Demir Dragnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de ist.; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenâi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 119–121.

63. Dragnev, Demir. *Ion Mavrocordat* / Demir Dragnev // *Domnii Țării Moldovei: Studii* / Volum editat de Demir Dragnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de ist.; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenâi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 231.

64. Dragnev, Demir. *Nicolae Mavrocordat* / Demir Dragnev // *Domnii Țării Moldovei: Studii* / Volum editat de Demir Dragnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de ist.; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenâi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 246.

65. Tcaci, Vladimir. *Grigore II Ghica* / VI. Tcaci, D. Dragnev // *Domnii Țării Moldovei: Studii* / Volum editat de Demir Dragnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de ist.; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenâi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 237.

66. Dragnev, Demir. *Voievozii și domnii Moldovei în perioada constituirii și afirmării statului medieval: Unele considerații generale* / Demir Dragnev // *Domnii Țării Moldovei: Studii* / Volum editat de Demir Dragnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de ist.; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenâi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 19.

2006

67. *Academia de Științe a Moldovei: Istorie și contemporaneitate, 1946–2006* / Academia de Științe a Moldovei; consiliul coord.: Gheorghe Duca (preș.), ... Demir Dragnev, Ion Jarcuțchi, Alexandru Roșca, Ion Toderaș [et al.]; red.: Vasile Bahnaru. – Chișinău: Știința. – 2006, p. 490, – ISBN: 978-9975-67-572-7.

Referințe:

Jarcuțchi, Ion. *File din istoricul Academiei de Științe (65 de ani de la formarea primelor instituții academice din Republica Moldova)* // *Akados: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2011. – Nr. 2 (21), p. 22.

Manolache, Constantin. *Academia de Științe a RSS Moldovenești în perioada 1961–1990. Studiu Retrospectiv* / C. Manolache, I. Xenofontov // *Akados: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2016. – Nr. 2, p. 17.

Bologa, Mircea. *Институт прикладной физики к 65-летию академической науки в Молдове // Электронная обработка материалов*. – Выпуск № 4. – Том 47. – 2011, p. 8.

68. Dragnev, Demir. *Din istoricul dezvoltării științei în Moldova (pînă la mijlocul sec. XX)* / Demir Dragnev, Ion Jarcuțchi // Academia de Științe a Moldovei: Istorie și contemporaneitate, 1946-2006. – Chișinău: Știința. – 2006, p. 8–31.

69. Dragnev, Demir. *Cercetări istorice* / Demir Dragnev, Ion Jarcuțchi // Academia de Științe a Moldovei: Istorie și contemporaneitate, 1946–2006. – Chișinău: Știința. – 2006, p. 215–233.

2007

70. Chirtoagă, Ion. *O istorie a regiunii transnistrene: din cele mai vechi timpuri pînă în prezent*: Compendiu / Ion Chirtoagă, Demir Dragnev, Gheorghe Cojocaru [et al.]; coord.: Demir Dragnev; red.: Larisa Svetlicinai. – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 519, – ISBN: 978-9975-80-101-0.

Referințe:

Baidaus, Eduard. *Relațiile româno-ucrainene în istoria Ucrainei-Rusiei*. Considerente istoriografice (II) // Revista istorică. – 2010. – Nr. 3-4. – Vol. XXI, p. 351.

Șișcanu, Ion. *Aspecte ale moldovenismului românofob în spațiul românesc // 200 de ani de la anexarea Basarabiei de către Imperiul Țarist: consecințele raptului teritorial pentru românii basarabeni: Materialele Simpoz. șt. int., 12-13 mai 2012.* – Cahul: Univ. „B.P. Hasdeu”, 2012, p. 10.

Țăranu, Anatol. *Unele considerente privind istoria conflictului secesionist de la Nistru // Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2012. – Nr. 2 (25), p. 57, 58.

2008

71. Eșanu, Andrei. *Dinastia Cantemireștilor: sec. XVII-XVIII* / Andrei Eșanu, Ion Druță, Haralambie Corbu, Demir Dragnev [et al.]; coord. și red. șt.: Andrei Eșanu. – Chișinău: Știința. – 2008, p. 603, ISBN: 978-9975-67-610-6. – (Colecția „Academica”, Vol. V).

72. Dragnev, Demir. *Domniile [lui Antioh Cantemir]* / Demir Dragnev // *Dinastia Cantemireștilor. Secolele XVII–XVIII*. – Chișinău: Știința. – 2008, p. 98–108.

Referințe:

Eșanu, Andrei. *Neamul Cantemireștilor: Bibliografie*. – Chișinău: Pontos. – 2010, p. 24.

73. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în sec. al XVIII-lea. 1787–1800. Cărți domnești și zapise* / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de istorie; alc.: Larisa Svetlicinai, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov; coord.: Demir Dragnev, Valentin Constantinov. – Chișinău: CEP USM. – 2008, p. 512, ISBN: 978-9975-70-749-7. - (Colecția „Moldova în epoca feudalismului”, Vol. XI).

Recenzii:

Marinescu, Florin. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în sec. al XVIII-lea (1787–1800)*. Vol. XI // *Revista de Istorie a Moldovei*. – 2009. – Nr. 1 (77), p. 111–112.

Țugulschi-Neaga, Rodica. *Recenzie [Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în sec. al XVIII-lea (1787–1800): (cărți domnești și zapise) din Colecția „Moldova în epoca feudalismului”*. – Chișinău, 2008, 512 p.] // *Tyragetia: serie nouă*. – 2009. – vol. III (XVIII). – Nr. 2, p. 361–363.

Referințe:

Bibliografia istorică a României (2009–2010). Vol. XIII / Academia Română; coord. gen.: Nicolae Edroiu. – București: Ed. Academiei Române. – 2011, p. 728.

Rotaru, Diana. *Popas în timp* / Diana Rotaru // *BiblioScientia*. – 2011. – Nr. 6, p. 99.

Bainschi, Vasile. *Unul din ultimii cavaleri ai sec. al XVII-lea* // *Analele științifice ale Universității „Al.I. Cuza” din Iași: Istorie*. – 2014. – Nr. LX, p. 244.

Aramă, Elena. *Legile locale și obiceiurile din Basarabia în interpretarea instanțelor judiciare ale Imperiului Rus (cazul protimisislui)* // *Basarabia – 1812: Problemă națională, implicații internaționale: Materialele conf. șt. internaț. (14–16 mai 2012)*. – București: Ed. Academiei Române. – 2014, p. 695, 698.

2010

74. *Republica Moldova: Ediție enciclopedică*. Ed. a 2-a, revăz. și adăug. / Acad. de Științe a Moldovei; Inst. de Studii Enciclopedice; col. de red.: Gh. Duca (președ.), A. Andrieș [et al.]; resp. de compart. și subcompart.:

„Istoria”: D. Dragnev [et al.]; consultanți: V. Bahnaru, Gr. Belostecinic, ... D. Dragnev [et al.]; bibliogr.: R. Vasilache, C. Slutu-Grama. – Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice. – 2010. – 799 [1] p. – ISBN: 978-9975-9520-4-0.

75. Chirtoagă, Ion. *Apariția formațiunilor statale în spațiul Carpato-Danubiano-Pontic; Țara Moldovei de la întemeiere pînă la înc. sec. XVI; Țara Moldovei în sec. XVI – înc. sec. XVIII; Țara Moldovei – în sec. XVIII – mijlocul sec. XIX* / Ion Chirtoagă, Demir Dragnev, Gheorghe Gonța // *Republica Moldova. Ediție enciclopedică*. – Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice. – 2010, p. 160–185.

76. Dragnev, Demir. *Economia. Scurt istoric* / D. Dragnev, E. Feuraș // *Republica Moldova. Ediție enciclopedică*. – Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice. – 2010, p. 304–308.

2012

77. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei la începutul sec. al XIX-lea (1801–1806) (Cărți domnești și zapise)* / Alc.: Larisa Svetlicinai, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov; coord.: Demir Dragnev; red. șt.: Valentin Constantinov. – Chișinău: Elan-Poligraf. – 2012, p. 527 [1], ISBN: 978-9975-66-299-4. – (Colecția „Moldova în epoca feudalismului”, Vol. XII).

Recenzii:

Mischevca, Vladimir. *O valoroasă colecție de documente: cărți domnești și zapise la al XII-lea volum // Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2012. – Nr. 4, p. 195–197; *Literatura și arta*. – 2012. – 29 noiem., p. 6.

Referințe:

Radosav, Doru. *Anuarul istoriografic al României* (2012). Vol. II. – Cluj-Napoca: Argonaut. – 2015, p. 24.

Tabuncic, Serghei. *Neamul Purcel în trecutul Chișinăului // Revista de istorie a Moldovei*. – 2015. – Nr. 4, p. 141.

Rotaru, Diana. *Hrisoave vechi moldovenești din fondul arhivistic al BȘC „Andrei Lupan” a AȘM // BiblioScientia*. – 2013. – Nr. 9, p. 68.

78. Dragnev, Demir. *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române: studii și materiale* / Demir Dragnev; vol. îngrijit de Emil Dragnev, Igor Șarov (coord.); ref.: Andrei Eșanu, Ion Eremia, Ion Gumenai, Ion Jarcuțchi. – Chișinău: Cartdidact. – 2012, p. 596, ISBN: 978-9975-9847-1-3.

Din cuprins:

- Contribuții la studiul genezelor românești;
- Epoca Ștefaniană (Aspecte din viața politică și culturală);
- Evoluții politice și culturale în modernitatea timpurie din Țările Române;
- Economie și societate medievală și modernă timpurie;
- Documentar. Materiale din arhivele Republicii Moldova, Rusiei, Ucrainei, Poloniei și Bulgariei referitoare la istoria Principatelor Române (sec. XV – începutul sec. XIX);
- Generalizări istoriografice;
- Interviu.

Recenzii:

Chirtoagă, Ion. *Reflecții istoriografice, materiale documentare și opinii referitoare la trecutul nostru național* // *Akados: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2013. – Nr. 2 (29), p. 156–157; *Tyrageția: serie nouă*. – 2013. – Vol. VII (XXII). – Nr. 2, p. 423–424.

Constantinov, Valentin. *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române* // *Revista română*. – 2012. – nr. 3 (69), p. 42–43; *Destin românesc*. – 2012. – Nr. 2, p. 190–192.

Enciu, Nicolae; Marșalcovschi, Teo-Teodor. *O enciclopedie a istoriei și civilizației medievale și moderne românești* // *Lit. și arta*. – 2012. – 26 iulie., p. 4.

Parasca, Pavel. *În loc de recenzie* // *Revistă de istorie și politică*. – 2012. – Nr. 2, p. 79–81.

Referințe:

Arapu, Valentin. *Dimensiunile economică și socială ale procesului de modernizare a Țării Moldovei în a doua jumătate a sec. XVIII* // *Studia Universitatis Moldaviae*. – 2015. – Nr. 4 (84), p. 57.

Bocoș, A. *Anuarul istoriografic al României* (2012, II). – Cluj-Napoca: Argonaut. – 2015, p. 235.

Eșanu, Andrei. *Univers cultural în Moldova: (sec. XV – XIX). Studii*. – Chișinău: [s.n.]. – 2013, p. 269.

Prisac, Lidia; Xenofontov, Ion. *File din activitatea Institutului de istorie, limbă și literatură al bazei/filialei moldovenești a AȘ a URSS (1946–1958)* // *Enciclopedia. Revistă de Istorie a Științei și Studii Enciclopedice*. – 2013. – Nr. 1 (4), p. 29, 41.

Tofan, Eugenia. Savanții din Republica Moldova au prezentat cele mai semnificative realizări științifice, obținute în anul 2012 // [Resursă electronică]. – 2013. – ian. – Accesibilă la adresa: www.asm.md

Baidaus, Eduard. *Reflecții asupra predării istoriei universale și europene într-o republică post-sovietică* // *Analele ANTIM*. – 2012. – Nr. 10, p. 88.

Dragnev, Demir. *Evoluția politicii comercial-vamale a Țării Moldovei sub impactul economiilor – univers europeană și otomană (mijlocul sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea)* / Demir Dragnev, Petru Costin // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2015. – Nr. 3 (103), p. 9.

2015

79. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc (1806-1812)*. Vol. I: Noiembrie 1806 – iulie 1808 / Coordonatori-editori: Demir Dragnev, Larisa Svetlicinâi; Editori: Teodor Candu, Tudor Ciobanu, Valentin Constantinov. – Chișinău: Ed. Tehnica-Info. – 2015, p. 420.

2016

80. *Republica Moldova. Enciclopedie* (Ediție specială consacrată aniversării a 25 de ani de la Declarația de Independență a Republicii Moldova) / Col. de red.: Gh. Duca (președ.) [et al.]; resp. de compart. „Istoria”: D. Dragnev; consultanți: V. Bahnaru, Gr. Belostecinic, ... D. Dragnev [et al.]; Acad. de Științe a Moldovei; Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut). – Chișinău: Biblioteca Științifică Centrală, Secția Editorial-Poligrafică. – 2016, p. 800.

81. Dragnev, Demir. *Republica Moldova – 25 de ani: (Repere istorice, Istoria științei)* / Demir Dragnev, Constantin Manolache, Ion Xenofontov; red.: Vitalie Țurcanu; cons. șt.: Teodor Furdui; ref. șt.: Gheorghe Rusnac, Nicolae Enciu, Victor Juc; Academia de Științe a Moldovei, Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut), Centrul de Cercetări Enciclopedice. – Chișinău: Biblioteca Științifică Centrală, Secția Editorial-Poligrafică. – 2016, p. 160, ISBN: 978-9975-3089-7-7.

82. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc (1806-1812)*. Vol. I: Noiembrie 1806 – iulie 1808. Ediția a II-a revăzută și completată. Coordonatori-editori: Demir Dragnev, Larisa Svetlicinâi; editori: T. Candu, T. Ciobanu, V. Constantinov, Victoria Bacău, 2016, 438 p., ISBN: 978-606-8541-93-8.

În curs de apariție:

83. *Academia de Științe a Moldovei: Ghid informativ* / Alcăt.: Demir Dragnev [et al.]; resp. de ed.: Constantin Manolache; consult. șt.: Gheorghe Duca; Academia de Științe a Moldovei, Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut). – Chișinău, 2017.

84. *Contribuții la istoria românilor*: Vol. 1. Istoria Țării Moldovei / Col. de autori: Demir Dragnev, Gh. Postică, Andrei Eșanu [et al.]; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău, 2017, p. 800.

85. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc (1806–1812)*. Vol. II: August 1808 – iunie 1809 / Volum realizat de Demir Dragnev, Larisa Svetlicinai (coordonatori, editori); T. Candu, Tudor Ciobanu (editori). – Chișinău: [S.n.] – 2017, p. 600.

86. *Univers rural din Țara Moldovei* (până la începutul sec. al XIX-lea) / Col. de autori: Demir Dragnev, Sergiu Bacalov, Alina Felea [et al.]. – Chișinău, 2017, p. 450.

MANUALE ȘI MATERIALE DIDACTICE

1982

87. Dragnev, Demir. *Recomandări bibliografice la Istoria Moldovei: pentru învățători* / Demir Dragnev. – Chișinău: Reclama. – 1982, p. 16 [Cu car. chirilice].

1983

88. Драгнев, Демир. *Istoria RSS Moldovenești: manual pentru cl. 7-8* / D.M. Dragnev, P.V. Sovetov. – Chișinău: Lumina. – 1983. – 225 p. – Reeditată fără schimbări în anii: 1984 (Ed. a 2-a); 1986 (Ed. a 3-a); 1988 (Ed. a 4-a). – (cu car. chirilice).

Recenzii:

Babilunga, N. *Noul manual de istorie a Moldovei* // Chișinău: *Gazeta de seară*. – 1984. – 2 ian. – [Cu car. chirilice; art. și în limba rusă].

Eșanu, Andrei. *Un nou manual de istorie a RSSM* // *Învățământul public*. – 1984. – 18 febr. - [Cu car. chirilice].

Referințe:

Românii din jurul României / Red. coord.: Ion Gherman. – București: Ed. Vremea. – 2003, p. 291.

Țurcanu, Ion. *Bibliografia istorică a Basarabiei și Transnistriei*. – Chișinău. – Litera Internațional. – 2005, p. 21.

89. Драгнев, Демир. *История Молдавской ССР*: учеб. для 7–8-х кл. / Д.М. Драгнев, П.В. Советов; ред.: О. Мунтян. – Кишинэу: Лумина. – 1983. – 222 с. – Переизд. в 1984, 1986, 1988 гг.

1987

90. Vlasova, L.V. *Istoria RSS Moldovenești. Crestomație pentru clasele 7-8: Partea 1* / alc.: L.V. Vlasova, D.M. Dragnev [et al.]; trad. din l. rusă de A. Eșanu și V. Babilunga. – Chișinău: Lumina. – 1987, p. 311 (cu car. chirilice).

1995

91. *Istorie modernă a Europei și Americii (sec. al XVII-lea – pînă în anul 1815)*. Manual pentru studenții facultăților de istorie, Partea I. / Eugen Certan, Mihai Cojocariu, Vasile Cristian, Constantin Drachenberg, Demir Dragnev, Gheorghe Gonța, Efim Levit, Nina Petrovski, Valentin Tomuleț. – Chișinău: Ed. Lumina. – 1995, p. 382, ISBN: 5-372-01545-4.

Recenzii:

Cocârlă, P. *Un început de bun augur* („Istoria modernă a Europei și Americii”. Partea I. – Chișinău: Ed. Lumina. – 1995. – 382 p.) // *Revista de istorie a Moldovei*. – 1995. – Nr. 3-4 (23-24), p. 130–132.

Referințe:

Arapu, Valentin. *Dimensiunile economică și socială ale procesului de modernizare a țării Moldovei în a doua jumătate a sec. XVIII* // *Studia Universitatis Moldaviae*. – 2015. – Nr. 4 (84), p. 57.

92. Dragnev, Demir. *Moldova, Țara Românească și Transnistria în sec. XVII–XVIII* // *Istoria modernă a Europei și Americii (sec. al XVII-lea – pînă în anul 1815)*, Capitolul XIV. – Chișinău: Ed. Lumina. – 1995, p. 325–335.

1996

93. Dragnev, Demir. *Istoria românilor. Epoca modernă. Partea I (mijlocul sec. XVII – începutul sec. XIX)*: Materiale experimentale didactice pentru cl. a VII-a / Demir Dragnev, Emil Dragnev; Inst. de Științe Pedagogice și Psihologice. – Chișinău: Tipogr. „Didactica”. – 1996, p. 92.

1997

94. Dragnev, Demir. *Istoria medie a românilor (pînă la mijlocul sec. al XVII-lea)*: Manual pentru clasa a VI-a a școlii de cultură generală din Rep. Moldova / D. Dragnev, Gh. Gonța; aparatul metodic: Valentina Haheu; Inst. de Științe Pedagogice și Psihologice; Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de istorie; Univ. Ped. de Stat „I. Creangă”. – Chișinău: Civitas. – 1997, p. 191, ISBN: 9975-936-05-9.

Recenzii:

Chicu, Maria. *Un nou manual de istorie a românilor / Maria Chicu, Ion Chirtoagă // Revista de istorie a Moldovei*. – 1997. – Nr. ¾, p. 119–121.

Mischevca, Vladimir. *Un manual școlar așteptat // Săptămîna*. – 1997. – 31 oct., p. 9.

Negrei, Ion. *Pagini din istoria neamului // Făclia*. – 1997. – 1 noiem., p. 6.

95. Dragnev, Demir. *Istoria modernă a românilor. Partea I (mijlocul sec. al XVII-lea – 1848): Manual experimental pentru cl. a VII-a a școlii de cultură generală / D. Dragnev, E. Dragnev; metodologie: Nina Petrovski; Min. Educației și științei; Inst. de Științe Pedagogice și Psihologice*. – Chișinău: Civitas. – 1997, p. 160, ISBN: 9975-936-07-05.

96. Chicuș, Nicolae. *Istoria modernă a românilor. Partea a 2-a (1848–1918): Manual experimental pentru cl. a 8-a a școlii de cultură generală / Nicolae Chicuș, Eugenia Danu, Demir Dragnev; Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de istorie; Inst. de Științe Pedagogice și Psihologice*. – Chișinău: Civitas. – 1997, p. 176, ISBN: 9975-936-08-03.

Recenzii:

Cibotaru, N. // *Făclia*. – 1998. – 10 ian., p. 5.

Referințe:

Ghedrovici, Vera. *Calendar național ...* – Chișinău: BNRM. – 2006, p. 237.

97. Dragnev, Demir. *Istoria românilor (antică, medie, modernă, contemporană). Materiale didactice [pentru facult. neistorice, examenele de bacalaureat, de absolvire] / Demir Dragnev, Emil Dragnev, Vladimir Mischevca, Ion Varta, Ion Șişcanu; Acad. de Științe a Moldovei. Inst. de Istorie; coord.: Gh. Corovai*. – Chișinău: Civitas. – 1999, p. 272, ISBN: 9975-936-29-6.

Referințe:

Enciu, Nicolae. *Omagiu istoricului Ion Șişcanu // In honorem Ion Șişcanu. Studii de istorie a românilor*. – Cahul, 2011, p. 8.

Șevcenco, Ruslan. *Statutul internațional al Moldovei: aspecte istorico-juridice (1359–1991)*. – Chișinău: Pontos, 2007, p. 110.

98. Dragnev, Demir. *Istoria medie a românilor (până la mijlocul sec. al XVII-lea): Manual pentru clasa a VI-a a școlii de cultură generală din R. Moldova / D. Dragnev, Gh. Gonța; Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de istorie; Inst. de Științe Pedagogice și Psihologice; Univ. Ped. de Stat „I. Creangă”*. – Ed. a 2-a. – Chișinău: Civitas, 1999, p. 157 [1].

Recenzii:

Leu, Ion. *Manual important // Literatura și arta.* – 2000. – Nr. 47 (2436). – 25 noiem.

Referințe:

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

99. Nazaria, Sergiu. *Istoria universală, (1640–1999): Materiale didactice* / Sergiu Nazaria, Demir Dragnev, Gheorghe Nicolaev; Inst. de Științe Pedagogice și Psihologice; Univ. de Stat din Moldova; coord.: Gheorghe Corovai. – Chișinău: Civitas. – 1999, p. 96, ISBN: 9975-936-31-8.

100. Кокырлэ, П. *История средних веков. Всеобщая история. История румын*: Учебник для 6-го класса общеобраз. школ Респ. Молдова/ П. Кокырлэ, Е. Драгнев, Д. Драгнев, Г. Гонца. – Кишинэу: Civitas. – 1999, с. 319 [1], ISBN: 9975-936-22-9.

101. Dragnev, Demir. *Istoria modernă a românilor. Partea I* (Mijlocul sec. al XVII-lea – 1848): Manual pentru cl. a VII-a. Ed. a 2-a. / D. Dragnev, E. Dragnev; aparatul metodic: Nina Petrovski; Min. Educației și Științei al R. Moldova; Acad. de Științe a Moldovei. Inst. de istorie. – Chișinău: Civitas. – 1999, p. 144, ISBN: 9975-936-39-3.

102. Драгнев, Демир. *Новая история румын*: Ч. I (середина XVII века – 1848 год): Учебник для 7-го класса сред. общеобразовательной школы. / Д. Драгнев, Е. Драгнев; метод. часть: Нина Петровски; Мин. образования и науки Респ. Молдова, Институт педагогических и психологических наук. – Кишинэу: Civitas. – 1999, с. 144.

103. Кикущ, Н. *Новая история румын*: Ч. 2 (1848 – 1918 год): Учебник для 8-го класса общеобразовательной школы. / Н. Кикущ, Е. Дану, Д. Драгнев; метод. часть: Валентина Хахей, Нина Петровски. – Кишинэу: Civitas. – 1999, с. 160, ISBN: 9975-936-41-5.

2000

104. Dragnev, Demir. *Istoria medie a românilor* (pînă la mijlocul sec. al XVII-lea): manual pentru clasa a 6-a. Ed. a 3-a rev. / Demir Dragnev, Emil Dragnev, Gheorghe Gonța; aparatul metodic: Valentina Haheu; Min. Educației și Științei al R. Moldova; Acad. de Științe a Moldovei. Inst. de istorie. – Chișinău: Știința. – 2000, p. 157, ISBN: 9975-671-84-5.

Recenzii:

Mischewca, Vladimir. *Un manual școlar așteptat // Săptămîna.* – 1997. – 31 oct., p. 19.

Referințe:

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Ghedrovici, Vera. *Calendar național ...* – Chișinău: BNRM. – 2006. – P. 237.

Solonari, Vladimir. *Narative, Identity, State: History Teaching in Moldova // East European Politics and Societies*. – 2002. – Vol. 16. – Nr. 2, p. 415, 444.

105. Dragnev, Demir. *Istoria modernă a românilor. Partea I* (Mijlocul sec. al XVII-lea – 1848): Manual pentru cl. a VII-a. Ed. a 3-a revăz. / D. Dragnev, E. Dragnev; aparatul metodic: Nina Petrovski; Min. Educației și Științei al Rep. Moldova; Acad. de Științe a Moldovei, Inst. de istorie. – Chișinău: Știința. – 2000, p. 156, ISBN: 9975-67-194-2.

Referințe:

Wim van Meurs. *Manualele de istorie din Republica Moldova: analiză*. – Strasbourg. – 2003, p. 28.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Ghedrovici, Vera. *Calendar național ...* – Chișinău: BNRM. – 2006, p. 237.

106. Dragnev, Demir. *Istoria românilor: Epoca modernă (a doua jum. a sec. al XVIII-lea – 1918)*. Curs de lecții / Demir Dragnev, Ion Varta. – Chișinău: Civitas. – 2000, p. 268, ISBN: 9975-936-66-8.

Recenzii:

Constantinov, Valentin. *Istoria românească // Revista Română* (Iași). – 2000. – Anul VI. – Nr. 5 (16), p. 19.

Referințe:

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Ghedrovici, Vera. *Calendar național ...* – Chișinău: BNRM. – 2006, p. 237.

Ciobanu, Vitalie. *Militarii basarabeni (1917–1918): Studiu și documente*. – Chișinău: „Bons Offices”. – 2010, p. 17.

107. Chicuș, Nicolae. *Istoria modernă a românilor. Partea a II-a (1848-1918)*: Manual pentru clasa a VIII-a. Ed. a 3-a / Nicolae Chicuș, Eugenia Danu, Demir Dragnev; aparatul metodic: Valentina Haheu, Nina Petrovski. – Chișinău: Prut Internațional. – 2000, p. 119.

Referințe:

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

108. Dragnev, Demir. *Paleografia slavo-română: Programă analitică a cursului normativ* / Demir Dragnev; rec.: Gh. Gonța, E. Baidaus; Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Facultatea: Istorie și Etnopedagogie, Catedra Istoria românilor. – Chișinău: Tip. UPS „I. Creangă”. – 2000, p. 8.

109. *Новая история румын: Ч. 1* (Середина XVII века – 1848 год). Учебник для 7-го класса сред. общеобразовательной школы. Издание 2-е / Д. Драгнев, Е. Драгнев; методол.: Нина Петровски. – Кишинэу: Штиинца. – 2000, с. 144 [2], ISBN: 9975-67-212-4.

Referințe:

Мустяцэ С. *Преподавание истории в Республике Молдова в последние 10 лет* // Ab Imperio. – 2003. – Nr. 1, p. 482.

110. Кикуш, Николае. *Новая история румын: Часть II* (1848–1918): Учебник для 8-го кл. Изд. 2-е / Николае Кикуш, Еуджениа Дану, Демир Драгнев, Емил Драгнев. – Chișinău: Prut Internațional. – 2000, p. 119, ISBN: 9975-69-146-3.

Referințe:

Românii din jurul României / red.-coord.: Ion Gherman. – București: Ed. Vremea. – 2003, p. 291.

111. Кокырлэ, П. *История средних веков: Всеобщая история. История румын*: Учебник для 6-го кл. Изд. 2-е / П. Кокырлэ, Е. Драгнев, Д. Драгнев, Г. Гонца. – Кишинэу: Штиинца. – 2000, с. 318 [1], ISBN: 9975-67-195-0.

2001

112. Dragnev, Demir. *Din istoria Transnistriei (În contextul istoriei naționale): Materiale didactice pentru școala de cultură generală din Transnistria* / D. Dragnev, I. Chirtoagă, I. Jarcuțchi, E. Negru; col. de red.: D. Dragnev (coord.), ... – Chișinău: Civitas. – 2001, p. 192, ISBN: 9975-936-87-3.

Recenzii:

Leu, Ion. *Istoria unui manual* // *Literatura și arta*. – 2002. – 19 sept., p. 3.

Leu, Ion. *Istoria Transnistriei – o nouă viziune științifică* // *Tineretul Moldovei*. – 2003. – Nr. 13. – 20 apr., p. 6.

Referințe:

Eșanu, Andrei; Eșanu, Valentina. *Istoriografia Basarabeană în drum spre adevăr* // *Anuarul institutului de cercetări socio-umane „Gheorghe Șincai”*, V-VI. – Târgu-Mureș. – 2002–2003, p. 358.

Chicuș, Nicolae. *Istorie: Curriculum pentru cl. a 10-a – a 12-a, modernizat* / N. Chicuș, I. Șarov, N. Petrovski ș.a.; red.: M. Papuc; Min. Educației al Rep. Moldova. – Ch.: Î.E.-P. Știința. – 2010, p. 24.

Ghedrovici, Vera. *Calendar național ...* – Chișinău: BNRM. – 2006, p. 237.

История: Куррикулум для 10–12 кл. / Min. Educației al Rep. Moldova; trad.: Ludmila Skokova. – Ch.: Î.E.-P. „Știința”, 2010, p. 27.

113. Dragnev, Demir. *Istorie medievală (universală, a românilor): Manual pentru clasa a VI-a* / D. Dragnev, P. Cocârlă, Gh. Gonța, E. Dragnev. – Chișinău: Știința. – 2001, p. 224, ISBN: 978-9975-67-769-1.

Referințe:

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Maznic, Silvia. *Prezentare*: [D. Dragnev, Gh. Gonța, P. Cocârlă, E. Dragnev: *Istoria medievală universală / a românilor*. – Ch., 2001, 224 p.] // *Limba română*. – 2001. Nr. 4–8, p. 242.

114. Dragnev, Demir. *Istoria românilor: Epoca antică și medievală. Manual pentru clasa a X-a de liceu* / Demir Dragnev, Emil Dragnev, Gheorghe Postică, Tatiana Mistreanu. – Chișinău: Civitas. – 2001, p. 208, ISBN: 9975-936-83-0.

Recenzii:

Strâmbeanu, Andrei. *Cu admirație și durere despre Istoria românilor* // *Flux*: cotidian național. – 2002. – Nr. 94 (945). – 11 sept.

Istoria care ne unește // *Redacțional: Democrația*. – 2002. – Nr. 4. – 24 ian.

Leu, Ion. *Istoria unui manual* // *Glasul națiunii*. – 2001. – 28 noiem., p. 7.

Leu, Ion. *Manual important* // *Lit. și arta*. – 2001. – Nr. 47 (2935). – 22 noiem., p. 2.

Referințe:

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (Auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Chicuș, Nicolae. *Istorie: Curriculum pentru cl. a 10-a – a 12-a, modernizat* / N. Chicuș, I. Șarov, N. Petrovski ș.a.; red.: M. Papuc; Min. Educației al Rep. Moldova. – Ch.: Î.E.-P. Știința. – 2010, p. 23.

Postică Gheorghe. *Civilizația medievală timpurie din spațiul Pruto-Nistrean (sec. V–XIII)*. – Chișinău. – 2006, p. 199.

История: Куррикулум для 10–12 кл. / Min. Educației al Rep. Moldova; trad.: Ludmila Skokova. – Ch.: Î.E.-P. „Știința”, 2010, p. 26.

115. Dragnev, Demir. *Istoria românilor: Epoca modernă*. Manual pentru clasa a 11-a de liceu / Demir Dragnev, Ion Varta, Emil Dragnev. – Chișinău: Civitas, 2001, p. 192, ISBN: 9975-936-89-X.

Recenzii:

Constantinov, V. *Istoria românească* // *Revista română* (Iași). – 2001. – Nr. 5, p. 19.

Leu, Ion. *Realitatea unei perioade între două coperti* // *Florile Dalbe*. – 2002. – Nr. 7 (3568). – 21 febr.

Referințe:

Chicuș, Nicolae. *Istorie: Curriculum pentru cl. a 10-a – a 12-a, modernizat* / N. Chicuș, I. Șarov, N. Petrovski ș.a.; Min. Educației al Rep. Moldova. – Ch.: Î.E.-P. Știința. – 2010, p. 23.

История: Куррикулум для 10–12 кл. / Min. Educației al Rep. Moldova; trad.: Ludmila Skokova. – Ch.: Î.E.-P. „Știința”, 2010, p. 26.

116. Драгнев, Демир. *История средних веков: Всеобщая, Румын* : Учебник для 6-го класса / Д. Драгнев, Г. Гонца, П. Кокырлэ, Е. Драгнев; Министерство науки и образования Республики Молдова. – Кишинэу: Штиинца. – 2001, с. 223.

117. Драгнев, Демир. *История румын: с древнейших времен до наших дней*. Дидактические материалы. Изд. 2-е / Д. Драгнев, Вл. Мискевка, Е. Драгнев, И. Варта, И. Шишкану; Перевод с рум.: Е. Максименко. – Кишинэу: Чивитас. – 2001, с. 272, ISBN: 9975-936-67-9.

2002

118. Dragnev, Demir. *Din istoria ținutului natal (regiunea Cernăuți): Materiale didactice pentru școlile de cultură generală* / Demir Dragnev, Ștefan Purici, Constantin Ungureanu, Ion Gumenâi. – Cernăuți: Ed. „Alexandru cel Bun” – 2002, p. 192, ISBN: 9668-027-21-4.

Recenzii:

Pop, Claudia Florina. *Din istoria ținutului natal – Cernăuți* // *Familia Română*. – 2003. – Nr. 16 (iunie), p. 543.

Referințe:

Băluțoiu, Valentin. *O istorie pentru românii de la sud de Dunăre*. – Craiova: Alma. – 2009, p. 8, 237.

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (Auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

119. Dragnev, Demir. *Istoria românilor: Materiale didactice pentru clasele a X-a – a XII-a* / D. Dragnev, Gh. Postică, E. Dragnev, I. Varta, N. Enciu, V. Pâslariuc, C. Popovici. – Chișinău: Civitas. – 2002, p. 152, ISBN: 9975-936-90-3.

120. Varta, Ion. *Istoria românilor: Epoca modernă*. Manual pentru clasa a 11-a de liceu / Ion Varta, Demir Dragnev, Emil Dragnev; aparat metodic: Tatiana Varta. – Chișinău: Civitas. – 2002, p. 199, ISBN: 9975-936-95-4.

121. Dragnev, Demir. *Istoria universală. Istoria românilor. Partea I: Epoca modernă*. Manual pentru clasa a VII-a / D. Dragnev, C. Drahenberg, E. Dragnev, I. Ojog, I. Varta, Gh. Gonța; com. de evaluare: P. Parasca, ...; Min. Înv. al Rep. Moldova. – Chișinău: Știința. – 2002, p. 207, ISBN: 9975-67-287-0.

Referințe:

Calendar național ... – Chișinău: BNRM. – 2006, p. 237.

122. Драгнев, Демир. *История румын: с древнейших времен до наших дней*. Материалы для изуч. курса ист. в лицеях и на неистор. фак. в ВУЗах, а также для подгот. к экз. на степ. бакалавра, выпускн. экз. в школах и вступ. экз. в ВУЗы / Демир Драгнев, Владимир Мискевка, Емил Драгнев, Ион Варта, Ион Шишкану; пер. с рум.: М. Чухуряну. – Кишинэу: Civitas. – 2002, с. 303, ISBN: 9975-936-67-9.

123. Драгнев, Демир. *Всеобщая история. История румын*. Часть 1: *Новое время*. Учебн. для VII класса / Демир Драгнев, Константин Драхенберг, Емил Драгнев, Игорь Ожог, Георгий Гонца, Ион Варта. – Кишинэу: Штиинца. – 2002, с. 207, ISBN: 9975-67-303-1.

2003

124. Dragnev, Demir. *Paleografia slavo-română și româno-chirilică* / Demir Dragnev, Ion Gumenâi; Inst. de Istorie al Acad. de Științe a Moldovei; Univ. de Stat din Moldova; Univ. Ped. de Stat „I. Creangă”. – Chișinău: Civitas. – 2003, p. 111 [33], ISBN: 9975-912-28-1.

Referințe:

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Canțir, Galina. *File vechi, necunoscute...* / Galina Canțir // Biblioscintia. – 2011. – Nr 6, p. 96.

Ghedrovici, Vera. *Calendar național ...* – Chișinău: BNRM. – 2006, p. 237.

125. Dragnev, Demir. *Istoria românilor: Epoca antică și medievală. Manual pentru cl. a 10-a de liceu.* / Demir Dragnev, Gheorghe Postică, Emil Dragnev; aparat metodic: Tatiana Mistreanu; com. de evaluare: Sergiu Musteață, Tatiana Moraru; Min. Înv. al Rep. Moldova; ref. șt.: Ioan Caproșu. – Chișinău: Civitas. – 2003, p. 208, ISBN: 9975-912-04-4.

Referințe:

Calendar național ... – Chișinău: BNRM. – 2006, p. 237.

История: Куррикулум для 10–12 кл. / Min. Educației al Rep. Moldova; trad.: Ludmila Skokova. – Ch.: Î.E.-P. „Știința”, 2010, p. 26.

126. Chicuș, Nicolae. *Istoria românilor: Epoca modernă: Manual pentru cl. a VIII-a. Partea a 2-a: (1850-1918)* / Nicolae Chicuș, Eugenia Danu, Demir Dragnev, Ion Negrei; aparat metodic: Nina Petrovski, Valentina Haheu. – Chișinău: Prut Internațional. – 2003, p. 119, ISBN: 9975-69-463-2.

127. Dragnev, Demir. *Istoria românilor: Sinteze și materiale didactice pentru bacalaureat* / D. Dragnev, E. Dragnev, Gh. Postică, I. Varta, N. Enciu, Gh. Nicolaev, S. Musteață. – Chișinău: Civitas. – 2003, p. 143 [1], ISBN: 9975-912-10-9.

128. Драгнев, Демир. *История румын: обобщения и дидактические материалы для экзамена на диплом бакалавра 2003* / Д. Драгнев, Г. Постикэ, Е. Драгнев, И. Варта, Н. Енчу; пер. с рум.: Александру Павлюк. – Кишинэу: Civitas. – 2003, p. 136, ISBN: 9975-912-12-5.

2004

129. Chicuș, Nicolae. *Istoria românilor: Material didactic pentru clasa a 8-a. Partea a 2-a: Epoca modernă (1850-1918)* / Nicolae Chicuș, Eugenia Danu, Demir Dragnev, Ion Negrei; aparat metodic: Nina Petrovski, Valentina Haheu. – Chișinău: Prut Internațional. – 2004, p. 119, ISBN: 9975-69-704-6.

130. Postică, Gheorghe. *Istoria românilor: Sinteze și materiale didactice pentru bacalaureat* / Gh. Postică, D. Dragnev, E. Dragnev, I. Varta, N. Enciu, T. Mistreanu. – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 136, ISBN: 9975-912-10-9.

131. Кикиуш, Н. *История румын: Новое время: Дидактический материал для 8-го класса. Часть II (1850-1918)* / Н. Кикиуш, Е. Дану, Д. Драгнев,

И. Негрей; пер.: Ала Грекова. – Кишинэу: Прут Интернационал. – 2004, с. 119, ISBN: 9975-96-146-3.

2005

132. Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor (Auxiliar didactic)* / Alexei Agachi, Igor Cașu, Demir Dragnev, Emil Dragnev, Octavian Munteanu. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 323, [13], ISBN: 9975-912-43-5.

Referințe:

Cocârlă, Pavel. *Unele considerații privind dregătorii târgurilor Țării Moldovei în secolul al XV-lea – prima jumătate a secolului al XVII-lea // Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In honorem Gheorghe Gonța.* – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 392.

Istoria românească va putea fi mai bine înțeleasă de tinerii basarabeni // [Resursă electronică]: Agenția de presă pentru românii de pretutindeni. – 2005, 13 noiem. – Accesibilă la adresa electronică: http://2005.rgnpress.ro/index.php?option=com_content&task=view&id=10077&Itemid=1

133. Dragnev, Emil. *Atlas de istorie universală și a românilor* / Emil Dragnev, Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 112, ISBN: 9975-912-44-3.

Recenzii:

Constantinov, Valentin. *Atlas de istorie universală și a românilor* // *Revista de Istorie a Moldovei.* – 2005. – Nr. 4 (64), p. 114–115.

Referințe:

Chicuș, Nicolae. *Istorie: Curriculum pentru cl. a 10-a – a 12-a, modernizat* / N. Chicuș, I. Șarov, N. Petrovski ș.a.; red.: M. Papuc; Min. Educației al Rep. Moldova. – Ch.: Î.E.-P. Știința. – 2010, p. 24.

134. Chicuș, Nicolae. *Istoria românilor: Epoca modernă: Partea a 2-a: (1850–1918): Manual pentru clasa a 8-a. Ed. a 4-a, revăz. și adăugită* / Nicolae Chicuș, Eugenia Danu, Demir Dragnev, Ion Negrei. – Chișinău: Prut Internațional. – 2005, p. 119, ISBN: 9975-69-805-0.

135. Кикущ, Николае. *История румын: Новое время. Часть II (1848–1918): Учебник для 8-го кл. Изд. 3-е* / Николае Кикущ, Еуджениа Дану, Демир Драгнев, Емил Драгнев. – Chișinău: Prut Internațional. – 2005, p. 119.

136. Постикэ, Георге. *История румын: с древнейших времен до наших дней.* Дидактические материалы. Изд. 3-е, доп. / Г. Постикэ, Д. Драгнев, Е. Драгнев ...; пер. с рум.: Е. Максименко, А. Павлюк. – Кишинэу: Civitas. – 2005, p. 352, ISBN: 9975-912-46-X.

2006

137. Dragnev, Emil. *Atlas de istorie universală și a românilor*. Ed. a 2-a. (rev. și compl.) / Emil Dragnev, Demir Dragnev; consult. șt.: Ioan Caproșu, Constantin Rezachevici. – Chișinău: Civitas. – 2006, p. 112, ISBN: 978-9975-80-016-7.

Referințe:

Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor* (auxiliar didactic). – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 152.

Chicuș, Nicolae. *Istorie: Curriculum pentru cl. a 10-a – a 12-a, modernizat* / N. Chicuș, I. Șarov, N. Petrovski ș.a.; red.: M. Papuc; Min. Educației al Rep. Moldova. – Ch.: Î.E.-P. Știința. – 2010, p. 24.

История: Куррикулум для 10–12 кл. / Min. Educației al Rep. Moldova; trad.: Ludmila Skokova. – Ch.: Î.E.-P. „Știința”, 2010, p. 27.

2007

138. Agachi, Alexei. *Dicționar de istorie*. Ed. a 2-a, revăz. și adăugită / alcăt.: Alexei Agachi, Igor Cașu, Demir Dragnev, Emil Dragnev, Virgil Pâslariuc, Nicolae Enciu, Octavian Munteanu, Gheorghe Postică; pict.: Ion Niță. – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 416, ISBN: 978-9975-80-137-9.

Recenzii:

Păpușoi, Liliana. *Dicționar de istorie*, Editura „Civitas” // *Flux*: ed. de vineri. – 2008. – 27 iunie.

Referințe:

Enciu, Nicolae. *Teoria plebiscitului în viziunea istoricului și juristului Alexandru V. Boldur* // *Akademios: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2016. – Nr. 2, p. 134.

Enciu, Nicolae. *Omagiul istoricului Ion Țișcanu // In honorem Ion Țișcanu. Studii de istorie a românilor*. – Cahul, 2011, p. 5, 8.

Tomuleț, Valentin. *Basarabia în epoca modernă (1812–1918) (Instituții, regulamente, termeni)*. Vol. 1. – Chișinău: CEP USM. – 2012, p. 28.

Eșanu, Andrei. *Neamul Cantemireștilor: Bibliografie*. – Chișinău: Pontos. – 2010, p. 348, 426.

Chicuș, Nicolae. *Istorie: Curriculum pentru cl. a 10-a – a 12-a, modernizat* / N. Chicuș, I. Șarov, N. Petrovski ș.a.; red.: M. Papuc; Min. Educației al Rep. Moldova. – Ch.: Î.E.-P. Știința. – 2010, p. 24.

Neagu, Gheorghe. *Anuarul Catedrei Discipline socio-umanistice*. – Bălți: Presa univ. bălțeană. – 2009, p. 163–164.

История: Куррикулум для 10–12 кл. / Min. Educației al Rep. Moldova; trad.: Ludmila Skokova. – Ch.: Î.E.-P. „Știința”, 2010, p. 27.

139. Chirtoagă, Ion. *Din istoria sudului Basarabiei (în contextul istoriei românilor): Materiale didactice pentru școala de cultură generală* / Ion Chirtoagă, Demir Dragnev, Larisa Harea, Maria Chicu, Valeriu Cojocaru. – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 148, ISBN: 978-9975-80-100-3.

Recenzii:

Amăriuței, Mihai-Cristian. *O istorie a sudului Basarabiei* // *Revista română* (Iași). – 2008. – Nr. 1 (51), p. 52. Disponibil la adresa electronică: <http://astra.iasi.roedu.net/texte/nr51IstorieSudBasarabia.html> – [Accesată la 4.V. 2016].

Referințe:

Țăranu, Anatol. *Unele considerente privind istoria conflictului secesionist de la Nistru* // *Akados: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2012. – Nr. 2 (25), p. 57, 58.

Șișcanu, Ion. *Aspecte ale moldovenismului românofob în spațiul românesc // 200 de ani de la anexarea Basarabiei de către Imperiul Țarist: consecințele raptului teritorial pentru românii basarabeni: Materialele Simpoz. șt. intern. 12-13 mai 2012.* – Cahul: Univ. „B.P. Hasdeu”, 2012, p. 10.

Baidaus, Eduard. *Relațiile româno-ucrainene în istoria Ucrainei-Rusiei. Considerente istoriografice (II)* // *Revista istorică*. – 2010. – Nr. 3-4. – Vol. XXI, p. 351.

Chicuș, Nicolae. *Istorie: Curriculum pentru cl. a 10-a – a 12-a, modernizat* / N. Chicuș, I. Șarov, N. Petrovski ș.a.; red.: M. Papuc; Min. Educației al Rep. Moldova. – Ch.: Î.E.-P. Știința. – 2010, p. 23.

История: Куррикулум для 10–12 кл. / Min. Educației al Rep. Moldova; trad.: Ludmila Skokova. – Ch.: Î.E.-P. „Știința”, 2010, p. 27.

140. Varta, Ion. *Istoria românilor: Epoca modernă. Manual pentru clasa a 11-a de liceu* / Ion Varta, Demir Dragnev, Emil Dragnev; aparat metodic: Tatiana Varta. – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 200, ISBN: 9975-77-058-3.

Referințe:

Bahnaru, Vasile. *Filologia și istoria sovietică moldovenească – diversiune științifică cu suport ideologic și geopolitic* // *Akados: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2016. – Nr. 2, p. 142.

2008

141. *Istoria modernă a Europei și Americii: sec. XV – anii '60 ai sec. XIX*. Ed. a 2-a, revăz. și completată / Eugeniu Certan, Mihai Cojocariu, Vasile Cristian, ... Demir Dragnev; coord.: E. Certan, V. Cristian, R. Oditets. – Chișinău: Univers Pedagogic. – 2008, p. 376, ISBN: 9975-48-032-1.

142. Dragnev, Demir. *Moldova, Țara Românească și Transnistria în sec. XVII–XVIII* (Capitolul XV) // *Istoria modernă a Europei și Americii: sec. XV – anii '60 ai sec. XIX*. Ed. a 2-a, revăz. și completată / coord.: E. Certan, V. Cristian, R. Oditets. – Chișinău: Univers Pedagogic. – 2008, p. 315–328.

143. Драгнев, Емил. *История: Древний Мир и Средние Века*. Учебное пособие по Всеобщей истории и истории румын: X класс / Емил Драгнев, Вирджил Пысларюк, Георге Постикэ, Демир Драгнев, Светлана Докина, Лидия Витион. – Кишинэу: Civitas. – 2008, p. 248.

2010

144. Dragnev, Emil. *Atlas de istorie universală și a românilor*. Ed. a 3-a, rev. și compl. / Emil Dragnev, Demir Dragnev; red.: D. Boicu; consult. șt.: Ioan Caproșu, Constantin Rezachevici. – Chișinău: Civitas. – 2010, p. 112, ISBN: 9975-912-44-3.

145. Dragnev, Emil. *Istorie. Epoca antică și medievală: manual pentru clasa a 10-a* / E. Dragnev, V. Pîslariuc, Gh. Postică, D. Dragnev, T. Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2010, p. 276, ISBN: 978-9975-912-38-9.

2011

146. Dragnev, Demir. *Istoria medievală (universală și a românilor): Manual pentru clasa a VI-a* / Demir Dragnev, Gheorghe Gonța, Pavel Cocârlă, Emil Dragnev; Ministerul Înv. al Rep. Moldova. – Chișinău: Știința. – 2011, 224 p.

147. Chicuș, Nicolae. *Istoria Românilor: Epoca modernă*. Partea a II-a (1850-1918). Manual pentru clasa a VIII-a / N. Chicuș, E. Danu, D. Dragnev, I. Negrei. – Chișinău: Prut Internațional. – 2011, p. 120.

2012

148. Dragnev, Emil. *Atlas de istorie a românilor și universală: hărți, eseuri, cronologii*. Ed. a 4-a, rev. și compl. / Emil Dragnev, Demir Dragnev; consult. șt.: Ioan Caproșu, Constantin Rezachevici. – Chișinău: Civitas. – 2012, p. 112, ISBN: 978-9975-912-36-5.

Referințe:

Dodul, Sabina. *În ajutor programei de studiu (Bibliografie selectivă pentru lectura extrașcolară a elevilor din cl. IV-XII): fascicula 61 / Min. Culturii al Rep. Moldova, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”*; resp. de ed.: Claudia Balaban. – Chișinău, 2015, p. 33.

149. Dragnev, Demir. *Istorie: Materiale pentru examenele de absolvire a gimnaziului: Clasa a IX-a / Alc.: Demir Dragnev, Tatiana Mistreanu, Marcela Cotruță [et al.]*. – Chișinău: Civitas. – 2012, p. 141, ISBN: 978-9975-4302-3-4.

150. Драгнев, Демир. *История: Пособие для сдачи экзаменов за гимназический курс / Сост.: Д. Драгнев, Т. Мистрян, М. Котруцэ, ...; пер.: Т. Демченко*. – Chișinău: Civitas. – 2012, p. 142, ISBN: 978-9975-4302-4-1.

2013

151. Lungu, Corina. *Istoria românilor și universală: Programa pentru examenul de bacalaureat (sesiunea de examene 2013) / Corina Lungu, Demir Dragnev, Tatiana Mistreanu [et al.]; rec.: Ludmila Tihonov, Eliza Cosovan [et al.]*. – Chișinău. – 2013, p. 38.

2016

152. Dragnev, Emil. *Atlas de istorie a românilor și universală: (hărți, imagini, eseuri, cronologie)*. Ed. a 5-a, rev. și compl. / Emil Dragnev, Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2016, p. 112.

ARTICOLE ȘTIINȚIFICE ÎN CULEGERI DE STUDII ȘI MATERIALE, ENCICLOPEDII, REVISTE

1957

153. *Общественный строй молдавской общины по грамотам XV века // Сборник Студенческой научной организации (СНО)*. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1957, p. 13–20.

154. *Первое обращение Молдавии к России о принятии в Российское подданство // Сборник СНО*. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1957, p. 5–12.

1958

155. Dmitriev, Pavel. *Catagrafii în Moldova în sec. XVIII-XIX / Pavel Dmitriev, Demir Dragnev // Cultura Moldovei*. – 1958. – Nr. 45. (cu car. chirilice).

156. *К вопросу о молдавской системе мер* / Д. Драгнев, М. Мунтян // Учёные записки Кишинёвского Университета. – 1958. – Том. 35, с. 117–128.

157. *Украинские летописи о молдавско-украинских отношениях середины XVIII века* / Д.М. Драгнев // *Материалы первой Конференции молодых ученых МССР*. – Кишинэу. – 1958, р. 11–12.

1960

158. Dmitriev, Pavel. *Un autograf inedit al Mitropolitului Dosoftei [Zapisul dat la 11 oct. 1692 de Mitropolitul Dosoftei la Jalcova neguțătorului moldovean Cinea Neculaev]* / Pavel Dmitriev, Demir Dragnev, P. Sovetov // Nistru. – 1960. – Nr. 1, p. 153–155. (cu car. chirilice).

159. Дмитриев, П.Г. *К вопросу о происхождении названия города Кишинёв и первых упоминаниях о нём* / П.Г. Дмитриев, Д.М. Драгнев // *Тезисы Докладов Второй Конференции молодых ученых Молдавии*. – Кишинэу: Штиинца. – 1960, с. 6–7.

1961

160. *Аграрное законодательство К. Маврокордата и изменение правового положения крестьян в середине XVIII в.* / Д.М. Драгнев // *Тезисы Докладов и Сообщений: Четвертая сессия симпозиума по аграрной истории Восточной Европы* (Рига, 1961 г.). – Рига. – 1961, с. 112–116.

161. *Украинские летописи о молдавско-украинских отношениях середины XVIII века* / Д.М. Драгнев // *Вековая Дружба. Материалы научной сессии Инст. истории Молдавского филиала АН СССР* (27–29 ноября 1958 г.). – Кишинэу: Изд. Штиинца. – 1961, с. 183–197.

1962

162. Mohov, N. *Documente din arhivele sovietice privitoare la istoria medievală a Moldovei și Țării Românești* / N. Mohov, E. Russev, P. Dmitriev, D. Dragnev, P. Sovetov // *Studii: Revistă de istorie* (București). – 1962. – Nr. 3 (An. XII), p. 135–162.

Referințe:

Советов, П.В. *Исследования по истории феодализма в Молдавии. Т. 1. (Очерки истории землевладения в XV–XVIII вв.)*. – Кишинэу: Штиинца. – 1972, с. 67.

163. *О доле (резеишском) землевладении в Молдавии XVII–XVIII в.* / Д.М. Драгнев // *Доклады сессии симпозиума по аграрной истории Восточной Европы*. – Минск. – 1962, с. 125–139.

1963

164. *Аграрное законодательство К. Маврокордата и изменение правового положения крестьян в середине XVIII в.* / Д.М. Драгнев // *Ежегодник по аграрной истории Восточной Европы* (1961 г.). – Рига: Изд. АН Латв. ССР. – 1963, с. 252–261.

Referințe:

Советов, П.В. *Исследования по истории феодализма в Молдавии*. Т. 1. (*Очерки истории землевладения в XV-XVIII вв.*). – Кишинэу: Штиинца. – 1972, с. 475.

Ponomariov, Vitalie. *Considerații istoriografice privind reformele lui Constantin Mavrocordat în Principatele Românești* // *Analele științifice ale Universității „B.P. Hasdeu” din Cahul*. – Cahul. – 2008. – Vol. IV, p. 86, 87, 88.

Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea : (studiu istorico-genealogic)*. – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 39, 429.

165. *К вопросу о праве перехода молдавских крестьян в середине XVIII века* / Д.М. Драгнев // *Известия Академии Наук МССР. Серия обществ. наук*. – 1963. - № 2, с. 44–51. – Рез. на молд. яз.

Referințe:

История Балкан. Век восемнадцатый / Отв. ред.: В.Н. Виноградов. – Москва: Наука. – 2004, с. 214, 215.

1964

166. *К вопросу классовой и национально-освободительной борьбы молдавских крестьян в конце XVII – середине XVIII в.* / Д.М. Драгнев // Тезисы Докладов и сообщений седьмой (Кишиневской) сессии симпозиума по аграрной истории Восточной Европы (окт. 1964 г.). – Кишинёв. – 1964, с. 118–121.

167. *Орезешском землевладении в Молдавии XVI – середины XVIII вв.* / Д.М. Драгнев, П.В. Советов // *Ежегодник по аграрной истории Восточной Европы за 1962 год*. – Минск: Наука и техника. – 1964, с. 254–264.

Referințe:

Gonța, Alexandru I. *Satul în Moldova medievală. Instituțiile*. Ed. a doua. – Iași: Ed. Panfilius. – 2011, p. 245.

Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea : (studiu istorico-genealogic)*. – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 39, 429.

1965

168. Гросул, Я.С. *Основные этапы развития и разложения резешского землевладения в Молдавии. К истории земельных правоотношений* / Я.С. Гросул, Д.М. Драгнев, П.В. Советов // Учёные Записки Кишиневского Госуниверситета (Серия юридическая). – Т. 79. – 1965, с. 163–183.

Referințe:

Gonța, Alexandru I. *Satul în Moldova medievală. Instituțiile*. Ed. a doua. – Iași: Ed. Panfilius. – 2011, p. 245.

Marșalcovschi, Teo-Teodor. *Bălți de altădată // Manuscrise de Dimitrie Balica comisul* / Teo-Teodor Marșalcovschi, Maria Abramciuc, Elena Harconița. – Bălți: Biblioteca Științifică. – 2012, p. 10, 20.

Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea : (studiu istorico-genealogic)*. – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 39, 429.

История Балкан. Век восемнадцатый / Отв. ред.: В.Н. Виноградов. – Москва: Наука. – 2004, с. 213.

1966

169. *Об установлении турецко-фанариотского режима в Молдавии в первой половине 18 в.* / Д.М. Драгнев // Материалы 4-й Конференции Молодых Учёных Молдавии (сент. 1964 г.), Секц. ист. – Кишинёв. – 1966, с. 48–52.

170. *Обсуждение научных статей, опубликованных в изданиях Института истории АН МССР за 1963–1964 гг.* / Д.М. Драгнев // Известия АН МССР. Серия обществ. наук. – 1966. - № 2, с. 66–70.

1968

171. *Перестройка структуры землевладения в Молдавии XV–XVIII вв.* / Д.М. Драгнев, П.В. Советов // История СССР (Москва: Наука). – 1968. – № 1, с. 70–92.

Referințe:

Marșalcovschi, Teo-Teodor. *Bălți de altădată // Manuscrise de Dimitrie Balica comisul*. – Bălți: Biblioteca Științifică. – 2012, p. 10, 20.

1970

172. *Așezământul lui Constantin Mavrocordat din 1749* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească (E.S.M.)*. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 314. [Cu car. chirilice]

173. *Așezământul lui Grigore III Ghica din 1 ian. 1766* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 313–314. [Cu car. chirilice]

174. *Axinte Uricariul* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 68. [Cu car. chirilice]

175. *Baba Novac* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 316. [Cu car. chirilice]

176. *Basarabi* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 363. [Cu car. chirilice]

177. *Bezmen* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 376. [Cu car. chirilice]

178. *Bogdan (I, II, III)* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 449. [Cu car. chirilice]

179. *Breslași* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 486. [Cu car. chirilice]

180. *Bresle* / Demir Dragnev, V. Jucov // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 486. [Cu car. chirilice]

181. *Bucovina* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 511. [Cu car. chirilice]

182. *Bujor Ștefan* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 507–508. [Cu car. chirilice]

183. *Vasile Lupu* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. I. – Chișinău, 1970, p. 569–570. [Cu car. chirilice].

1971

184. *Documente privind istoria României* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească (E.S.M.)*. Vol. 2. / red.: Ia.S. Grosul; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: Editura Academiei de Științe a RSSM, 1971, p. 347. [Cu car. chirilice].

185. *Dovbuș, Olexa. (1700–1745)* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 2. / red.: Ia.S. Grosul; rec. șt.: Compart.

„Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et al.]. – Chişinău: Editura Academiei de Ştiinţe a RSSM, 1971, p. 342. [Cu car. chirilice].

186. *Duca, familie de boieri şi domni* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 2. / red.: Ia.S. Grosul; rec. şt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et al.]. – Chişinău: Editura Academiei de Ştiinţe a RSSM, 1971, p. 385. [Cu car. chirilice].

187. *Jilişte, bătălia de la ~* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 2. / red.: Ia.S. Grosul; rec. şt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et al.]. – Chişinău: Editura Academiei de Ştiinţe a RSSM, 1971, p. 515. [Cu car. chirilice].

188. *Arhiva istorică: Nepieritoare relicve (Documente despre campania de la Prut din 1711)* / D. Dragnev, N. Mohov // *Moldova*. – 1971. – Nr. 7, p. 10–11. [Cu car. chirilice].

1972

189. *Динамика численности народонаселения и некоторые миграционные процессы в Карпато-Дунайских землях XVIII в.* / Д.М. Драгнев // *Юго-Восточная Европа в средние века* / Ред. кол.: Я. С. Гросул (отв. ред.), ... – Кишинёв: Штиинца. – 1972, с. 277–327.

Referinţe:

История Балкан. Век восемнадцатый / Отв. ред.: В.Н. Виноградов. – Москва: Наука. – 2004, с. 213.

Век Екатерины II. Дела Балканские / отв. ред.: В.Н. Виноградов. – Москва: Наука. – 2000, с. 56.

190. *О применении и характере наёмного труда в вотчинном хозяйстве Молдавии XVII – нач. XIX в.* / Д.М. Драгнев // *Вопросы экономической истории Молдавии эпохи феодализма и капитализма*. – Кишинев: Штиинца. – 1972, с. 126–167.

1973

191. *Lăturaşi* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 4. / red.: I. Varticean; rec. şt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et al.]. – Chişinău: Redacţia Principală a Enciclopediei Sovietice Moldoveneşti, 1973, p. 158. [Cu car. chirilice].

192. *Mavrocordat, familie defanarioţi* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 4. / red.: I. Varticean; rec. şt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et al.]. – Chişinău: Redacţia Principală a Enciclopediei Sovietice Moldoveneşti, 1973, p. 161. [Cu car. chirilice].

1974

193. *Интересное сравнительно-историческое исследование проблем феодализма в Юго-Восточной Европе* / Д. Драгнев, Г. Федоров // Советское славяноведение (Москва.). – 1974. – № 3, с. 501–506.

194. *Об особенностях экономического развития Дунайских княжеств в конце XVII–XVIII вв.* / Д.М. Драгнев // Доклады и сообщения советской делегации, III Международный Съезд по изучению стран Юго-Восточной Европы. – Москва: Национальный комитет историков Советского Союза, Балканская секция. – 1974, р. 99–107.

195. *Прогресс, замедлённое развитие или экономический упадок? (Об особенностях экономического развития Дунайских княжеств в XVII–XVIII вв.)* // Юго-восточная Европа в эпоху феодализма. Резюме докладов Кишиневского симпозиума 1973 г. / Ред.: В.Д. Королюк, П.В. Советов. – Кишинев: Штиинца. – 1974, с. 127–143.

Referințe:

Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea : (studiu istorico-genealogic)*. – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 429.

1975

196. *Reformele lui Constantin Mavrocordat* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 5. / red.: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et al.]. – Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1975, p. 502. [Cu car. chirilice].

197. *Щедрость исследователя [К 60-летию Е.М. Руссева]* / Д. Драгнев // Советская Молдавия. – 1975. – 24 дек.

1976

198. *Răscoala împotriva domnului Mihai Racoviță din 1716–1717* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 6. / red.-șef: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. – Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești. – 1976, p. 52. [Cu car. chirilice].

199. *Răzeși* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 6. / red.-șef: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. – Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești. – 1976, p. 48. [Cu car. chirilice].

200. *Об особенностях экономического развития Дунайских княжеств в конце XVII – XVIII вв.* / Д.М. Драгнев // Балканские исследования: Проблемы истории и культуры. Сборник / Отв. ред.: Г.Л. Арш. – Москва: Наука. – 1976, с. 31–40.

1977

201. *Haiducie* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească (E.S.M.)*. Vol. 7. / red.-șef: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. – Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1977, p. 202. [Cu car. chirilice].

202. *Țărani* / Demir Dragnev // *Enciclopedia Sovietică Moldovenească (E.S.M.)*. Vol. 7. / red.-șef: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: D. Dragnev [et al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. – Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1977, p. 286. [Cu car. chirilice].

1978

203. *Основные этапы развития и разложения общины в Молдавии (до нач. XIX в.)* / Д.М. Драгнев, П.В. Советов // *Славяно-волошские связи: Сборник*. – Кишинев: Штиинца. – 1978, с. 64–114.

Referințe:

Удальцова, З. *История крестьянства в Европе: эпоха феодализма*. Т. 2-й. – Москва: Наука. – 1986, с. 680.

Polevoi, L. *Întemeierea Statului Moldovenesc medieval timpurie. Primii domni ai Țării Moldovei* // *Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri pînă în epoca modernă: Aspecte din viața politică, socială și a culturii*. – Chișinău: Știința. – 1992, p. 77.

Negrei, Ion. *Восстание 1671–1672 гг. в Молдове* // *Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In honorem Gheorghe Gonța*. – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 457.

1979

204. *Институт истории* / Д.М. Драгнев // Академия наук Молдавской ССР. – Кишинэу. – 1979, с. 14–17.

1982

205. *La izvoarele cercetării istoriei Moldovei [70 de ani din ziua nașterii lui Ia.S. Grosul]* / Demir Dragnev // *Literatura și Arta*. – 1982. – 23 sept., p. 2. - [Cu car. chirilice].

206. *Институт истории АН МССР / Д. Драгнев // Советская Молдавия: Краткая Энциклопедия / Гл. ред.: И.К. Вартичан [и др.]. – Кишинэу: Главная Ред. Молд. Сов. Энциклопедии. – 1982, с. 217.*

207. *История Молдавской ССР / Д. Драгнев // Советская Молдавия: Краткая Энциклопедия / Гл. ред.: И.К. Вартичан. – Кишинэу: Главная Ред. Молд. Сов. Энциклопедии. – 1982, с. 224.*

1984

208. *Sovetov, P. Savant, organizator, îndrumător (80 de ani de la nașterea lui N. A. Mohov, savant mold., dr. în științe istorice) / P. Sovetov, D. Dragnev // Comunistul Moldovei. – 1984. – Nr. 12. – P. 65-69. - (Cu car. chirilice); Ibidem, (în limba rusă), с. 64–68.*

209. *Перестройка социально-демографической структуры молдавского села в период позднего феодализма / Д. Драгнев // Социально-демографические аспекты развития производительных сил деревни. – Москва. – 1984, с. 177–181.*

210. *Царанов, В. Развитие исторической науки / В. Царанов, Д. Драгнев // Развитие науки в Молдавской ССР. – Кишинёв: Штиинца. – 1984, с. 290–314.*

211. *Становление и развитие советской медиевистики по истории Молдавии / Д. Драгнев, П. Советов // Историческая наука Советской Молдавии. К 60-летию образ. МССР. – Кишинёв: Штиинца. – 1984, с. 128–150.*

1986

212. *Развитие исторических исследований в Академии наук Молдавской ССР / Д. Драгнев // Известия Академии Наук МССР. – 1986. - № 2, с. 3–17.*

1988

213. *Проблемы феодальной государственной собственности и государственной эксплуатации на Руси и в Молдавии в период перехода от развитого к позднему феодализму (общее и особенное) / Д. Драгнев // Проблемы феодальной государственной собственности и государственной эксплуатации (Ранний и развитой феодализм). Тезисы докладов и сообщений. – Москва. – 1988, р. 115–118.*

1989

214. *Село и город Молдавии в начальной стадии кризиса феодальной системы / Д. Драгнев, П. Кокырлэ // Взаимосвязи города*

и деревни в их историческом развитии: XXII-я сессия Всесоюзного симпозиума по изучению проблем аграрной истории. Тезисы докладов и сообщений. – Минск. – 1989, с. 128–132.

Referințe:

Arapu, Valentin. *Dimensiunile economică și socială ale procesului de modernizare a Țării Moldovei în a doua jumătate a sec. XVIII* // *Studia Universitatis Moldaviae*. – 2015. – Nr. 4 (84), p. 57.

215. Эволюция отработочной ренты в царской деревне в последней трети XVIII – 30 гг. XIX в. / Демир Драгнев // Вопросы истории Молдавии XIX - нач. XX в. – Кишинэу: Штиинца. – 1989, с. 22–60.

Referințe:

Ponomariov, Vitalie. *Considerații istoriografice privind reformele lui Constantin Mavrocordat în Principatele Românești* // *Analele științifice ale Universității „B.P.Hasdeu”*. – Cahul, 2008. – Vol. IV, p. 86, 87, 88.

1990

216. Военные статистические описания Молдовы и Валахии конца XVIII – нач. XIX в. как исторический источник / Демир Драгнев // *Молд. ист. журн.* – 1990. – № 3, p. 34–40.

Referințe:

Bibliografia istorică a României (1994–1999). Vol. IX / Academia Română; coord.: Gheorghe Hristodol. – Cluj-Napoca. – 2000, p. 218.

1992

217. *Admirabile bătălii științifice* / Demir Dragnev, Gheorghe Rusnac // *Făclia*. – 1992. – 18 dec.

218. *Instaurarea regimului turco-fanariot în Moldova: În ajutorul profesorilor de istorie* / Demir Dragnev // *Revistă de istorie a Moldovei*. – 1992. – Nr. 2 (10), p. 65–76.

Referințe:

Eremia, Ion. *Istoria românilor (Epoca medievală): Curs de prelegeri. Partea a II-a (1504-1750)* / Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Psihologie, Catedra Istoria Românilor. – Chișinău: Cartdidact. – 2003, p. 79, 86, 139, 176, 200.

219. *Premisele epocii moderne în Moldova și Țara Românească în viziunea lui Nicolae Iorga* / Demir Dragnev // *Revistă de istorie a Moldovei*. – 1992. – Nr. 1(9), p. 26–29.

Referințe:

Bibliografia istorică a României (1994–1999). Vol. IX / Academia Română; coord.: Gheorghe Hristodol. – Cluj-Napoca. – 2000, p. 25–26.

1993

220. Eșanu, Andrei. *Considerații privind constituirea civilizației medievale românești* / Andrei Eșanu, Demir Dragnev // Moldova: deschiderii științifice și culturale spre Vest: Congresul al XVIII-lea al Academiei Româno-Americane de Științe și Arte. – Chișinău: Știința. – 1993. – Vol. 1, p. 243–244.

221. Eșanu, Andrei. *Familia Abaza în Rusia: Noi contribuții documentare* / Andrei Eșanu, Demir Dragnev // *Anuarul Institutului de Istorie „A.D. Xenopol”* (Iași). – Vol. XXX. – 1993. – P. 671–679; Arhiva genealogică. – 1993. – Nr. 1-2, p. 670–678.

Referințe:

Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea : (studiu istorico-genealogic)*. – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 411, 429.

Bacalov, Sergiu. *Neamul Abăzeștilor în a doua jum. a sec. al XVII-lea – înc. sec. XVIII // Civilizația medievală și modernă în Moldova. În onorem Demir Dragnev: Studii*. – Ch.: Civitas, 2006, p. 420, 426, 428, 430.

Gorovei, Ștefan. *Dimitrie Cantemir (1673–1723) // Arhiva genealogică* (Iași). – 1999. – Nr. 1–4, p. 29.

Bibliografia istorică a României (1989–1994). Vol. VIII / Academia Română; coord.: Gheorghe Hristodol. – București: Ed. Academiei Române. – 1996, p. 239.

222. *Tranziția la modern în viziunea lui N. Iorga* / Demir Dragnev // *Moștenirea lui Nicolae Iorga*. – Bălți: Ed. Universitas. – 1993, p. 37–41.

1994

223. *Date inedite despre urmașii vornicului Ilie Abaza în Rusia* / Demir Dragnev, Andrei Eșanu // *Revista de istorie*. – 1994. – Nr. 2 (18), p. 3–9.

Referințe:

Bibliografia istorică a României (1994–1999). Vol. IX / Academia Română; coord.: Gheorghe Hristodol. – Cluj-Napoca. – 2000, p. 84.

Tcaci, Vladimir. *Considerații privind poziția populației Moldovei față de războiul ruso-turc din 1768–1774* / Vladimir Tcaci // *Analele*

Asociației Naționale a Tinerilor Istorici din Moldova: rev. de istorie. – 2012. – Nr. 10, p. 113.

Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea : (studiu istorico-genealogic).* – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 398, 411.

224. *Evoluția sistemelor de agricultură în Basarabia în sec. al XIX-lea* / Demir Dragnev // Al XIV-lea Simpozion național de istorie și retrologie agrară al României: 23-27 august 1994 / Volum îngrijit de: Ioan Ciută, Ioan Mitrea, Ioan Ungureanu. – Bacău: Editura societății de istorie și retrologie agrară din România. – 1994, p. 456.

225. *Evoluția structurii sistemului agrar din Moldova medievală (sec. al XIV-lea – începutul sec. al XIX-lea)* / Demir Dragnev // Primul Simpozion național de istorie și retrologie agrară din Moldova, (Chișinău, 8-10 iunie 1994). – Chișinău: Știința. – 1994, p. 31–39.

226. *Sesiunea științifică jubiliară „Dimitrie Cantemir și epoca sa”* [Chișinău, 20 oct. 1993] / Demir Dragnev // *Revista de istorie a Moldovei.* – 1994. – Nr. 1 (17), p. 78–79.

227. *Susțineri de teze de doctorat* / Demir Dragnev // *Revista de istorie a Moldovei.* – 1994. – Nr. 3–4 (19–20), p. 111.

1995

228. *Zonele economico-agrare din Moldova în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea* / Demir Dragnev // Al XV-lea Simpozion național de istorie și retrologie agrară al României: 28 august–1 septembrie 1995. – Arad. – 1995, p. 47–49.

1996

229. *Institutul de Istorie – una din cele mai vechi instituții academice din Republica Moldova* / Demir Dragnev // *Revista de istorie a Moldovei.* – 1996. – Nr. 3 (27), p. 5–20.

Referințe:

Bibliografia istorică a României (1994–1999). Vol. IX / Academia Română; coord.: Gheorghe Hristodol. – Cluj-Napoca. – 2000, p. 547.

Petrencu, Anatol. *Basarabia în al Doilea Război Mondial (1940–1944).* – Chișinău, 1997, p. 181, 223.

2000

230. *Difuzarea cărților manuscrise româno-slave în spațiul sud-est European (sec. XIV–XVII) / Demir Dragnev // Revista de istorie a Moldovei.* – 2000. – Nr. 1–2, p. 66–67.

2001

231. *Istoria națională din Republica Moldova – parte componentă a istoriei românilor (epoca medievală) / D. Dragnev, A. Eșanu, P. Parasca, Gh. Gonța [et al.] // Limba română.* – 2001. – Nr. 4–8. – P. 221–225; *Cugetul: Revistă de istorie și cultură.* – 2001. – Nr. 2, p. 48–51.

2002

232. *Academicianul Iachim Grosul – 90 de ani de la naștere / Demir Dragnev // Revista de istorie a Moldovei.* – 2002. – Nr. 1–2 (49–50), p. 5–9.

233. *Constatări privind periodizarea evoluției forțelor armate ale Țării Moldovei / Demir Dragnev // Revista de istorie a Moldovei (RIM).* – 2002. – Nr. 3–4 (51–52), p. 5–13.

Referințe:

Tabuncic, Sergiu. *Anul 1711 în relațiile moldo-ruse. Monumentul de la Semeni // Basarabia – 1812. Problemă națională, implicații internaționale.* – București: Ed. Academiei Române. – 2014, p. 61.

234. *Cu privire la apariția în Rusia moscovită a unor lucrări provenite din spațiul românesc (sfârșitul sec. al XV-lea) / Demir Dragnev // Anuarul Institutului de cercetări socio-umane „Gheorghe Șincai” (Academia Română).* – Târgu Mureș. – 2002–2003. – Vol. V–VI, p. 313–323.

235. *Evoluția relațiilor politice româno-polone în lumina unei noi publicații de documente / Demir Dragnev // Revista de istorie.* – 2002. – Nr. 1–2 (49–50), p. 66–69.

2003

236. *Considerații privind raporturile agrare dintre proprietarii funciari și țărani din Basarabia în prima jumătate a secolului al XIX-lea / Demir Dragnev // In memoriam professoris Mihail Muntean. Studii de istorie modernă.* – Chișinău. – 2003, p. 137–146.

237. *Cu privire la apariția în Rusia moscovită a unor lucrări provenite din spațiul românesc (sf. sec. al XV-lea) / Demir Dragnev // Revista de istorie a Moldovei (RIM).* – 2003. – Nr. 1–2 (53–54), p. 38–45.

Referințe:

Gorovei, Ștefan S., Szekely, Maria Magdalena. *Princeps onnori lauda maior: O istorie a lui Ștefan cel Mare*. – Sfânta Mănăstire Putna: Ed. Mușatinii. – 2005, p. 566.

Gorovei, Ștefan S. *Titlurile lui Ștefan cel Mare. Tradiție diplomatică și vocabular politic // Studii și Materiale de Istorie Medie*. – 2005. – Vol. XXIII, p. 41.

238. *Umanismul elen în Țara Moldovei în sec. XVII-XVIII / Demir Dragnev // Raporturile moldo-grece în contextul relațiilor internaționale: Probleme și perspective*. – Chișinău: U.P.S. „Ion Creangă”. – 2003, p. 23–25.

2004

239. *Constatări privind activitatea științifică a Institutului de Istorie al A.Ș. a Moldovei / Demir Dragnev // Revista de istorie a Moldovei*. – 2004. – Nr. 1(57), p. 51–54; *Ibidem*, (în l. poloneză), p. 18–19.

240. *Constatări privind nivelul procesului de modernizare în Bulgaria până la eliberarea de sub dominația otomană / Demir Dragnev // Бессарабия и освобождение Болгарии / отв. ред.: Н. Червенков, Инст. межэтнич. исследований*. – Chișinău: „S.Ș.B.”. – 2004, p. 19–24.

241. *Simpozionul Științific Internațional consacrat memoriei marelui hatman al coroanei Stanislaw Zolkiewski [Cuvânt de deschidere] / Demir Dragnev // Revista de istorie a Moldovei*. – 2004. – Nr. 1 (57), p. 3–5.

2005

242. *Raporturile moldo-muntene la cumpăna secolelor XVI-XVII (unele constatări) / Demir Dragnev // Rezumatele tezelor Conferinței Internaționale „Dinastia Movileștilor – interferențe politice și culturale ale elitelor din Europa Centrală și de Est (sec. XVI–XVII)”*. – Chișinău. – 2005, p. 9.

243. *Zona de apărare din ținuturile de est („de margine”) ale Moldovei / Demir Dragnev // Ștefan cel Mare – personalitate marcantă în istoria Europei (500 de ani de la trecerea în eternitate)*. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 16–20.

Referințe:

Bacumenco, Ludmila. *Ținutul Orheiului în sec. XV–XVI*. – Iași: Ed. Universității „Al.I. Cuza”. – 2006, p. 77, 282, 284, 334.

Petcu, Marcu. *Fișier bibliografic // Analele Putnei*. – 2009. – Anul V, p. 483.

2006

244. *Știința istorică din Moldova în anii 1946-2006* / Demir Dragnev, Ion Jarcuțchi // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2006. – Nr 1-2 (65-66), p. 3–16.

Referințe:

Dolghi, Adrian. *Despre cum s-a scris istoria în URSS – un exemplu tipic al imixtiunii politicului în viața didactico-științifică* / Adrian Dolghi // *Transilvania: serie nouă*. – 2008. – Anul XXXVII (CXIII). – Nr. 11, p. 73.

Musteață, Sergiu. *Cariera de istoric în R.S.S. Moldovenească* // *Studii de arheologie și istorie în onoarea profesorului Gheorghe Postică*. – Chișinău: ULIM. – 2014, p. 428.

Xenofontov, Ion. *Războiul din Afghanistan (1978–1989): în memoria participanților din Republica Moldova: realitate istorică și imaginar social*. – Iași: Lumen, 2010, p. 27, 453.

2007

245. *Organizarea sistemului vamal în Moldova în secolul al XVIII-lea și înc. sec. al XIX-lea* / Demir Dragnev, Petru Costin // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2007. – Nr. 4 (72), p. 114–122.

246. *Развитие исторической науки в Республике Молдова (1991–2006 гг.)* / Д.М. Драгнев // *Историческое пространство : Проблемы истории стран СНГ*. – Москва: Наука. – 2007, с. 53–59.

2008

247. Țvircun, Victor. *Cantemireștii – o dinastie celebră: [opinii vizavi de personalitatea lui Dimitrie Cantemir]* / Victor Țvircun, Demir Dragnev, Claus Bochman // *Comunistul*. – 2008. – 28 noiem., p. 16.

248. *Evoluția situației demografice și circulația umană în spațiul românesc în secolul al XVIII-lea* / Demir Dragnev // *Țara Moldovei în contextul civilizației europene: In honorem Gheorghe Gonța*. – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 503–527.

249. *Moldova lui Ștefan cel Mare – centru al creștinătății ortodoxe* / Demir Dragnev // *Destin românesc: Serie nouă*. – 2008. – Nr. 4 (56), p. 41–49.

250. *Ștefan cel Mare – ocrotitor al credinței creștine ortodoxe* / Demir Dragnev // *Anuarul Bibliotecii municipale „Gh. Asachi”*. – Iași. – 2008. – Vol. XI, p. 79–87.

2009

251. *Formarea statului medieval Țara Moldovei: contribuții istoriografice* / Demir Dragnev // *Akados: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2009. – Nr. 2 (13), p. 54–57; *Destin românesc: Revistă de istorie și cultură*. – 2009. – Nr. 1 (59), p. 39–45.

252. *Iluminismul timpuriu în opera lui Dimitrie Cantemir și în cea a domnului fanariot Nicolae Mavrocordat* / Demir Dragnev // *Probleme actuale ale istoriei naționale: Studii în onoarea profesorului Pavel Parasca*. – Chișinău: ULIM. – 2009, p. 73–92.

Referințe:

Bibliografia istorică a României (2009–2010). Vol. XIII / Academia Română; coord. gen.: Nicolae Edroiu. – București: Ed. Academiei Române. – 2011, p. 738.

2010

253. *Constituirea și afirmarea statului medieval la est de Carpați: (Considerații istoriografice)* / Demir Dragnev // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2010. – Nr. 1 (81), p. 3–17.

Referințe:

Bibliografia istorică a României (2009–2010). Vol. XIII / Academia Română; coord. gen.: Nicolae Edroiu. – București: Ed. Academiei Române. – 2011. – P. 737.

Chirtoagă, Ion. *Evenimente politice de la Est de Carpați din a doua treime a sec. al XIV-lea și balada „Miorița”* // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2015. – Nr. 1, p. 12.

254. *Dimitrie Cantemir – autor al primei descrieri economico-geografice a Țării Moldovei* / Demir Dragnev // *Probleme ale științelor socioumane și ale modernizării învățământului. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” la 70 de ani*. Vol. 2. – Chișinău. – 2010, p. 492–502.

2012

255. *Academicianul Iachim Grosul: contribuții la știința istorică: [primul președinte al Academiei de Științe a Moldovei: In memoriam (1912–1976)]* / Demir Dragnev // *Akados: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2012. – Nr. 4 (27), p. 181–184.

256. *Considerații istoriografice privind evoluția populației autohtone în spațiul Carpato-Danubiano-Pontic în Evul Mediu timpuriu* / Demir

Dragnev // *Enciclopedia: revistă de istorie a științei și studii enciclopedice*. – 2012. – Nr. 1(2), p. 36–44.

257. *Eșecul politicii țarismului în transformarea Basarabiei în „vitrina Balcanilor”*: (1812–1828) / Demir Dragnev // *Destin românesc: serie nouă*. – 2012. – Nr. 4, p. 46–63.

258. *Modernitatea timpurie europeană și Țările Române (constatări istoriografice)* / Demir Dragnev // *In honorem Alexandru Moșanu. Studii de istorie medievală, modernă și contemporană a românilor*. – Cluj-Napoca. – 2012, p. 159–172.

2013

259. *Atitudinea administrației militare ruse față de populația băștinașă din Moldova în timpul războaielor ruso-turce din secolul al XVIII-lea* / Demir Dragnev // *Politica marilor puteri în Balcani și Europa Centrală : In honorem Gheorghe Gonța*. – Chișinău. – 2013, p. 107–115.

260. *Aportul academicianului Iachim Grosul la dezvoltarea științei istorice în Moldova* / Demir Dragnev // *Amintiri despre Iachim Sergheevici Grosul: [primul Preș. al Acad. de Științe a Moldovei]*. – Chișinău: [s. n.] – 2013, p. 134–140.

2014

261. *Documente inedite cu privire la unele moșii de la Est de Prut ale mănăstirii Golia (sec. XVII-XVIII)* [Țârgul Cucu, România] / Demir Dragnev, Larisa Svetlicinai // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2014. – Nr. 3 (99), p. 139–146.

262. *Evoluția regimului de dominație a Imperiului Rusiei asupra Basarabiei până la începutul anilor 1830: (aspecte din politica economică, socială și administrativă)* / Demir Dragnev // *Basarabia – 1812. Problemă națională, implicații internaționale*. – București: Ed. Academiei Române. – 2014, p. 243–260.

263. Constantinov, Valentin. *Profesorul Ioan Caprosu la 80 de ani* [dr. în istorie, prof., Doctor Honoris Causa al UPS „Ion Creangă” (2000)]: Omagiu / Valentin Constantinov, Demir Dragnev // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2014. – Nr. 3, p. 7–10.

264. *Fenomenul haiduciei în Țările Române până la începutul secolului al XIX-lea (Surse documentare și ficțiune folclorică)* / Demir Dragnev // *Retrospecții medievale. In honorem Professoris emeriti Ioan Caproșu* / Ed.: Victor Spinei, Laurențiu Rădvan, Arcadie M. Bodale. – Iași: Editura Universității „Al.I. Cuza”. – 2014, p. 155–169.

2015

265. *Eugen Russev, fondator al științei academice din Republica Moldova (la 100 de ani de la naștere)* / Demir Dragnev, Ion Xenofontov // *Akademios: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2015. – Nr. 4(19), p. 154–158.

266. *Eugen Russev – omul și savantul în contextul epocii sale (100 de ani de la naștere)* / Demir Dragnev, Ion Xenofontov // *Revista de Istorie a Moldovei*. – 2015. – Nr. 4 (104), p. 5–11.

267. *Evoluția politicii comercial-vamale a Țării Moldovei sub impactul economiilor – univers europeană și otomană (mijl. sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea)* / Demir Dragnev, Petru Costin // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2015. – Nr. 3 (103), p. 9–22.

268. *Istoricul Ion Chirtoagă la 70 de ani* / Demir Dragnev // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2015. – Nr. 1 (101), p. 5–8.

269. *Pavel Dimitriu – renumit istoric demograf* / Demir Dragnev // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2015. – Nr. 1 (101), p. 136–140.

2016

270. *130 de ani de la nașterea lui Alexandru V. Boldur – cercetător al istoriei Basarabiei în context românesc și european* / Demir Dragnev // *Akademios: Revistă de știință, inovare, cultură și artă: rev. de știință*. – 2016. – Nr. 2 (41), p. 126–130.

271. *Științele socio-umanistice: evoluție și personalități* / Demir Dragnev // *Akademios: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2016. – Nr. 3 (42), p. 57–61.

272. *Alexandra V. Boldur – profund cercetător al Basarabiei românești* // Demir Dragnev // *Destin românesc* – 2016. – Nr. 1(95), p. 107–115.

273. *Mișcarea haiducească din Țările Române: surse documentare și creație populară orală* // Demir Dragnev // *Destin românesc*. – 2016. – Nr. 2(96), p. 15–21; Nr. 3(97), p. 24–30.

2017

274. *Enciclopedia Moldovei*: [în vol.] / Acad. de Științe a Moldovei, Bibl. Șt. Centrală „A. Lupan” (Inst.) ; col. șt.-red.: redactor-șef: acad. Gheorghe Duca, membri: acad. Grigore Belostecinic, m.c. Demir Dragnev, ... – Chișinău : Biblioteca Științifică Centrală „A. Lupan” (Institut), 2017 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”) – . – ISBN 978-9975-9526-8-2.

[Vol.] 1 : A – Basarabia. – consultanți și recenzenți: Bahnaru V., ... Dragnev D., ... – redactori științifici: Adauge M., ... Dragnev D., ... – [autor/coautor a 30 de articole enciclopedice] – 2017. – 792 p. – ISBN 978-9975-9526-9-9.

PREFAȚATOR LA MONOGRAFII ȘI CULEGERI DE STUDII

1980

275. *Предисловие* / Д.М. Драгнев // *Социально-экономическая и политическая история Юго-Восточной Европы (до середины XIX века): Сб. статей.* – Кишинэу: Штиинца. – 1980, с. 3–7.

1991

276. *Предисловие* / Д. Драгнев // *Молдавский феодализм: Общее и особенное (История и культура).* – Кишинев: Штиинца. – 1991, с. 3–7.

1992

277. *Prefață* / Demir Dragnev // *Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri pînă în epoca modernă: Aspecte din viața politică, socială și a culturii* / red. resp.: Demir Dragnev; Acad. de Șt. a Moldovei, Inst. de Istorie. – Chișinău: Știința. – 1992, p. 3–5.

1994

278. *Introducere* / Demir Dragnev // *Evul Mediu timpuriu în Moldova: probleme de istoriografie și istorie urbană.* – Chișinău: Știința. – 1994, p. 3–10.

2004

279. *Cuvânt înainte* / Demir Dragnev // *Zabolotnaia, Lilia. Raporturile dinastice și rolul „diplomației de mariaj” în relațiile moldo-polone în a doua jumătate a secolului al XIV-lea – mijlocul secolului al XV-lea.* – Chișinău: [s.n.]. – 2004, p. 4–5.

280. *Introducere* / Demir Dragnev // *Ștefan cel Mare – în contextul epocii sale și al posterității.* – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 5–10.

2005

281. *Cuvânt înainte* / Demir Dragnev // *Ștefan cel Mare – personalitate marcantă în istoria Europei (500 de ani de la trecerea în eternitate).* – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 5–7.

282. *Cuvânt-înainte* / Demir Dagnev // Agachi, Alexei. *Dicționar de istoria românilor*. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 3.

283. *Notă asupra ediției* / Demir Dagnev // *Domnii Țării Moldovei. Studii* / Volum editat de Demir Dagnev / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de Ist.; ref.: Alexei Agachi, Ion Gumenăi, Alexandru Furtună. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 4.

2007

284. *Introducere* / Demir Dagnev // Chirtoagă, Ion. *Din istoria Sudului Basarabiei (în contextul istoriei românilor): Materiale didactice pentru școala de cultură generală*. – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 7–8.

285. *Prefață* / Demir Dagnev // *Prezențe basarabene în spiritualitatea românească (secolul al XIX-lea–prima jumătate a secolului al XX-lea)*. *Dicționar enciclopedic: [personalități notorii]* / alc.: Gheorghe Bobâna, Lidia Troianowski; pref.: Demir Dagnev. – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 3-8, ISBN 978-9975-928-95-3.

286. *Studiu introductiv și Sumar* / Demir Dagnev // *O istorie a regiunii transnistrene: din cele mai vechi timpuri până în prezent: Compendiu* / Ion Chirtoagă, Demir Dagnev, Gheorghe Cojocararu [et al.]; coord.: Demir Dagnev; red.: Larisa Svetlicinai. – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 3–5, 514–517.

2009

287. Felea, Alina. *Soroca: viață urbană și administrație (sf. sec. al XV-lea – înc. sec. al XIX-lea)* / Inst. de Ist., Stat și Drept al Acad. de Șt. a Moldovei; cuv. intr.: Demir Dagnev. – Chișinău: Pontos. – 2009, p. 239, ISBN: 9975-51-122-3.

288. *Prefață* / Demir Dagnev // Coadă, Ludmila. *Zemstva Basarabiei: Aspecte istorico-juridice*. – Chișinău: Pontos. – 2009, p. 14–15.

Referințe:

Bibliografia istorică a României (2009–2010). Vol. XIII / Academia Română; coord. gen.: Nicolae Edroiu. – București: Ed. Academiei Române. – 2011, p. 759.

2012

289. *Cuvânt-înainte* / Demir Dagnev // Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea : (studiu istorico-genealogic)*. – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 7–8.

290. *Cuvânt-înainte* / Demir Dagnev // Sava, Igor. *Domeniul mănăstiresc în Țara Moldovei în a doua jumătate a secolului al XIV-lea – secolul al XVI-lea*. – Chișinău: Pontos. – 2012, p. 332, ISBN 978-9975-51-348-7.

291. *Cuvânt-înainte* / Demir Dragnev // *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române: studii și materiale*. – Chișinău: Cartdidact. – 2012, p. 20–22.

2013

292. *Cuvânt-înainte* / Demir Dragnev // Bacalov, Sergiu. *Regiunea Nistrului de Jos. Istorie. Genealogie. Demografie. Vol. 1: Studii și documente* / Sergiu Bacalov. – Ch.: [s.n.]. – 2013, p. 314, ISBN: 978-9975-120-12-8.

293. *În loc de prefață* / Demir Dragnev // *Istoricul Vladimir Mischevca la 50 de ani: Biobibliografie* / Inst. de Istorie, Stat și Drept al A.Ș.M.; alcăt., red.: Vl. Mischevca. – Chișinău: Tipogr. „Elan Poligraf”. – 2013, p. 4–5.

2014

294. *Cuvânt-înainte* / Demir Dragnev // Tomuleț, Valentin. *Basarabia în epoca modernă: (1812–1918): (Instituții, regulamente, termeni)*. Ed. a 2- a rev. și adăug. – Chișinău: Lexon-Prim. – 2014, p. 672, ISBN 978-9975-4055-5-3.

2015

295. *Cuvânt-înainte* / Demir Dragnev, Pavel Cocârlă // Tomuleț, Valentin. *Politica comercial-vamală a țarismului în Basarabia și influența ei asupra constituirii burgheziei comercial-vamale (1812-1868)*. – Iași: TipoMoldova. – 2015, p. 5–7.

296. *Prefață* / Demir Dragnev // Mischevca, Vlad. *Geneza problemei basarabene – 1812* / Col. „Basarabia”. Volum îngrijit de Ion Candea, Viorel Coman. – București–Brăila: Editura Academiei Române. – 2016, p. 7–10.

INTERVIURI

1998

297. *Vom promova și în continuare adevărul istoric: dialog cu Demir Dragnev, dir. Inst. de Istorie al Acad. de Șt. a Moldovei* / Demir Dragnev; interlocutor: Rodica Trofimov // Flux: cotidian național. – 1998. – 2 apr.

2001

298. *Atitudinea oamenilor față de istorie este un barometru al democrației societății*: [interviu cu Demir Dragnev] / Demir Dragnev; cons.: Maria Praporșic // Flux: Cotidian național. – 2001. – 1 aug., p. 4.

2003

299. *A fi un istoric în Republica Moldova*: [Interviu acordat de către Demir Dragnev, dr. hab. în istorie] / Demir Dragnev; Consemnare: Ion Stici // InfoHis: Buletinul Informativ ANTIM. – 2003. – Nr. 3, p. 21–23.

300. *Istoria integrată – un experiment politic periculos*: [Interviu cu Demir Dragnev, academician, dr. hab. în istorie, prof. universitar] / Demir Dragnev; Consemnare: V. Gorincioi // *Democrația*. – 2003. – 2 sept., p. 3.

2004

301. *Istoria în direct* [Interviu cu Demir Dragnev, dr. hab. în ist., prof. univ., membru-corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, director al Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei] / Demir Dragnev; Consemnare: Gh. Cojocaru // *Caiete de istorie* (Chișinău). – Anul II. – 2004. – Nr. 2, p. 24–29.

2006

302. *Din 1994 a început o nouă campanie revanșardă, de mistificare și falsificare a istoriei*: Interviu [cu academicianul Demir Dragnev la 70 de ani] / Demir Dragnev; cons.: Valentin Constantinov // *Revista Română* (Iași). – 2006. – Nr. 3 (45), p. 4–7.

Referințe:

Prisac, Lidia. *File din activitatea Institutului de istorie, limbă și literatură al bazei/filialei moldovenești a AȘ a URSS (1946–1958)* // *Enciclopedia. Revistă de Istorie a Științei și Studii Enciclopedice*. – 2013. – Nr. 1 (4), p. 39.

Graba de a introduce istoria integrată urmărește nu numai obiective pedagogice: interviu [cu Demir Dragnev, dr. hab. în ist.] / Demir Dragnev // *Flux continuu*: ed. de vineri. – 2006. – 18 aug., p. 5.

2008

303. *Îmi doresc să avem o știință istorică modernă într-un stat cu adevărat liber și modern*: interviu cu istoricul Demir Dragnev / Demir Dragnev; pentru conformitate: Igor Nagacevski // *Jurnal de Chișinău*. – 2008. – 29 iul., p. 7–8.

304. *История – это факты, вольная трактовка исторических событий – это уже политика*: интервью с акад. Демиром Драгневым / записала: Ирина Астахова // *Кишиневский обозреватель*. – 2008. – 24 апр., с. 5.

2009

305. Chestionar: *Semnificații politice ale sărbătoririi de către autoritățile comuniste din Republica Moldova a 650 de ani de „statalitate moldovenească”* [realizat de red. rev. *Destin românesc*; au răspuns: Pavel Parasca, prof. univ., dr. hab. în istorie, Demir Dragnev, membru cor. al AȘM,

prof. univ., dr. hab. în istorie, Ion Eremia, prof. univ., dr. hab. în istorie [et al.] // *Destin românesc*: Ser. nouă. – 2009. – Nr. 1 (59), p. 36–52.

2010

306. *Epoca fanariotă – între mit și realitate*: Interviu [cu membrul corespondent al Acad. de Șt. a Moldovei, Demir Dragnev] / Demir Dragnev // *Magazin Istoric*. – 2010. – 9 ian.

307. *În perioada sovietică predam istoria românilor*: Interviu [cu membrul corespondent al Academiei de Științe a Moldovei Demir Dragnev] / Demir Dragnev; cons.: Elena Vrâncean-Șterbate // *Observatorul de Nord*. – 2010. – Nr. 28 (561). – 23 iulie, p. 4–6.

2012

308. *Anul 1812* [interviu cu D. Dragnev, dr. hab. în ist., prof. univ., membru corespondent al AȘM] / Demir Dragnev; interviu realiz. de Ilie Gulca // *Jurnal de Chișinău*. – 2012. – 16 mar., p. 16.

309. *Interviu „Revistei române”* / Demir Dragnev; cons.: Valentin Constantinov // *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române: studii și materiale*; vol. îngrijit de Emil Dragnev, Igor Șarov. – Chișinău: Cartdidact. – 2012, p. 574–579.

310. *Istoria în direct*: Interviu cu Demir Dragnev, dr. hab. în ist., prof. univ., membru-corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, director al Institutului de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei / Consemnare: Gh.Cojocar // *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române: studii și materiale*; vol. îngrijit de Emil Dragnev, Igor Șarov. – Chișinău: Cartdidact. – 2012, p. 562–573.

311. *Revenire acasă*: Interviu / Demir Dragnev; cons.: Elena Vrâncean-Șterbate // *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române: studii și materiale*; vol. îngrijit de Emil Dragnev, Igor Șarov. – Chișinău: Cartdidact. – 2012, p. 580–585.

2013

312. *Academicienii critică dur un ordin semnat de Maia Sandu* / Alexandru Moșanu, Andrei Eșanu, Demir Dragnev, ... // *Ziarul național*. – 2013. – 25 noiem., p. 4.

313. *Lideri de opinie despre referendumul privind limba română în Republica Moldova: „O intenție jalnică de a cerși voturi”* / [Intervievați: Demir Dragnev, istoric; Irina Condrea, filolog; Vasile Croitoru, politolog ș.a.] // *Adevărul*. – 2013. – 9 dec., p. 3.

RECENZENT

1966

314. *Совместная публикация советских и румынских ученых / Д.М. Драгнев, П.В. Советов // Советские архивы: Научно-теоретический и научно-практический журнал Главного архивного управления при Совете Министров СССР (Москва). – 1966. – № 2. – С. 108-110. – Рец. на книгу: Исторические связи народов СССР и Румынии в XV–начале XVIII в.: Документы и материалы: В 3-х т. Том 1-й: 1408–1632 гг. / Сост.: В.А. Костакел, Н.А. Мохов и др.; Ред. колл. тома: В.А. Костакел, Л.Н. Пушкарев (отв. ред.), Е.М. Руссев. – Москва: Наука. – 1965, с. 363.*

1971

315. *Совместная документальная публикация историков / Д.М. Драгнев, П.В. Советов // Известия АН МССР. Серия общественных наук. – 1971. - №3. – С. 91-95. – Рец. на книгу: Исторические связи народов СССР и Румынии в XV – начале XVIII в.: Документы и материалы: В 3-х т. Том 2-й: 1633-1673 гг. / Сост.: В.А. Костакел, Н.А. Мохов и др.; Ред. колл.: В.А. Костакел, Л.Н. Пушкарев, Е.М. Руссев. – Москва: Наука. – 1968, с. 446.*

1984

316. *Școala raportată la cerințele timpului / D. Dragnev, V. Ciburciu // Învățământul public. – 1984. – 9 mai. – Rec. la cartea: Избештский, И. Л. Совершенство обучения и воспитания учащейся молодёжи. – Кишинэу: Лумина. – 1983.*

317. Анцупов, И.А. *Землевладение и землепользование в Белорусии / И. Анцупов, Д.М. Драгнев // Известия АН МССР. Серия общественных наук. – 1984. – №2. – С. 75-77. – Рец. на книгу: Козловский, П. Г. Землевладение и землепользование в Белорусии в XVIII – первой половине XIX в. / ред.: Н.Н. Улащик. – Минск: Наука и техника. – 1982, с. 206.*

1985

318. Полевой, Л.Л. *Раннефеодальная Молдавия / Л.Л. Полевой; рец.: Д.М. Драгнев. – Кишинев: Штиинца. – 1985, с. 222.*

1989

319. Кокырла, П.С. *Социально-экономическое развитие молдавского города в конце XVIII – нач. XIX в. / П.С. Кокырла, рец.: П.Г. Дмитриев, Д.М. Драгнев, Р.Ю. Энгельгардт. – Кишинев: Штиинца. – 1989, с. 152.*

1993

320. *O nouă ediție a operei lui Alexandru Boldur / Demir Dragnev // Revista de istorie a Moldovei.* – 1993. – Nr. 4 (16). – P. 76-78. – Rec. la cartea: Boldur A.V. *Istoria Basarabiei*. Ed. a 2-a. – Buc.: V.Frunză; Chișinău: Legea, 1992, p. 543.

Referințe:

Dragnev, Demir. *130 de ani de la nașterea lui Alexandru V. Boldur – cercetător al istoriei Basarabiei în context românesc și european // Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă: rev. de știință.* – 2016. – Nr. 2 (41), p. 130.

1994

321. *O sinteză a istoriei învățământului și gândirii pedagogice din Moldova / D. Dragnev, I. Jarcuțchi // Făclia.* – 1994. – 24 iunie. – P. 3. – Rec. la c.: *Istoria învățământului și gândirii pedagogice în Moldova.* – Chișinău: Lumina, 1991; *Antologia gândirii pedagogice în Moldova.* – Chișinău: Știința, 1992.

2004

322. *Pontes: Review of South-East European Studies. I.* / Editorial Bord: Constantin Ciobanu, ... Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: CEP USM. – 2004, p. 200, ISSN: 1812-331.

2005

323. Dragnev, Demir. *Рецензия // Закон и жизнь.* – 2005. – Nr. 11. – C. 58. – Rec. la cartea: Чайковский А.С. *Плен: За чуждые и свои грехи. Военнопленные и интернированные в Украине: 1939–1953 гг.* – Киев. – 2005.

324. *Pontes: Review of South-East European Studies. II–III.* / Editorial Bord: Constantin Ciobanu, ... Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: CEP USM. – 2005, p. 224, ISSN: 1812-332; p. 300, ISSN: 1812-333.

2007

325. *Anuarul Catedrei Discipline Socioumanistice 2006– 2007 /* Col. de red.: Gheorghe Neagu, Nicolae Enciu, Petru Loghin; rec.: Demir Dragnev. – Bălți: Presa universitară bălțeană. – 2007, p. 83.

326. *Tradiții și valori culturale la Est de Carpați (sec. XVI– XX).* Materialele conf. șt. „Tradiții și valori culturale la Est de Carpați” / Acad. de Științe a Moldovei; Institutul de istorie, Stat și Drept; col. de red.: A. Eșanu (coord.), ...; rec.: D. Dragnev, A. Agachi, V. Cozma. – Chișinău: CEP USM. – 2007, p. 162.

2008

327. Agachi, Alexei. *Țara Moldovei și Țara Românească sub ocupația militară rusă (1806– 1812)*. Ed. a 2-a / Alexei Agachi; rec.: D. Dragnev, A. Moșanu. – Chișinău: Pontos. – 2008, p. 386, ISBN: 978-9975-72-087-8.

2009

328. *Anuarul Catedrei Discipline Socioumanistice 2007– 2008* / Col. de red.: Gheorghe Neagu (red. resp.), Nicolae Enciu, Igor Cojocaru; rec.: Demir Dragnev, Anatol Petrencu. – Bălți: Presa universitară bălțeană. – 2009, p. 169, ISBN: 978-9975-931-18-2.

329. Coadă, Ludmila. *Zemstva Basarabiei: Aspecte istorico-juridice* / Ludmila Coadă; rec.: Demir Dragnev, Alexei Agachi. – Chișinău: Pontos. – 2009, p. 348.

330. Felea, Alina. *Soroca: viață urbană și administrație (sf. sec. al XV-lea – înc. sec. al XIX-lea)* / Inst. de Ist., Stat și Drept al Acad. de Șt. a Moldovei; cuv. intr.: Demir Dragnev. – Chișinău: Pontos. – 2009, p. 239, ISBN: 9975-51-122-3.

331. *Pontes: Review of South-East European Studies. IV.* / Editorial Bord: Constantin Ciobanu, ... Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: CEP USM. – 2009, p. 254, ISSN: 1812-332.

2010

332. Dragnev, Demir. *Identitatea internațională a Principatului Moldovenesc // Akademos: Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă.* – 2010. – Nr. 4 (19), p. 172–174. – Rec. la cartea: Eremia, Ion. *Statutul juridic internațional al Țării Moldovei (de la origini până la începutul secolului al XVI-lea)*. – Chișinău: Pontos, 2010, p. 216.

2011

333. *In honorem Ion Țișcanu. Studii de istorie a românilor* / coord.: Nicolae Enciu; rec.: Demir Dragnev, Nicolae Enciu, Gh. Cojocaru [et al.]. – Cahul: Universitatea de Stat „B.P. Hașdeu”. – 2011, p. 540.

334. Jarcuțchi, Ion. *Comisia gubernială științifică a arhivelor din Basarabia: (sfârșitul secolului XIX – începutul secolului XX)* / Ion Jarcuțchi; resp. de ed.: C. Manolache; rec.: Andrei Eșanu, Demir Dragnev. – Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice. – 2011, p. 272, ISBN: 978-9975-4307-0-8.

335. *Simbolurile naționale ale Republicii Moldova* / Resp. de ed.: C. Manolache; coord. și red.: Silviu Andrieș-Tabac; red.: V. Bahnaru ș.a.;

rec.: Andrei Eșanu, Demir Dragnev, Mariana Șlapac. – Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice (Tipogr. „Bons Offices” SRL). – 2011, p. 636, ISBN: 978-9975-4145-8-6.

2012

336. Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea : (studiu istorico-genealogic)* / Sergiu Bacalov; rec.: Demir Dragnev, Valentin Constantinov, Vladimir Mischevca, Eugen Cernenchi. – Ch.: CEP USM. – 2012, p. 442, ISBN: 978-9975-71-282-8.

337. Eremia, Anatol. *Sângerei: oameni, istorie, spiritualitate* / Anatol Eremia, Vitalie Ciobanu, Alexandru Furtună, Viorica Răileanu, Albina Dumbrăveanu, Vasile Pavel, Nicolae Băieșu, Dinu Poștarencu; coord. și red. șt.: Gheorghe Duca, Ion Hadârcă; resp. ed.: Constantin Manolache; rec.: Maria Duca, Demir Dragnev, Ion Jarcuțchi. – Ch.: Inst. de Studii Enciclopedice. – 2012, p. 320, ISBN: 978-9975-4307-5-3.

338. Gonța, Gheorghe. *Țara Moldovei și Înalta Poartă. Un destin istoric* / Gheorghe Gonța; ref.: Demir Dragnev, Nicolae Ciubotaru. – Chișinău: UPS „Ion Creangă”. – 2012, p. 208, ISBN: 978-9975-46-131-3.

339. Jarcuțchi, Ion. *Comisia Gubernială științifică a Arhivelor din Basarabia (sfârșitul secolului XIX – începutul secolului XX)* / Ion Jarcuțchi; red. șt.: Mihai Aduge; rec.: Andrei Eșanu, Demir Dragnev. – Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice. – 2012, p. 272, ISBN: 978-9975-4307-0-8.

340. *O nouă realizare a Institutului de Studii Enciclopedice al AȘM* / Demir Dragnev // Revista de istorie a Moldovei. – 2012. – Nr. 2 (90). – P. 147-148; Lit. și arta. – 2012. – 12 ian., p. 7. – Rec. la cartea: Jarcuțchi, Ion. *Comisia Gubernială științifică a Arhivelor din Basarabia (sfârșitul secolului XIX – începutul secolului XX)* / Ion Jarcuțchi. – Chișinău, 2012, p. 272.

341. *Studiu enciclopedic consacrat raionului Sângerei* / Demir Dragnev // Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă. – 2012. – Nr. 2 (25), p. 157–159; Lit. și arta. – 2012. – 21 iun, p. 6. – Rec. la cartea: *Sângerei. Oameni, istorie, spiritualitate* / coord. și red. șt.: Gh. Duca, I. Hadârcă. – Chișinău, 2012, p. 232.]

342. Tomuleț, Valentin. *Basarabia în epoca modernă (1812–1918): (Instituții, regulamente, termeni):* [Vol. 1.] / Valentin Tomuleț; rec.: Demir Dragnev, Pavel Cocârlă, Ion Chirtoagă, Alexei Agachi, Ion Jarcuțchi, Dinu Poștarencu, Teodor Candu. – Ch. : CEP USM. – 2012, p. 420, ISBN: 978-9975-71-208-8.

343. Tomuleț, Valentin. *Basarabia în epoca modernă (1812– 1918): (Instituții, regulamente, termeni):* [Vol. 2.] / Valentin Tomuleț; rec.: Demir Dragnev, Pavel Cocârlă, Ion Chirtoagă, Alexei Agachi, Ion Jarcuțchi, Dinu Poștarencu, Teodor Candu. – Ch. : CEP USM.– 2012, p. 292, ISBN: 978-9975-71-209-5.

344. Tomuleț, Valentin. *Basarabia în epoca modernă (1812-1918): (Instituții, regulamente, termeni):* [Vol. 3.] / Valentin Tomuleț; rec.: Demir Dragnev, Pavel Cocârlă, Ion Chirtoagă, Alexei Agachi, Ion Jarcuțchi, Dinu Poștarencu, Teodor Candu. – Ch. : CEP USM. – 2012, p. 308, ISBN: 978-9975-71-210-1.

345. *Un nou model de studiere a istoriei locale* / Demir Dragnev// *Enciclopedia: Revistă de istorie a științei și studii enciclopedice.* – 2012. – Nr 1 (2). – P. 88-91. – Rec. la cartea: *Sângerei : Oameni, istorie, spiritualitate* / A. Eremia, V. Ciobanu, A. Furtună [et al.]. – Chișinău: Tipogr. Centrală. – 2012, p. 232.

2013

346. Cerga, Alexandru. *Bisericile Basarabiei. Dicționar enciclopedic. (Scurt istoric, imagini, bibliografie).* Vol. 1: A - Cahul / Alexandru Cerga; ref.-cons.: Demir Dragnev, Teodor Candu, Manole Brihuneț. – Chișinău: Civitas. – 2013, p. 413, ISBN: 978-9975-4499-5-3.

347. *Mănăstiri și schituri din Republica Moldova: Studii enciclopedice* / colectivul de aut.: Andrei Eșanu (coord.), Mihai Adauge, Alexei Agachi [et al.]; ref. șt.: Valeriu Pasat, Demir Dragnev, Nicolae Fuștei. – Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice. – 2013, p. 800, ISBN: 978-9975-4389-2-6.

348. Gumenâi, Ion. *Comunitățile romano-catolice, protestante și lipovenești din Basarabia în secolul al XIX-lea* / Ion Gumenâi ; rec.: Demir Dragnev, Valentin Tomuleț. – Ch.: Inst. de Studii Enciclopedice. – 2013, p. 283, ISBN: 978-9975-4239-2-2.

349. *Simbolurile naționale ale Republicii Moldova* / Silviu Andrieș-Tabac, Vladimir Bogdan [et al.]; red.: V. Bahnaru [et al.]; rec.: Andrei Eșanu, Demir Dragnev, Mariana Șlapac. – Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice. – 2013, p. 635, ISBN: 978-9975-4145-8-6.

350. *Studii de arhondologie și genealogie.* Vol. 1 / Coord.: Sergiu Bacalov; rec. șt.: Demir Dragnev, Valentin Constantinov, Liliana Condraticova. – Chișinău: [s.n.]. – 2013, p. 346, ISBN: 978-9975-80-826-2.

351. Крупеников, И. А. *История почвоведения в Молдове* / И. А. Крупеников, Д. М. Балтянский; отв. ред.: К. Манолаке; науч. ред.:

C. Андриеш; рец.: Д. Драгнев, V. Alexeev; Академия наук Молдовы; Институт почвоведения, агрохимии и защиты почв им. Н.А. Димо. — Кишинев: Инст. Энциклопед. исследований. — 2013, с. 296, ISBN: 978-9975-4307-2-2. — (Colecția „Istoria științei”).

2014

352. *Constituția – subiect de cercetare științifică* / Demir Dragnev, Ion Xenofontov // Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă. — 2014. — Nr. 1 (32), p. 164–165. — Rec. la cartea: Guceac, Ion. *Constituția la răscruce de milenii* — Chișinău, 2013, p. 416.

353. *Istoria relațiilor externe ale Țării Moldovei în documente și materiale* / Demir Dragnev // Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă. — 2014. — Nr. 1(32), p. 158–160. — Rec. la cartea: *Relațiile externe ale Țării Moldovei în documente și materiale (1360–1858)* / select. doc. și studiul introd.: I. Eremia. — Chișinău: CEP USM, 2013. — 954 p.]

354. *Târgul Lăpușna – parte a domeniului Mănăstirii Sfântului Ioan Gură de Aur din Iași: Documente privitoare la istoria târgului Lăpușna (1694-1813)* / Ed.: Teodor Candu; rec.: Demir Dragnev, Ion Gumenăi. — Chișinău: [s.n.]. — 2014, p. 60, ISBN 978-9975-4477-1-3.

355. Tomuleț, Valentin. *Basarabia în epoca modernă (1812–1918): (Instituții, regulamente, termeni)*: [Vol. 1, 2, 3.] / Valentin Tomuleț; Univ. de Stat din Moldova, Fac. de Istorie și Filosofie, Catedra Istoria Românilor, Universală și Arheologie. — Ed. a 2-a, rev. și ad.– rec.: Demir Dragnev, Pavel Cocârlă, Ion Chirtoagă, Alexei Agachi, Ion Jarcuțchi, Dinu Poștarencu, Teodor Candu. — Ch. : Lexicon-Prim.– 2014, p. 672, ISBN: 978-9975-4055-5-3.

356. *Un tezaur de surse istorice inedite:* / Demir Dragnev, Teo-Teodor Marșalcovschi // Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă. — 2014. — Nr. 2 (33), p. 146–150. — Rec. la cartea: Caproșu, I., Chiaburu, E. *Însemnări de pe manuscrise și cărți vechi din Țara Moldovei: Un Corpus*. Vol. 1-4. — Iași, Casa Editorială Demiurg. — 2008-2009.]

2015

357. Bacalov, Sergiu. *Elita social-politică și economică a Basarabiei: sec. XIX – începutul sec. XX. Vol. 1: Documente* / Acad. de Științe a Moldovei, Inst. de istorie; coord.. Sergiu Bacalov; recenzenti șt.: Demir Dragnev, Liliana Condraticova. — Chișinău: [s.n.]. — 2015, p. 352, ISBN: 978-9975-80-963-4.

358. Mischevca, Vladimir. *Prutul în destinul neamului românesc: (Oantologie istorico-literară a râului)* / Vlad Mischevca; recenziți.: Demir Dragnev, Iulian Filip, Ion Negrei. – Chișinău: Civitas. – 2015, p. 300, ISBN: 978-9975-912-60-0.

2016

359. Cerga, Alexandru. *Bisericele Basarabiei. Dicționar enciclopedic (Scurt istoric, imagini, bibliografie)*. Vol. II: C/Alexandru Cerga; ref.-cons.: Demir Dragnev, Teodor Candu; Manole Brihuneț. – Chișinău: Tipogr. Centrală. – 2016, p. 758, ISBN: 978-9975-53-765-0.

COORDONATOR, REDACTOR, CONSULTANT ȘTIINȚIFIC

1971

360. *Enciclopedia Sovietică Moldovenească (ESM)*. Vol. 2. / red.: Ia. S. Grosul; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: Editura Academiei de Științe a RSSM, 1971, p. 564 [Cu car. chirilice].

Recenzii:

Varticean, Iosif. *ESM – prima enciclopedie a poporului moldovenesc*. – Moldova Socialistă. – 1978. – 6 mai. – (Cu caractere chirilice).

1972

361. *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 3. / red.: Ia. S. Grosul; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1972, p. 575 [Cu car. chirilice].

1973

362. *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 4. / red.: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1973, p. 548 [Cu car. chirilice].

1975

363. *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 5. / red.: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1975, p. 528 [Cu car. chirilice].

1976

364. *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 6. / red.-șef: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. – Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești. – 1976, p. 511 [Cu car. chirilice].

365. *История народного хозяйства СССР (с древнейших времён до 1812)* / АН МССР, Институт истории; ред. колл.: Д.М. Драгнев и др. – Кишинев: Штиинца. – 1976, с. 435.

Referințe:

Gonța, Gheorghe. *Țara Moldovei între Imperiul Otoman și marile puteri creștine la mijlocul secolului al XVI-lea – începutul secolului al XVII-lea* // *Limba română*. – 2013. – Nr. 9–12, p. 260.

История Республики Молдова (с древнейших времён до наших дней). Изд. 2-е, перераб. и доп. – Кишинэу: Елан-полиграф. – 2002, с. 357.

1977

366. Chiriac, Vladimir. *Cartea și tiparul în Moldova în sec. XVII-XVIII (Schife după materialele depozitate în URSS)* / Sub red. lui Demir Dragnev; prez. grafică: M. Hazan. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1977, p. 127 (cu grafie chirilică).

Recenzii:

Chidel, A. *Cartea moldovenească din trecut* // *Învățăământul public*. – 1977. – 15 oct. – (cu grafie chirilică).

Balmuş, P. *Prietenul nostru – cartea* // *Moldova socialistă*. – 1978. – 25 noiem. – (cu grafie chirilică).

Roadedeal, M. *Studiu despre începuturile cărții* // *Învățăământul public*. – 1978. – 18 ian. – (cu grafie chirilică).

Russev, E. *O binevenită contribuție bibliologică* // *Nistru*. – 1978. – Nr. 3, p. 142–145 (cu grafie chirilică).

367. *Enciclopedia Sovietică Moldovenească*. Vol. 7. / red.-șef: I. Varticean; rec. șt.: Compart. „Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. – Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1977, p. 515 [Cu car. chirilice].

1979

368. *Молдавская ССР = Republica Sovietică Socialistă Moldovenească: Ediție Enciclopedică*. Vol. 8 / red.-șef: I. Varticean; cons. șt.: Compart.

„Istoria RSSM”: Demir Dragnev [et al.]; Academia de Științe a RSS Moldovenești. – Chișinău: Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești. – 1979, p. 502 [În limba rusă].

1980

369. *Социально-экономическая и политическая история Юго-Восточной Европы (до середины XIX века):* Сб. статей / Ред. колл.: В.Д. Королюк (отв. ред.), П.В. Советов, Д.М. Драгнев и др. – Кишинэу: Штиинца. – 1980, с. 256.

1982

370. *Советская Молдавия: краткая энциклопедия* / Гл. ред.: И. Вартичан; науч. конс. (История МССР): Д. Драгнев и др. – Кишинэу: Главная Ред. Молд. Сов. Энциклопедии. – 1982, с. 712.

371. *История Молдавской ССР (с древнейших времён до наших дней)* / АН Молдавской ССР. Институт истории им. акад. Я.С. Гросул; Ред. колл.: В.И. Царанов (отв. ред.), С.А. Афтенюк, Д.М. Драгнев и др. – Кишинэу: Штиинца. – 1982, с. 552.

1983

372. *Проблемы источниковедения истории Молдавии периода феодализма и капитализма* / Ред. колл.: П.В. Советов (отв. ред.), И.А. Анцупов, Д.М. Драгнев и др. – Кишинэу: Штиинца. – 1983, с. 220.

1984

373. *Istoria RSS Moldovenești din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre* / Coleg. de red.: В.И. Царанов (отв. ред.), С. Я. Афтенюк, Д.М. Драгнев, ... – Кишинэу: Штиинца. – 1984, с. 552.

374. *Историческая наука Советской Молдавии: К 60-летию образ. МССР и создания Компартии республики* / АН МССР, Институт истории им. Я.С. Гросула; ред. колл.: В.И. Царанов (отв. ред.), Д.М. Драгнев (зам. отв. ред.) и др. – Кишинёв: Штиинца. – 1984, с. 207.

Referințe:

Jarcuți, Ion. *File din istoricul Academiei de Științe (65 de ani de la formarea primelor instituții academice din Republica Moldova)* // *Akadosmos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2011. – Nr. 2 (21), p. 22.

375. *Россия и освободительная борьба молдавского народа против османского ига (1769–1812)* / АН МССР, Институт истории

им. Я.С. Гросула; сост.: М.П. Мунтян, И.В. Семёнова; Ред.: Н.А. Мохов, Д.М. Драгнев. – Кишинев: Штиинца. – 1984, с. 297.

Referințe:

Teaci, Vladimir. *Considerații privind poziția populației Moldovei față de războiul ruso-turc din 1768–1774* / Vladimir Teaci // *Analele Asociației Naționale a Tinerilor Istorici din Moldova: rev. de istorie.* – 2012. – Nr. 10, p. 120, 122, 123, 125.

1985

376. *Literatura și arta Moldovei. Enciclopedie.* Vol. 1. / Red.-șef: A.Timuș; Col. de red.: H. Corbu (președ.), ... D. Dragnev ș.a. – Chișinău. – 1985, p. 440 (cu car. chirilice).

1986

377. *Literatura și arta Moldovei. Enciclopedie.* Vol. 2. / Red.-șef: A. Timuș; Col. de red.: H. Corbu, ... D. Dragnev ș.a. – Chișinău. – 1986, p. 508 (cu car. chirilice).

378. Кирияк, Владимир. *Братства живые родники: Книга в Молдавии XVII – нач. XIX вв.*: (Ист. книговед. очерк) / Владимир Кирияк; ред.: Д.М. Драгнев, рец.: Н.А. Мохов, П.Т. Балмуш. – Кишинэу: Картя Молдовеняскэ. – 1986, с. 126.

379. *Istoria literaturii moldovenești.* Vol. 1 : *(De la origini până la 1840)* / Col. de red.: H.G. Corbu (red. resp.), B.B. Beșleagă, ... D.M. Dragnev. – Chișinău: Știința. – 1986, p. 614 (cu car. chirilice).

1987

380. Eșanu, Andrei. *Dimitrie Cantemir „Descrierea Moldovei”*: *Manuscrise și ediții* / Andrei Eșanu; red. resp.: D.M. Dragnev; rec.: I.C. Madan, V.I. Potlog, Gh.E. Bobâna [et al.]; Acad. de Științe a RSSM; Inst. de ist. „Ia.S. Grosul”. – Chișinău: Știința. – 1987, p. 107 (cu car. chirilice).

Recenzii:

Chirtoagă, Ion. *Un nou studiu despre opera lui Dimitrie Cantemir // Știința.* – 1989. – Nr. 4, p. 2 (cu car. chirilice).

Ciburciu, Vlad. *Valoare polivalentă și nepieritoare // Moldova socialistă.* – 1988. – 29 oct. – (cu car. chirilice).

381. *Istoria RSS Moldovenești. Crestomație pentru clasele 7-8: Partea 1* / alc.: L.V. Vlasova, Д.М. Драгнев [et al.]; red.: D.M. Dragnev; trad. din lb. rusă de A. Eșanu și V. Babilunga. – Chișinău: Lumina. – 1987, p. 311 (cu car. chirilice).

382. *Очерки внешнеполитической истории молдавского княжества (последняя треть XIV – нач. XIX в.)* [Моногр.] / Коллектив авт.: П.В. Советов, П.Ф. Параска, ... Д.М. Драгнев и др.; Ред. колл.: Д.М. Драгнев (отв. ред.), Э.Д. Вербицкий, Л.В. Власова и др. – Кишинев: Штиинца. – 1987, с. 464.

1988

383. *Istoria literaturii moldovenești*. Vol. 2: (De la 1840 pînă la 1917) / Col. de red.: H.G. Corbu (red. resp.), B.B. Beșleagă, ... D.M. Dragnev. – Chișinău: Știința. – 1988, p. 700, ISBN: 5-376-00534-8. – (cu car. chirilice).

384. *Istoria RSS Moldovenești*: Ediție științifică în 6 volume. Vol. 1 / V.I. Țaranov (red. principal); D.M. Dragnev (loc. red. princ.) ș.a. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1988, p. 432 (cu car. chirilice)

385. *Известия АН МССР*: Серия общественных наук / Ред. колл.: ... Д.М. Драгнев (зам. гл. ред.). – 1987-1988. – № 1-3, с. 412.

386. *Общее и особенное в развитии феодализма в России и Молдавии*. Проблемы феодальной государственной собственности и государственной эксплуатации (Ранний и развитой феодализм). Чтения, посвященные памяти академика Л.В. Черепнина. Тезисы докладов и сообщений / Ред. колл.: В.Л. Янин (отв. ред.), Д.М. Драгнев и др. – Москва. – 1988, с. 334.

1989

387. *Вопросы истории Молдавии XIX – начала XX в.* / Ред. колл.: В.И. Жуков (отв. ред.), Д.М. Драгнев, И.И. Жаркуцкий; АН МССР, Институт истории им. Я.С. Гросула. – Кишинэу: Штиинца. – 1989, с. 232.

1990

388. *Cartea Moldovei (sec. XVII – înc. sec. XX)*: Catalog general. Vol. 1: *Ediții vechi: (sec. XVII – înc. sec. XIX)*: / Acad. de Științe a RSSM, Biblioteca Șt. Centrală, Biblioteca Națională; alc.: N. Matei, C. Slutu, V. Farmagiu; col. red.: A. Eșanu, D. Dragnev, ... – Chișinău: Știința. – 1990, p. 252, ISBN: 5-376-00716-2 – (cu car. chirilice).

1991

389. *Из истории социальных отношений и общественно-политического движения в Молдове (XIV – нач. XX в.)*: Сб. науч. тр. / Ред. коллег.: Д.М. Драгнев (отв. ред.), Ю.П. Датий и др. – Кишинев: Штиинца. – 1991, с. 153, ISBN: 537-600-91-6-5.

390. *Молдавский феодализм: Общее и особенное* (История и культура) / Ред. коллег.: П.В. Советов, Д.М. Драгнев, А.И. Ешану, Л.Л. Полевой, Г.В. Гонца. – Кишинев: Штиинца. – 1991, с. 279, ISBN: 5-376-00914-9.

Recenzii:

Zabolotnaia, Lilia. [*Молдавский феодализм: Общее и особенное.* – Кишинев: Штиинца. – 1991. – 279 с.] // *Revista de istorie a Moldovei*. – 1991. – Nr. 4 (8), с. 76–78.

1992

391. *Istoria Moldovei: din cele mai vechi timpuri pînă în epoca modernă (Aspecte din viața politică, socială și a culturii)* / Col. de red.: Demir Dragnev (red. resp.) [et al.]; Acad. de Șt. a Rep. Moldova, Inst. de Istorie. – Chișinău: Știința. – 1992, p. 299 [1], ISBN: 5-376-01455-X.

392. Jarcuțchi, Ion. *Pacea de la București (Din istoria diplomatică a încheierii tratatului de pace ruso-turc de la 16 (28) mai 1812)* / Ion Jarcuțchi, Vlad Mischevca; red. resp.: Demir Dragnev; Acad. de Șt. a Rep. Moldova, Inst. de Istorie. – Chișinău: Știința. – 1992, p. 199, ISBN: 9975-376-01458-4.

1994

393. *Evul mediu timpuriu în Moldova: probleme de istoriografie și istorie urbană* [Cul. de studii] / Acad. de Științe a Rep. Moldova, Inst. de Istorie; Coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Știința. – 1994, p. 168 [2], ISBN: 5-376-01850-4.

Referințe:

Bibliografia istorică a României (1994–1999). Vol. IX / Academia Română; coord.: Gheorghe Hristodol. – Cluj-Napoca. – 2000, p. 5, 194.

394. Mischevca, Vlad. *Simbolurile Țării Moldovei: (Din istoria vexilologiei și sigilografiei heraldice moldovenesti din sec. XIV– XIX)* / V. Mischevca, I. Negrei, A. Nichitici; coord.: Demir Dragnev; Acad. de Șt. a Rep. Moldova, Inst. de Istorie. – Chișinău: Știința. – 1994, p. 125 [2], ISBN: 5-376-01459-2.

1996

395. *Probleme actuale ale istoriei economiei și culturii moldovenilor de la est de Carpați*: Seminar cu statut permanent. Caietul I: Materialele sesiunii „Originea și dezvoltarea tracilor la est de Carpați”, (21 martie 1996); Comit. de coordonare: H. Corbu (coord. princ.), D. Dragnev, I. Niculiță. – Chișinău: CET al Inst. de istorie al Acad. de Șt. a Rep. Moldova. – 1996, p. 96.

396. *Probleme actuale ale istoriei economiei și culturii moldovenilor de la est de Carpați*. Caietul II: Materialele sesiunii „Romanizarea la est de Carpați”, (3 iulie 1996); Comit. de coordonare: H. Corbu (coord. princ.), D. Dragnev, I. Niculiță. – Chișinău: CET al Inst. de istorie al Acad. de Șt. a Rep. Moldova. – 1996, p. 67.

1998

397. *Moldova în epoca feudalismului*. Vol. 8. Documente moldovenești din secolul al XVIII-lea (1711-1750): Cărți domnești și zapise / Larisa Svetlicinâi, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 1998, p. 256, ISBN: 9975-936-24-5.

1999

398. Кокырлэ, П. *История средних веков. Всеобщая история. История румын*: Учебник для 6-го класса общеобраз. школ Респ. Молдова / П. Кокырлэ, Е. Драгнев, Д. Драгнев, Г. Гонца; науч. рук.: Д. Драгнев. – Кишинэу: Civitas. – 1999, p. 319 [1], ISBN: 9975-936-22-9.

2000

399. *Istoria universală: (Antică, medie, modernă și contemporană): Materiale didactice*: Teme pentru examenele de bacalaureat / Corneliu Popovici, Virgil Pâslariuc, Emil Dragnev [et al.]; cond. grupului șt.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2000, p. 192, ISBN: 9975-936-31-8.

2001

400. *Din istoria Transnistriei (în contextul istoriei naționale)*: Materiale didactice pentru școala de cultură generală din Transnistria / Coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2001, p. 192, ISBN: 9975-936-87-3.

Referințe:

Ладыга А.И. *Участие военных контингентов союзников Германии в войне с СССР в 1941–1942 гг. // Победа одна на всех: Материалы международной научно-практической конференции* (Витебск, 24 апреля 2014 г.). – Витебск. – 2014, с. 102.

401. *Economie, societate și politică în Moldova: (Aspecte din istoria medie, modernă, contemporană)*. Culegere de articole / coord.: Eugen Cernenchi, Tudor Ciobanu; red. șt.: Demir Dragnev. – Chișinău: Institutul de ist. – 2001, p. 104.

402. Nazaria, Sergiu. *Istoria Universală contemporană (1914–2001)*. Manual pentru clasa a XII-a de liceu; conduc. gr. șt.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2001, p. 120, ISBN: 9975-936-81-4.

2002

403. Enciu, Nicolae. *Istoria românilor. Epoca contemporană*: Manual pentru clasa a XII-a de liceu / Nicolae Enciu; aparat metodic: Tatiana Nagnibeda, Tatiana Mistreanu; com. de eval.: Sergiu Musteață, Tatiana Moraru; coord.: Demir Dragnev; Min. Învăț. al Rep. Moldova. – Chișinău: Civitas. – 2002, p. 183 [1], ISBN: 9975-936-8-65.

404. Varta, Ion. *Istoria românilor: Epoca modernă*. Manual pentru clasa a 11-a de liceu / coord. șt.: Demir Dragnev; aparat metodic: Tatiana Varta. – Chișinău: Civitas. – 2002, p. 199, ISBN: 9975-936-95-4.

2003

405. Chicuș, Nicolae. *Istoria românilor: Epoca modernă*: Manual pentru cl. a VIII-a. Partea a 2-a: (1850-1918) / Nicolae Chicuș, Eugenia Danu, Demir Dragnev, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev, Ion Negrei. – Chișinău: Prut Internațional. – 2003, p. 119, ISBN: 9975-69-463-2.

2004

406. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în sec. al XVIII-lea (1751–1774): cărți domnești și zapise.* / Larisa Svetlicinâi, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 319, ISBN: 9975-912-34-6. - (Colecția „Moldova în epoca feudalismului”, Vol. IX).

407. Enciu, Nicolae. *Istoria românilor: Epoca contemporană*: Manual pentru clasa a 12-a de liceu / Nicolae Enciu; coord. șt.: Demir Dragnev; aparat metodic: Tatiana Mistreanu, Tatiana Nagnibeda. – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 184, ISBN: 9975-936-8-6.

408. Mistreanu, Tatiana. *Probe de evaluare la Istoria universală și Istoria românilor*. Caietul elevului: cl. a 5-a: Epoca antică / Tatiana Mistreanu, Tamara Pasat; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 32, ISBN: 9975-912-33-8.

409. Mistreanu, Tatiana. *Probe de evaluare la Istoria universală și Istoria românilor*. Caietul elevului: cl. a 6-a: Epoca medievală / Tatiana Mistreanu, Elena Onofreiciuc; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 32, ISBN: 9975-912-33-8.

410. Mistreanu, Tatiana. *Probe de evaluare la Istoria universală și Istoria românilor*. Caietul elevului: cl. a 7-a. P. 1: Epoca modernă / Tatiana Mistreanu, Vasile Gâtlan; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 32, ISBN: 9975-912-33-8.

411. Mistreanu, Tatiana. *Probe de evaluare la Istoria universală și Istoria românilor*. Caietul elevului: cl. a 8-a. P. a 2-a: Epoca modernă / Tatiana Mistreanu, Zinaida Pânzaru; coord.: Demir Dragnev, Constantin Solomon. – Chișinău: Civitas. – 2004, p. 32, ISBN: 9975-912-33-8.

412. Mistreanu, Tatiana. *Probe de evaluare la Istoria universală și Istoria românilor*. Caietul elevului: Clasa a 9-a: Epoca contemporană / Tatiana Mistreanu, Zinaida Pânzaru; coord.: Demir Dragnev, Constantin Solomon. – Chișinău: Civitas. – 2004. – 32 p. – ISBN: 9975-912-33-8.

413. Кикиш, Н. *История румын. Новое время*. Часть II (1850-1918). Дидактический материал для 8-го класса / Н. Кикиш, Е. Дану, Д. Драгнев, И. Негрей; коорд.: Д. Драгнев, И. Негрей; пер.: А. Грекова. – Chișinău: Prut Internațional. – 2004, p. 120.

2005

414. Agachi, Alexei. *Dicționar de Istoria românilor*/ coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 323, [13], ISBN: 9975-912-43-5.

415. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în sec. al XVIII-lea. 1775–1786: [Cărți domnești și zapise]* / Larisa Svetlicinâi, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 320, ISBN: 9975-964-93-1. – (Colecția „Moldova în epoca feudalismului”, Vol. X).

416. *Domnii Țării Moldovei. Studii* / Acad. de Șt. a Moldovei, Inst. de Istorie; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 320, ISBN: 9975-912-42-7.

417. *Istoria Universală. Epoca antică și medievală*. Manual pentru clasa a X-a de liceu / Emil Dragnev, Virgil Pâslariuc, Corneliu Popovici; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 200, ISBN: 9975-936-99-7.

418. *Ștefan cel Mare – personalitate marcantă în istoria Europei* (500 de ani de la trecerea în eternitate): Referate și comunicări [ale Conf. șt. internaț., Ch., 22-23 iunie 2004] / Inst. de istorie al Acad. de Științe a Moldovei; coord.: Demir Dragnev, Ion Chirtoagă. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 172, ISBN: 9975-912-40-0.

Recenzii:

Gross, Lidia. Note bibliografice: [Rec.: *Ștefan cel Mare – personalitate marcantă în istoria Europei* (500 de ani de la trecerea în eternitate)]. Coord. Demir Dragnev, Chișinău, Ed. Civitas, 2005, 172 pag.] //

Anuarul Institutului de Istorie „G. Barițiu”. Vol. XLVI. – Cluj-Napoca. – 2009, p. 388.

Referințe:

Bacumenco, Ludmila. *Ținutul Orheiului în sec XV–XVI*. – Iași: Ed. Universităţii „Al.I. Cuza”. – 2006, p. 15.

Petcu, Marcu. *Fișier bibliografic // Analele Putnei*. – 2009. – Anul V, p. 483.

419. *Всеобщая История: Древний мир и средние века: Учебник для 10 кл. лицеев* / Emil Dragnev, Virgil Pâslariuc, Corneliu Popovici; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2005, p. 200, ISBN: 9975-912-06-0.

2006

420. *Academia de Științe a Moldovei: Istorie și contemporaneitate, 1946–2006* / Acad. de Șt. a Moldovei; consiliul coord.: Gheorghe Duca (preș.), ...; Coord. ed.: Demir Dragnev, Ion Jarcuțchi; red.: Vasile Bahnaru. – Chișinău: Știința, 2006, p. 490, ISBN: 978-9975-67-572-7.

Referințe:

Jarcuțchi, Ion. *File din istoricul Academiei de Științe (65 de ani de la formarea primelor instituții academice din Republica Moldova) // Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2011. – Nr. 2 (21), p. 22.

Manolache, Constantin. *Academia de Științe a RSS Moldovenești în perioada 1961–1990. Studiu Retrospectiv* / C. Manolache, I. Xenofontov // *Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2016. – Nr. 2, p. 17.

Bologa, M. *Институт прикладной физики к 65-летию академической науки в Молдове // Электронная обработка материалов*. – Выпуск № 4. – Том 47. – 2011, p. 8.

421. *Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev: Studii* / Acad. de Șt. a Moldovei. Inst. de istorie, stat și drept; col. de red.: Demir Dragnev (red.-șef.), V. Bahnaru, L. Svetlicinai; coord.: Lilia Zabolotnâi. – Chișinău: Civitas. – 2006, p. 464, ISBN: 978-9975-912-54-9.

Recenzii:

Zabolotnaia, Lilia. *Recenzie // Revista de istorie a Moldovei*. – 2006. – Nr. 3–4 (67–68), p. 94–95.

Amăriuței, Mihail Cristian. *In honorem Demir Dragnev // Revista Română (Iași)*. – 2006. – Nr. 4, p. 42.

Referințe:

Enciu, Nicolae. *Cu privire la dimensiunea demografică a științei istorice* // *Akademios*. – 2014. – Nr. 2, p. 118.

Tomuleț, Valentin. *Basarabia în sistemul economic și politic al imperiului rus (1812–1868): Studii*. – Chișinău: Cartdidact. – 2012. – P. 216.

422. Enciu, Nicolae. *Istorie universală: Epoca contemporană: clasa a 12-a*. / Nicolae Enciu, Tatiana Mistreanu; coord. șt.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2006, p. 216, ISBN: 978-9975-80-000-6.

423. Harea, Larisa. *Geografia fizică a Republicii Moldova: Caietul elevului: cl. a 8-a* / Larisa Harea; coord.: Demir Dragnev; cons. șt.: Nina Volontir. – Chișinău: Civitas. – 2006, p. 68, ISBN: 978-9975-80-001-3.

424. Harea, Larisa. *Geografia umană a Republicii Moldova: Caietul elevului: cl. a 9-a* / Larisa Harea; coord.: Demir Dragnev; cons. șt.: Nina Volontir. – Chișinău: Civitas. – 2006, p. 72, ISBN: 978-9975-80-002-0.

425. Harea, Larisa. *Geografia continentelor și oceanelor: Caietul elevului: cl. a 7-a* / Larisa Harea; coord.: Demir Dragnev; cons. șt.: Nina Volontir. – Chișinău: Civitas. – 2006, p. 67 [1], ISBN: 9975-912-53-2.

2007

426. Bobâna, Gheorghe. *Prezențe basarabene în spiritualitatea românească (secolul al XIX-lea – prima jumătate a sec. al XX-lea): [personalități notorii]. Dicționar enciclopedic* / Gheorghe Bobâna, Lidia Troianowski; coord. șt.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 359 [1], ISBN: 978-9975-928-95-3.

Recenzii:

Constantinov, Valentin. *Prezențe basarabene în spiritualitatea românească* // *Revista Română* (Iași). – 2008. – Nr. 2 (52), p. 45.

427. Chirtoagă, Ion. *Din istoria sudului Basarabiei (în contextul istoriei românilor): Materiale didactice pentru școala de cultură generală* / Ion Chirtoagă [et al.]; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 148, ISBN: 978-9975-80-100-3.

Recenzii:

Amărieuței, Mihail Cristian. *O istorie a sudului Basarabiei* // *Revista Română* (Iași). – 2008. – Nr. 1 (51), p. 52.

428. Chirtoagă, Ion. *O istorie a regiunii transnistrene: din cele mai vechi timpuri până în prezent: Compendiu* / Ion Chirtoagă, Ion Jarcuțchi,

Elena Negru [et al.]; coord.: Demir Dragnev; red.: Larisa Svetlicinâi. – Chișinău: Civitas. – 2007, p. 519, ISBN: 978-9975-80-101-0.

Referințe:

Baidaus, Eduard. *Relațiile româno-ucrainene în istoria Ucrainei-Rusiei. Considerente istoriografice (II)* // *Revista istorică*. – 2010. – Nr. 3-4. – Vol. XXI, . p. 351.

Șișcanu, Ion. *Aspecte ale moldovenismului românofob în spațiul românesc // 200 de ani de la anexarea Basarabiei de către Imperiul Țarist: consecințele raptului teritorial pentru românii basarabeni: Materialele Simpoz. șt. intern. 12-13 mai 2012*. – Cahul: Univ. „B. P. Hasdeu” – 2012, p. 10.

Țăranu, Anatol. *Unele considerente privind istoria conflictului secesionist de la Nistru* // *Akadosmos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2012. – Nr. 2 (25), p. 57, 58.

429. *Edificarea statului de drept și punerea în valoare a patrimoniului cultural, istoric și spiritual al Moldovei în context internațional*. Materialele conferinței științifice anuale a tinerilor cercetători (Chișinău, 29 mart. 2007); Col. red.: Alexandru Burian, Andrei Eșanu, Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: CEP USM. – 2007, p. 272, ISBN: 978-9975-70-404-5.

430. Varta, Ion. *Istorie universală: Epoca modernă: manual pentru clasa a XI-a de liceu* / Ion Varta, Tatiana Varta; coord. șt.: Demir Dragnev; Min. Educației al Rep. Moldova. – Chișinău: Gazeta. – 2007, p. 168, ISBN: 978-9975-9735-7-1.

2008

431. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în sec. al XVIII-lea. 1787–1800: [Cărți domnești și zapise]* / Larisa Svetlicinâi, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov; coord.: Demir Dragnev, Valentin Constantinov. – Chișinău: CEP USM. – 2008, p. 512, ISBN: 978-9975-70-749-7. – (Colecția „Moldova în epoca feudalismului”, Vol. XI).

432. *Frontierele spațiului românesc în context european: Programul Simpozionului internațional (Oradea-Chișinău, 8-11 mai 2008)*, Ediția I-a / Com. șt.: Ioan Aurel Pop, Ion Eremia, ... Demir Dragnev [et al.] – Oradea, 2008, p. 16.

433. *Țara Moldovei în contextul civilizației europene: In honorem Gheorghe Gonța*. Materialele Simpoz. Internațional (Chișinău, noiem. 2008); col. red.: Demir Dragnev (red.-șef), Nicolae Chicuş, Pavel Parasca [et al.]. – Chișinău: Cartdidact. – 2008, p. 768, ISBN: 978-9975-940-73-3.

Referințe:

Enciu, Nicolae. *Cu privire la dimensiunea demografică a științei istorice // Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă.* – 2014. – Nr. 2 (33), p.118.

2010

434. Ciobanu, Vitalie. *Sângerei: istorie și actualitate* / Vitalie Ciobanu, Sergiu Munteanu; coord. șt.: Demir Dragnev; imagini și cop.: Vitalie Iovu, Eduard Bâzgu; Asoc. de Istorie Militară din Rep. Moldova. – Chișinău: „Bons Offices” S.R.L. – 2010, p. 232, ISBN: 978-9975-80-415-8.

435. Ciobanu, Vitalie. *Militarii basarabeni (1917–1918): Studiu și documente* / Vitalie N. Ciobanu; contrib. docum. la realiz. stud.: Sergiu Munteanu [et al.]; red.: V. Rusu, E. Ohladciuc; cons. șt.: Demir Dragnev, Constantin Manolache; Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Muzeul Armatei Naționale, Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate. – Chișinău: „Bons Offices”. – 2010, p. 240, ISBN: 978-9975-80-330-4.

436. Dragnev, Emil. *Istorie. Epoca antică și medievală: manual pentru clasa a 10-a* / E. Dragnev, V. Pîslariuc, Gh. Postică [et al.]; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2010, p. 276, ISBN: 978-9975-912-38-9.

2011

437. Ciobanu, Vitalie N. *Organizarea instituției militare a Republicii Moldova, (1990–2011)* / Vitalie N. Ciobanu; red.: Ludmila Lupașcu, Natalia Codreanu; cons. șt.: Demir Dragnev. – Chișinău: „Bons Offices” S.R.L. – 2011, p. 320, ISBN: 978-9975-80-506-3.

438. *Consolidarea și dezvoltarea statului de drept în contextul integrării europene.* Vol. 1. Secția Istorie: Materialele Conf. șt. int. anuale a tinerilor cercetători. Ed. a 5-a (31 martie 2011) / red.-șef.: Gheorghe Cojocaru; col. red.: Andrei Eșanu, Demir Dragnev, Ion Jarcuțchi. – Chișinău: Inst. de Istorie, Stat și Drept. – 2011, p. 147, ISBN: 978-9975-4078-4-7.

439. Enciu, Nicolae. *Istorie: Epoca contemporană. Istoria universală și a românilor : clasa a XII-a.* Ed. a 2-a / N. Enciu, T. Mistreanu, T. Nagnibeda-Tverдохлеб; coord. șt.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2011, p. 358, ISBN: 978-9975-912-39-6.

440. Manolache, Constantin. *Concepția „Enciclopediei Moldovei”:* [în 10 volume] / Constantin Manolache, Didina Țăruș, Ion Xenofontov; red. șt.: Demir Dragnev; resp. De ediție: A. Hanganu, Ion Jarcuțchi. – Chișinău: Inst. de Studii Enciclopedice. – 2011, p. 128, ISBN: 978-9975-9520-6-4.

441. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istorie. Epoca modernă*: (sec. al XVIII-lea – mijlocul sec. al XIX-lea): Clasa a 7-a: Caiet de lucru al elevului: Partea I / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2011, p. 24 [2], ISBN : 978-9975-936-10-1.

2012

442. *Anuarul Institutului de Istorie, Stat și Drept*: Materialele sesiunii științifice anuale, 16 dec. 2011 / col. red.: Gheorghe Cojocaru (coord.), Demir Dragnev, Nicolae Enciu, Ion Jarcuțchi, Gheorghe Negru. – Chișinău: Lexon-Prim. – 2012, p. 299, ISBN: 978-9975-4078-6-1.

443. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei la începutul secolului al XIX-lea. 1801-1806: [Cărți domnești și zapise]* / Larisa Svetlicinâi, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov ; coord.: Demir Dragnev; red. șt.: Valentin Constantinov; ref.: Irina Condrea, Sergiu Bacalov, Vladimir Mischevca. – Ch.: [S. n.]. – 2012, p. 528, ISBN 978-9975-66-300-7. – (Colecția „Moldova în epoca feudalismului”, Vol. XII).

444. *Istorie: Materiale pentru examenele de absolvire a gimnaziului: clasa a IX-a* / sel.: Igor Cașu [et al.]; coord. ed.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2012, p. 142, ISBN: 978-9975-4302-3-4.

445. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca antică*: Clasa a 5-a: Caietul elevului / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2013, p. 32, ISBN: 978-9975-4302-6-5.

446. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca medievală*: Clasa a 6-a: Caietul elevului / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2013, p. 34, ISBN: 978-9975-4302-7-2.

447. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca modernă*: Clasa a 7-a: Caietul elevului / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas (Tipogr. „Arva-Color”). – 2012, p. 32, ISBN: 978-9975-4302-8-9.

448. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca modernă*: Clasa a 8-a: Caietul elevului / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas (Tipogr. „Arva-Color”). – 2012, p. 32, ISBN: 978-9975-4302-9-6.

449. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca contemporană*: Clasa a 9-a: Caietul elevului / Tatiana

Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas (Tipogr. „Arva-Color”). – 2012, p. 32, ISBN: 978-9975-4403-0-1.

450. *История: Пособие для сдачи экзаменов за гимназический курс* / Д. Драгнев, Г. Бостан, И. Чобану и др.; науч. коорд.: Д. Драгнев; пер.: Т. Демченко. – Chișinău: Civitas. – 2012, p. 142, ISBN: 978-9975-4302-4-1.

2013

451. *Anuarul Institutului de Istorie, Stat și Drept: Materialele sesiunii științifice anuale, 27 dec. 2012* / col. red.: Gheorghe Cojocaru (coord.), Demir Dragnev, Nicolae Enciu, Ion Jarcuțchi, Gheorghe Negru. – Chișinău: Tehnica-Info. – 2013, p. 341, ISBN: 978-9975-4387-2-8.

452. Cerga, Alexandru. *Bisericile Basarabiei: Dicționar enciclopedic*. Vol. 1 / Alexandru Cerga; cons.-ref.: Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: Civitas. – 2013, p. 413, ISBN: 978-9975-4499-5-3.

453. Eșanu, Andrei. *Mănăstiri și schituri din Republica Moldova: Studii enciclopedice* / Andrei Eșanu, Mihai Adaage, Alexei Agachi [et al.]; Red. șt.: A. Eșanu, Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice. – 2013, p. 799, ISBN: 978-9975-4389-2-6.

454. Mistreanu, Tatiana. *Istoria românilor și universală. Materiale pentru examenele de absolvire a gimnaziului* / Tatiana Mistreanu [et al.]; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2013, p. 160, ISBN: 978-9975-4443-1-6.

455. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca antică: Clasa a 5-a: Caietul elevului* / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2013, p. 32, ISBN: 978-9975-4443-2-3.

456. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca medievală: Clasa a 6-a: Caietul elevului* / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2013, p. 34, ISBN: 978-9975-4443-9-2.

457. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca modernă: Clasa a 7-a: Caietul elevului* / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2013, p. 32, ISBN: 978-9975-4499-1-5.

458. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca modernă: Clasa a 8-a: Caietul elevului* / Tatiana

Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2013, p. 32, ISBN: 978-9975-4499-0-8.

459. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca contemporană*: Clasa a 9-a: Caietul elevului / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2013, p. 32, ISBN: 978-9975-4499-2-2.

460. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istorie. Epoca străveche și cea antică*: Clasa a 5-a: Caiet de lucru al elevului [Ed. a 2-a] / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2013, p. 23, [3], ISBN: 978-9975-4443-6-1.

461. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istorie. Epoca medievală*: Clasa a 6-a: Caiet de lucru al elevului / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014, p. 23, [3], ISBN: 978-9975-4443-7-8.

462. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istorie. Epoca modernă*: (sec. al XVIII-lea – mijlocul sec. al XIX-lea): Clasa a 7-a: Caiet de lucru al elevului / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014, p. 23, [3], ISBN: 978-9975-4443-8-5.

463. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istoria românilor și universală. Epoca modernă*: (mijlocul sec. al XIX-lea – 1918): Clasa a 8-a / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014, p. 24, [2], ISBN: 978-9975-4499-3-9.

464. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istoria românilor și universală. Epoca contemporană*. [Material cartografic]: Clasa a 9-a / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2013, p. 24, ISBN: 978-9975-4443-0-9.

465. Мистрян, Татьяна. *История румын и всеобщая история: Пособие для сдачи экзаменов за гимназический курс* / сост.: Татьяна Мистрян, Тамара Демченко; науч. коорд.: Демир Драгнев. – Кишинев: Civitas. – 2013, с. 160, ISBN: 978-9975-936-19-4.

2014

466. *Anuarul Institutului de Istorie, Stat și Drept: Materialele sesiunii științifice anuale* (27 dec. 2013) / Academia de Șt. a Moldovei; col. red.: Gheorghe Cojocaru (coord.), Demir Dragnev, Nicolae Enciu, Gheorghe Negru. – Chișinău: Tehnica-Info. – 2014, p. 307, ISBN: 978-9975-4387-5-9.

467. Lungu, Corina. *Istoria românilor și universală: Ghid de pregătire pentru examenul de bacalaureat* / Corina Lungu, Tatiana Mistreanu, Silvia Scutaru; coord., ed.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014, p. 192, ISBN: 978-9975-912-48-8.

468. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca antică: Clasa a 5-a: Caietul elevului* / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014. – 32 p. – ISBN: 978-9975-936-13-2.

469. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca medievală: Clasa a 6-a: Caietul elevului* / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014. – 36 p. – ISBN: 978-9975-936-21-7.

470. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca modernă: Clasa a 7-a: Caietul elevului* / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014. – 32 p. – ISBN: 978-9975-936-25-5.

471. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca modernă: Clasa a 8-a: Caietul elevului* / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014. – 32 p. – ISBN: 978-9975-936-36-1.

472. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istorie. Epoca străveche și cea antică: Clasa a 5-a: Caiet de lucru al elevului* / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014. – 23 p. – ISBN: 978-9975-912-55-6.

473. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istorie. Epoca medievală: Clasa a 6-a: Caiet de lucru al elevului* / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014. – 23 p. – ISBN : 978-9975-912-56-3.

474. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istorie. Epoca modernă: (sec. al XVIII-lea – mijlocul sec. al XIX-lea): Clasa a 7-a: Caiet de lucru al elevului* / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014. – 23 p. – ISBN: 978-9975-912-57-0.

475. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istoria românilor și universală. Epoca modernă: (mijlocul sec. al XIX-lea – 1918): Clasa a 8-a* / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014. – 24 p. – ISBN: 978-9975-912-58-7.

476. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istoria românilor și universală. Epoca contemporană*. Clasa a 9-a. / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2014. – 24 p. – ISBN: 978-9975-912-59-4.

2015

477. Ciobanu, Vitalie. *Sângerei: istorie și actualitate*. Ed. a 2-a / Vitalie Ciobanu, Sergiu Munteanu; coord. șt.: Demir Dragnev. – Chișinău: S.n. (Tipogr. „Bons Offices” S.R.L.) – 2015. – 231 p. – ISBN: 978-9975-80-969-6.

478. *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în perioada războiului ruso-turc: 1806–1812*. Vol. I (noiembrie 1806 - iulie 1808) / Coord. ed.: Demir Dragnev, Larisa Svetlicinai. – Chișinău: Editura „Tehnica-Info”. – 2015. – 450 p. – ISBN: 978-9975-63-385-7.

479. Duca, Gheorghe. *Managementul academic* / Gheorghe Duca, Ion Petrescu; cons. șt.: Ion Ababii, ... Demir Dragnev [et al.]; resp. de ed.: Constantin Manolache; bibliogr.: L. Zasavițchi, J. Nicolaeva; Coord.: Ion Xenofontov. – Chișinău: Bibl. Șt. Centrală „Andrei Lupan” (Institut). – 2015. – 680 p. – ISBN: 978-9975-3073-7-6.

480. Enciu, Nicolae. *Istoria românilor și universală: Epoca contemporană*. Manual pentru clasa a XII-a / N. Enciu, T. Mistreanu; Coord: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2015. – 144 p. – ISBN: 978-9975-936-68-2.

481. Jarcuțchi, Ion. *Pacea de la București: (Din istoria diplomatică a încheierii tratatului de pace ruso-turc de la 16 (28) mai 1812)*. Ed. a 2-a, revăz. și ad. / Ion Jarcuțchi, Vladimir Mischevca; red. și ref. șt.: Demir Dragnev, Valentin Constantinov; Institutul de Ist. al Acad. de Științe a Moldovei – Chișinău: CEP USM. – 2015. – 421 p. – ISBN: 978-9975-71-695-6.

482. Lungu, Corina. *Istoria românilor și universală: Ghid de pregătire pentru examenul de bacalaureat, sesiunea 2015* / Corina Lungu, Tatiana Mistreanu, Silvia Scutaru; coord. șt.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2015. – 192 p. – ISBN: 978-9975-936-39-2.

483. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca antică: Clasa a 5-a: Caietul elevului* / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2015. – 32 p. – ISBN: 978-9975-936-65-1.

484. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca medievală: Clasa a 6-a: Caietul elevului* / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2015. – 34 p. – ISBN: 978-9975-936-57-6.

485. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca modernă*: Clasa a 7-a: Caietul elevului / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2015. – 32 p. – ISBN: 978-9975-936-55-2.

486. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca modernă*: Clasa a 8-a: Caietul elevului / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2015. – 32 p. – ISBN: 978-9975-936-63-7.

487. Mistreanu, Tatiana. *Teste de evaluare la Istoria românilor și universală. Epoca contemporană*: Clasa a 9-a: Caietul elevului / Tatiana Mistreanu; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2015. – 32 p. – ISBN: 978-9975-936-62-0.

488. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istorie. Epoca străveche și cea antică*: Clasa a 5-a / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2015. – 24 p. – ISBN: 978-9975-936-40-8.

489. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istorie. Epoca medievală*: Clasa a 6-a / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2015. – 24 p. – ISBN: 978-9975-936-42-2.

490. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istorie. Epoca modernă*: (sec. al XVIII-lea – mijlocul sec. al XIX-lea): Clasa a 7-a / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2015. – 24 p. – ISBN: 978-9975-936-44-6.

491. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istoria românilor și universală. Epoca modernă*: (mijlocul sec. al XIX-lea – 1918): Clasa a 8-a / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2015. – 24 p. – ISBN: 978-9975-936-45-3.

492. Negrei, Viorica. *Hărți de contur la Istoria românilor și universală. Epoca contemporană*: Clasa a 9-a / Viorica Negrei, Ion Negrei; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2015. – 24 p. – ISBN: 978-9975-936-49-1.

2016

493. Dicusar, Nina. *Istoria românilor și universală*: Ghid pentru examenele de absolvire a gimnaziului / Nina Dicusar, Svetlana Pavoloi, Elena Cojocari; coord. șt. al ed.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas. – 2016. – 136 p. – ISBN: 978-9975-936-69-9.

494. *Republica Moldova. Enciclopedie* (Ediție specială consacrată aniversării a 25 de ani de la Declarația de independență a Republicii Moldova) /

Col. de red.: Gh. Duca (președ.) [et al.]; resp. de compart. „Istoria”: D. Dragnev; consultanți: V. Bahnaru, Gr. Belostecinic, ... D. Dragnev [et al.]; Acad. de Științe a Moldovei; Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut). – Chișinău: Biblioteca Științifică Centrală, Secția Editorial-Poligrafică. – 2016. – 828 p. – ISBN: 978-9975-3089-0-8.

2017

495. *Enciclopedia Moldovei* : [în vol.] / Acad. de Științe a Moldovei, Bibl. Șt. Centrală „A. Lupan” (Inst.); col. șt.-red.: Gh. Duca ... D. Dragnev [et al.]. – Chișinău: Biblioteca Științifică Centrală „A. Lupan” (Institut), 2017 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”) – [Vol.] 1 : A – Basarabia. – 2017. – 792 p. – ISBN: 978-9975-9526-9-9.

POPULARIZAREA ȘTIINȚEI, NOTE PUBLICISTICE. PERSONALITĂȚI ALE ISTORIOGRAFIEI CONTEMPORANE

1957

496. *В гостях у украинских друзей* [Киев, Совет студенческой научной организации (СНО)] / Демир Драгнев // Ежедельник Кишин. Университета. – 1957. – № 15 (228). – 1 мая. – С. 3.

1959

497. Dmitriev, Pavel. „*Chișinău*” sau „*Chișla Nouă*”? *Din trecutul Moldovei* / P. Dmitriev, D. Dragnev // *Cultura Moldovei*. – 1959. – Nr. 50. – 21 iunie. – (cu car. chirilice).

498. Cibotaru, C. *О некоторых недостатках и ошибках в учебниках по молдавской литературе* / C. Cibotaru, H. Corbu, D. Dragnev, A. Babii // *Коммунист Молдавии*. – 1959. – Nr. 10. – P. 99-104; *Învățătorul Sovietic*. – 1959. – Nr. 11. – P. 46-52.

499. Бабий, А. *К вопросу о правильном освещении истории общественно-политической мысли Молдавии* / А. Бабий, Д. Драгнев, П. Советов // *Комунист Молдавии*. – 1959. – Nr. 3. – P. 62-75.

1961

500. *Materialismul naiv și dialectica spontană în folclorul moldovenesc* (proverbele și zicătorile) / D. Dragnev, V. Ermurațchii, P. Sovetov // *Nistru*. – 1961. – Nr. 1. – P. 127-138. - (cu car. chirilice).

1966

501. *Pagini de luptă pentru libertate* (Crâmpoie și episoade din trecutul Chișinăului) / Demir Dragnev, V. Jucov // Nistru. – 1966. – Nr. 10. – P. 139-145. – (cu car. chirilice).

502. *Calendar de masă 1967* / Alcăt.: Demir Dragnev [et al.]; Coleg. red.: S. Afteniuc [et al.]. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1966. – 192 p. – [Cu car. chirilice].

Din cuprins:

Demir Dragnev. *Atamanul codrilor [Teodor Tobultoc]* / Demir Dragnev // Calendar 1967. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1966. – P. 104-105. – [Cu car. chirilice].

Demir Dragnev. *Cronicarul Ion Neculce* / Demir Dragnev // Calendar 1967. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1966. – P. 38. – [Cu car. chirilice].

Demir Dragnev. *La izvoarele cugetării libere* (250 de ani de la apariția cărții lui D. Cantemir „Sistema religiei mahomedane”) / Demir Dragnev // Calendar 1967. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1966. – P. 187. – [Cu car. chirilice].

Demir Dragnev. *Prima alianță militară dintre Moldova și Rusia (1487)* / Demir Dragnev // Calendar 1967. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1966. – P. 88. – [Cu car. chirilice].

Demir Dragnev. *Prima tipografie din Moldova [înființată în 1641]* / Demir Dragnev // Calendar 1967. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1966. – P. 22. – [Cu car. chirilice].

Demir Dragnev. *Răscoala lui Ioan Vodă cel Cumplit [a. 1574]* / Demir Dragnev // Calendar 1967. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1966. – P. 58-59. – [Cu car. chirilice].

Demir Dragnev. *315 ani de la alianța moldo-ucraineană* / Demir Dragnev // Calendar 1967. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1966. – P. 58-59. – [Cu car. chirilice].

Recenzii:

Madan, Ion. *Calendar moldovenesc // Bucovina sovietică*. – 1966. – 24 dec. – P. 4.

Referințe:

Bibliografie: Ștefan cel Mare și Sfânt (1504–2004) / Cuv. de argumentare: Ștefan S. Gorovei. – Suceava: Mușatinii. – 2004. – P. 98.

1967

503. *Petru Rareș și Moscova* / Demir Dragnev // *Calendar 1968*. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1967. – P. 164-165. – [Cu car. chirilice].

504. *Cronicarul Miron Costin [1633–1691]* / Demir Dragnev // *Calendar 1968*. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1967. – P. 210-211. – [Cu car. chirilice].

505. *Dimitrie Cantemir [1673-1723]* / Demir Dragnev // *Calendar 1968*. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1967. – P. 193. – [Cu car. chirilice].

1968

506. *Calendar 1969* / Alcăt.: Demir Dragnev [et al.]; coleg. red.: S. Afteniuc [et al.]. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1968. – 224 p.

Referințe:

Eșanu, Andrei. *Chișinău: file de istorie*. – Chișinău: Ed. Museum. – 1998. – P. 40.

Din cuprins:

Demir Dragnev. *Denumirile suburbiilor Chișinăului* / Demir Dragnev // *Calendar 1969*. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1968. – P. 177-178. – [Cu car. chirilice].

Referințe:

Eșanu, Andrei. *Chișinău: file de istorie*. – Chișinău: Ed. Museum. – 1998. – P. 40.

Eșanu, Andrei. *Epoca lui Ștefan cel Mare: oameni, destine, fapte* / A. Eșanu, V. Eșanu. – București: Ed. Inst. Cultural Român. – 2004. – P. 176.

Demir Dragnev. *Unul din fondatorii literaturii vechi moldovenești [Dosoftei]* / Demir Dragnev // *Calendar 1969*. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1968. – P. 191-197. – [Cu car. chirilice].

1969

507. *Husiți în Moldova* / Demir Dragnev // *Calendar 1970*. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1969. – P. 106-107. – [Cu car. chirilice].

508. *Prima școală superioară din Moldova (330 de ani de la organizare)* / Demir Dragnev // *Calendar 1970*. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1969. – P. 187. – [Cu car. chirilice].

1981

509. *270 de ani de la încheierea tratatului de la Luț* / Demir Dragnev // *Literatura și Arta*. – 1981. – Nr. 15. – P. 2. – [Cu car. chirilice].

1982

510. *Молдавские посольства в России* / Д. Драгнев, Л. Власова // *У истоков дружбы*. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1982. – P. 63-67.

1984

511. *Școala raportată la cerințele timpului* / D. Dragnev, V. Ciburciu // *Învățământul public*. – 1984. – 9 mai. – [Cu car. chirilice].

512. *В боевом содружестве (195 лет победы над турецкими войсками у Фокиан)* / Д.М. Драгнев // *Сов. Молдавия*. – 1984. – 31 июля.

513. *Институт Истории им. Я.С. Гросула* / сост.: Д. Драгнев; отв. ред. В.И. Царанов; Академия наук МССР. – Chișinău: Știința. – 1984. – 24 с.

1985

514. *Frăția de arme [215 ani de la victoria asupra armatei turcești la Larga și Cahul]* / Demir Dragnev // *Moldova socialistă*. – 1985. – 31 iulie. – [Cu car. chirilice].

515. *Nicolai P. Zubcu-Codreanu (1850–1878)* / Demir Dragnev // *Luptători pentru fericirea poporului*. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1985. – P. 51-54. – [Cu car. chirilice].

1986

516. *Rusia și lupta poporului moldovenesc împotriva jugului otoman: (Pe drumurile frăției de arme moldo-ruse: 1711–1812)*; Pentru elevi / D.M. Dragnev. – Chișinău: Lumina. – 1986. – 72 p. – (cu car. chirilice).

517. *Schimbări în viața satelor* / Demir Dragnev // *Cu Rusia împreună (Aniversării a 175-a de la eliberarea Basarabiei de sub jugul otoman și de la unirea ei cu Rusia)*. – Chișinău: Cartea Moldovenească. – 1986. – P. 33-44. – (Cu car. chirilice).

1987

518. *Зубку-Кодряну Николай Петрович (1850–1878)* / Д. Драгнев // *Борцы за счастье народное: Сб. докум. очерков* / под ред.: Д.Е. Шемякова. – Кишинев: Картя Молдовеняскэ. – 1987. – С. 46-49.

1988

519. Anțupov, I. *Să înlăturăm unilateralitatea din oglindirea istoriei Moldovei* / I. Anțupov, D. Dragnev, I. Jarcuțchii // *Învățămintul public*. – 1988. – 29 oct.; *Comunistul Moldovei*. – 1988. – Nr. 10. – P. 12-20. – (cu car. chirilice).

1989

520. Țaranov, V. *Căutînd adevărul [Despre cum își restructurează munca, cercetările științifice Institutul de Istorie al AȘ a RSSM.]* / V. Țaranov, A. Esaulenco, O. Galușcenco, N. Babilunga, P. Șornicov, D. Dragnev // *Tribuna*. – 1989. – Nr. 13. – P. 13-27. – (cu car. chirilice)

1992

521. *Cercetător laborios al istoriei naționale: [Andrei Eșanu, savant istoric, candidat la titlul de membru corespondent al A.Ș.M.]* / Demir Dragnev, Gheorghe Rusnac // *Făclia*. – 1992. – 18 dec. (nr. 48). – P. 4.

1994

522. *Dimitrie Cantemir și epoca sa [Conferința științifică a studenților]* / Demir Dragnev // *Revista de Istorie a Moldovei*. – 1994. – Nr. 1(17). – P. 78-79.

Referințe:

Eșanu, Andrei. *Neamul Cantemireștilor: Bibliografie*. – Chișinău, 2011. – P. 374.

1998

523. Dragnev, Demir. *Lupta de eliberare de sub dominația otomană în Țara Moldovei (sec. al XVI-lea – începutul sec. al XVIII-lea)* / Demir Dragnev; Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Institutul de Istorie al A.Ș.M.; col. red.: V. Gaiciuc, ... – Chișinău: Centrul Edit. al MA al R.M. – 1998. – 24 p.

Referințe:

Ghedrovici, Vera. *Calendar național ...* – Chișinău: BNRM. – 2006. – P. 237.

524. *Republica Moldova: Album* / Coord. gen.: Nicolae Cernomaz, Ion Pasescic; Aut. text.: Vladimir Axionov, ... Demir Dragnev [et al.]. – Chișinău: Litera. – 1998. – 144 p. – ISBN: 9975-74-166-5.

525. *Repere istorice* / Demir Dragnev // *Republica Moldova* [Album]. – Chișinău: Litera. – 1998. – P. 38-50.

526. *Trebuie să colaborăm cu Armata Națională* / Demir Dragnev // *Oastea Moldovei*. – 1998. – Nr. 23 (215). – P. 2.

1999

527. Berejan, Silviu. *Legea nu-i lege... pentru cei cu pâinea și cuțitul* / Silviu Berejan, Demir Dragnev, Nicolae Corlăteanu [et al.] // *Momentul*. – 1999. – 26 oct. – P. 2; *Săptămîna*. – 1999. – 29 oct. – P. 14-15.

2001

528. *Pragul Academiei este trecut mai des de domnișoare* / Demir Dragnev // *Timpul*. – 2001. – 10 oct. – P. 9.

2002

529. *Lucheria Repida – unul dintre fondatorii cercetărilor științifice la istoria contemporană a Moldovei* / Demir Dragnev // *Materialele Conferinței științifice din 22 mai 2002 consacrată aniversării a 80 de ani din ziua nașterii Lucheriei Evstafie Repida, savant și om de stat*. – Chișinău: CE USM. – 2002. – P. 51-53.

2004

530. *Anul „Ștefan cel Mare și Sfânt”* / Demir Dragnev // *Forul European pentru istorie și cultură „Lumea”*. – 2004. – Nr. 8. – 31 dec.

531. *Ștefan cel Mare între omagiere și interpretare* (Ancheta „Contrafort”) / Demir Dragnev // *Contrafort*. – 2004. – Nr. 3-4 (113-114). – P. 18-19.

2008

532. *Cercetător și îndrumător* [despre profesorul universitar, dr. hab. Gheorghe Gonța] / Demir Dragnev // *Țara Moldovei în contextul civilizației europene. In honorem Gheorghe Gonța*. – Chișinău: Cartdidact. – 2008. – P. 15.

2010

533. *Cum a fost inventat „punctul de vedere al istoriografiei sovietice” asupra istoriei noastre naționale* / Demir Dragnev, Pavel Parasca // *Destin românesc*: ser. nouă. – 2010. – Nr. 2 (66). – P. 40-55.

534. *Cum a fost inventat „punctul de vedere al istoriografiei sovietice” asupra istoriei noastre naționale* (Partea a 2-a) / Demir Dragnev, Pavel Parasca // *Destin românesc*: Revistă de istorie și cultură. – 2010. – Nr. 3-4 (67-68). – P. 156-170.

Referințe:

Bibliografia istorică a României (2009–2010). Vol. XIII / Academia Română; coord.gen.: Nicolae Edroiu. – București: Ed. Academiei Române. – 2011. – P. 754.

2011

535. *Cum a fost inventat „punctul de vedere al istoriografiei sovietice” asupra istoriei noastre naționale* / Demir Dragnev, Pavel Parasca // *Fără termen de prescripție. Aspecte ale investigării crimelor comunismului în Europa*. – Chișinău: Cartier. – 2011. – P. 676-717.

Referințe:

Musteață, Sergiu. *Cariera de istoric în R.S.S. Moldovenească* // *Studii de arheologie și istorie în onoarea profesorului Gheorghe Postică*. – Chișinău: ULIM. – 2014. – P. 424, 428.

Corghenci, Ludmila. *Descriptio patrimonium*. – Ch.: ULIM. – 2013. – P. 129.

536. *O figură emblematică a vieții științifice și social-politice din Republica Moldova*: [Anatol Țăranu – 60] / Semnat: Colegii de la Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Moldovei [Demir Dragnev] // *Timpul*. – 2011. – 19 oct. – P. 7.

2012

537. *Prin muncă și tenacitate spre lumina adevărului științific* (Anton Moraru la 75 de ani) / Demir Dragnev // *Savantul și profesorul Anton Moraru: Biobibliografie*. – Chișinău: Labirint. – 2012. – P. 6-12.

538. *Savant și pedagog de referință [doctorul habilitat în istorie Mihail Muntean – 90 de ani de la naștere]* / Demir Dragnev, Teo-Teodor Marșalcovschi // *Lit. și arta*. – 2012. – 20 sept. – P. 7.

2013

539. *Academicianul Andrei Eșanu la 65 de ani* / Demir Dragnev // *Academicianul Andrei Eșanu: Biobibliografie*. – Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice. – 2013. – P. 11-21.

540. *Jubileul discipolului meu* / Demir Dragnev // *Istoricul Vladimir Mischevca la 50 de ani: Biobibliografie*. – Chișinău: Tipogr. „Elan Poligraf”. – 2013. – P. 9-10.

541. *Valentin Zelenciuc – o remarcabilă personalitate a științei etnografice din Republica Moldova* / D. Dragnev, Z. Șofransky, T. Nesterov, O. Лукьянец, E. Квилинкова // *Revistă de Etnologie și Culturologie*. – 2013. – Nr. 13-14. – P. 7-11.

542. *Mihail Muntean – savant și pedagog de referință*: (Mihail Muntean – 90 de ani de la naștere) / Demir Dragnev, Teo-Teodor Marșalcovschi // *Pedagogi români de excepție (din Basarabia interbelică și postbelică)*. Vol. 1. – Chișinău. – 2013. – P. 240-244.

2014

543. *Profesorul Ioan Caprosu, octogenar [cercetător în domeniul istoriei medievale a românilor (Iași, România)]* / Demir Dagnev, Valentin Constantinov // *Literatura și arta*. – 2014. – 28 aug. – P. 12.

544. *O vocație onorată: Academicianul Alexandru Roșca* / Demir Dagnev // *Academician Alexandru Roșca: Biobibliografie* / Acad. de Științe a Moldovei, Inst. de Studii Enciclopedice, Bibl. Șt. Centrală „Andrei Lupan”. – Chișinău: Institutul de Studii Enciclopedice. – 2014. – P. 26-27.

2015

545. *Eugen Russev – omul și savantul în contextul epocii sale (100 de ani de la naștere)* / Demir Dagnev, Ion Xenofontov // *Lit. și Artă*. – 2015. – 24 dec. – P. 7; *Revista de Istorie a Moldovei*. – 2015. – Nr. 4 (104). – P. 5-11.

546. *Istoricul Ion Chirtoagă la 70 de ani* / Demir Dagnev // *Destin românesc*. – 2015. – Nr. 1 (91). – P. 139-144.

2016

547. *Alexandru V. Boldur – profund cercetător al Basarabiei românești* / Demir Dagnev // *Destin românesc*. – 2016. – Nr. 2 (95). – P. 107-115.

548. *Republica Moldova: Date generale* / Demir Dagnev, Constantin Manolache, Ion Xenofontov // [Resursă electronică]. – Portalul „25 de ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova”. – Accesibil la: <http://moldova25.md/date-generale/>

549. *Republica Moldova: Istorie* / Demir Dagnev, Constantin Manolache, Ion Xenofontov // [Resursă electronică]. – Portalul „25 de ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova”. – Accesibil la: <http://moldova25.md/istorie/>

550. *Republica Moldova: Știință* / Demir Dagnev, Constantin Manolache, Ion Xenofontov // [Resursă electronică]. – Portalul „25 de ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova”. – Accesibil la: <http://moldova25.md/stiinta/>

DECLARAȚII

1997

551. *Memoriu* [adresat Președintelui Republicii Moldova Petru Lucinschi, ministrului înv., Iacob Popovici, Președ. CSA, Boris Melnic, referitor la predarea istoriei naționale] / D. Dagnev, A. Eșanu, I. Șișcanu, ... // *Țara*. – 1997. – 9 mai; *Lit. și artă*. – 1997. – 15 mai. – P. 2.

2001

552. *Decizia Consiliului științific al Institutului de istorie al Academiei de Științe a Moldovei cu privire la predarea și cercetarea istoriei românilor în sistemul de învățământ și cel academic din Republica Moldova* / Demir Dragnev, Gheorghe Nicolaev // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2001. – Nr. 1-4. – P. 152-154.

553. *Întru apărarea demnității naționale, pentru stoparea românofobiei și a campaniei de denigrare a istoriei românilor: Apelul Congresului Istoricilor din Republica Moldova (adoptat la 1 iulie 2001)* / A. Eșanu, A. Petrencu, ... D. Dragnev [et al.] // *Limba română*. – 2001. – Nr. 4-8. – P. 234-236.

2002

554. *Comisia Națională pentru elaborarea concepției studierii istoriei în Republica Moldova. Declarație: [a membrilor Comisiei]* / Demir Dragnev, Ion Niculiță, Nicolae Chicuş [et al.] // *Lit. și arta*. – 2002. – 19 sept. – P. 2.

2003

555. *Decizia Consiliului științific al Institutului de istorie al Academiei de Științe a Moldovei cu privire la predarea și cercetarea istoriei românilor în sistemul de învățământ și cel academic din Republica Moldova* / Demir Dragnev, Gheorghe Nicolaev // *Literatura și arta*. – 2002. – 4 apr. – P. 1, 2.

2010

556. *Aviz cu privire la semnificația datei de 28 iunie 1940: [Avizul Comisiei de experți a Acad. de Științe a Moldovei: Andrei Eșanu, Demir Dragnev, Ion Jarcuțchi ș.a.]* // *Flux European: ed. de vineri*. – 2010. – 9 iul. – P. 6.

557. *Avizul savanților „Cu privire la semnificația datei de 28 iunie 1940”* [a Comis. de experți a Acad. de Științe a Moldovei : Andrei Eșanu, Demir Dragnev, Ion Jarcuțchi ș.a.] // *Akadosmos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2010. – Nr. 3 (18). – P. 3-5.

558. *Cu privire la semnificația datei de 28 iunie 1940* / Comisia de experți în istorie: Andrei Eșanu, Demir Dragnev, Ion Jarcuțchi [et al.] // *Limba Română*. – 2010. – Nr.7/8. – P. 25-29; *Akadosmos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2010. – Nr. 3. – P. 3-5.

2011

559. *Cu privire la semnificația datei de 28 iunie 1940: [Avizul Comisiei de experți a Acad. de Științe a Moldovei: Andrei Eșanu, Demir Dragnev, Ion*

Jarcuțchi, ...] // Buzatu, Gh. *Paradigme ale tragediei Basarabiei*. – Bacău. – 2011. – P. 232-239.

560. *Declarația grupului de inițiativă „Mișcarea civică Anul 1812” (privind împlinirea a 200 de ani de la anexarea Basarabiei de către Imperiul Rus, 15 mai 2011)* / A. Moșanu, A. Eșanu, C. Tănase, D. Dragnev [et al.] // Lit. și arta. – 2011. – 19 mai. – P. 1-2; *Timpul de dimineață*. – 2011. – 16 mai. – P. 14; *Natura*. – 2011. – Nr. 5 (Mai). – P. 7; *Destin Românesc: Revistă de istorie și cultură*. – 2011. – Nr. 2. – P. 14-15.

2012

561. *Declarația grupului de inițiativă „Anul 1812”*: (despre crearea grupului de inițiativă, 15 mai 2011) / A. Moșanu, A. Eșanu, C. Tănase, D. Dragnev [et al.] // *Timpul de dimineață*. – 2012. – 20 mai. – P. 6.

562. *Declarația Grupului de Inițiativă „Anul 1812”*: [privind împlinirea a 200 de ani de la anexarea Basarabiei de către Imperiul Rus] / A. Moșanu, A. Eșanu, C. Tănase, D. Dragnev [et al.] // *Timpul de dimineață*. – 2012. – 16 mai. – P. 14; 20 mai. – P. 6; 27 mai. – P. 5.

2013

563. *Declarația Asociației Istoricilor cu privire la decizia Ministrului Educației de a exclude examenul la Istoria românilor și universală din grila examenelor de absolvire pentru treapta gimnazială*: [14 noiem. 2013] / Alexandru Moșanu, Andrei Eșanu, Demir Dragnev [et al.] // Lit. și arta. – 2013. – 28 noiem. – P. 8.

2015

564. *Declarația grupului de inițiativă „Mișcarea civică Anul 1812” (15 mai 2011)* / A. Moșanu, A. Eșanu, C. Tănase, D. Dragnev [et al.] // *Timpul*: Ediția de vineri. – 2015. – 16 mai. – P. 1.

PARTICIPĂRI CU REFERATE ȘI LUĂRI DE CUVÂNT LA CONFERINȚE, SIMPOZIOANE, CONGRESE (SELECTIV)

1955

565. Четвертая городская научная конференция, (Кишинев, 17 ноября 1955 г.). Министерство высшего образования СССР, Организационный Комитет по смотрu студенческих научных работ высших заведений г. Кишинева. – Демир Драгнев. *Общественный строй молдавской сельской общины в XV веке*.

1956

566. Девятая студенческая научная конференция по итогам научно-исследовательской работы за 1955 год, (Кишинев, 3 марта 1955 г.). Кишиневский государственный университет, студенческое научное общество. – Демир Драгнев. *Первое обращение Молдавии к Москве с просьбой о принятии в русское подданство.*

1958

567. Первая научная конф. молодых ученых Молдавской ССР, (Кишинев, 28-30 октября 1958 г.). – Д.М. Драгнев. *Украинские летописи о молдавско-украинских отношениях середины XVII века.*

568. Научная сессия Инст. истории молдавского филиала АН СССР, (Кишинев, 27-29 ноября 1958 г.). – П.Г. Дмитриев, Д.М. Драгнев, П.В. Советов. *Новые документы по истории феодальной Молдавии.*

1960

569. Вторая научная конф. молодых ученых Молдавской ССР, (Кишинев, 14-16 ноября 1960 г.). – П.Г. Дмитриев, Д.М. Драгнев. *К вопросу о происхождении названия города Кишинев и первых упоминаниях о нём.*

1961

570. Четвертый Межреспубликанский симпозиум по аграрной истории Восточной Европы, (Рига, 6-11 сент. 1961 г.). – Д.М. Драгнев. *К вопросу об уложении К.Маврокордата и изменении правового положения молдавских крестьян в середине XVIII в.*

1962

571. Пятая сессия Межреспубликанского симпозиума по аграрной истории Восточной Европы, (Минск, 20-25 сент. 1962 г.). – Д.М. Драгнев. *О доле (резешском) землевладении в Молдавии XVII–XVIII вв.*

1964

572. Седьмая сессия Всесоюзного симпозиума по аграрной истории Восточной Европы, (Кишинев, 16-21 октября 1964 г.). – Д.М. Драгнев. *К истории социальной и национально-освободительной борьбы молдавских крестьян в конце XVII – середине XVIII в.*

573. Четвёртая конференция молодых учёных Молдавской ССР, (Кишинэу, сентябрь 1964 г.). – Д.М. Драгнев. *Об установлении турецко-фанариотского режима в Молдавии в первой половине XVIII в.*

1966

574. Девятая сессия Симпозиума по аграрной истории Восточной Европы, (Таллин, октябрь 1966 г.). – Д.М. Драгнев. *Эволюция вотчинной структуры феодального землевладения в Молдавии XV – XVIII в.*

1973

575. Международный Симпозиум „Юго-Восточная Европа в эпоху феодализма”, (Кишинев, 15-17 мая 1973 г.). – Д.М. Драгнев. *Прогресс, замедлённое развитие или экономический упадок?*

1974

576. III^e Congrès international d'Études du Sud-Est Européen = Congresul Internațional de Studii Sud-Est Europene: Bulletin d'information, (București, 4-10 sept. 1974). – Demir Dragnev. *Particularități ale dezvoltării economice a cnezatelor Dunărene de la sf. sec. XVII – sec. XVIII.*

1976

577. Международный съезд по изучению стран Юго-Восточной Европы „Балканские исследования: Проблемы истории и культуры”. (Москва, сентябрь 1976 г.). – Д.М. Драгнев. *Об особенностях экономического развития Дунайских княжеств в конце XVII – XVIII вв. [Историография вопроса].*

1980

578. Le XV^e Congrès International des Sciences Historiques : (Bulletin quotidien, nr. 4, 13.08.1980, p. 4.) = Al XV-lea Congres Internațional de Științe Istorice, (București, 11-16 august 1980). – Demir M. Dragnev. *Începutul trecerii de la feudalism la capitalism în economia Moldovei în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.*

1983

579. Четвёртый Всесоюзный семинар по исторической демографии, (Кишинев, 19-20 апреля 1983 г.). – Д.М. Драгнев. *Основные демографические процессы в Молдавии конца XVII – нач. XIX в.*

1984

580. XX сессия Всесоюзного симпозиума по изучению проблем аграрной истории, (Таллин, 24-28 сент. 1984 г.). – Д.М. Драгнев. *Перестройка социально-демографической структуры молдавского села в период позднего феодализма.*

1989

581. Всесоюзная конференция „Общее и особенное в развитии феодализма в России и Молдавии. Проблемы феодальной государственной собственности и государственной эксплуатации (Ранний и развитой феодализм)”: Чтения, посвященные памяти академика Л. В. Черепнина, (Кишинэу, 5-7 апр. 1989 г.). – Д.М. Драгнев. *Проблемы государственной собственности и государственной феодальной эксплуатации на Руси и в Молдавии в период перехода от развитого к позднему феодализму (общее и особенное).*

582. Congrès International „200 ans de la Révolution Française”, (Paris, 12-15 juillet 1989). – Demir Dragnev. *Les particularités de la diffusion des idées de la Révolution Française dans la société du Pays de Moldavie.*

583. XXII-я Сессия Всесоюзного симпозиума по изучению проблем аграрной истории „Взаимосвязь города и деревни в их историческом развитии”, (Минск, 11-14 окт. 1989 г.). – Д.М. Драгнев, П.С. Кокырлэ. *Село и город Молдавии в начальной стадии кризиса феодальной системы.*

1990

584. Academia Română, Filiala Iași: Vizita delegației Academiei de Științe a Republicii Moldova la Institutul de Istorie „A.D. Xenopol”, (Iași, 24-27 iunie 1990). – Demir Dragnev. *Istoriografia din RSSM referitoare la istoria medievală și modernă a Moldovei.*

585. Zilele academice Ieșene, Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” (Iași, 25-28 oct. 1990). – Demir Dragnev. *Descrieri militaro- statistice a Moldovei și Țării Românești din sec. al XVIII-lea – înc. sec. al XIX-lea.*

1991

586. Sesiunea științifică dedicată împlinirii a 125 de ani de la crearea Academiei Române și a 50 de ani de la înființarea Institutului de Istorie „A.D. Xenopol”, (Iași, 6-7 iunie 1991). – Demir Dragnev, Andrei Eșanu. *Viața nobilului Abaza – un manuscris necunoscut de la începutul secolului al XIX-lea.*

587. Sesiunea științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” „Moștenirea istorică, literară și pedagogică a savantului N.Iorga”, (Bălți, 28-29 mai 1991). – Demir Dragnev. *Tranziția la modern în viziunea lui N. Iorga.*

588. Sesiunea Științifică „Nicolae IORGA – 120 de ani de la naștere”, (Chișinău, 17-18 dec. 1991). – Demir Dragnev. *Premisele trecerii de la epoca medievală la cea modernă în opera lui N. Iorga*.

1992

589. Sesiunea Științifică „Destinele istorice ale pământurilor moldovenești de la Est de Nistru”, (Chișinău, 2 iunie 1992). – Demir Dragnev. *Situația social-economică a teritoriului dintre Nistru și Bug în sec. al XVIII-lea*.

1993

590. Second International Congress of Romanian Studies (Coordinated by the Society for Romanian Studies USA and the Romanian Academy), (Iași, 6-10 iulie 1993). – Demir Dragnev. *Procese demografice în Țările Române în sec. al XVIII-lea – înc. sec. la XIX-lea*.

591. Congresul XVIII al Academiei Româno-Americane de Științe și Arte „Moldova: deschideri științifice și culturale spre Vest”, (Chișinău, 13-16 iul. 1993). – Demir Dragnev, Andrei Eșanu. *Considerații privind constituirea civilizației medievale românești*. – Comunicarea 2: Demir Dragnev, Andrei Eșanu. *Familia Abaza în Rusia. Noi contribuții documentare*.

592. Sesiunea științifică jubiliară „Dimitrie Cantemir și epoca sa”, (Chișinău, 20 octombrie 1993). – Demir Dragnev. *Epoca lui D. Cantemir – perioadă de răscruce în istoria Europei și a Țărilor Române*.

1994

593. Primul Simpozion Național de Istorie și Retrologie Agrară din Moldova, (Chișinău, 8-10 iunie 1994). – Demir Dragnev. *Evoluția structurii sistemului agrar din Moldova medievală (sec. al XIV-lea – începutul sec. al XIX-lea)*.

594. Международная научно-практическая конференция „Русские Молдовы: история, язык, культура”, (Кишинэу, 26-27 окт. 1994 г.). – Д.М. Драгнев. *Русская культура в Молдове в период средневековья*.

595. Al XIV-lea Simpozion Național de Istorie și Retrologie Agrară al României, (Bacău, 23-27 august 1994). – Demir Dragnev. *Evoluția sistemelor de agricultură în Basarabia în sec. al XIX-lea*.

1995

596. Al II-lea Simpozion Național de Istorie și Retrologie Agrară din Moldova, (Chișinău, 6 aug. 1995). – Demir Dragnev. *Transformări în viața agrară a Moldovei la începutul Epocii Moderne*.

597. Al XV-lea Simpozion Național de Istorie și Retrologie Agrară a României, (Arad, 28 aug. - 1 sept. 1995). – Demir Dragnev. *Zonele economico-agrarare din Moldova în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea.*

598. Sesiunea anuală de comunicări științifice: Muzeul Național de Istorie a Moldovei, (Chișinău, 28-29 noiem. 1995). – Demir Dragnev. *Considerații privind evoluția civilizației românești de la medieval la modern: rolul factorului extern.*

1996

599. Sesiunea științifică „50 de ani de la fondarea primelor instituții academice din Republica Moldova”, (Chișinău, 24 aug. 1997). – Demir Dragnev. *Institutul de Istorie – una dintre cele mai vechi instituții academice din Republica Moldova.*

600. Sesiunea științifică „Relațiile moldo-bulgare în epoca medievală și modernă”, (Chișinău, 11 oct. 1996), (Institutul de Istorie al A.Ș.M., Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”). – Demir Dragnev. *Răspândirea cărților manuscrise din Moldova în ținuturile bulgare în sec. XIV–XVIII.*

1997

601. Региональный семинар Совета Европы „Реформа преподавания истории в средней школе”, (Тбилиси, 25-27 сент. 1997): Expert invitat de Consiliul European – Demir Dragnev. *Corelația dintre istoria universală și istoria națională în curricula școlară din Republica Moldova.*

602. Sesiunea științifică jubiliară „80 de ani de la constituirea Sfatului Țării” (Institutul de Istorie al A.Ș.M., Muzeul Armatei Naționale), (Chișinău, 20 noiem. 1997). – Demir Dragnev. *Cuvânt inaugural.*

1998

603. Lansare de carte a Editurii Civitas consacrată jubileului de 80 de ani de la Unirea Basarabiei cu România, (Chișinău, 9 apr. 1998). – Demir Dragnev. *Cuvânt de deschidere.*

604. Seminar științifico-metodic „Reforma programei de istorie a secolului XX pentru învățământul liceal” organizat cu susținerea Consiliului Europei, (Chișinău, 8-10 iunie 1998). – Demir Dragnev. *Luare de cuvânt la Masa Rotundă.*

605. Conferința științifică „Mișcarea națională la sfârșitul anilor '80. Formarea Armatei Naționale a Republicii Moldova”, (Chișinău, 21 aug. 1998), organizată de Muzeul Armatei Naționale. – Demir Dragnev. *Cuvânt introductiv.*

606. Preliminary Meeting for the „Tbilissi initiative: Council of Europe the General's New Initiative”, (Kasbegy: Georgia, 1-3 oct. 1998) : Expert invitat de Copsiliul European – Demir Dragnev. *Cu privire la elaborarea unui manual comun al țărilor riverane Mării Negre.*

2000

607. Conferința științifică „O altă viziune a istoricilor: imaginar, mentalități și cotidian în istoria Moldovei”, (Chișinău, 25 apr. 2000). – Demir Dragnev. *Cuvânt de deschidere.*

608. Primul Simpozion româno-turc din Republica Moldova în domeniul istoriei, (Chișinău, 6-8 noiem. 2000). – Demir Dragnev. *Mesaj de salut; Principatele Dunărene și societatea medievală otomană.*

2001

609. Sesiunea științifică „55 de ani de la fondarea Academiei de Științe a Republicii Moldova”, (Chișinău, 16-17 oct. 2001). – Demir Dragnev. *Cuvânt de deschidere.*

610. Inaugurarea Filialei Forumului European pentru Istorie și Cultură din Republica Moldova. – Demir Dragnev. *Prezentarea manualelor de istorie pentru învățământul liceal (Editura „Civitas”, Chișinău).*

2002

611. Conferința Științifică Internațională „Interferențe istorice româno-polone: dimensiuni politice, economice și culturale”, (Chișinău, 25 mai 2002). – Demir Dragnev. *O nouă publicație de documente româno-polone din sec. al XVII-lea.*

612. Conferința Științifică Internațională „Raporturile moldo-grece în contextul relațiilor internaționale: Probleme și perspective”, (Chișinău, 22-23 octombrie 2002). – Demir Dragnev. *Umanismul elen în Țara Moldovei în sec. XVII-XVIII.*

613. Sesiunea științifică „Activitatea Institutului de Istorie în anii 1992–2002”, (Chișinău, 27 noiem. 2002). Ședință plenară: – Demir Dragnev. *Activitatea Institutului de Istorie în anii 1992 – 2002: realizări, probleme, perspective.*

614. Congresul Istoricilor din Republica Moldova, (Chișinău, 1 iulie 2001). – Comunicarea: *Istoria națională din Republica Moldova – parte componentă a istoriei românilor (epoca medievală).* – Coautori: A. Eșanu, P. Parasca, Gh. Gonța, I. Eremia, P. Cocârlă, I. Chirtoagă, I. Negrei.

2003

615. Conferința Științifică „Unirea principatelor române de la 1859 – act istoric de realizare a dezideratului național”, (Chișinău, 27 noiembrie 2003). – Demir Dragnev. *Premisele actului Unirii de la 1859*.

616. Conferința Științifică Internațională „Basarabia și eliberarea Bulgariei”, (Chișinău, 27 martie 2003). – Demir Dragnev. *Constatări privind nivelul procesului de modernizare în Bulgaria până la eliberarea de sub dominația otomană*.

617. Conferința Științifică „125 de ani de la reconstituirea statalității bulgare”, (Chișinău, Institutul Relații Internaționale „Perspectiva”; Institutul de istorie al AȘM, 9 aprilie 2003). – Demir Dragnev. *Războiul antiotoman din 1877–1878 și modernizarea societății în Europa de Sud-Est*.

618. Simpozionul științific „Educația prin istorie din perspectiva integrării europene”, (Filiala din Moldova a Fundației Forumul European pentru Istorie și Cultură, Chișinău, 27 septembrie 2003). – Demir Dragnev. *Participare la dezbateri*.

619. Simpozionul Științific Internațional consacrat memoriei marelui hatman al coroanei Stanislaw Zolkiewski, (Chișinău, 2 oct. 2003). – Cuvânt de deschidere: *Aspecte din istoria relațiilor moldo-polone*.

620. Simpozionul Științific Internațional „D.Cantemir – dimensiunile universalității”, (Chișinău, 23-24 oct. 2003). – Demir Dragnev. *Dimitrie Cantemir și începuturile modernizării în Țara Moldovei*.

621. Conferința Științifică „In memoriam professoris Mihail Muntean (80 de ani de la naștere și 20 de ani de la trecerea în neființă”, (Chișinău, 2003). – Demir Dragnev. *Considerații privind raporturile agrare dintre proprietarii funciari și țăranii din Basarabia în prima jumătate a secolului al XIX-lea*.

622. Conferința Științifică a pedagogilor, (Liceul „Dimitrie Cantemir”, Chișinău, 24 octombrie 2003). – Demir Dragnev. *Dimitrie Cantemir – savant de dimensiune europeană*.

623. Simpozionul științific „Raporturile moldo-grece în contextul relațiilor internaționale: Probleme și perspective”, (Chișinău: U.P.S. „Ion Creangă”, 2003). – Demir Dragnev. *Umanismul elen în Țara Moldovei în sec. XVII-XVIII*.

2004

624. Simpozion științific „145 de ani de la Unirea Principatelor Române, act istoric de realizare a dezideratului național (contribuții ale unor personalități și instituții)”, (Chișinău, 24 ian. 2004). – Moderator: Demir Dragnev. *Cuvânt de deschidere*.

625. Simpozionul științific „Unitatea românească medievală. Epoca lui Ștefan cel Mare și Sfânt (500 de ani de la moartea marelui voievod)”, (București, Institutul Cultural Român, 3-6 mai 2004). – Demir Dragnev. *Preliminariile instaurării domniei lui Ștefan cel Mare și politica sa socială*.

626. Simpozionul științific „O domnie – o epocă”, (Chișinău, 30-31 mai 2004). – Comunicarea: *Relațiile moldo-muntene în perioada domniei lui Ștefan cel Mare*.

627. Dezbateri naționale: 500 de ani de la trecerea în eternitate a lui Ștefan cel Mare și Sfânt (Asociația tinerilor istorici; Institutul de istorie al A.Ș.M., Chișinău, 2 iunie 2004). – Demir Dragnev. *Ștefan cel Mare și „Ideea imperială”*.

628. Conferința Științifică republicană „Valorificarea rezultatelor științifice: baza dezvoltării durabile a economiei naționale”, (A.Ș.M.: Secția de Științe socioumane și economice, Chișinău, 15 iunie 2004). – Moderatori: Alexandru Roșca, Demir Dragnev. *Luare de cuvânt*.

629. Simpozionul științific „Ștefan cel Mare și epoca sa”. (Iași, 18-19 iunie 2004). – Demir Dragnev. *Ștefan cel Mare în ținuturile de est ale Țării Moldovei*.

630. Conferința Științifică Internațională „Ștefan cel Mare – personalitate marcantă în istoria Europei (500 de ani de la trecerea în eternitate)”, (Chișinău, 22-23 iunie 2004). – Demir Dragnev. *Cuvânt de deschidere*; Demir Dragnev – Comunicare: *Moldova lui Ștefan cel Mare – centru al creștinătății ortodoxe*.

631. Sesiunea științifică anuală a Institutului de Istorie al A.Ș.M. „645 de ani de la începutul luptei pentru independență a Țării Moldovei”, (Chișinău, 9 dec. 2004). – Demir Dragnev. *Constituirea și afirmarea Țării Moldovei în istoriografia contemporană*.

2005

632. Simpozionul Științific “Unirea Principatelor române din 1859 – realizarea unui deziderat secular al tuturor românilor”, (Chișinău, 24 dec.

2005). – Demir Dragnev. *De la unirea etno-religioasă, la unirea național-statală*.

633. Conferința Științifică Internațională „Dinastia Movileștilor – interferențe politice și culturale ale elitelor din Europa Centrală și de Est (secolele XVI-XVII)”, (Chișinău, 17-18 iunie 2005). – Demir Dragnev: *Cuvânt de deschidere*; Comunicarea: *Raporturile moldo-muntene la cumpăna secolelor XVI–XVII (unele constatări)*.

634. Școala de vară „Provocările istoriei ca știință și disciplină de învățământ la începutul mileniului trei”, (Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane al Institutului Cultural Român, 22-30 iulie 2005). – Demir Dragnev. *Manifestări ale crizei de identitate a populației băștinașe din spațiul ex-sovietic: (Premise obiective și subiective)*.

635. Conferința științifică „Epoca elenismului: actualitate și contemporaneitate”, (Institutul de cercetări interetnice al A.Ș.M., Chișinău, 29 oct. 2005). – Demir Dragnev. *Etapele principale ale relațiilor moldo-elene*.

636. Sesiunea științifică anuală a Muzeului Național de Istorie (Ediția a XV-a). – Demir Dragnev. *Cuvânt de salut*.

637. Совещание руководителей исторических учреждений стран СНГ: «Проблемы освещения в учебной литературе „Общей истории” стран, регионов и народов, ранее входивших в состав Российской империи и СССР», (Москва, 8-9 дек., 2005). – Д.М. Драгнев. *Освещение истории России в учебниках по всеобщей истории, изданных в Республике Молдова*.

2006

638. Conferința Științifico-practică Internațională „Probleme actuale ale științelor socioumane în condițiile integrării europene”, (Chișinău, 28 ian. 2006). – Demir Dragnev. *Constatări privind studiul izvoarelor în știința istorică din Republica Moldova*.

639. Sesiunea anuală de Istorie militară, (Ministerul Apărării, Muzeul Armatei Naționale, Chișinău, 28 febr. 2006). – Demir Dragnev. *Probleme actuale ale istoriei militare*.

640. Conferința științifică „Civilizația medievală și modernă în Moldova”, (Chișinău, 27 iulie 2006). – Demir Dragnev: *Cuvânt de salut*.

2007

641. Simpozionul Internațional „Istoria statului și dreptului Moldovei în epoca medievală și modernă: *In memoriam Pavel Sovetov* (80 de ani de

la naștere)”, (Chișinău, 15-17 dec. 2007). – Demir Dragnev, Petru Costin. *Evoluția sistemului vamal în Țara Moldovei în secolul al XVIII-lea și înc. sec. al XIX-lea.*

2008

642. Conferința Științifică Internațională „Cantemireștii – o celebră dinastie din secolele XVII-XVIII”, (Chișinău, 28-29 noiem. 2008). – Demir Dragnev. *Probleme economice în operele lui Dimitrie Cantemir și Dimitrie.*

643. Simpozionul Internațional „Țara Moldovei în contextul civilizației europene: În onorem Gheorghe Gonta”, (Chișinău, noiemb. 2008). – Demir Dragnev. *Evoluția situației demografice și circulația umană în spațiul românesc în secolul al XVIII-lea.*

644. Conferința Științifică „Valori patrimoniale” consacrată aniversării a 125 de ani de la inaugurarea monumentului lui Ștefan cel Mare de la Iași și prezentarea poemului „Doina” de M. Eminescu la Societatea „Junimea”, (Iași, 5-6 iunie 2008). – Demir Dragnev. *Ștefan cel Mare – ocrotitor al creștinătății ortodoxe.*

645. Seminar științific „Istoriografie și politică în estul și vestul spațiului românesc”, (Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea din Oradea, academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Chișinău, 12 sept. 2008). – Demir Dragnev. *Forme tranzitorii – de la medieval la modern – în societatea rurală din Țara Moldovei în sec. al XVIII-lea.*

2009

646. Conferința Științifică „Probleme actuale de istorie națională. În onoarea profesorului Pavel Parasca”, (Chișinău, 2009). – Demir Dragnev. *Iluminismul timpuriu în opera lui Dimitrie Cantemir și în cea a domnului fanariot Nicolae Mavrocordat.*

647. Simpozionul științific „Declanșarea celui de-al Doilea război mondial”, (Fundația Forului European pentru Istorie și Cultură, UPS «Ion Creangă», Chișinău, 24 febr. 2009). – Demir Dragnev: *Participare la dezbateri.*

648. Masa rotundă „70 de ani de la semnarea Pactului Ribbentrop-Molotov” org. de Asociația istoricilor din Republica Moldova, Biblioteca „Onisifor Ghibu, (Chișinău, 21 aug. 2009). – Demir Dragnev: *Participare la dezbateri.*

649. Masa rotundă „650 de ani de la constituirea Statului Moldovenesc: realitate sau fals?”, (Asociația istoricilor din Rep. Moldova, Chișinău, 25 februarie 2009). – Demir Dragnev. *Constituirea și afirmarea statului medieval la est de Carpați (Considerații istoriografice).*

650. Simpozionul științific „Oameni care au creat istoria Sorocii”, (Primăria or. Soroca, Muzeul de istorie și etnografie din Soroca, Asociația istoricilor din Rep. Moldova, Soroca, 28 noiembrie 2009). – Demir Dragnev. *Orașul Soroca în epoca medievală*.

2010

651. Conferința științifică „Societatea românească între hotarele imperiale”, (Chișinău, 2010). – Comunicarea: *Începuturile modernizării în Țara Moldovei (sf. sec. al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea)*.

652. Conferința științifică internațională „Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului” dedicată celor 70 de ani de la înființarea Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, (Chișinău, 28 octombrie 2010). – Demir Dragnev. *Dimitrie Cantemir – autor al primei descrieri a zonelor economico-geografice ale Moldovei*.

653. Conferința științifică „Relațiile moldo-bulgare: personalități marcante”, (Universitatea „Gr. Țamblac”, Taraclia, 3 dec. 2010). – Demir Dragnev. *Începuturile iluminismului în Bulgaria și Țările Române*.

2011

654. Sesiunea științifică internațională „20 de ani de la formarea organismului național militar”, Ministerul Apărării al Republicii Moldova, (Chișinău, 30 aug. 2011). – Demir Dragnev. *Tradițiile istorice ale armatei naționale*.

655. Simpozionul științific internațional „Contextul politic european al domniei în Moldova a lui Dimitrie Cantemir (noiembrie 1710 – iulie 1711)”, (ULIM, Institutul Cultural Român, Chișinău, 14-15 oct. 2011). – Demir Dragnev. *Domnia lui Dimitrie Cantemir în viziunea contemporanilor*.

656. Sesiunea de comunicări științifice a Institutului de Istorie, Stat și Drept al A.Ș.M., Ediția a 2-a, (Chișinău, 15 dec. 2011). – Demir Dragnev. *Modernitatea timpurie – epocă distinctă în istoria Europei și a Țărilor Române*.

657. Adunarea generală a aderenților la Grupul de inițiativă „Anul 1812”, (Chișinău, 25 iunie 2011). – Demir Dragnev. *Participare la dezbatere*.

2012

658. Conferința științifică internațională „Basarabia – 1812. Problemă națională, implicații internaționale”, Institutul de istorie, Stat și Drept al A.Ș.M., Institutul de istorie „A.D. Xenopol” din Iași, Institutul Cultural

Român (Ch.), (Chișinău-Iași, 14-16 mai 2012). – Demir Dragnev. Eșecul politicii Imperiului Rus de a transforma Basarabia în „Vitrina Balcanilor” în primul deceniu de după anexare și *Evoluția regimului de dominație a Imperiului Rusiei asupra Basarabiei până la începutul anilor 1830 (aspecte din politica economică, socială și administrativă)*.

659. Conferința științifică „94 de ani de la unirea Basarabiei cu România”, (Chișinău, 27 martie 2012). – Demir Dragnev. *Unirea Basarabiei cu România în conștiința istorică a basarabenilor*.

660. Conferința științifică internațională „Violența în sud-estul European: Discurs, practică și mesaj”, (Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, 14-15 dec. 2012). – Comunicarea: *Sursele istorice și tradiția populară despre acțiunile violente ale luptătorilor rebeli din Europa de Sud-Est în perioada dominației otomane: (Haiducia – mit și realitate)*.

661. Sesiunea solemnă a A.Ș.M. „Academicianul Iachim grosul – fondator și primul președinte al Academiei de științe a Moldovei – 100 de ani de la naștere”, (Chișinău, 21 sept. 2012). – Demir Dragnev. *Probleme de istorie modernă în opera științifică a academicianului Iachim Grosul*.

662. Conferința științifică anuală de comunicări științifice a Institutului de Istorie, Stat și Drept al A.Ș.M., (Chișinău, 27 dec. 2012). – Demir Dragnev. *Continuitatea populației romanice la est de Carpați în Evul mediu timpuriu*.

2013

663. Simpozionul internațional „Politica marilor puteri în Balcani și Europa Centrală”: In onorem Gheorghe Gonța, (Chișinău, 24 ian. 2013). – Comunicarea: *Atitudinea administrației militare ruse față de populația băștinașă din Moldova în timpul războaielor ruso-turce din secolul al XVIII-lea*.

664. Masa rotundă „Ideea identității naționale românești în spațiul basarabean în Epoca modernă”, (Chișinău, 24 ian. 2009). – Demir Dragnev: *Participare la dezbateri*.

665. Conferința metodică-științifică „Istoria națională în contextual racordării la coordonatele europene”, Institutul de Istorie, Stat și Drept; Consiliul raional Soroca; Asociația istoricilor din Republica Moldova (Soroca, 28 martie 2013). – Demir Dragnev. *Personalități culturale originare de peste Prut în Basarabia interbelică*.

666. Conferința științifică „Istoria locală în contextul istoriei naționale și europene”, Institutul de Istorie, Stat și Drept al A.Ș.M.; Muzeul de istorie și etnografie Orhei, (Orhei, 15 mai 2013). – Demir Dragnev. *Istoria ținutului Orhei în contextul general al istoriei Moldovei*.

667. Masă rotundă „Anexarea Basarabiei la imperiul rus în 1812 și dezmembrarea Mitropoliei Moldovei. Evoluții și consecințe”, organizată de Asociația Istoricilor din Republica Moldova; Institutul de istorie, stat și drept al AȘM; Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” (Chișinău); Muzeul Național de Istorie a Moldovei, (Chișinău, 4 sept. 2013). – Demir Dragnev. *Statutul Mitropoliei Moldovei până la anexarea Basarabiei la Imperiul Rus*.

668. Conferința științifică internațională „340 de ani de la nașterea ilustrului cărturar și domn Dimitrie Cantemir”, (Chișinău, 29 oct. 2013). – Demir Dragnev. *Dimitrie Cantemir în contextul iluminismului timpuriu din Europa de sud-est*.

669. Conferința științifică internațională „Elitele social-politice și economice ale Basarabiei (1812-1918), (Chișinău, 2 dec. 2013). – Demir Dragnev. *Prezentarea cărții „Bisericile Basarabiei. Vol. 1. Dicționar enciclopedic. – Ch.: Civitas, 2013*.

670. Sesiunea anuală de comunicări științifice a Institutului de Istorie al A.Ș.M. Ședință în plen, (Chișinău, 27 decembrie 2013). – Demir Dragnev. *Rolul sistemelor agrare medievale din Țările Române în evoluția relațiilor inter-românești*.

2014

671. Seminarul teoretic al Institutului de Istorie al A.Ș.M. „Istoria medievală și modernă”, (Chișinău, 22 mai 2014). – Demir Dragnev. *Probleme actuale ale modernizării timpurii în Țările Române în context European*.

672. Prelegerea publică „Timpurile moderne la români: Reflecții istoriografice” susținută de prof. univ. dr. Gheorghe Cleveți, dir. Institutului de istorie „A.D.Xenopol” din Iași, (Chișinău, 21 oct. 2014). – Demir Dragnev. *Participare la dezbateri*.

673. Sesiunea anuală de comunicări științifice a Institutului de Istorie al A.Ș.M., (Chișinău, 25 decembrie 2014). – Demir Dragnev, Petru Costin. *Impactul suzeranității otomane și a economiei univers-europene asupra politicii comercial-vamale din Moldova în a doua jum. a sec. XVIII – înc. sec. XIX*.

674. Festivalul Național al Cărții și Lecturii: Ediția a IV-a consacrată *Integrării Europene a Republicii Moldova și Anului Dumitru Matcovschi „Cărțile unesc Europa”*, (Chișinău, BNRM, 31 aug. – 4 sept.). – Demir Dragnev, Gheorghe Bostan, Tudor Crudu. *Prezentarea cărții lui Alexandru Cerga „Bisericile Basarabiei”*.

675. Conferința științifică „90 de ani de la formarea RASSM: Istorie și consecințe” organizată de Inst. de Istorie al AȘM în colaborare cu Institutul de Filologie al AȘM, (Chișinău, 9 octombrie 2014). – Demir Dragnev. Participare la discuții.

2015

676. Conferința științifică internațională „Realități istorico-demografice în spațiul românesc (secolele XVIII-XXI). In memoriam Pavel Dmitriev (Dimitriu)” (Chișinău, 24 martie 2015). – Demir Dragnev: Comunicarea 1: Pavel Dimitriu – renumit istoric demograf; Comunicarea 2: *Direcțiile principale ale migrației populației Țărilor Române în secolul al XVIII-lea – începutul sec. al XIX-lea*.

677. Masa rotundă „Simbolurile naționale ale Republicii Moldova” organizată de Biblioteca Științifică Centrală „A. Lupan” (Institut), Institutul de Cercetări Juridice și Politice al A.Ș.M., (Chișinău, 27 apr. 2015). – Demir Dragnev. *Activitatea Comisiei Academiei de Științe a Moldovei privind elaborarea simbolurilor naționale ale Republicii Moldova* (președinte: dr. hab. în șt. istorice, Demir Dragnev, – octombrie 1990 – aprilie 1991).

678. Seminar științific „Aromânii și Meglenoromânii – considerații istoriografice” organizat de Institutul de Ecologie și Geografie al AȘM, Asociația de Geografie și Etnologie din Republica Moldova, (Chișinău, 4 mai 2015). – Demir Dragnev. *Tradițiile familiale ale aromânilor din Nordul Bulgariei*.

679. Lansarea de carte: Ioan Aurel Pop. *Istoria, adevărul și miturile*. – București: Ed. Enciclopedică, 2014, Institutul de Istorie al A.Ș.M., (Chișinău, 16 iunie 2015). – Demir Dragnev. *Prezentarea lucrării*.

680. Conferința științifică „Cercetarea și valorificarea culturii medievale românești” (*In memoriam Valentin Pelin*), (Chișinău, 29 sept. 2015). – Demir Dragnev. *Luare de cuvânt*.

681. Simpozionul internațional „Români – moldoveni – europeni: Dileme și identități” [cu participarea reprezentanților comunităților românești din Republica Moldova (Chișinău), Ucraina (Cernăuți, Odesa, Tatarbunar) și Serbia (Zăicear) și ai asociațiilor culturale din România (Iași, Sibiu, Suceava, Vaslui, Sf. Gheorghe, Năsăud, Pașcani, Beclean), (Iași-Bălți-Chișinău, 4-8 noiem. 2015). – Demir Dragnev. *Rolul factorului socio-economic în păstrarea unității etno-lingvistice a românilor din Evul Mediu*.

682. Simpozionul internațional „Monumentul. Tradiții și viitor”, Ediția a XVIII-a, organizat de Institutul Patrimoniului Cultural al Acad. de Șt. a Moldovei, (Chișinău, 2 oct. 2015). – Demir Dragnev. *Bisericile Basarabiei – un proiect de perspectivă*.

683. Seminar științific internațional „Aspecte politice și comerciale ale Principatelor Române și Regatul Italiei la interferența anului 1860: o comparație a spațiului românesc (Basarabia) și a Italiei de Sud” din cadrul Programului bilateral de colaborare între A.Ș.M. și CNR Italia, (Chișinău, 10 dec. 2015). – Demir Dragnev. *Luare de cuvânt în cadrul dezbaterilor*.

684. Sesiunea anuală de comunicări științifice a Institutului de Istorie al A.Ș.M. „Eugen Russev – 100 de ani de la naștere”, (Chișinău, 23 decembrie 2015). Ședința în plen. – Demir Dragnev. *Eugen Russev – omul și savantul în contextul epocii sale*.

685. Conferința științifică internațională „Unirea Basarabiei cu România la 27 martie 1918” organizată de Inst. de Istorie al A.Ș.M., Primăria Municipiului Chișinău, Institutul Cultural Român „Mihai Eminescu” și Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Moldova (Chișinău, 27 martie 2015). – Demir Dragnev. *Luare de cuvânt*.

2016

686. Simpozionul științifico-metodic „Unirea Principatelor Române (1859) – eveniment istoric cu impact național și european”, (Chișinău, 22 ianuarie 2016) organizat de Inst. de Istorie al A.Ș.M., Direcția Generală Educației, Tineret și Sport a Primăriei Municipiului Chișinău, Liceul teoretic „Al. I. Cuza”, Liceul teoretic „George Meniuc”. – Demir Dragnev. *Predarea istoriei românilor în contextul istoriei universale*.

687. Conferința științifică internațională „Istoricul și Istoria: Alexandru V. Boldur – 130 de ani de la naștere, Leonid Boicu – 85 de ani de la naștere”, (Chișinău, 2 iunie 2016). – Demir Dragnev. *Probleme de istorie a românilor în context regional, național și universal în operele lui Alexandru Boldur și Leonid Boicu*.

688. Conferința științifică „Academia de Științe a Moldovei: Evoluție, instituționalizare, personalități (1946 – 2016)”, (Chișinău, 16 iunie 2016). – Demir Dragnev. *Științele socio-umanistice: evoluție și personalități*.

689. Conferința științifică „Cărți Românești de învățătură (Iași, 1643-1646): 370 de ani de la oficializarea limbii române în Moldova”, (Iași, 9-10 noiembrie 2016). – Demir Dragnev. *Literatura în limba română din sec. XVII – XVIII și procesul de modernizare timpurie în Țările Române*.

690. Sesiunea anuală de comunicări științifice a Institutului de Istorie al A.Ș.M. (Chișinău, 22 decembrie 2016). – Ședința în plen: Demir Dragnev. *Țările Române între Orient și Occident (sec. XIV–XVIII)*.

ORGANIZATOR ȘI MEMBRU AL COMITETULUI DE ORGANIZARE A CONFERINTELOR ȘI SIMPOZIOANELOR ȘTIINȚIFICE

1973

691. Всесоюзный (Кишиневский) симпозиум с участием зарубежных историков „Юго-Восточная Европа в эпоху феодализма”, Кишинев, 15-17 мая 1973 г.

1989

692. Чтения, посвященные памяти академика Л. В. Черепнина „Общее и особенное в развитие феодализма в России и Молдавии. Проблемы феодальной собственности и государственной эксплуатации (Ранний и развитой феодализм)”, Кишинев, 5-7 апр. 1989 г.

1993

693. Congresul XVIII al Academiei Româno-Americane de Științe și Arte „Moldova: deschideri științifice și culturale spre Vest”, Chișinău, 13-16 iulie 1993.

1997

694. Sesiunea științifică jubiliară „80 de ani de la constituirea Sfatului Țării” (Institutul de Istorie al A.Ș.M., Muzeul Armatei Naționale), Chișinău, 20 noiembrie 1997.

1998

695. Lansare de carte a Editurii Civitas consacrată jubileului de 80 de ani de la Unirea Basarabiei cu România), Chișinău, 9 apr. 1998.

2000

696. Conferința științifică „O altă viziune a istoricilor: imaginar, mentalități și cotidian în istoria Moldovei”, Chișinău, 25 apr. 2000.

697. Primul Simpozion româno-turc din Republica Moldova în domeniul istoriei, Chișinău, 6-8 noiembrie 2000.

2002

698. Sesiunea științifică „Activitatea Institutului de Istorie în anii 1992–2002”, Ședință plenară. Chișinău, 27 noiembrie 2002.

2003

699. Conferința științifică „Unirea principatelor române de la 1859 – act istoric de realizare a dezideratului național”, Chișinău, 27 noiem. 2003.

700. Simpozionul științific Internațional consacrat memoriei marelui hatman al coroanei Stanislaw Zolkiewski, Chișinău, 2 octombrie 2003.

2004

701. Conferința științifică republicană „Valorificarea rezultatelor științifice: baza dezvoltării durabile a economiei naționale”, Chișinău, 15 iunie 2004, A.Ș.M.: Secția de Științe socioumane și economice, Moderatori: Alexandru Roșca, Demir Dragnev.

702. Simpozion științific „145 de ani de la Unirea Principatelor Române, act istoric de realizare a dezideratului național (contribuții ale unor personalități și instituții)”, Chișinău, 24 ianuarie 2004.

703. Conferința științifică Internațională „Ștefan cel Mare – personalitate marcantă în istoria Europei (500 de ani de la trecerea în eternitate)”, Chișinău, 22-23 iunie 2004.

704. Sesiunea științifică anuală a Institutului de Istorie al A.Ș.M. „645 de ani de la începutul luptei pentru independență a Țării Moldovei”, Chișinău, 9 decembrie 2004.

2005

705. Conferința științifică Internațională „Dinastia Movileștilor – interferențe politice și culturale ale elitelor din Europa Centrală și de Est (secolele XVI-XVII)”, Chișinău, 17-18 iunie 2005.

706. Conferința științifică „Epoca elenismului: actualitate și contemporaneitate”, Chișinău, 29 oct. 2005, Institutul de cercetări interetnice al A.Ș.M.

2008

707. Simpozionul internațional „Frontierele spațiului românesc în context european”, Oradea-Chișinău, 8-11 mai 2008. – Membru al Comitetului științific de organizare: Demir Dragnev.

708. Simpozionul internațional „Țara Moldovei în contextul civilizației europene: In honorem Gheorghe Gonța”, Chișinău, noiemb. 2008.

2011

709. Simpozionul științific internațional „Contextul politic european al domniei în Moldova a lui Dimitrie Cantemir (noiembrie 1710 – iulie 1711)” organizat de Universitatea Liberă Internațională din Moldova și Institutul Cultural Român, Chișinău, 15 oct. 2011. – Membru al Comitetului de organizare.

2012

710. Conferința științifică internațională „Basarabia – 1812. Problemă națională, implicații internaționale”, Institutul de istorie, Stat și Drept al A.Ș.M., Institutul de istorie „A.D. Xenopol” din Iași, Institutul Cultural Român (Ch.), Chișinău-Iași, 14-16 mai 2012.

2015

711. Conferința științifică internațională „Realități istorico-demografice în spațiul românesc (secolele XVIII–XXI). In memoriam Pavel Dmitriev (Dimitriu)”, Chișinău, 24 martie 2015.

2016

712. Conferința științifică „Academia de Științe a Moldovei: Evoluție, instituționalizare, personalități (1946 – 2016)”, Chișinău, 16 iunie 2016.

CONDUCĂTOR ȘI CONSULTANT ȘTIINȚIFIC LA TEZE DE DOCTOR ȘI DOCTOR HABILITAT

Doctori habilitați

1993

713. Gonța, Gheorghe. *Țara Moldovei în contextul politicii otomane: relațiile internaționale și mișcarea de eliberare (a doua jum. a sec. al XV-lea – prima jum. a sec. al XVI-lea)*: Autoref. tezei de doctor habilitat în istorie la specialitatea 07.00.01 / Gheorghe Gonța; conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Acad. de Științe a Republicii Moldova. Ist. de Istorie . – Chișinău: [s.n.]. – 1993. – 41 p.

1994

714. Cocârlă, Pavel. *Domnia și târgurile în Moldova medievală: (a doua jum. a sec. al XIV-lea – încep. sec. al XIX-lea)*: Autoref. tezei de doctor habilitat în istorie (07.00.01) / Pavel Cocârlă; conducător științific: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Universitatea de Stat din Moldova, Fac. de istorie. – Chișinău: [s.n.]. – 1994. – 38 p.

1999

715. Chirtoagă, Ion. *Sud-estul Țării Moldovei și stînga Nistrului în anii 1484-1699 (expansiunea și stăpînirea turco-tătară)*: Teză de doctor habilitat în istorie la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei / Ion Chirtoagă; conducător

șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al A.Ș.M.; Univ. de Stat din Moldova, Facultatea de istorie. – Chișinău: [s.n.]. – 1999. – 254 p.

2000

716. Eremia, Ion. *Politica externă a Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea (1634-1658)*: Teză de doctor habilitat în istorie la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei / Ion Eremia; conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Univ. de Stat din Moldova, Facultatea de istorie. – Chișinău: [s.n.]. – 2000. – 373 p.

2003

717. Agachi, Alexei. *Moldova și Țara Românească sub ocupația militară rusă: 1806–1812*: Teză de doctor habilitat în științe la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor / Alexei Agachi; conducător științific: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al A.Ș.M.; Acad. de Științe a Republicii Moldova. Ist. de Istorie. – Chișinău: [s.n.]. – 2003. – 376 p.

Doctori în științe

1988

718. Скалецкая, Ольга. *Русско-украинско-молдавские экономические связи в 70-х годах XVIII – начала XIX вв.*: Автореф. дис. канд. ист. наук по специальности 07.00.02 – История СССР / Ольга Скалецкая; научн. руков.: Демир Драгнев, канд. ист. наук; Акад. наук Республики Молдова. Ин-т истории им. Я.С. Гроссул. – Кишинэу. – 1986. – 17 с.

1992

719. Солтан, Георгий В. *Закрепощение крестьянства Молдовы: (последняя четв. XVI – первая пол. XVII вв.)*: Автореф. дис. канд. ист. наук по специальности 07.00.02 – История Отечества / Георгий Солтан; научн. конс.: [П. Советов], Д. Драгнев / Акад. наук Республики Молдова. Ин-т истории. – Кишинэу. – 1992. – 24 с.

1995

720. Baidaus, Eduard V. *Țara Moldovei în sistemul relațiilor internaționale din Europa de Est în timpul domniei lui Vasile Lupu (1634-1653). Raporturi politice cu Rzeczpospolita și Rusia* : Teză de doctor în științe istorice la specialitatea 07.00.01 – Istoria Moldovei (pe perioade)/

Eduard Baidaus; conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Acad. de Științe a Moldovei; Inst. de Istorie. – Chișinău: [s.n.]. – 1995. – 221 p.

1997

721. Mischevca, Vladimir. *Moldova în raporturile internaționale la începutul secolului al XIX-lea (1802–1812)*: Teză de doctor în șt. istorice la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei / Vladimir Mischevca; conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Acad. de Științe a Republicii Moldova, Ist. de Istorie. – Chișinău, 1997, 188 p.

722. Popovici, Angela. *Proprietatea funciară în ținuturile Lăpușna, Orhei, Soroca în sec. al XV-lea – înc. sec. al XVIII-lea*: Teză de doctor în științe istorice la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei / Angela Popovici; conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar / Acad. de Științe a Republicii Moldova, Inst. de istorie. – Chișinău: [s.n.]. – 1997. – 205 p.

723. Ungureanu, Constantin. *Evoluția etno-demografică a Bucovinei în anii 1774–1850*: Teză de doctor în șt. istorice la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei / Constantin Ungureanu; conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar; Acad. de Științe a Republicii Moldova, Inst. de istorie. – Chișinău: [s.n.]. – 1997. – 201 p.

1998

724. Tcaci, Vladimir. *Moldova în relațiile politice internaționale (1763–1774)*: Teză de doctor în științe istorice la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei / Vladimir Tcaci; conducător științific: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al A.Ș.M.; Acad. de Științe a Republicii Moldova, Inst. de Istorie. – Chișinău: [s.n.]. – 1998. – 154 p.

2001

725. Felea, Alina. *Viață cotidiană și mentalități din mediul urban al Țării Moldovei (mijl. sec. al XVII-lea – mijl. sec. al XVIII-lea)*: Teză de doctor în științe ist. la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor / Alina Felea; conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar. – Chișinău: [s.n.]. – 2001. – 171 p.

2003

726. Ciobanu, Vitalie. *Militarii basarabeni în mișcarea națională din anii 1917–1918*: Teză de doctor în științe ist. la specialitatea 07.00.02 – Istoria

românilor / Vitalie Ciobanu; conducător şt.: Demir Dragnev, doctor hab. în ştiinţe istorice, prof. universitar / Acad. de Ştiinţe a Republicii Moldova, Ist. de Istorie. – Chişinău: [s.n.]. – 2003. – 230 p.

2007

727. Coadă, Ludmila. *Instituţia zemstvelor în Basarabia: aspecte istorico-juridice*: Teză de doctor la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor (pe perioade) / Ludmila Coadă; conducător şt.: Demir Dragnev, profesor universitar, doctor habilitat în istorie, membru corespondent al A.Ş.M.; ref. of.: Valentin Tomuleţ, Nicolae Cibotaru – Chişinău. – 2007. – 181 p.

2008

728. Bacalov, Sergiu. *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea – începutul secolului al XVIII-lea: (studiu istorico-genealogic)* / Teză de doctor la specialitatea 07-00-02 – Istoria românilor (pe perioade) / Sergiu Bacalov; cond. şt.: Demir Dragnev, profesor universitar, doctor habilitat în istorie, membru corespondent al A.Ş.M. – Chişinău: [s.n.]. – 2008. – 185 p.

2009

729. Argint, Lucia. *Sistemul administrativ al Basarabiei în perioada autonomiei 1812 1828, în istoriografie*: Teză de doctor în ştiinţe la specialitatea 07.00.09 – Teoria şi metodologia ştiinţelor istorice / Lucia Argint; cons. ştiinţific: N. Chicuş, Demir Dragnev, doctor hab., profesor universitar, membru corespondent al A.Ş.M.; Institutul de Istorie, Stat şi Drept al A.Ş.M. – Chişinău: [s.n.]. – 2009. – 217 p.

730. Candu, Teodor. *Biserica din Țara Moldovei din a doua jum. a sec. al XVIII-lea – înc. sec. al XIX-lea*: Teză de doctor în ştiinţe la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor / Teodor Candu; cond. şt.: Demir Dragnev, doctor hab., profesor universitar, membru corespondent al A.Ş.M.; Academia de Ştiinţe a Moldovei, Institutul de Istorie, Stat şi Drept. – Chişinău: [s.n.]. – 2009. – 167 p.

731. Sava, Igor. *Domeniul mănăstiresc în Țara Moldovei în a doua jumătate a secolului al XIV-lea – secolul al XVI-lea*. Teză de doctor în ştiinţe la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor / Igor Sava; conducător şt.: Demir Dragnev, doctor hab., profesor universitar, membru corespondent al A.Ş.M., Institutul de Istorie al A.Ş.M. – Chişinău: [s.n.]. – 2009. – 203 p.

2015

732. Eșanu, Valentina. *Marii demnitari ai Țării Moldovei în domnia lui Ștefan cel Mare (1457–1504)*: Teză de doctor la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor (pe perioade) / Valentina Eșanu; conducător șt.: Demir Dragnev, doctor hab., profesor universitar, membru corespondent al A.Ș.M.; cons. șt.: Valeriu Pasat; Institutul de Istorie al A.Ș.M. – Chișinău: [s.n.]. – 2015. – 234 p.

REFERENT OFICIAL ȘI MEMBRU AL CONSILIILOR DE SUSȚINERE A TEZELOR DE DOCTOR HABILITAT ȘI DOCTOR ÎN ȘTIINȚE

1993

733. DRAGNEV, Demir. Membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor în istorie: [Petrovski, Nina. *Unirea Principatelor în istoriografia din România*: Autoref. tezei de doctor în istorie (07.00.01) – istoria românilor / Petrovski Nina; Institutul de istorie al A.Ș.M.. – Chișinău: [s.n.], 1993. – 16 p.].

1995

734. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor în istorie: [Purici, Ștefan. *Mișcarea națională românească în Bucovina în anii 1775-1861*: Autoref. c (07.00.01) – Istoria românilor / Ștefan Purici; Acad. de Șt. a Moldovei, Inst. de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 1995. – 17 p.].

1996

735. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor: [Sapranov, Ana. *Pregătirea cadrelor cu studii superioare în republica Moldova (1976-1985)*: Autoref. tezei de doctor habilitat în științe istorice (07.00.02) – Istoria Patriei / Ana Sapranov; Acad. de Șt. a Moldovei, Inst. de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 1996. – 18 p.].

736. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor habilitat: [Șișcanu, Ion. *Basarabia în contextul relațiilor sovieto-române, 1940* : Autoref. tezei de doctor habilitat în științe istorice (07.00.02) – Istoria Patriei / Ion Șișcanu. – Chișinău : [s.n.], 1996. – 44 p.].

1997

737. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor: [Zabolotnaia, Lilia. *Formarea și stabilirea pieței orășenești în Moldova la sf. Sec. al XVI-lea – înc. sec. al XVIII-lea (prin prisma factorului agrar)*: Autoref. al tezei de doctor în istorie (07-00-02) – Istoria Patriei / Lilia Zabolotnaia; Acad. de Șt. a Moldovei, Inst. de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 1997. – 23 p.].

738. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor în istorie: [Șișcanu, Elena. *Instaurarea și consolidarea regimului totalitar bolșevic în RSS Moldovenească (1940–1952)*: Autoref. tezei de doctor în științe istorice (07.00.02) – Istoria Patriei / Elena Șișcanu. – Chișinău : [s.n.], 1997. – 22 p.].

1998

739. Parasca, Pavel. *Evoluția politică internă și poziția internațională a Moldovei : Jum. sec. XIV - încep. sec. XV* : Teză de doctor habilitat în șt. istorice la specialitatea 07.00.02 – Istoria Patriei / ref. ofic.: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al A.Ș.M.; Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Catedra Științe Umanistice. – Chișinău: [s.n.]. – 1997. – 302 p.

740. Gumenâi, Ion. *Ținutul Hotin până la 1836*: Rezum. tezei de doctor în istorie / Ion Gumenâi; cond. șt.: Ioan Caproșu, prof. univ., doctor; ref. ofic.: Demir Dragnev, prof. univ., doctor habilitat în istorie; Universitatea „Al.Ioan Cuza”-Iași, Facultatea de istorie. – Iași, 1998, 28 p.

741. Mutruc, Valeriu. *Viața agrară în Basarabia în prima jumătate a secolului al XIX-lea (până la reformele din anii '60- '70)*: Rezumat al tezei de doctor în istorie / Valeriu Mutruc; cond. șt.: prof. univ., dr. Gheorghe Platon, membru al Academiei Române; ref. ofic.: Demir Dragnev, prof. univ., doctor habilitat în istorie, Barbu Ștefănescu, Mihai Cojocariu; Universitatea „Al. Ioan Cuza” – Iași, Facultatea de istorie. – Iași, 1998, 34 p.

742. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor: [Alexăndreanu-Sâtnic, Zinaida. *Constituirea și funcționarea sistemului instituțional de cultură în R.S.S. Moldovenească (1944–1950)*: Autoref. al tezei de doctor în istorie (07-00-02) – Istoria Patriei / Zinaida Alexăndreanu-Sâtnic; Acad. de Șt. a Moldovei, Inst. de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 1998. – 24 p.].

743. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor în istorie: [Postică, Elena. *Rezistența*

antisovietică în R.S.S. Moldovenească (1944-1950): Autoref. tezei de doctor în şt. istorice (07.00.02) / Elena Postică; Acad. de Ştiinţe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chişinău: [s.n.], 1998. – 25 p.].

744. DRAGNEV, Demir. Preşedinte al Consiliului ştiinţific specializat pentru susţinerea tezei de doctor în istorie: [Negru, Gheorghe. *Politica etnolingvistică în R.S.S. Moldovenească*: Autoref. tezei de doctor în şt. istorice (07.00.02) / Gheorghe Negru; Acad. de Ştiinţe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chişinău: [s.n.], 1998. – 24 p.].

745. DRAGNEV, Demir. Preşedinte al Consiliului ştiinţific specializat pentru susţinerea tezei de doctor în istorie: [Haidarlî, Dan. *Relaţiile politice dintre Moldova şi Hanatul din Crimeea în secolul al XVIII-lea (1718–1774)* / Dan Haidarlî; Acad. de Ştiinţe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chişinău: [s.n.], 1998. – 22 p.].

746. DRAGNEV, Demir. Preşedinte al Consiliului ştiinţific specializat pentru susţinerea tezei de doctor în istorie: [Cereş, Irina. *Aderarea Republicii Moldova la organizaţiile politice şi economice internaţionale: Relaţiile economice - comerciale externe (1991–1995)*: Autoref. tezei de doctor în ştiinţe istorice (07.00.02) / Irina Cereş; Acad. de Ştiinţe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chişinău: [s.n.], 1998. – 19 p.].

747. DRAGNEV, Demir. Membru al Consiliului ştiinţific specializat pentru susţinerea tezei de doctor [Chicu, Silvia. *Viaţa politică a Țării Moldovei în a doua jum. a secolului al XVI-lea*: Autoref. tezei de doctor în istorie (07.00.02) / Silvia Chicu; Acad. de Ştiinţe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chişinău: [s.n.], 1998. – 22 p.].

1999

748. DRAGNEV, Demir. Preşedinte al Consiliului ştiinţific specializat pentru susţinerea tezei de doctor în istorie: [Nicolaenco, Viorica. *Extrema dreaptă în Basarabia (1923–1940)*: Autoref. tezei de doctor în ştiinţe istorice (07.00.02) / Nicolenco Viorica; Acad. de Ştiinţe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chişinău: [s.n.], 1999. – 24 p.].

749. DRAGNEV, Demir. Preşedinte al Consiliului ştiinţific specializat pentru susţinerea tezei de doctor în istorie: [Vasilos, Vasile. *Evacuarea Basarabiei, nordului Bucovinei şi ținutului Herța. 1940*: Autoref. tezei de doctor în ştiinţe istorice (07.00.02) / Vasile Vasilos; Acad. de Ştiinţe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chişinău: [s.n.], 1999. – 23 p.].

2000

750. Tabuncic, Serghei. *Satul din nord-estul Țării Moldovei în secolele XIV–XV*: Teză de doctor în istorie / Serghei Tabuncic; cond.șt.: Victor Spinei, prof. univ., doctor; ref. ofic.: Demir Dragnev, prof. univ., doctor habilitat în istorie; Universitatea „Al. Ioan Cuza” – Iași, Facultatea de istorie. – Iași, 2000, 268 p.

751. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor în istorie: [Negru, Elena. *Politica etnoculturală în R.A.S.S.M. (1924-1940)*: Autoref. tezei de doctor în șt. istorice (07.00.02) / Elena Negru; Acad. de Științe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 2000. – 24 p.].

752. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor în istorie: [Gaiciuc, Victor. *Constituirea armatei naționale în Republica Moldova*: Autoref. tezei de doctor în șt. istorice (07.00.02) / Victor Gaiciuc; Acad. de Științe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 2000. – 23 p.].

753. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor în istorie: [Atanasov, Nicolae. *Industria, comerțul, băncile și sistemele de comunicație ale Basarabiei în anii 1918–1940*: Autoref. tezei de doctor în șt. istorice (07.00.02) / Nicolae Atanasov; Acad. de Științe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 2000. – 24 p.].

754. DRAGNEV, Demir. Membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor [Șofranschi, Zina. *Ștergarul moldovenesc: Geneză. Tipologie. Funcționalitate*: Autoref. tezei de doctor în artă (07.00.07) / Zina Șofranschi; Acad. de Științe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 2000. – 24 p.].

2001

755. DRAGNEV, Demir. Membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor [Țugulschi-Neaga, Rodica. *Civilizație urbană în Moldova secolului al XVIII-lea*: Autoref. tezei de doctor în istorie (07.00.02) / Rodica Țugulschi-Neaga; Acad. de Științe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 2001. – 25 p.].

2002

756. Pâslariuc, Virgiliu. *Raporturile marii boierimi cu domnia în Țara Moldovei în sec. al XVI-lea*: Teză de doctor în istorie / Virgiliu Pâslariuc; cond.șt.: Ioan Caproșu, prof. univ., doctor; ref. ofic.: Demir Dragnev,

prof. univ., doctor habilitat în istorie; Universitatea „Al. Ioan Cuza” – Iași, Facultatea de istorie. – Iași, 2002, 402 p.

757. Țuțuianu, Ion. *Relațiile dintre biserică și stat la începuturile României moderne*: Autoref. al tezei de doctor în drept (12-00-01) – Teoria generală a dreptului; istoria statului și dreptului; istoria doctrinelor politice și de drept / Ion Țuțuianu; ref. oficial: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al A.Ș.M.; Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Facultatea de istorie și etnologie. – Chișinău: [s.n.]. – 2002. – 29 p.

2003

758. Rădvan, Laurențiu. *Orașele din Țara Românească până la sfârșitul secolului al XIV-lea*: Rezumat al tezei de doctorat / Laurențiu Rădvan; cond. șt.: Ioan Caproșu; ref. ofic.: Demir Dragnev, prof. univ., doctor habilitat în istorie, Alexandru-Florin Platon, Ovidiu Ghitta; Universitatea „Al. Ioan Cuza” – Iași, Facultatea de istorie. – Iași, 2003, 59 p.

759. Rotaru, Liliana. *Concepția istorico-filosofică în opera lui B.P. Hasdeu*: Autoref. al tezei de doctor în științe istorice (07-00-02) – Istoria românilor / Liliana Rotaru; cond. șt.: Cozma Valeriu, dr. hab. în șt. istorice; ref. oficiali: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al A.Ș.M.; Dumitru Căldare, doctor hab. în științe filosofice; Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”. – Chișinău: [s.n.]. – 2003. – 25 p.

760. Tomuleț, Valentin. *Politica comercial-vamală a țarismului în Basarabia și constituirea burgheziei comerciale (1812–1868)*: Teză de doctor habilitat în științe la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor / Valentin Tomuleț; cons. șt.: Pavel Cocârlă, dr. hab. în șt. istorice, prof. universitar; ref. oficial: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al A.Ș.M.; Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Psihologie, Catedra Istorie Universală. – Chișinău: [s.n.]. – 2003. – 434 p.

761. Țurcanu, Elena. *Contextul extern al problemei mănăstirilor românești închinat Locurilor Sfinte (1856–1863)*: Autoref. al tezei de doctor în științe istorice (07-00-03) – Istoria universală / Elena Țurcanu; cond. șt.: Certan Eugen; ref. oficiali: Demir Dragnev, doctor hab. în științe istorice, prof. universitar, membru coresp. al A.Ș.M.; Ion Stăvilă, doctor în științe istorice; Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Psihologie, Catedra Istorie Universală. – Chișinău: [s.n.]. – 2003. – 20 p.

762. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor [Ețco, Diana. *Învățământul teologic în Basarabia (1812- 1917)*: Autoref. tezei de doctor în istorie (07.00.02) / Diana Ețco; Acad. de Științe a Rep. Moldova. Institutul de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 2003. – 19 p.].

2004

763. Cervencov, Nicolae. *Formarea ideilor de statalitate la bulgari (mijlocul sec. al XVIII-lea - anii 70 ai sec. al XIX-lea)*: Autoref. al tezei de doctor habilitat în istorie la specialitatea 07.00.03 – Istorie universală; referent ofic.: Demir Dragnev, prof. universitar, doctor habilitat în șt. istorice; Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. – Chișinău. – 2004. – 36 p.

764. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor habilitat: [Enciu, Nicolae. *Demografia rurală a Basarabiei interbelice*: Autoref. tezei de doctor habilitat în științe istorice (07.00.02) – Istoria românilor / Nicolae Enciu. – Chișinău: [s.n.], 2004. – 47 p.].

765. Șlapac, Mariana. *Arhitectura de apărare din Moldova medievală (mijlocul sec. al XIV-lea – mijlocul sec. al XVI-lea)*: Teză de doctor habilitat în studiul artelor, culturologie la specialitatea 17.00.07 – Arte vizuale (cu specificarea: arta plastică, decorativă, aplicată); referent ofic.: Demir Dragnev, prof. universitar, doctor habilitat în șt. istorice, membru coresp. al A.Ș.M. – Chișinău: [s.n.]. – 2004. – 316 p.

2005

766. DRAGNEV, Demir. Membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor habilitat: [Ciobanu, Constantin. *Sursele literare ale programelor iconografice din pictura murală medievală moldavă*: Autoref. tezei de doctor habilitat în studiul artelor (17.00.04) – arte vizuale / Constantin Ciobanu; Institutul Studiul Artelor al A.Ș.M.. – Chișinău: [s.n.], 2005. – 46 p.].

2006

767. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor habilitat: [Postică, Gheorghe. *Civilizația medievală timpurie din spațiul Pruto-Nistrean (secolele V–XIII)*: Autoref. tezei de doctor habilitat în științe istorice (17.00.02) – Istoria românilor și (07.00.06) – arheologie / Constantin Ciobanu; Universitatea de Stat din Moldova. – Chișinău: [s.n.], 2006. – 47 p.].

768. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor habilitat: [Racu, Aurelia. *Dezvoltarea învățământului special în Republica Moldova: istorie și perspective*: Autoref. tezei de doctor habilitat în științe istorice (07.00.10) – istoria științei (pedagogie specială) / Aurelia Racu; cons. șt.: Andrei Eșanu, Institutul de istorie al A.Ș.M. – Chișinău: [s.n.], 2006. – 55 p.].

769. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor [Svetlicinâi, Rodica. *Activitatea social-politică a minorităților naționale din Basarabia în anii 1917/1918–1923 și 1989-1994 (studiu comparativ)*: Autoref. tezei de doctor în istorie (07.00.02) / Rodica Svetlicinâi; cond. șt.: Leonid Bulmaga; Acad. de Științe a Republicii Moldova, Institutul de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 2006. – 24 p.].

770. DRAGNEV, Demir. Membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor [Noroc, Larisa. *Renașterea culturii Basarabiei în contextul României întregite (1918-1940)*: Autoref. tezei de doctor în istorie (07.00.02) / Larisa Noroc; cond. șt.: Valeria Cozma, doctor în istorie; Acad. de Științe a Republicii Moldova, Institutul de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 2006. – 24 p.].

2008

771. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor [Dulschi, Silvia. *Partide și organizații politice în Basarabia în perioada revoluției din 1900-1907: studiu comparativ*: Autoref. tezei de doctor în istorie (07.00.02) / Silvia Dulschi; cond. șt.: Ion Varta, dr. în istorie; Acad. de Științe a Republicii Moldova, Institutul de Istorie. – Chișinău: [s.n.], 2006. – 24 p.].

2010

772. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor: [Poștarencu, Dinu. *Populația urbană a Basarabiei în perioada 1850–1918*): Autoref. al tezei de doctor în științe istorice (07-00-02) – Istoria românilor (pe perioade) / Dinu Poștarencu; cond. șt.: Valentin Tomuleț, doctor habilitat în științe istorice; ref. of.: Nicolae Enciu, dr. hab., conferențiar cercetător, Ludmila Coadă, dr., conferențiar universitar. – Chișinău: [s.n.], 2010. – 23 p.].

2012

773. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor: [Turtureanu, Ovidiu. *Societatea RSS Moldovenești: de la acalmie la stări de conflict (1953–1991)*: Autoref.

al tezei de doctor în științe istorice (07-00-02) – Istoria românilor (pe perioade)/ Ovidiu Turtureanu; cond. șt.: Andrei Eșanu, dr. hab. în istorie, academician. – Chișinău: [s.n.], 2012. – 26 p.].

774. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor: [Păun (Radovici), Maria Liliana. *Școlile românești din Transilvania în sec. XIV–XVIII*: Autoref. al tezei de doctor în istorie (07-00-02) – Istoria românilor (pe perioade) / Maria Liliana Păun (Radovici); cond. șt.: Alexandru Roman, dr. hab. în istorie, prof. universitar. – Chișinău: [s.n.], 2012. – 30 p.].

775. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor: [Stoica, Vasile-Leontin. *Serviciul sanitar al armatei române în perioada 1914–1919*: Autoref. al tezei de doctor în științe istorice (07-00-02) – Istoria românilor (pe perioade) / Vasile-Leontin Stoica; cond. șt.: Nicolae Chicuş, dr. în istorie, conferențiar universitar. – Chișinău: [s.n.], 2012. – 32 p.].

2013

776. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor: [Prisac, Lidia. *Relațiile interetnice în Republica Moldova (1989–2005)*: Autoref. al tezei de doctor în istorie (07-00-02) – Istoria românilor (pe perioade) / Lidia Prisac; cond. șt.: Ion Bodrug, dr. în istorie. – Chișinău: [s.n.], 2013. – 30 p.].

777. DRAGNEV, Demir. Membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor [Herghiligiu, Cristina. *Constituirea și evoluția elitei politice moldovenești până la mijlocul sec. al XV-lea*: Autoref. al tezei de doctor în istorie (07-00-02) – Istoria românilor (pe perioade) / Cristina Herghiligiu; cond. șt.: Ion Eremia, dr. hab. în istorie, prof. universitar. – Chișinău: [s.n.], 2013. – 28 p.].

2014

778. DRAGNEV, Demir. Membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor habilitat: [Cojocaru, Gheorghe. *Tratatul de Uniune Sovietică: de la un proiect totalitar – la un acord de Comunitate a Statelor Independente (1922–1991)*: Autoref. tezei de doctor habilitat în științe istorice (611.03) – istoria universală și (611.02) – Istoria românilor / Gheorghe Cojocaru; Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. – Chișinău. – 2014. – 66 p.].

779. Gumenâi, Ion. *Minoritățile confesionale din Basarabia (1812 – anii 70 ai sec. al XIX-lea)*: Teză de doctor habilitat la specialitatea 07.00.02 – Istoria românilor / cons. șt.: Ion Eremia, ref. oficial și membru al C.Ș.S.: Demir Dragnev, Sorin Șipoș, Nicolae Cervencov; Universitatea de Stat din Moldova. – Chișinău. – 2016. – 301 p.

780. DRAGNEV, Demir. Președinte al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor în istorie [Trincă, Sorin Lucian. *Relațiile dintre statul român și biserica ortodoxă din Transilvania (1918–1928)*: Autoref. al tezei de doctor în istorie (07-00-02) – Istoria românilor (pe perioade) / Sorin Lucian Trincă; cond. șt.: Anatol Petrencu, dr. hab. în istorie, prof. universitar; ref. ofic.: Ion Șîșcanu, Silvia Grossu. – Chișinău: [s.n.], 2016. – 30 p.].

781. DRAGNEV, Demir. Membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor în studiul artelor și culturologie: [Brihuneț, Manole. *Cimitirele ortodoxe din Republica Moldova: aspecte istorico-culturale și artistice (secolul al XVIII-lea – prima jumătate al sec. al XIX-lea)*: Teză de doctor în studiul artelor și culturologie (651.02) – Teoria și istoria arhitecturii / Manole Brihuneț; cond. șt.: Mariana Șlapac, doctor habilitat în studiul artelor, membru cor. al A.Ș.M.; ref. ofic.: Iuliana Ciotoiu, Sergius Ciocanu; Institutul Patrimoniului Cultural al A.Ș.M. – Chișinău: [s.n.], 2016. – 192 p.].

782. DRAGNEV, Demir. Membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor habilitat: [Manolache, Constantin. *Politica de construcție militară în Republica Moldova: repere teoretico-metodologice și valențe practice*: Autoref. tezei de doctor habilitat în științe politice teoria, metodologia și istoria politologiei; instituții și procese politice / Constantin Manolache; cons. șt.: Gheorghe Rusnac, doctor habilitat în istorie, profesor universitar, academician; Victor Juc, doctor habilitat în științe politice. – Chișinău: [s.n.], 2016. – 62 p.].

783. DRAGNEV, Demir. Membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor habilitat în istorie: [Moraru, Pavel. *Organizarea și activitatea serviciilor de Informații și Siguranță Românești din Basarabia în perioada anilor 1918-1944*: Teză de doctor habilitat în istorie (611.02) – Istoria românilor (pe perioade) / Moraru Pavel; consultanți științifici: PASAT Valeriu, doctor habilitat în istorie, conferențiar cercetător, membru titular al A.Ș.M., specialitatea 611.02 – Istoria românilor (pe

perioade), Institutul de Istorie al A.Ș.M. ENCIU Nicolae, doctor habilitat în istorie, conferențiar universitar, specialitatea 611.02 – Istoria românilor (pe perioade), Institutul de Istorie al A.Ș.M. – Chișinău: [s.n.], 2016. – 342 p.].

PARTICIPĂRI LA PROIECTE INTERNAȚIONALE ȘI NAȚIONALE

Proiecte internaționale

784. Proiect de elaborare din cadrul de cooperare dintre Academia de Științe a Moldovei și Fundația de științe umanistice a Federației Ruse „Materiale documentare privitoare la istoria Moldovei din secolele XV–XVII păstrate în arhivele Federației Ruse”, aa. 2006-2007, Demir Dragnev – conducător de proiect.

785. Proiect de elaborare și editare „Istoria românilor. Epoca modernă (a doua jum. a sec. al XVIII-lea – 1918). Curs de lecții”, aa. 1999–2000. Fundația SOROS, Moldova, Demir Dragnev – conducător de proiect și participant.

786. Proiect de elaborare „Din istoria ținutului natal (Regiunea Cernăuți)”, aa. 2000–2001. Departamentul Politici pentru relațiile cu Românii de Pretutindeni al Ministerului Afacerilor Externe a României (București), Demir Dragnev – participant.

787. Proiect de elaborare „Paleografia slavo-română și româno-chirilică”, aa. 2002–2003. Fundația SOROS, Moldova, Demir Dragnev – conducător de proiect și participant.

788. Proiect de elaborare și editare „Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și al posterității”, a. 2004. Departamentul Politici pentru relațiile cu Românii de Pretutindeni al Ministerului Afacerilor Externe a României, Filiala Iași, Demir Dragnev – conducător de proiect și participant.

789. Proiect de elaborare și editare „Dicționar de istoria românilor”, aa. 2004–2005. Departamentul Politici pentru relațiile cu Românii de Pretutindeni, Filiala Iași, Demir Dragnev – conducător de proiect și participant.

790. Proiect de elaborare și editare „Prezențe basarabene în spiritualitatea românească: Dicționar Enciclopedic”, a. 2007. Departamentul Politici pentru relațiile cu Românii de Pretutindeni al Ministerului Afacerilor Externe a României (București), Demir Dragnev – conducător de proiect.

791. Proiect de editare „O capodoperă a miniaturii din Moldova medievală”, aa. 2002–2003. Institutul cultural Român (București), Demir Dragnev – conducător de proiect.

792. Proiect de elaborare și editare „Dicționar de istorie”, a. 2007. Departamentul Politici pentru relațiile cu Românii de Pretutindeni al Ministerului Afacerilor Externe a României (București), Demir Dragnev – conducător și participant.

793. Proiect de elaborare și editare „O istorie a regiunii Transnistrene: din cele mai vechi timpuri până în prezent”, a. 2007. Departamentul Politici pentru relațiile cu Românii de Pretutindeni al Ministerului Afacerilor Externe a României (București), Demir Dragnev – conducător și participant.

794. Proiect de elaborare și editare „Din istoria sudului Basarabiei”, realizator – Ion Chirtoagă, a. 2007. Departamentul Politici pentru relațiile cu Românii de Pretutindeni al Ministerului Afacerilor Externe a României (București), Demir Dragnev – conducător de proiect.

795. Proiect de editare „Bisericile Basarabiei: Dicționar enciclopedic”, realizator – Alexandru Cerga, a. 2013. Departamentul Politici pentru relațiile cu Românii de Pretutindeni al Ministerului Afacerilor Externe a României (București), Demir Dragnev – conducător de proiect.

Proiecte naționale

796. Proiect de elaborare și editare „Domnii Țării Moldovei. Studii”, aa. 2004–2005. Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al A.Ș.M., Fundația SOROS (Moldova), Demir Dragnev – conducător și participant.

797. Proiect instituțional de cercetare „Societatea medievală din Țara Moldovei în secolul XIV – mijlocul sec. XIX. Studii și documente”, 2001–2005.

798. Proiect de cercetare câștigat prin concurs „Țara Moldovei în contextul civilizației europene (relații internaționale, relații economice și culturale)”, 2003–2004. Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică din Republica Moldova, Demir Dragnev – conducător de proiect.

799. Proiect de organizare a Conferinței internaționale și de editare „Ștefan cel Mare – personalitate marcantă în istoria Europei (500 de ani de la trecerea în eternitate), 2004. Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică din Republica Moldova, Demir Dragnev – conducător de proiect.

800. Proiect instituțional de cercetare „Societatea medievală și modernă a Moldovei în contextul Europei de Est și Sud-Est”, 2006–2010, Demir Dagnev – conducător de proiect.

801. Proiect instituțional de cercetare „Viața socială, politică, economică, regională și culturală din Țara Moldovei sub impactul tradiționalismului și a înnoirilor în spirit european (mijlocul sec. XIV – 1812)”, 2011-2014, Demir Dagnev – conducător de proiect.

802. Proiect de editare „Civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române. Studii și documente”, 2012. Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al A.Ș.M., Demir Dagnev – proiect individual.

803. Proiect de editare „Țara Moldovei în perioada războiului ruso-turc din anii 1806–1812. Vol.1: noiembrie 1806 – iulie 1808, 2015. Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al A.Ș.M., Demir Dagnev – conducător de proiect.

804. Proiect de cercetare „Univers politic, cultural-spiritual și rural din Țara Moldovei: de la medieval la modern (în context european)”, 2015-2018, Demir Dagnev – participant. Inclusiv subproiectele conduse de Demir Dagnev: „Univers rural din Țara Moldovei (până la înc. sec. XIX)” și „Documente privitoare la istoria Țării Moldovei din timpul războiului ruso-turc (1806-1812). Vol.1: august 1806 – iunie 1809”.

REFERINȚE LA PERSONALITATE ȘI ACTIVITATE

1961

1. Mocanu, S. *Moldova în epoca feudalismului* [Rec.: Moldova în epoca feudalismului. Vol. I: *Documente slavo-moldovenești (veacul XV – întâiul pătrar al veacului XVII)* / alcăt.: P.G. Dmitriev, D.M. Dagnev ș.a. – Ch.: Știința, 1961, 452 p.] // *Comunistul Moldovei*. – 1961. – Nr. 10, p. 79. - (Cu car. chirilice).

1962

2. Raevschi, Nicolae. *Noi documente slavo-moldovenești* [Rec.: Moldova în epoca feudalismului. Vol. I: *Documente slavo-moldovenești (veacul XV – întâiul pătrar al veacului XVII)* / alcăt.: P.G. Dmitriev, D.M. Dagnev, E.M. Russev, P.V. Sovetov; red.: L.V. Cerepnin. – Chișinău: Ed. „Știința”. – 1961. – 452 p.] // *Limba și lit. mold.* – 1962. – Nr. 2, p. 67-71. - (Cu car. chirilice).

1965

3. Михаил, Пауль. [Рец.: *Молдавия в эпоху феодализма*. Том 1: *Славяно-молдавские грамоты (XV век – первая часть XVII века)* / сост.: П.Г.Дмитриев, Д.М.Драгнев, Е.М. Руссев, П.В.Советов; под ред. Л.В. Черепнина. - Кишинев. – 1961. – 454 с.] // Известия АН МССР. Серия обществ. наук. – 1965. – № 1. – С. 81-84.

1975

4. Гросул, В.Я. [Рец.: Драгнев, Д.М. *Сельское хозяйство феодальной Молдавии (конец XVII – нач. XIX в.)*. – Кишинев: Штиинца, 1975, 286 с.] // История СССР (АН СССР, Москва). – 1975. – № 4, с. 170-171.

1976

5. Polevoi, L. *O carte despre trecutul satului moldovenesc* [Рец.: Драгнев, Д.М. *Сельское хозяйство феодальной Молдавии (конец XVII – нач. XIX в.)*. – Кишинев, 1975, 286 С.] // Tribuna. – 1976. – 2 ian. – Р. 47-48. - (Cu car. chirilice).

6. Ольвинский, А. *За плугами прадедов = După plugurile strămoșilor* [Рец.: Драгнев, Д.М. *Сельское хозяйство феодальной Молдавии (конец XVII – нач. XIX в.)*. – Кишинев: Штиинца, 1975, 286 с.] // Вечерний Кишинев. – 1976. – 12 ноября.

1977

7. Мохов, Н.А. *Исследования по аграрной истории Молдавии позднего феодализма* [Рец.: Драгнев, Д.М. *Сельское хозяйство феодальной Молдавии (конец XVII – нач. XIX в.)*. – Кишинев: Штиинца, 1975, 286 с.] // Советское славяноведение (АН СССР, Москва). – 1977. – № 1, с. 117-118.

1980

8. Repida, L.; Ivanov, Iu. *În familia unită a popoarelor înfrățite* [Рец.: Исторические корни связей и дружбы украинского и молдавского народов / И.А. Анцупов, Е.Н. Дзюба, Д.М. Драгнев [и др.]; АН УССР, Инст. истории; АН МССР, Инст. истории. – Киев: Наукова Думка. – 1980. – 324 с.] // Comunistul Moldovei. – 1980. – Nr. 9, p. 93-96.

9. Урсул, Д.; Топузлу, Г. *Вечная и нерушимая дружба народов-братьев* [Рец.: Исторические корни связей и дружбы украинского и молдавского народов / И.А. Анцупов, Е.Н. Дзюба, Д.М. Драгнев [и др.]; АН УССР, Инст. истории; АН МССР, Инст. истории. – Киев: Наукова Думка. – 1980. – 324 с.] // Советская Молдавия. – 1980. – 16 сент.

1984

10. Eșanu, Andrei. *Un nou manual de istorie a RSSM* [Rec.: Dragnev D.M. *Istoria RSS Moldovenești: manual pentru cl. 7-8.* / D.M. Dragnev, P.V. Sovetov. – Chișinău: Lumina. – 1983. – 225 p.] // *Învățământul public.* – 1984. – 18 febr.

11. Babilunga N. *Noul manual de istorie a Moldovei* [Rec.: Dragnev D.M. *Istoria RSS Moldovenești: manual pentru cl. 7-8.* / D.M. Dragnev, P.V. Sovetov. – Chișinău: Lumina. – 1983. – 225 p.] // Chișinău: *Gazeta de seară.* – 1984. – 2 ian. – [Cu car. chirilice; și în limba rusă].

1985

12. Tcaciuc, L. *Studierea istoriei Moldovei* [Rec.: Dragnev D.M. *Istoria RSS Moldovenești: manual pentru cl. 7-8.* – Chișinău: Lumina. – 1984. – 225 p.] // *Învățământul public.* – 1985. – 15 мая.

1987

13. Condrea, Irina. [Rec.: *Moldova în epoca feudalismului.* Vol. 4: *Cărți domnești și zapise slavo-moldovenești și moldovenești, 1641–1660* / Alc.: D.M. Dragnev, A.N. Nichitici, L.I. Svetlicinai, P.V. Sovetov; red.: P.V. Sovetov. – Chișinău: Știința. – 1986. – 365 p.] // *Limba și literatura moldovenească.* – 1987. – Nr. 2, p. 74-75. - (cu car.chirilice).

1988

14. Ciburciu, Vlad. *Valoare polivalentă și nepieritoare* [Rec.: Dimitrie Cantemir „Descrierea Moldovei”: Manuscrise și ediții / Andrei Eșanu; red. resp.: D.M. Dragnev; Acad. de Științe a RSSM; Inst. de ist. „Ia.S. Grosul”. – Chișinău: Știința. – 1987. – 107 p.] // *Moldova socialistă.* – 1988. – 29 oct. – (cu grafie chirilică).

1989

15. Chirtoagă, Ion. *Un nou studiu despre opera lui Dimitrie Cantemir* [Rec.: Dimitrie Cantemir „Descrierea Moldovei”: Manuscrise și ediții / Andrei Eșanu; red. resp.: D.M. **Dragnev**; Acad. de Științe a RSSM; Inst. de ist. „Ia.S. Grosul”. – Chișinău: Știința. – 1987. – 107 p.] // *Știința.* – 1989. – Nr. 4, p. 2.

16. Cocârlă, P. *O nouă colecție de documente la Istoria Moldovei* [Rec.: *Молдавия в эпоху феодализма. Т. 5. Славяно-молдавские и молдавские грамоты и записи 1641–1666 гг.* – Кишинев: Штиинца, 1987, 326 с.] // *Известия АН МССР: Серия общественных наук.* – 1989. – № 1, с. 79-81.

17. Dragnev, Demir Miron (n. 1936), istoric // *Dicționar Enciclopedic Moldovenesc*. – Chișinău. – 1989. – P. 170.

18. Eșanu, Andrei. [Rec.: *Очерки внешнеполитической истории молдавского княжества (последняя треть XIV – нач. XIX в.)* / Авт.: П.В. Советов, П.Ф. Параска, ... Д.М. Драгнев и др. – Кишинев: Штиинца. – 1987. – 464 с.] // *Известия АН МССР. Серия общественных наук*. – 1989. – № 2, с. 75-76.

1990

19. *Raportul deputatului Alexandru Moșanu cu privire la Drapelul de Stat prezentat la ședința din 27 aprilie 1990 a Sovietului Suprem (SS) al RSSM* [Pentru studierea problemei rădăcinilor istorice ale simbolului național al Moldovei Comisia SS al RSSM a creat trei grupuri de lucru: primul fiind condus de Demir Dragnev (p. 193). Comisia a ajuns la concluzia că „Tricolorul are o vechime considerabilă pe teritoriul Moldovei (P. 196)”] // *Moldova Socialistă*. – 1990. – 12 mai.

1993

20. Chirtoagă, Ion. *O lucrare de sinteză a istoriei Moldovei* [Rec.: *Istoria Moldovei din cele mai vechi timpuri pînă în epoca modernă: Aspecte din viața politică, socială și a culturii* / A. Eșanu, Gh. Gonța, V. Dergaciov, D. Dragnev, I. Niculiță. – Chișinău: Știința. – 1992. – 299 [1] p.] // *Revista de istorie a Moldovei*. – 1993. – Nr. 4, p. 74-76.

1994

21. Zabolotnaia, Lilia. [Rec.: *Evul mediu timpuriu în Moldova* [Culeg. de studii] / Acad. de Șt. a Moldovei, In-tul de Istorie; Coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Știința, 1994, 168 [2] p.] // *Revista de istorie a Moldovei*. – 1994. – Nr. 1, p. 68-70.

22. *Totuși ce istorie vom studia ?* [În cadrul Comisiei guvernamentale pentru elaborarea Concepției studierii istoriei în instituțiile de învățământ din Rep. Moldova Demir Dragnev a criticat proiectul conducerii Comisiei și împreună cu un grup de colegi a înaintat o Concepție de alternativă care prevede studierea istoriei Moldovei „în contextul civilizației românești”] // *Făclia*. – 1994. – Nr. 39. – 30 septembrie. – P. 2.

1995

23. Bologan, Gheorghe. *Dacă vrei să cunoști viitorul, studiază trecutul* [despre dl Demir Dragnev, savant istoric] / Gheorghe Bologan // *Viața satului*. – 1995. – 9 dec. – P. 6.

24. Cocârlă, P. *Un început de bun augur* [Rec.: *Istoria modernă a Europei și Americii*. Partea I. – Chișinău: Lumina. – 1995. – 382 p.] // *Revista de istorie a Moldovei*. – 1995. – Nr. 3-4 (23-24), p. 130-132.

1996

25. *Academicieni și membri corespondenți ai A.Ș.M., absolvenți ai Facultății de Istorie a Universității de Stat din Moldova* [Demir Dragnev] // Cozma, Valeriu. *Istoria universității de Stat din Moldova (1946–1996)*. – Chișinău: USM. – 1996. – P. 253.

26. *Dragnev, Demir: Membru corespondent al Academiei de Științe a Republicii Moldova* // Academia de Științe a Republicii Moldova – 50 / coord.: H. Corbu. – Chișinău. – 1996. – P. 147-148.

27. *Institutul de Istorie* [Director: Demir Dragnev, membru corespondent al A.Ș.M.] // Academia de Științe a Moldovei: 50 / coord.: H. Corbu. – Chișinău. – 1996. – P. 15.

28. Mischevca, Vladimir. *Istoricul Demir Dragnev* // *Revista de Istorie a Moldovei*. – 1996. – Nr. 2 (26). – P. 110-111; Știința: Revistă lunară a Acad. de Șt. a Moldovei. – 1996. – Nr. 7-8, p. 7.

29. Mischevca, Vladimir. *Profesorul Demir Dragnev la 60 de ani* [doctor hab. în științe istorice] // *Moldova suverană*. – 1996. – 27 iulie. – P. 6.

Referințe:

Membrii Academiei de Științe a Moldovei: Dicționar (1961–2006) / col. de red.: Haralambie Corbu (coord.), – Chișinău. – 2006. – P. 194.

1997

30. Chicu, Maria. *Un nou manual de istorie a românilor* [Rec: Dragnev, Demir; Gonța, Gh. *Istoria medie a românilor (pînă la mijlocul sec. al XVII-lea): manual pentru clasa a VI-a*. – Chișinău, 1997, 191 p.] / Maria Chicu, Ion Chirtoagă // *Revista de istorie a Moldovei*. – 1997. – Nr. 3/4, p. 119-121.

31. *Decretul Președintelui Republicii Moldova* (Nr. 404 din 31.12.1996) Cu privire la decorarea domnilor Ilie Blaj și Demir Dragnev cu ordinul „Gloria Muncii” [Pentru merite deosebite în dezvoltarea științei ...] // *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. – 1997. – Nr. 7. – 30 ian.

32. Mischevca, Vladimir. *Un manual școlar așteptat* [Rec: Dragnev, Demir; Gonța, Gh. *Istoria medie a românilor (pînă la mijlocul sec. al XVII-lea): manual pentru clasa a VI-a*. – Chișinău, 1997, 191 p.] / Vladimir Mischevca // *Săptămîna*. – 1997. – 31 oct. – P. 9.

33. Negrei, Ion. *Pagini din istoria neamului așteptate* [Rec: Dragnev, Demir; Gonța, Gh. Istoria medie a românilor (pînă la mijlocul sec. al XVII-lea): manual pentru clasa a VI-a. – Chișinău, 1997, 191 p.] / Ion Negrei // Făclia. – 1997. – 1 noiem. – P. 6.

34. Preașcă, Ion. *Prima sesiune științifică consacrată tragediei din 1946-1947* [Demir Dragnev – Cuvânt de deschidere] // Țara. – 1997. – 4 apr. – P. 2.

1998

35. Chelcu, Cătălina Elena. [Rec: Larisa Svetlicinai, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov. *Moldova în epoca feudalismului. Documente moldovenești din secolul al XVIII-lea* (1711–1750), vol. VIII. – Chișinău, 1998, 256 p.] // Ioan Neculce. – Tomul IV–VII. – 1998–2001. – P. 479.

36. Cibotaru, N. [Rec: Dragnev, Demir. Istoria modernă a românilor. Partea a 2-a (1848–1918): Manual experimental pentru cl. a 8-a. – Chișinău: Civitas, 1997, 176 p.] // Făclia. – 1998. – 10 ian. – P. 5.

37. *O trilogie tricoloră pentru anul școlar și jubiliar*: [Prezentarea manualelor: N. Chicuș, E. Danu, D. Dragnev. *Istoria modernă a românilor*. Partea a 2-a: cl. a 8-a. – Chișinău: Civitas, 1997, 176 p.; D. Dragnev, E. Dragnev. *Istoria modernă a românilor*. Partea I (mijlocul sec. al XVII-lea – 1848): cl. a VII-a. – Chișinău: Civitas, 1997, 160 p.; D. Dragnev, Gh. Gonța. *Istoria medie a românilor (pînă la mijlocul sec. al XVII-lea)*: clasa a VI-a. – Chișinău: Civitas. – 1997. – 191 p., având copertele în roșu, galben și albastru – culorile tricolorului.] // Limba română. 1998. – Nr. 1-2, p. 227.

1999

38. Mischevca, Vladimir. *O originală monografie despre Moldova în Epoca Luminilor* [Rec: Dragnev, Demir. Țara Moldovei în Epoca Luminilor. – Chișinău, 1999, 188 p.] // Revista de Istorie a Moldovei. – 1999. – Nr. 3-4 (39-40), p. 107-108.

39. *Кто есть кто в Молдове*: Документ приложение к экономическому обозрению «Логос Пресс» [100 ученых ... Демир Драгнев] // Логос Пресс. – 1999. – С. 57.

2000

40. Constantinov, Valentin. *Istoria românească* [Rec.: Demir Dragnev, Ion Varta. *Istoria românilor: Epoca modernă (A doua jum. a sec. al XVIII-lea – 1918). Curs de lecții*. – Chișinău: Civitas. – 2000. – 268 p.] // Revista Română (Iași). – 2000. – Anul VI. – Nr. 5 (16), p. 19.

2001

41. Dragnev, Demir // *Profesorii Universității de Stat din Moldova, 1946–2001: Dicționar istorico-biografic* / Gheorghe Rusnac, Valeriu Cozma. – Chișinău. – 2001. – P. 78-79.

42. Dragnev, Demir (istoria națională), membru corespondent: Secția de științe socioumane și economice (ales în 1995) // *Academia de Științe a Moldovei = Academy of Science of Moldova* / coord.: I. Jarcuțchi, ... ; trad. în lb. engl.: R. Costaș. – Chișinău: Știința. – 2001. – P. 108.

43. *Institutul de istorie* [Director: Demir Dragnev, membru corespondent, doctor habilitat în istorie, prof. universitar] // *Academia de Științe a Moldovei = Academy of Science of Moldova* / coord.: I. Jarcuțchi, ... ; trad. în lb. engl.: R. Costaș. – Chișinău: Știința. – 2001. – P. 66-68.

44. Constantinov, Valentin. *Profesorul Demir Dragnev la a 65-ea aniversare* // *Revista Română* (Iași). – 2001. – Anul VII. – Nr. 4 (26), p. 8.

45. Baidaus, Eduard. *Un destin, o istorie – savantul și profesorul Demir Dragnev la 65 de ani* // *Revista de Istorie a Moldovei*. – 2001. – Nr. 3–4 (43–44), p. 5-6.

Referințe:

Membrii Academiei de Științe a Moldovei: Dicționar (1961–2006) / col. de red.: Haralambie Corbu (coord.), – Chișinău. – 2006. – P. 194.

46. Felea, Alina. *Unele probleme de istorie medievală a Țării Moldovei în opera științifică a prof. Demir Dragnev* / Alina Felea, Sergiu Tabuncic, Eugen Cernenchi, Tudor Ciobanu // *Economie, societate și politică în Moldova: (Aspecte din istoria medie, modernă, contemporană)*. Culegere de articole. – Chișinău. – 2001. – P. 7-13.

Referințe:

Membrii Academiei de Științe a Moldovei: Dicționar (1961–2006) / col. de red.: Haralambie Corbu (coord.), – Chișinău. – 2006. – P. 194.

47. Leu, Ion. *Istoria unui manual* [Rec.: D. Dragnev, Gh. Postică. *Istoria românilor: Epoca Antică și Medievală*. Manual pentru clasa a X-a. – Chișinău: Civitas, 2001, 208 p.] // *Glasul națiunii*. – 2001. – 28 noiem. – P. 7.

48. Leu, Ion. *Manual important* [Rec.: D. Dragnev, Gh. Postică. *Istoria românilor: Epoca Antică și Medievală*. Manual pentru clasa a X-a. – Chișinău: Civitas, 2001, 208 p.] // *Lit. și arta*. – 2001. – Nr. 47 (2935). – 22 noiem. – P. 2.

49. Maznic, Silvia. *Prezentare* [Prez: Dragnev, Demir. *Istoria medievală universală a românilor*. – Ch., 2001, 224 p.] // *Limba română*. – 2001. – Nr. 4-8, p. 242.

50. *Activitatea noastră este o investiție în cultură* [masă rotundă cu participarea dir. Ed. „Cartier”, Gh. Erizanu, cu edit. și aut. de manuale Demir Dragnev, ...] // *Flux*: ed. de vineri. – 2002. – 1 noiem. – P. 4.

51. *Istoria care ne unește* [Reproducere din prefața manualului ... Nota redacției: „Apărut recent la cunoscuta editură chișinăuiană „Civitas”, câștigător al concursului de manuale pentru învățământul liceal, manualul „Istoria românilor: Epoca antică și medievală”, autori: Demir Dragnev și Gh. Postică, este considerat de specialiști drept unul dintre cele mai bune din întreg spațiul românesc”] // *Democrația: Săptămânal de politici publice*. – 2002. – Anul II. – Nr. 9. – 29 ian. – P. 1.

52. *Istoria care ne unește* [Reproducere din prefața manualului. *Notă: Istoria românilor: Manual pentru clasa a XI-a: Epoca Modernă*. Ed. Civitas, 2001, autori: I. Varta, D. Dragnev] // *Democrația: Săptămânal de politici publice*. – 2002. – Anul II. – Nr. 10. – 5 febr. – P. 5.

53. Leu, Ion. *Istoria unui manual* [Rec.: Dragnev, Demir. *Din istoria Transnistriei (în contextul istoriei naționale)*: Materiale didactice. – Chișinău: Civitas, 2001, 192 p.] // *Literatura și arta*. – 2002. – 19 sept. – P. 3.

54. Leu, Ion. *Realitatea unei perioade între două coperti* [Prez: I. Varta, D. Dragnev. *Istoria românilor: Epoca Modernă*. Manual pentru clasa a XI-a. – Chișinău: Civitas, 2001, 200 p.] // *Florile dalbe*. – 2002. – Nr. 7 (3568). – 21 febr. – P. 3.

55. Mischevca, Vladimir. „*Istoria românilor*” – *istoria noastră!* [Șapte din cei 19 membri ai Comisiei naționale pentru elaborarea concepției de studiere a istoriei în Republica Moldova au părăsit comisia. Aceștia sunt: D. Dragnev, directorul Institutului de istorie al AȘM ș.a.] // *Curierul Atenei: Periodic al diasporei românești din Grecia*. – 2002. – Nr. 28. – 20 sept. – P. 7.

56. Rău, Alexe. *Salonul național de carte a pășit în maturitate* [Premiul „*Pagini de istorie*” pentru volumul *Din istoria Transnistriei*, elaborat de un colectiv de autori în frunte cu acad. Demir Dragnev] // *Limba română*. – 2002. – Nr. 7-9, p. 200-204.

57. Strâmbeanu, Andrei. *Cu admirație și durere despre istoria românilor* [Rec.: Dragnev, Demir; Postică, Gheorghe. *Istoria românilor: Epoca antică și medievală*. Manual pentru clasa a X-a. – Chișinău: Civitas, 2001, 208 p.] // *Flux*: cotidian național. – 2002. – Nr. 94 (945). – 11 sept. – P. 4.

58. *Vivat Academia* [Membri-corespondenți ai AȘM ... Dragnev Demir, n. 27 iulie 1936, directorul Institutului de istorie] // *Flux*: ed. de vineri. – 2002. – 8 martie. – P. 5.

2003

59. Dragnev, Demir (27.VII.1936, Cureșnița, jud. Soroca, Republica Moldova) // *Românii din jurul României* / Red. coord.: Ion Gherman. – București: Ed. Vremea. – 2003. – P. 291.

60. Leu, Ion. *Istoria Transnistriei – o nouă viziune științifică* [Prez.: D. Dragnev, I. Jarcuțchi, I. Chirtoagă, E. Negru. *Din istoria Transnistriei (în contextul istoriei naționale)*: Materiale didactice. – Chișinău: Civitas, 2001, 192 p.] // *Tinerimea Moldovei*. – 2003. – Nr. 13 (10 apr.). – P. 6.

61. Pop, Claudia Florina. *Din istoria ținutului natal – Cernăuți* [Rec.: Dragnev, Demir. *Din istoria ținutului natal (regiunea Cernăuți)*: Materiale didactice pentru școlile de cultură generală. – Cernăuți: Ed. „Alexandru cel Bun”, 2002, 192 p.] // *Familia Română*. – 2003. – Nr. 16 (iunie). – P. 543.

2004

62. Constantin, Ion. *Manifestări comemorative* [Manifestări organizate în România și Republica Moldova cu prilejul a 500 de ani de la trecerea în eternitate a lui Ștefan cel Mare și Sfânt: la Chișinău, Simpozionul științific „O domnie – o epocă” cu comunicări științifice prezentate de acad. Demir Dragnev *Relațiile moldo-muntene în perioada domniei lui Ștefan cel Mare ș.a.*] // *Rev. Biblioteca Bucureștilor*. – 2004. – Anul VII. – Nr. 7, p. 2-4.

63. Felea, Alina. *Unele probleme de istorie medievală a Țării Moldovei în opera științifică a prof. Demir Dragnev* / Alina Felea, Sergiu Tabuncic, Eugen Cernenchi, Tudor Ciobanu // *Caiete de istorie*: Publicație editată de Filiala din Republica Moldova a Fundației „Forumul European pentru Istorie și Cultură”. – Chișinău. – 2004 (Anul III). – Nr. 2 (10), p. 29-38.

64. Porumb, Marius. [Rec.: Demir Dragnev, Igor Cașu, Emil, Dragnev, Virgil Pâslariuc, *Ștefan cel Mare și Sfânt în contextul epocii sale și al posterității*, Chișinău: Ed. Civitas, 2004, 208 p.] // *Ars Transsilvaniae*. – XIV–XV. – 2004-2005. – P. 243.

65. Țurcanu, Alina. *145 de ani, la Chișinău*: [Sesiune de comunicări științifice organizată la aniversarea a 145 de ani de la Unirea Principatelor Române. *Din comunicarea lui D. Dragnev*: „Azi trebuie să înțelegem că interesul nostru național este mai mare decât cel de grup, așa au făcut pașoptiștii, realizând Unirea”] // *Jurnal de Chișinău*. – 2004. – 27 ian. – P. 8.

2005

66. Constantinov, Valentin. *Profesorul Demir Dragnev* // *Cartea „Revistei române”*. – Iași: Ed. Demiurg. – 2005. – Vol. II. – P. 274-276.

Referințe:

Membrii Academiei de Științe a Moldovei: Dicționar (1961–2006) / col. de red.: Haralambie Corbu (coord.), – Chișinău. – 2006. – P. 194.

67. Constantinov, Valentin. *Atlas de istorie universală și a românilor* [Rec.: *Atlas de istorie universală și a românilor* / Emil Dragnev, Demir Dragnev. – Chișinău, 2005, 112 p.] // *Revista de Istorie a Moldovei*. – 2005. – Nr. 4, p. 114-115.

68. *Detalii despre membrii colectivi*: Institutul de Istorie [Directori ai acestui institut au fost consecutiv m. c. E. Russev (1961–1971), acad. I. Budac (1971–1973), dr. hab. B. Vizer (1973–1977), m.c. V. Țaranov (1977–1991), dr. A. Țaranu (1991–1992), m.c. A. Eșanu (1992–1994), m.c. D. Dragnev (1994–2006), ș.a.] // [Resursă electronică]. – Accesibil: http://www.asm.md/?go=detalii-membrii-colectivi&n=29&new_language=0

69. Tabuncic, Sergiu. *O lucrare enciclopedică exemplară despre domnii Țării Moldovei* [Rec.: Dragnev, Demir. *Domnii Țării Moldovei*. – Chișinău: Civitas, 2005, 320 pag.] // *Revista de Istorie a Moldovei*. – 2005. – Nr. 3 (63), p. 103-105.

70. Trofăilă, Vasile. *Demir Dragnev* (n. 27 iulie 1936, Cureșnița, r-nul Soroca) / Vasile Trofăilă // *Localitățile Republicii Moldova: Itinerar documentar-publicistic ilustrat* / coord. șt.: Anatol Eremia, ... – Chișinău: Draghiștea. – 2005, p. 419-420.

71. Ursachi, Adrian. *Ștefan cel Mare – personalitate marcantă în istoria Europei* [Rec.: *Ștefan cel Mare – personalitate marcantă în istoria Europei (500 de ani de la trecerea în eternitate)* / coordonatori Demir Dragnev și Ion Chirtoagă, Chișinău, Editura Civitas, 2004, 172 p.] // *Revista română*. – 2005. – Anul XI. – Nr. 3(41), p. 26.

72. *O lucrare ce cuprinde viața și activitatea a cca 200 de domni ai Moldovei și Munteniei*: [pe marginea lucrării „Domnii Țării Moldovei”, semnată de savanți istorici moldoveni în frunte cu Demir Dragnev, directorul Inst. de Istorie al AȘM] // *Moldova suverană*. – 2005. – 5 iul. – P. 3.

2006

73. *Civilizația medievală și modernă în Moldova. Studii: In honorem Demir Dragnev*. – Chișinău: Civitas. – 2006. – 464 p. – ISBN: 978-9975-912-54-9.

74. *Academicieni și membri corespondenți ai A.Ș.M., absolvenți ai Facultății de Istorie a USM* [Demir Dragnev] // Cozma, Valeriu. *Universitatea de Stat din Moldova (1996–2006)*. – Chișinău: USM. – 2006. – P. 253.

75. Amărieuței, Mihail. *In honorem Demir Dragnev* [Rec.: *Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev. Studii*, Ch.: Civitas, 2006, 464 p.] // *Revista Română* (Iași). – 2006. – Nr. 4 (dec.). – P. 42. – <http://astra.iasi.roedu.net/texte/nr46DemirDragnev.html>

76. *Aprecieri* / Gh. Platon, S. Dimitrov, V. Volkov, V. Ciobanu, S. Musteață // *Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev. Studii*. – Chișinău: Civitas. – 2006. – P. 20-22.

77. Baidaus, Eduard. *O remarcabilă personalitate științifică din Moldova – savantul și profesorul Demir Dragnev la 70 de ani* // *Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev. Studii*. – Chișinău: Civitas. – 2006. – P. 14-16.

78. Caproșu, Ioan. *Introducere* [Mulțumiri lui Demir Dragnev pentru unele informații arheografice privitoare la unele documente originale.] // *Documente privitoare la istoria orașului Iași. Vol. VIII: Acte interne (1781–1790)*. – Iași: Dosoftei. – 2006. – P. VI.

79. Caproșu, Ioan. *O colaborare de patru decenii* // *Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev. Studii*. – Chișinău: Civitas. – 2006. – P. 18-20.

80. Ciobanu, Anatol. *Principiile de viață ale septuagenarului Demir Dragnev* // *Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev. Studii*. – Chișinău: Civitas. – 2006. – P. 17-18.

81. *Dragnev, Demir: membru corespondent, istoric* // *Membrii Academiei de Științe a Moldovei: dicționar (1961–2006)*. – Chișinău: Știința. – 2006. – P. 193-194. – (Colecția „Academica”).

82. *Demir Dragnev (1936)* // *Calendar Național* / aut.: Vera Ghedroviici [et al.]. – Chișinău: [s.n.] Imprimeria BNRM. – 2006. – P. 236-238.

83. *Demir Dragnev: [Omul săptămânii la „Timpul” cu prilejul a 70 de ani de la naștere]* // *Timpul*. – 2006. – 28 iul. – P. 2.

84. *Demir Dragnev își poartă vârsta frumos și cu distincție: [70 de ani de la nașterea savantului, autor a circa 270 de lucrări științifice]* / Serviciul de presă al A.Ș.M. // *Flux: cotid. naț.* – 2006. – 27 iul. – P. 4.

85. Gonța, Gheorghe. *Activitatea științifică, didactică și științifico-organizatorică a membrului corespondent Demir Dragnev* // *Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev. Studii*. – Chișinău: Civitas. – 2006. – P. 6-14.

86. Popovici, Constantin. *O vocație onorată: profesorul Demir Dragnev* // *Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev. Studii*. – Chișinău: Civitas. – 2006. – P. 16-17.

87. Roibu, Nicolae. *Astăzi Demir Dragnev este omagiat: [doctor habilitat în istorie, profesor universitar, membru corespondent al AȘM – 70 de ani de la naștere]* / Nicolae Roibu // *Timpul*. – 2006. – 27 iul. – P. 2.

88. Spinei, Victor. *In honorem: Profesorul Demir Dragnev, membru corespondent al Academiei de Științe din Moldova la 70 de ani* // *Studii și materiale de istorie medie*. – 2006. – Vol. XXIV. – P. 333–336.

89. Suprowicz, Krzysztof. *Per aspera ad astra! [Mult stimatului Demir Dragnev]* // *Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev. Studii*. – Chișinău: Civitas. – 2006. – P. 19.

90. Zabolotnaia, Lilia. *In honorem Demir Dragnev [Rec.: Civilizația medievală și modernă în Moldova. In honorem Demir Dragnev. Studii, Ch.: Civitas, 2006, 464 p.]* // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2006. – Nr. 3-4 (67-68), p. 94-95.

91. Корчмарь, Валерий. *Любые разногласия и недостатки можно преодолеть в ходе открытого диалога, свободного от политической подоплеки* [Заседание посвященное введению курса интегрированной истории в доуниверситетских учебных заведениях организованное Президентом РМ, В. Ворониным, на котором член-корреспондент Академии наук Молдовы Демир Драгнев подтвердил, что учебники создавались в крайне сжатые сроки, а их содержание не соответствует нынешнему уровню развития науки. Ученый предложил критически пересмотреть содержание учебников и объявить конкурс на написание альтернативных учебников, а также хрестоматий по истории. В то же время Демир Драгнев поддержал идею о том, что обсуждение содержания учебников должно проводиться в академических и университетских кругах, а не в школах.] // *Resursă electronică*. – 2006. – 29 sept. – Disponibilă la adresa electronică: http://www.photo.md/news_info.php?lang=rus&news_id=388

2007

92. *Dragnev, Demir (n. 1936), istoric medievist* // *Dicționar de istorie*. – Chișinău: Civitas. – 2007. – P. 169.

2008

93. Amărieuței, Mihail Cristian. *O istorie a sudului Basarabiei* [Rec.: Chirtoagă, Ion. *Din istoria sudului Basarabiei (în contextul istoriei românilor)*; coord.: Demir Dragnev. – Chișinău: Civitas, 2007.] // *Revista Română (Iași)*. – 2008. – Nr. 1 (51), p. 52.

94. Eșanu, Andrei. *Dinastia Cantemireștilor (secolele XVII–XVIII)* [Prez.: *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII–XVIII)*. – Ch., 2008, 604 p.] /

Andrei Eșanu, Valentina Eșanu // *Akadosmos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2008. – Nr. 4 (11), p. 39-40.

95. *Istoricii și-au prezentat lucrările scrise în 2008* : [printre care: *Documentele privitoare la Țara Moldovei în sec. XVIII*, autori: L. Svetlicinâi, D. Dragnev, E. Bociarov] // *Timpul*. – 2008. – 18 dec. – P. 5.

96. Păpușoi, Liliana. *Dicționar de istorie*, Editura „Civitas” [Prez.: *Dicționar de istorie*, Ed. a II-a, rev. și ad. – Chișinău: Civitas, 2007, 416 p.] / Liliana Popușoi // *Flux*: ed. de vineri. – 2008. – 27 iunie.

97. Tărăță, Marius. *Dinastia Cantemireștilor: putere între trecut și viitor* [Prez.: *Dinastia cantemireștilor: sec. XVII–XVIII* de Andrei Eșanu, Haralambie Corbu, Demir Dragnev ș.a.. – Chișinău: Știința, 2008, 604 p.] // *Capitala*. – 2008. – 3 dec. – P. 7.

2009

98. Cereteu, Igor. [Rec.: *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în sec. XVIII (1787–1800): Cărți domnești și zapise*, din Colecția „Moldova în epoca feudalismului”. Vol. XI. Volum realizat de Larisa Svetlicinâi, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov. – Chișinău: CEP USM. – 2008. – 512 p.] // *Destin românesc*: Serie nouă. – 2009. – An IV (XV). – Nr.1 (59), p. 141-142.

99. Eșanu, Valentina. *Dinastia Cantemireștilor* [Prez.: *Dinastia Cantemireștilor (sec. XVII- XVIII)* de Andrei Eșanu, Haralambie Corbu, Demir Dragnev ș.a. – Ch., 2008, 604 p.] // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2009. – Nr. 1, p. 107-110.

100. Gross, Lidia. *Note bibliografice*: [Rec.: *Domnii Țării Moldovei. Galeria voievozilor*. Vol. editat de Demir Dragnev, Chișinău, Edit. Civitas, 2005, 320 pag.] // *Anuarul Institutului de Istorie „G. Barițiu”*. Vol. XLVI. – Cluj-Napoca. – 2009. – P. 385-386.

101. Cosmescu, Alex. *Masa rotundă „650 de ani de la constituirea Statului Moldovenesc: realitate sau fals?”* [Chișinău, 25 febr. 2009 cu participarea acad. Andrei Eșanu, dr. hab. în istorie; Pavel Parasca, prof. univ., dr. hab în ist.; Demir Dragnev, membru corespondent, prof. univ., dr. hab. în istorie [et al.] / consemnare: Alex Cosmescu // *Destin românesc*: Serie nouă. – 2009. – Nr. 1, p. 11-16.

102. Marinescu, Florin. [Rec.: *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în secolul al XVIII-lea. (1787–1800)*. Volumul XI. (realizatori Larisa Svetlicinâi, acad. Demir Dragnev, Eugenia Bociarov) // *Revista de istorie a Moldovei*. – 2009. – Nr. 1 (77), p. 111-112.

103. Țigulschi-Neaga, Rodica. [Rec.: *Documente privitoare la istoria Țării Moldovei în secolul al XVIII-lea. (1787–1800): Cărți domnești și*

zapise / alcăt.: Larisa Svetlicinâi, Demir Dragnev, Eugenia Bociarov; coord.: Demir Dragnev, Valentin Constantinov. – Ch.: CEP USM, 2008. – 512 p.] // *Tyragetia* : Ser. nouă. – 2009. – Vol. 3. – Nr. 2, p. 361-364.

2010

104. Rotaru, Tatiana. *Istoricul Demir Dragnev a devenit cetățean de onoare al orașului Soroca* // *Lit. și arta*. – 2010. – Nr. 31 (5 aug.). – P. 6.

105. Tașcă, Mihai. *Timpul rescrie istoria Sorocii [Demir Dragnev – noul cetățean de onoare al Sorocii]* // *Timpul*. – 2010. – 16 feb. – P. 5.

106. *De ziua sa, istoricul Demir Dragnev a devenit cetățean de onoare al orașului Soroca* // *Unimedia*: Portal de știri. – 2010. – 28 iulie. – Accesibil pe: <http://unimedia.info/stiri/-21778.html>

107. *Titlul Onorific „Om Emerit” se conferă domnului Demir DRAGNEV – consultant științific la Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Moldovei „În semn de profundă gratitudine pentru meritele deosebite în promovarea adevărului istoric și valorilor naționale, pentru contribuție substanțială la dezvoltarea relațiilor dintre comunitățile academice și universitare și activitate metodică-didactică și științifică prodigioasă”* // *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. – 2010. – Nr. 254-256. – 24 dec. – Art. Nr. 773. - Accesibil la adresa: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=337087>

108. Gusina, Luminița. *Laude și distincții pentru savantul Demir Dragnev* / Luminița Gusina // *Resursă electronică*. – 2010. – 28 iulie. - <http://www.moldova.org/laude-si-distinctii-pentru-savantul-demir-dragnev-211036-rom/>

109. Un grup de oameni de știință au fost decorați cu distincții de stat [... titlul onorific de „Om Emerit” a fost conferit d-lui Demir Dragnev ...] / *Serviciul de presă* // *Resursă electronică*: Pagina oficială a Președintelui Republicii Moldova. – 2010. – 21 dec. – accesibil la: <http://www.presidente.md/press.php?&=1&s=8172&lang=rom>; Pagina oficială a Parlamentului Republicii Moldova. – 2010. – 21 dec. - Ac.: <http://www.parlament.md/Actualitate/Comunicatedepresa/tabid/90/ContentId/180/language/ro-RO/Default.aspx>

110. *Vivat Professore! [Istoricul Demir Dragnev împlinește astăzi o frumoasă vârstă]* / Semnat: Colegii de la Institutul de Istorie, Stat și Drept; Asociația istoricilor din Rep. Moldova ș.a. // *Timpul*. – 2010. – 27 iulie. – P. 7.

2011

111. Caproșu, Ioan. *Prefață* [P. XI. Mulțumiri pentru unele documente din fondurile arhivistice de la Chișinău editate prin bunăvoința lui Demir Dragnev] // *Documenta Romaniae Historica. A. Moldova*. Vol. X: (1629–1631). – București: Ed. Academiei Române. – 2011. – 1187 p.

112. Chirtoagă, Ion. *Savantul și profesorul Demir Dragnev la 75 de ani*: [mem. cor. al AȘM, dr. habilitat în istorie, prof. univ] / Ion Chirtoagă // *Revista de Istorie a Moldovei*. – 2011. – Nr 3-4 (87-88), p. 7-10.

113. Constantinov, Valentin. *Istoricul Demir Dragnev la 75 de ani* / Valentin Constantinov // *Revista română*. – 2011. – nr. 3 (65), p. 8-9; Destin românesc. – 2011. – Nr 3, p. 176-182.

114. Enciu, Nicolae. *Demir Dragnev – 75*: [istoric, prof. univ., dr. hab., membru corespondent al AȘM] / Nicolae Enciu, Teo-Teodor Marșalcovschi, Lidia Pădureac // *Jurnal de Chișinău*. – 2011. – 26 iul. – P. 10.

115. Gaja, Viorica. *Dragnev Demir, istoric* // *Soroceni de dincolo de Soroca* / Alc.: Viorica Gaja. – Soroca. – 2011. – P. 69-70.

116. Moraru, Anton. *Expert în cunoașterea obștii răzeșești : [75 de ani de la nașterea lui Demir Dragnev, istoric medievalist]* / Anton Moraru, Teo-Teodor Marșalcovschi // *Lit. și arta*. – 2011. – 28 iul. – P. 7.

117. Țarălungă, Ecaterina. *Dragnev, Demir. Istoric (27.07.1936, Cureșnița, Basarabia)* // *Enciclopedia identității românești. Personalități* / Ecaterina Țarălungă. – București: Litera Internațional. – 2011. – P. 273.

2012

118. Constantinov, Valentin. *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române* [Rec.: Dragnev, Demir. Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române. Studii și materiale. – Chișinău, 2012. – 596 p.] // *Revista română*. – 2012. – nr. 3 (69). – P. 42- 43; Destin românesc. – 2012. – Nr. 2, p. 190-192.

119. Corlăteanu-Granciuc, Silvia. *Basarabia – 1812. Problemă națională, implicații internaționale* (Conferința științifică internațională) / Silvia Corlăteanu-Granciuc [Un șir de alte probleme legate de reorganizările administrative din Moldova sub ocupația militară rusă în anii 1806-1812, impactul anexării Basarabiei la Imperiul Rus, consecințele raptului teritorial pentru Basarabia, proteste și revendicări ale populației în anii 1812-1828 ș.a. au fost prezentate de specialiști notorii de la Institutul de Istorie, Stat și Drept al AȘM: m. c. Demir Dragnev ș.a.] // *Akademios: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2012. – Nr. 2 (25), p. 6-9.

120. Demir Dragnev, *Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române* [Despre lansarea cărților publicate în anul 2012 de către cercetătorii Secției de Istorie Medievală de la Institutul de Istorie, Stat și Drept al AȘM] // [Resursă electronică]: Pagina oficială a Bibliotecii Științifice Centrale „Andrei Lupan” a AȘM. – 2012. – 22 noiem. – <http://bsclupan.asm.md/?lng=3&action=show&cat=46&obj=1305>

121. Enciu, Nicolae; Marșalcovschi, Teo-Teodor. *O enciclopedie a istoriei și civilizației medievale și moderne românești* [Rec.: Demir Dragnev, Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române. Studii și materiale. – Chișinău, 2012. – 596 p.] / Nicolae Enciu, Teo-Teodor Marșalcovschi // Lit. și arta. – 2012. – 26 iulie. – P. 4.

122. Gonța, Gheorghe. *Demir Dragnev la 75 de ani* : [dr. habilitat în istorie, prof. univ., mem. cor. al AȘM] / Gheorghe Gonța // Dragnev, Demir. Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române : Studii și materiale. – Chișinău: Cartdidact. – 2012. – P. 6-19.

123. Mischevca, Vladimir. *O valoroasă colecție de documente la al XII-lea volum* [Rec.: Documente privitoare la istoria Țării Moldovei la începutul sec. al XIX-lea (1801–1806) (Cărți domnești și zapise) / Demir Dragnev, Eugenia Bociarov, Larisa Svetlicinai; coord.: Demir Dragnev; red. șt.: Valentin Constantinov. – Chișinău: Elan-Poligraf. – 2012. – 527 p.] // Literatura și arta. – 2012. – 29 noiem. – P. 6.

124. Mischevca, Vladimir. *O valoroasă colecție de documente: cărți domnești și zapise la al XII-lea volum* [Rec.: Dragnev, Demir. Documente privitoare la istoria Țării Moldovei la începutul sec. al XIX-lea (1801–1806). – Chișinău, 2012, 527 p.] // Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă. – 2012. – Nr. 4, p. 195-197.

2013

125. Chirtoagă, Ion. *Reflecții istoriografice, materiale documentare și opinii referitoare la trecutul nostru național* [Rec.: Demir Dragnev, Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române. Studii și materiale. – Chișinău: Cartdidact-Civitas, 2012. – 596 p.] // Akademos: Revistă de știință, inovare, cultură și artă. – 2013. – Nr. 2 (29), p. 156-157; Tyragetia. – 2013. – Vol. VIII (XXII). – Nr. 2, p. 423- 424.

126. *Conferință științifică [Demir Dragnev: Despre predarea istoriei locale a ținutului Orhei în școală]* / Cor. P.O. // Plaiul Orheian. – 2013. – Nr. 20 (8761). – 17 mai. – P. 2.

127. *Au fost înmânate Premiile GALEX* [Demir Dragnev: premiul „Cel mai bun editor susținător al bibliotecilor”] // Timpul. – 2013. – 24 apr. – P. 2.

128. Celpan, Tatiana. *Colecția de carte a Institutului de istorie [al] AȘM și Facultății de istorie și filosofie [a] USM în cadrul Salonului Internațional de carte științifică și didactică* [prezentată de D. Dragnev, membru cor. al AȘM] // Resursă electronică. – 2013. – 2 dec. - http://indexare-catalogare.blogspot.md/2013/12/lansari-de-carte_2.html

129. Marșalcovschi, Teo-Teodor. *Datină și uz enciclopedic* [Rec.: Cerga, Alexandru. Bisericile Basarabiei. Dicționar enciclopedic. Vol. 1 / Ref.-cons.: Demir Dragnev. – Chișinău, Civitas, 2013, 514 p.] / Teo-Teodor Marșalcovschi, Anton Moraru, Lidia Păduraru // Literatură și Artă. – 2014. – 30 ian. – P. 3.

130. Spinei, Victor. *Profesorul Demir Dragnev, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei la 70 de ani* // Proiecții istoriografice: Historiographical projections. Ed. îngrijită de Cătălin Hriban. – Suceava: Ed. Karl Romstorfer. – 2014. – P. 247- 250.

131. Stancu, Vasile. *În vizită la Casa Limbii Române „Nichita Stănescu” din Chișinău* [despre programul manifestării și lansarea cărții „Țara Moldovei și Înalta Poartă: Un destin istoric” de Gheorghe Gonța, prezentată de dr. hab. în istorie Demir Dragnev, membru cor. al AȘM] // Condeiful ardelean: bilunar de atitudine și cultură. – 2013. – Nr. 280 (sept.-oct.). – P. 4.

132. В Кишиневе представлено новое издание «Описание Молдавии» Дм. Кантемира [Высоко оценил факт появления нового издания «Описание Молдавии» и молдавский академик Демир Драгнев: «Думаю, что эта книга станет важной отправной точкой к дальнейшему, еще более глубокому сотрудничеству историков из Молдовы и России. А для русского читателя эта книга станет важным шагом к пониманию Молдовы и ее народа»] // [Resursă electronică]. – 2013. – 13 septembrie. - http://www.noi.md/ru/print/news_id/27902

2015

133. *Demir Dragnev, membru corespondent // Academia de Științe a Moldovei: Academicieni și membri corespondenți.* – Chișinău: Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut) al AȘM. – 2015. – P. 136-137.

134. Gonța, Gheorghe. *Omul și pedagogul Demir Dragnev / Gheorghe Gonța // Pedagogi români notorii (din Basarabia interbelică și postbelică).* Vol. II. – Chișinău: Pontos. – 2015. – P. 184-188.

135. Iuțiș, Gelu. *Proiecții istoriografice, de Victor Spinei* [În categoria personalităților istoriografiei românești, trecute și actuale, Victor Spinei îi include pe Nicolae Iorga, Gheorghe I. Brătianu, Bazil Munteanu, David Prodan, Petre Ș. Năsturel, Mircea Petrescu-Dîmbovița, Leonid Boicu, Alexandru Vulpe, Dinu C. Giurescu, Alexandru Zub, Dan Gh. Teodor, Ionel Cîndea, Nicolae Ursulescu, Radu Harhoiu, Ștefan Ștefănescu, Șerban Papacostea, Demir Dragnev ș.a.] // Ziarul de Iași. – 2015. – 23 dec.

136. Melnic, Raisa. *Editura „Civitas” și autorii de manuale de istorie [Demir Dragnev]* // Salonul Internațional de carte 2015: Program. – Chișinău: BNRM. – 2015. – P. 41.

2016

137. *Orizonturi medievale și moderne în istoria românilor : (economie, societate, politică, cultură, istoria științei): în onoarea profesorului Demir Dragnev* / Acad. de Științe a Moldovei, Bibl. Șt. Centrală „Andrei Lupan” (Inst.), Inst. de Istorie; ed. și red. șt.: Constantin Manolache; coord.: Sergiu Bacalov, Ion Xenofontov, Chișinău, Biblioteca Științifică Centrală „A. Lupan” (Institutul), 2016 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”). – 816 p. ISBN: 978-9975-4116-9-1.

138. Bahnaru, Vasile. *Enciclopedia ca element simbolic al statului* [Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei a recomandat pentru participarea la Concursul de decernare a Premiului Național pentru 2016 în domeniul științei, colectivul de coordonatori și realizatori ai proiectului științific de la Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut) a AȘM: acad. Teodor Furdui, m.c. Demir Dragnev, dr. hab. Constantin Manolache ș.a., colectiv care a constituit osatura intelectuală în procesul de elaborare a volumelor enciclopedice *Republica Moldova. Enciclopedie, Simbolurile Naționale ale Republicii Moldova și Moneda în Republica Moldova* (ediții speciale consacrate aniversării a 25-a de la proclamarea independenței de stat a Republicii Moldova).] // Făclia. – 2016. – Nr. 29 (3428), p. 4.

139. Bulat, Nicolae. *Demir Dragnev, cetățean de onoare al Sorociei, la 80 de ani* / Nicolae Bulat // Observatorul de Nord. – 2016. – 27 iulie. – P. 1.

140. Canțer, Valeriu. *Principiul lui Cicero l-a propulsat în rândul istoricilor consacrați : [Demir Dragnev la 80 de ani]* / Valeriu Canțer, Tatiana Rotaru // Literatura și arta. – 2016. – 25 aug. – Nr. 31-32-33 (3700-3701-3702), p. 11; [Resursă electronică]. – 2016. – 28 iulie. – <http://www.cnaa.acad.md/news/2016/28072016/>

141. Tomuleț, Valentin. *Istoricul Demir Dragnev la venerabila vârstă de 80 de ani* // Revista de Istorie a Moldovei. – 2016. – Nr. 3 (107), p. 5-16.

142. Chirtoagă, Ion. *Savantul și profesorul Demir Dragnev, octogenar.* // Destin românesc. – 2016. – Nr. 3 (97), p. 127–131.

143. Cimpoi, Mihai. *Ediții enciclopedice, adevărate cărți de vizită ale Republicii Moldova* [Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe a Moldovei a recomandat pentru participarea la Concursul pentru decernarea Premiului Național – 2016, domeniul Știință, colectivul de coordonatori și realizatori ai proiectului științific de la Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut) a AȘM: acad. Teodor Furdui, m.c. Demir Dragnev, dr. hab. Constantin Manolache ș.a. pentru volumele de cercetări enciclopedice *Republica Moldova. Enciclopedie, Simbolurile Naționale ale Republicii Moldova și Moneda în Republica Moldova* (ediții speciale consacrate aniversării a 25-a de la proclamarea independenței de stat a Republicii Moldova).] / Mihai Cimpoi // *Săptămîna*. – 2016. – Nr. 31 (1225), p. 9.

144. Ciobanu, Maria. *Demir Dragnev (1936) [Istoric, profesor universitar, doctor habilitat în istorie, membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei]* // Calendar Național / Bibl. Naț. a Rep. Moldova; aut.: Valeria Matvei, Natalia-Maria Șveț, ... Maria Ciobanu [et al.]; col de red.: Petru Soltan (preș.), Iurie Colesnic (vicepreș.), Andrei Eșanu [et al.]. – Chișinău: BNRM. – 2016. – P. 234-235.

145. Cojocar, Gheorghe. *Un istoric de talie europeană. Membru corespondent Demir Dragnev – 80 de ani* // *Akados: Revistă de știință, inovare, cultură și artă*. – 2016. – Nr. 3 (42), p. 180-182.

146. Manolache, Constantin; Ciobanu, Vitalie; Xenofontov, Ion Valer. *Savantul Demir Dragnev, consultantul științific al Armatei Naționale* // *Revista Militară: studii de securitate și apărare*. – 2016. – Nr. 2 (16). P. 216-220.

147. Roibu, Nicolae. *O expoziție dedicată savantului Demir Dragnev a fost inaugurată la Biblioteca Națională* / Nicolae Roibu // Agenția de știri „Moldpres”. – 2016. – 15 mart. – [Resursă electronică]. – <http://www.moldpres.md/news/2016/03/15/16002112>

148. Roșca, Denis. *Demir Dragnev // Cartea de aur a Basarabiei și Republicii Moldova*. – Chișinău: Pontos (Tipogr. Europres). – 2016. – P. 204.

Partea IV

FELICITĂRI ÎN TIMP

Mut
Pim



Abilitățile intelectuale și calitățile organizatorice manifestate de D-voastră și de xi au făcut ca numele istoricului Zemir Tragnev să fie recunoscut în țară și departe peste hotarele ei. În opinia noastră, a celor care Vă cunosc și muncesc alături de D-voastră, ați fost și sunteți un Om de o rară frumusețe sufletească, un interlocutor captivant și adevărat coleg. Din tot sufletul dorim ca viitorul să Vă aducă în familie și la serviciu numai bucurii, noi șanse și succes în administrarea Institutului de Istorie, mari realizări în domeniul științei și activitatea pedagogică.

[illegible]

Scris la Chişinău, în anul 7502 (2001), iulie 27

*Multstimat Domnule membru corespondent
Demir Dragnev!*

*Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare
Tehnologică Vă adresează cele mai cordiale felicitări cu
prilejul jubileului de 65 ani de la naștere și 44 ani de
rodnică activitate științifică și organizatorică.*

*Grație erudiției, talentului, capacității mari de
muncă și investigației creatoare ați reușit să obțineți
rezultate notorii, înalt apreciate în lumea științifică.
Calitățile de excepție cu care sînteți înzestrat ,
experiența acumulată, marcată de perseverență și
continuitate V-au ajutat să vă impuneți atât în cariera
științifică, în operă de profesor, cît și în activitatea de
administrator al unei instituții de valoare, căreia îi
insuflați un nou avînt, o nouă deschidere. Sînteți
exemplul unei frumoase deveniri a omului în știință, ce
lasă urme mărețe în trecerea prin timp.*

*Cu ocazia aniversării Vă exprimăm profundă
considerație și vă adresăm calde felicitări , urări de
multă sănătate și prosperitate, ani de viață lungă cu
realizări marcante.*

*!Anatol Rotaru,
Ch. Gontaru
președinte*

27 iulie 2001

**Multstimat membru-corespondent
al Academiei de Științe din Moldova !**

Domnule Demir D R A G N E V !

Frumoasa sărbătoare a sufletului și a familiei D-voastră, ce ține de atingerea onorabilei vîrste de 70 de ani este și pentru noi, cei de la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” în care mulți ani ați activat ca Profesor Universitar, un bun prilej de exprimare a înaltului respect, ce-l purtăm pentru D-voastră întotdeauna.

Folosim frumoasa ocazie a Jubileului onorabil de 70 de ani pentru a ne simți alături de Omul consacrat organizării și dezvoltării științei Istorice în Moldova, alături de Directorul Institutului de Istorie al Academiei de Științe din Moldova, în epoca de tranziție alături de energicul și neobositul îndrumător al tinerilor savanți, precum și alături de spiritualul generator și promotor al ideilor progresiste în sistemul învățămîntului superior din Moldova. Vă știm și avem în persoana D-voastră un exemplu de consacrare permanentă rezolvării problemelor stringente pentru prosperarea societății noastre.

Pe-un picior de plai, pe o gură de rai
Pe-un piept de meleag nemaispus de drag,
Pe-o palmă de glie, Domnul să o știe,
Iată vin în cale, se cobor la vale
Șaptezeci studii, toate principale,
Șaptezeci manuale, toate de valoare
Șaptezeci cadre tinere curajoase, spirituale

Vin de prin arhive cu urări de bine.
Vin de la izvoare cu raze de soare,
Vin să dea de veste peste văi și creste,
Vin cu vorbă bună lumii să o spună,
Vin cu veste mare pentru o serbare,
Vin să dea de știre prin lumea de-omenie
Cu mare iubire pentru fericire,
Că la 27 iulie cu întreaga familie,
Cu întreg poporul spunem următorul:
Mulți ani, mulți ani trăiască,
Mulți ani, mulți ani iubească
Viața, cartea, cerul, gîndul bun și elevii-

DEMIR DRAGNEV!

Rectorul
Universității Pedagogice
de Stat „Ion Creangă”,
profesor universitar



Ion Guțu

27 iulie 2006



PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

Chișinău, 27 iulie 2011

Stimate Domnule Demir DRAGNEV,

Îmi face o deosebită plăcere să Vă adresez cele mai sincere și cordiale felicitări cu prilejul aniversării zilei Dumneavoastră de naștere.

Vă urez din tot sufletul sănătate, viață lungă, bunăstare, frumoase realizări în activitatea Dumneavoastră, precum și multe clipe fericite alături de cei dragi.

Să aveți parte de multă căldură în suflet și în casă.

Cu deosebită considerație,

**Marian LUPU,
PREȘEDINTELE INTERIMAR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**Domnului Demir DRAGNEV,
Membru corespondent al Academiei
de Științe a Moldovei**

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

Bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău, Rep. Moldova
Tel: (373 22) 27 14 78
Fax: (373 22) 27 60 14
E-mail: consiliu@asm.md



**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA**

1 Ștefan cel Mare Ave.
MD-2001, Chișinău, Rep. of Moldova
Tel: (373 22) 27 14 78
Fax: (373 22) 27 60 14
E-mail: consiliu@asm.md

Stimate domnule membru corespondent

Demir DRAGNEV,

Îmi face o deosebită plăcere să Vă adresez cordiale și sincere felicitări în ziua, când mai adăugați un trandafir în buchetul vieții! Vreau să-mi exprim convingerea că inepuizabila forță de muncă și profesionalismul, care Vă caracterizează în calitate de cercetător notoriu în domeniul istoriei și profesor universitar, Vă vor aduce cu prisosință și în viitor respectul colegilor, discipolilor și tuturor celor care Vă înconjoară.

Să Vă bucurați de recunoașterea rezultatelor muncii Dumneavoastră atât în țară, cât și peste hotarele ei, pe plan internațional.

Profitând de ocazie, în această zi deosebită, Vă doresc să aveți parte de lumină și bunătate în suflet, de noroc și prosperitate, de bunăstare și bucurii de la cei apropiați, de colaborare rodnică cu cercetătorii din alte domenii întru slava Patriei noastre Republica Moldova!

*Cu sentimente de profund respect,
Președinte al Academiei de Științe a Moldovei,
Academician*

Gheorghe DUCA



27 iulie 2011



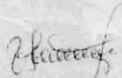
Stimate Domnule
Demir Dragnev,



Din numele sorocenilor și al tuturor oamenilor de bună credință de la poalele Vechii Cetăți de pe Nistru, Vă transmit cele mai sincere felicitări cu prilejul inaugurării în acest an jubiliar a Expoziției realizărilor bibliografice.

Noi, sorocenii, apreciem foarte mult aportul Dumneavoastră la cercetarea, cunoașterea și promovarea Istoriei Neamului Românesc. Vă dorim multă sănătate, fericire, bucurii și noi realizări pe tărîmul istoriei.

Cu respect:

Victor SĂU 
Primarul Orașului Sorocea

Partea IV

VIAȚA ÎN IMAGINI

I. ÎN FAMILIE



Părinții, 1935

Tata Miron, mama Elena,
unchiul Pavel,
bunicul Petrea Dragnev,
bunica Elena, tanti Olga
(soția lui Pavel), 1934



Alături de mama
la vârsta de 3 ani, 1939



Unchiul Alexe Bulat
(șeful Serviciului Poștal
din Chișinău) și mătușa
Maria Bulat (profesoară de
liceu) în centrul orașului
Chișinău (azi, bulevardul
Ștefan cel Mare și Sfânt), 1938



Maria Bulat, mătușa lui D. Dragnev, predă o lecție de geografie în aer liber la Institutul Învățătoresc din or. Soroca, 1951



D. Dragnev împreună cu mătușa Maria, verișoara Emilia (Milița) și fratele Gheorghe, 1958



Pe pragul casei părințești. De la stânga la dreapta: tata Miron, unchiul Pavel, bunicul Nichita, unchiul Alexe Bulat; mama Elena, bunica Ana, tanti Maria și tanti Vera Bulat, 1960



D. Dragnev împreună cu soția Maria, mătușa Maria, fiul Emil și nepotul Anatolie, fiul fratelui Gheorghe, 1966



D. Dragnev împreună
cu tata Miron (Marin),
1970



D. Dragnev cu soția Maria, 1966



Mama Elena, fiica Lilia
și soția Maria, 1980



D. Dragnev împreună
cu Emil, elev în clasa I,
1971



Demir Dragnev împreună cu mama Elena, fratele Gheorghe, cumnata Tamara și nepoata Sabina. Instantaneu din satul de baștină. Cureșnița, 21 septembrie 1998



Fiica Lilia,
studentă în anul V, disciplina
„Design vestimentar”,
Academia de Muzică, Teatru și
Arte Plastice, 1998



Lilia Dragnev conduce un atelier de management artistic
(Elaborarea unui proiect de artă contemporană), 2016



Fiul Emil, nora Irina și nepoțica Maria, 2016

II. ÎN ANII STUDENȚIEI



D. Dragnev (al treilea din dreapta, rândul trei) după examenul de absolvire a Facultății de Istorie și Filologie, Secția istorie a Universității de Stat din Chișinău, 1957



D. Dragnev și colegul B. Rainov la o demonstrație, 1957

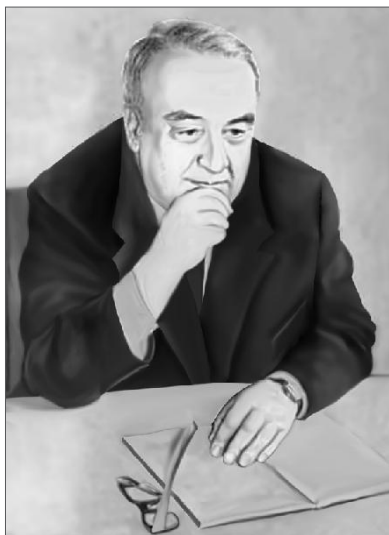
III. ÎN ARMATA SOVIETICĂ

D. Dragnev, sergent-major,
1956



D. Dragnev, locotenent-major (primul din stânga), 1970

IV. ÎN ACTIVITĂȚI ȘTIINȚIFICE: CERCETARE, STAGII, DISEMINAREA CUNOȘȚINȚELOR, DISCUȚII ACADEMICE, RECUNOAȘTERE



Acad. Lev Vladimirovici Cerepnin
(1905–1977), conducător științific



Profesorul Damian Bogdan (Universitatea din București) în delegație la Chișinău pentru a consulta colectivul de editori a documentelor medievale. De la stânga la dreapta: Eugen Russev, Pavel Sovietov, Demir Dragnev, Damian Bogdan, Nicolai Mohov, Vasile Coroban, 1958



D. Dragnev (în dreapta) într-o călătorie prin România după sesiunea științifică a Universității din Iași împreună cu Ana Lupan și Sergiu Vasilescu (în centru), Brașov, Hotelul „Carpați”, 1960



Într-un stagiu de cercetare la Târgoviște, 1974



Într-o discuție cu Vladislav Grosul în timpul unei pauze de la Congresul III Internațional de Studii Sud-Est Europene, București, 1974



O ședință în Secția de Științe Sociale coordonată de acad. D. Ursul în incinta Muzeului de Arheologie și Etnografie al Academiei de Științe a RSS Moldovenești, 1978



Acad. A. Jucenco îi înmânează lui Demir Dragnev Premiul de Stat, 1984



Inaugurarea Muzeului Institutului de Istorie al Academiei
de Științe a RSS Moldovenești, 1987



D. Dragnev alături de academicienii Silviu Berejan,
Haralambie Corbu și Constantin Popovici, 1995



D. Dragnev (rândul 2, în picioare, al treilea din stânga), în calitate de expert, în componența delegației Consiliului Europei la Simpozionul Regional de Reformă a Învățământului Istoric Secundar, Tbilisi, Georgia, 1999



D. Dragnev, referent la o teză de doctorat la Facultatea de Istorie a Universității „Al. Ioan Cuza” din Iași, alături de prof. Ioan Caproșu și Ioan Ciupercă, Iași, 2000



D. Dragnev cu cuvinte de felicitare pentru octogenara dr. hab. Lucheria Repida, la mijloc – Ion Bodrug, 22 aprilie 2002



D. Dragnev împreună cu discipolii săi, Vlad Mischevca, Vladimir Tcaci și Eugen Cernenchi, 2002



M.c. Demir Dragnev și acad. Teodor Furdui îl felicită pe m.c. Anatol Ciobanu cu cea de-a 70 aniversare, mai 2004



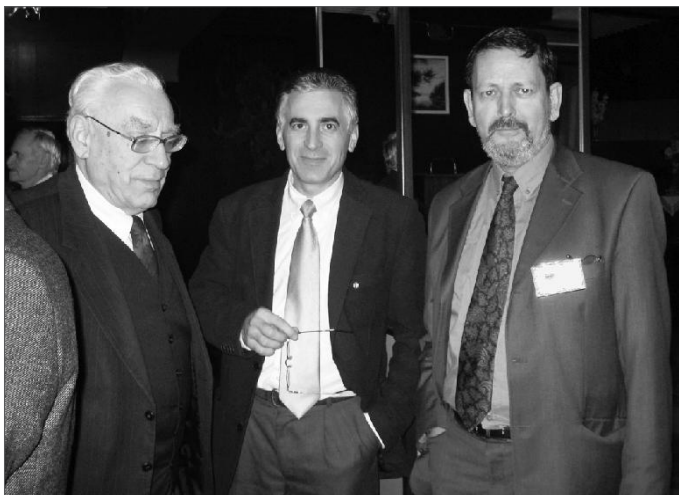
M.c. D. Dragnev împreună cu m.c. D. Moldovanu, acad. A. Eșanu, acad. D. Matcovschi și m.c. Ch. Stratievschi la Sesiunea Jubiliară „60 ani de la fondarea Academiei de Științe a Moldovei”, 2006



Membrul corespondent
Demir Dragnev la 70 de ani.
Pictor: Eduard Stahi, 2006



M.c. D. Dragnev împreună cu discipolii săi, maiorul dr. Vitalie Ciobanu și locotenent-colonelul Petru Costin într-o discuție de lucru cu Gheorghe Bostan, directorul Editurii „Civitas”, 2006



M.c. D. Dragnev împreună cu dr. Vlad Mischevca și dr. Florin Marinescu (Atena) la Conferința științifică internațională „Cantemireștii – o celebră dinastie din secolele XVII–XVIII”, Chișinău, 2008



M.c. D. Dragnev la lansarea cărții A. Eșanu și V. Eșanu „Mănăstirea Voroneț. Istorie. Cultură. Spiritualitate”, de la stânga: miaca Gabriela, stareța maica Irina (Mănăstirea Voroneț), acad. A. Eșanu, Chișinău, 2010



D. Dragnev – participant la ședința de constituire a Mișcării Civice „Anul 1812”, 2011



1. D. Dragnev în dezbateri la Sesiunea Generală Anuală a Asambleei Academiei de Științe a Moldovei, 2011

2. M.c. Demir Dragnev împreună cu m.c. Tudor Lupașcu, acad. Andrei Eșanu și dr. hab. Gheorghe Gonța la o pauză de la aceeași sesiune



D. Dragnev (rândul 1, al patrulea din stânga), împreună cu participanții Sesiunii Științifice al Institutului de Istorie, Stat și Drept al AȘM, consacrate aniversării a 20-a de la adoptarea Declarației de Independență a Republicii Moldova, 2011



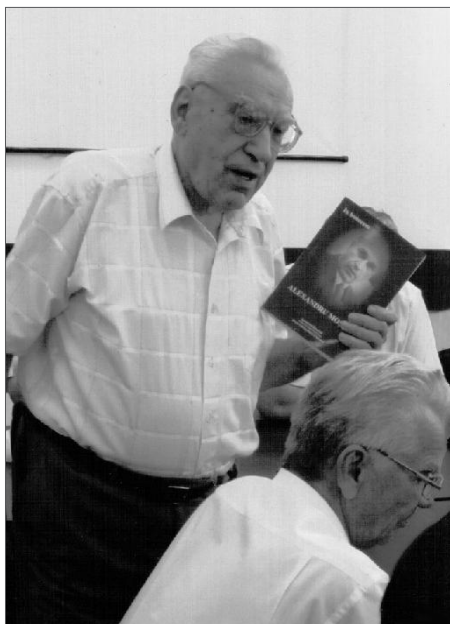
M.c. D. Dragnev la lansarea cărții „Sângerei: oameni, istorie, spiritualitate” (de la stânga la dreapta: acad. Gheorghe Duca, Vasile Doga, m.c. Ion Hadârcă), Sângerei, 6 mai 2012



M.c. D. Dragnev la Conferința Științifică Internațională „Basarabia-1812” cu colegii (de la stânga la dreapta: dr. D. Poștarencu, dr. hab. V. Tomuleț, dr. hab. P. Cocârlă, cercet. șt. I. Negrei, acad. A. Eșanu), Chișinău, 2012



Secvență de la lansarea cărții D. Dragnev „Istorie și civilizație medievală și modernă timpurie în Țările Române” (de la dreapta la stânga: m.c. D. Dragnev, dr. Gh. Cojocaru, directorul Institutului de Istorie, dr. V. Constantinov, cercet. șt. Larisa Svetlicinai), 2012



D. Dragnev la lansarea cărții
„In onorem Alexandru Moșanu”,
Chișinău, 2012



D. Dragnev donează cartea sa „Istorie și civilizație medievală
și modernă timpurie în Țările Române” scriitorilor Mihai Cimpoi
și Vladimir Beșleagă (la lansarea cărții), 2012



D. Dragnev cu o delegație de istorici din Republica Moldova
la Istanbul, 2013



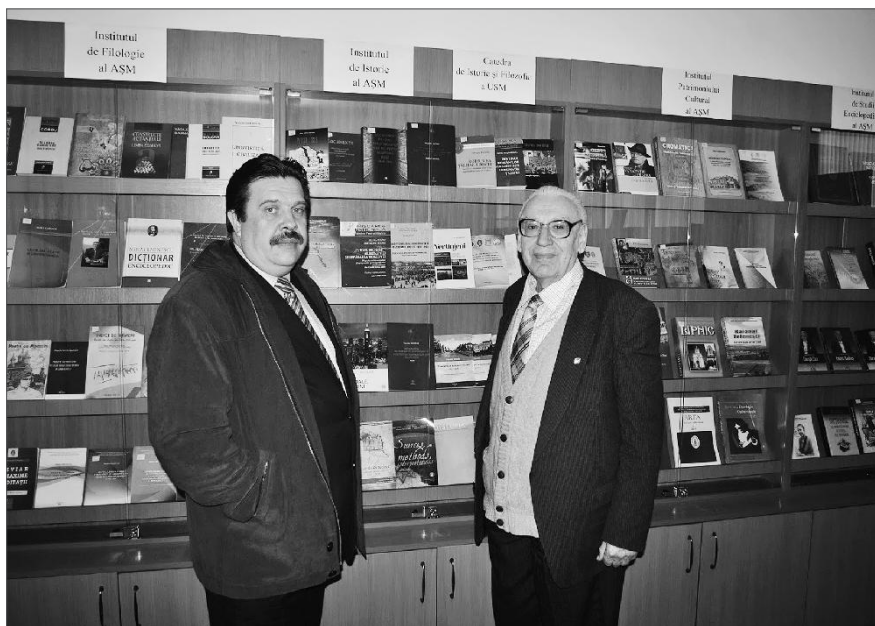
Chiril Lucinschi, președintele Comisiei Cultură și Știință a Parlamentului Republicii Moldova îi înmânează m.c. D. Dragnev Premiul Academiei de Științe a Moldovei la Sesiunea Generală Anuală a Asambleei AȘM, 2013



La sfat cu m.c. Ion Guceac, vicepreședinte al Academiei de Științe a Moldovei, 2014



La o ședință a Seminarului Științific Metodologic
a Institutului de Istorie, 13 mai 2014



Ion Gumenăi, decanul Facultății de Istorie și Filosofie a Universității
de Stat din Moldova la o expoziție de carte cu Demir Dragnev, 2014



Secvențe de la expoziția „Membrul corespondent Demir Dragnev – om de știință și pedagog” organizată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, 15 martie 2016



Împreună cu studenți
și elevi



Împreună cu
Silvia Golban, bibliografa
Bibliotecii Științifice
Centrale „A. Lupan”
(Institut) a AȘM



La o discuție cu acad. Alexandru Zub (la mijloc – Arcadie Bodale),
Butuceni, raionul Orhei, 2 iunie 2016



La Mitropolia Chișinăului și a întregii Moldove (de la stânga la dreapta:
dr. Manole Brihuneț, dr. Ion Xenofontov, dr. hab. Constantin Manolache,
dr. hab. Victor Ghilaș, m.c. Demir Dragnev, Eugenia Tofan,
ÎPS, dr. Vladimir, acad. Teodor Furdui, m.c. Ion Guceac, acad. Alexandru
Roșca, dr. hab. Victor Țvircun, dr. Vadim Cheibaș), 10 iunie 2016



D. Dragnev prezintă raportul „Științe socioumanistice: evoluție și personalități” la Conferința științifică „Academia de Științe a Moldovei: evoluție, instituționalizare, personalități (1946–2016)”. Conferința este dedicată aniversării a 70-a de la crearea primelor instituții de cercetare și a 55-a de la fondarea Academiei de Științe a Moldovei, 16 iunie 2016



Demir Dragnev (al doilea din stânga) la Colocviul „Cărți românești de învățătură”, Iași, Muzeul Mitropolitan, 9–10 noiembrie 2016. Înaugurează Colocviul Mitropolitul Moldovei și Bucovinei ÎPS Teofan



Demir Dragnev, membru al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezei de doctor habilitat în istorie de Pavel Moraru (de la dreapta la stânga: D. Dragnev, Gh. Cojocaru, I. Șișcanu, V. Pasat, V. Tomuleț, A. Petrencu), 22 decembrie 2016



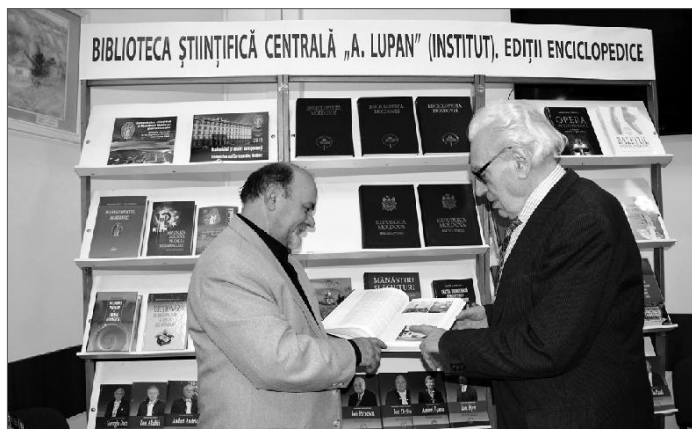
La o ședință a Biroului Secției de Științe Umanistice și Arte (de la stânga la dreapta: m.c. D. Dragnev, m.c. N. Dabija, dr. hab. D. Olărescu, dr. hab. V. Țvircun, m.c. I. Guceac, m.c. Gh. Mustea), 26 decembrie 2016



Președintele Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare acad. Valeriu Canțer a înmănat Diploma de Merit „Teza de doctorat de excelență a anului” m.c. Demir Dagnev, conducător științific al tezei de doctorat susținute de Valentina Eșanu, 28 decembrie 2016



M.c. Demir Dagnev la sfat cu academicienii Teodor Furdui, Gheorghe Duca și Ion Tighineanu, decembrie 2016



M.c. Demir Dragnev la lansarea volumului I al „Enciclopediei Moldovei”, 20 ianuarie 2017



Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei îl omagiază pe patriarhul științei Demir Dragnev în feeria sărbătorilor de iarnă, decembrie 2016

F.E.-P. „Tipografia Centrală”
MD-2068, Republica Moldova, mun. Chișinău,
str. Florilor nr. 1